GAII
INSTITVTIONVM

COMMENTARII QVATTVOR

CODICIS VERONENSIS DENVO COLLATI
APOGRAPHVM CONFECIT

ET

IVSSV ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARVM BEROLINENSIS

EDIDIT

GVILELMVS STVDEMVND

ACCEDIT PAGINA CODICIS VERONENSIS PHOTOGRAPHICE EFFICTA

PROSTAT
LIPSIAE APVD SALOMONEM HIRZEL

A. MDCCCLXXIV.

SVMME · REVERENDO

CAPITVLO

ECCLESIAE · EPISCOPALIS · VERONENSIS

S ·

PROOEMIVM

GVILELMI STVDEMVND.

Adhuc curaui unum hoc quidem, ut mi esset fides.

Codex bibliothecae capituli Veronensis olim numero XV nunc 13 signatus membranaceus forma quadrata foliorum 127 S. Hieronymi epistulas et polemica saeculo octauo exarata continet[a]. Qui cum neglegenter a Vallarsio inspectus esset, priusquam scriptura passim euanida facta nouis remediis chemicis temptaretur, a me et a Rudolfo Schoell cum editione Vallarsiana diligenter collatus est anno 1867; uariantes quas inde descripsimus lectiones exhibebit noua editio Hieronymi, quam consilio et auctoritate academiae litterarum Caesareae Vindobonensis parat Augustus Reifferscheid.

Ex his 127 foliis ter scripta sunt folia 60, 62—68, 71, 73—80, 113—117, 119, 120, 122—125; item folia recta 81 et 126; item folium uersum 72; item denique folii 81ᵘ uersus 1—13 et folii 118ᵘ uersus 14. 15. 22. 23. 24. Reliqua folia bis scripta sunt praeter folium primum (1) et ultimum (127), quae neque inter se cohaerent neque cum alio folio ullo[b]. Latet igitur in foliis ter scriptis, quibus quarta fere codicis pars efficitur, duplex scriptura: altera saeculi quinti antiquissima, altera supra hanc et infra nouissimam collocata

a) De quibus accurate egit A. Reifferscheid in bibliothecae patrum Latinorum Italicae uol. I pag. 69—75; conf. eiusdem uiri doctissimi de Latinorum codicum subscriptionibus commentariolum (Vratislau. a. 1872) pag. 5.

b) Singulos foliorum fasciculos haec Goescheni tabula demonstrat, in qua foliorum inter se cohaerentium numeri interposita lineola copulantur: I. 2—9 3—8 4—7 5—6 II. 10—17 11—16 12—15 13—14 III. 18—25 19—24 20—23 21—22 IV. 26—33 27—32 28—31 29—30 V. 34—41 35—40 36—39 37—38 VI. 42—49 43—48 44—47 45—46 VII. 50—57 51—56 52—55 53—54 VIII. 58—65 59 60—64 61 62—63 IX. 66—73 67—72 68—71 69—70 X. 74—81 75—80 76—79 77—78 XI. 82—89 83—88 84—87 85—86 XII. 90—95 91—94 92—93 96 XIII. 97—104 98—103 99—102 100—101 XIV. 105—112 106—111 107—110 108—109 XV. 113—120 114—119 115—118 116—117 XVI. 121—126 122—125 123—124.

recentior saeculi octaui. In foliis bis scriptis sub nouissima scriptura latet antiquissima illa, quam saeculum quintum referre dixi[a]. Haec Gaii institutiones continet, illa et ipsa partem eorum librorum Hieronymi exhibet, qui eodem saeculo paulo post ab alio librario, cuius manum nouissimam appellaui, iterum ex eodem archetypo descripti sunt[b]. Quae autem fragmenta Hieronymi in foliis ter scriptis sub nouissima scriptura lateant, academia Caesarea Vindobonensis olim publici iuris faciet eius enim iussu et trahente opportunitate, ut omnes officii partes exequerer, haec uetustatis sanctitate commendata fragmenta primus anno 1867 accuratissime descripsi; antea Hieronymus prae Gaio neglectus iacebat.

Nec mirum quod hoc modo pristinus foliorum ordo prorsus immutatus est nec pauca folia inuersa sunt[c]: solebat enim librariorum arbitrium in pristinum ordinem quam maxime grassari.

G a i i institutiones quomodo ex his Hieronymianae scripturae tamquam

[a] Folii 2' uersus 10—21 a nouissima scriptura uacant.

[b] De ea re hanc coniecturam protulit Goeschen »Membranae codice XIII comprehensae, praeter primum et ultimum folium, antiquitus juridici argumenti volumine continebantur Procedente vero tempore librarius aliquis, qui transcribendi quaedam S. Hieronymi scripta consilium ceperat, novarum atque integrarum membranarum copia destitutus, vetere illo libro potitus, membranas, quae nunc codicem XIII. efficiunt, ita tractavit, ut eas ad rescribendum idoneas redderet; deinde nonnullis rescriptis, novum, quod molitus erat, opus imperfectum reliquit. Postea tamen de exarando S. Hieronymi exemplo iterum cogitatum est: adhibitaeque sunt praeter eas, quae ante vacuae relictae erant, codicis plagulas, rescriptae quoque, nunc recentiore, ut olim antiquiore, scriptura deleta: nam quae iam placebat novi libri ratio, ab ea fortasse, quae ante placuerat, differebat; denique prius illud, quod imperfectum manserat, exemplum alia manu scriptum erat. Ceterum moneo Hieronymi epistulas propter amplitudinem saepius particulatim descriptas esse. Media scriptura quattuor quaterniones occupantur.

[c] Subiecta Goescheni tabula eum, qui nunc est, foliorum ordinem cum pristina paginarum serie componit: ille numeris maioribus, haec minoribus significatur; folia inuersa asterisco notata sunt: 2 39,40 3 113,114 4 17,18 5* 107,108 6* 97,98 7 31,32 8 123,124 9 11 12 10 161,162 11 33,34 12 99,100 13 115,116 14 121,122 15 105,106 16 47,48 17 167,168 18 171,172 19 95 96 20 149,150 21 103,104 22 101,102 23 117,118 24 109,110 25 157 158 26 165,166 27* 3,4 28 61,62 29 21,22 30 27,28 31 51,52 32* 13,14 33 163,164 34 177,178 35 65,66 36 173,174 37 83,84 38 89 90 39 187,188 40 79,80 41 183,184 42 251,252 43* 175,176 44 207,208 45* 179,180 46* 181,182 47 213 214 48* 185,186 49 237,238 50 1,2 51 203,204 52 189,190 53 9,10 54 7,8 55 201,202 56 217,218 57 15,16 58* 29,30 59* 93,94 60 153,154 61* 139,140 62 57,58 63 55,56 64 143,144 65* 19 20 66 205,206 67 43,44 68 211,212 69 81 82 70 91,92 71 209,210 72 37,38 73 245,246 74 215,216 75 5,6 76 127,128 77* 199,200 78* 191,192 79 137,138 80 41,42 81 243,244 82 231,232 83 227,228 84 49,50 85 69,70 86 75,76 87 63,64 88 225,226 89 221,222 90 73,74 91 141,142 92 239,240 93 249,250 94 155,156 95 71,72 96* 195,196 97 145,146 98 119,120 99 77 78 100 111,112 101 125,126 102 67,68 103 147,148 104 151,152 105 223,224 106 129,130 107 193,194 108 25 26 109 23,24 110 197,198 111 135,136 112 229,230 113 247 248 114 45 46 115 159,160 116* 59,60 117* 53,54 118 169,170 119 35,36 120 241 242 121 131,132 122 233,234 123 87 88 124 85,86 125 219,220 126 133,134

inuolucris in lucem protractae sint, ut ipsius Ioannis Friderici Ludouici Goeschen uerbis referam, pietas suadet. Itaque quae secuntur, sunt tota Goescheni[a]:

»Bibliotheca Capitularis Veronensis, librorum manuscriptorum copia at»que praestantia celebris, maxime membranis, quae juridici argumenti sunt, »excellit. Inter quas primum fere locum ... obtinent ... hae:

»1. Codex membranaceus rescriptus, olim XV., nunc XIII., quo sub qui»busdam S. Hieronymi scriptis genuinae Gaji Institutiones continentur.

»2. Folium singulare membranaceum, in quo de praescriptionum et inter»dictorum jure exponitur, ipsum quoque ad genuinas Gaji Institutiones »pertinens[b].

»3. Folia membranacea duo, ... incerti auctoris fragmentum, quod in jure »fisci declarando versatur[c].

»Folia, quae sub numeris 2. et 3. recensui, parvulo insunt volumini[d], »varii argumenti fragmenta complexo, cui titulus inscriptus legitur hic: »‚Vetera Paralipomena Mss. Codicum Capituli Veronensis, a Ioanne »Iacobo de Dionysiis Veronensi canonico in unum collecta. 1758.‘

[a]) Excerpsi et haec et reliqua, quae in hoc prooemio Goescheno uindicaui, ex praefatione Goescheni primae editioni (Berolini a. 1820) praemissa; pauca tacitus correxi duce fere ubique ipso Goescheno in editione II[a].

[b]) Hoc folium (Gai. inst. IIII. 134—144 = pag. 235. 236) ut potuit delineauit Ignatius Comes Beuilacqua Lazise eiusque imaginem lithographi arte exceptam una cum specimine nouissimae scripturae, qua Hieronymi epistulae exaratae sunt, primae editioni addidit Goeschen. Quod simulacrum cum penicillo conficeretur, in summa litterarum uarietate bona cum malis confusa sunt. Itaque abiecta incerta admodum huius adumbrationis fide photographi Veronensis artem anno 1868 sollicitaui, qui scripturae folii illius uersi imaginem sollerter excepit. Quo exemplo ornatam magis quam oneratam uideri hanc editionem cupio.

[c]) Has laceras membranarum lacinias optime delineatas editioni fragmenti de iure fisci adiecit Paulus Krueger Lipsiae a. 1868. Idem in praefatione diligenter de membranarum condicione egit.

[d]) Nuper haec tria folia e uetere compage soluta uitroque inclusa sunt. Ceterum antiquitus quoque haec fragmenta alii codici praefixa fuisse Kruegero (conf. l. l. pag. 6 not. 4), qui omne tunc studium atque omne ingenium contulit ad ueteris iuris fontes cum codicibus conferendos, anno 1868 persuasi; cui tum haec scripsi: ‚Praefixa olim saeculo VIII fuisse duo illa folia, quae fragmentum de iure fisci continent, alii codici, qui opus aliquod S. Hieronymi continuerit, conicio; leguntur enim in folii alterius pagina recta (us. 24) partim supra ipsum fragmenti contextum minio a manu saeculi VIII exaratae hae litterae inhierm i. e. in Hieronymum; cumque huius rubricatoris manus si non eadem saltem coaeua ei esse uideatur, cui textus Hieronymianus debetur quo Gaianae institutiones rescriptae sunt, et haec duo folia et simul folium illud Gaianum non palimpsestum tegumento libri Veronensis XV (13) olim conglutinata adhaesisse opinor, cum praesertim istarum membranarum forma, qualis saeculo VIII fuisse uidetur, ad Gaianorum foliorum formam proxime accedat.‘

»dam, quo pacto in publicum emerserit harum membranarum notitia, »exponendum est[1].

»Vtriusque, de quo dixi, fragmenti, tam ejus, quod de praescriptionum »et interdictorum, quam ejus, quod de fisci jure agit, primus meminit, mag»num illud Italiae decus, Scipio Maffei. Hunc enim in codicum Capitu»larium manu exaratorum indice, quem suae Veronensis civitatis descriptioni »inseruit, cum scriberet: ‚Più carte lacere e sciolte d'antico majuscolo, una »delle quali par fosse d'un codice delle Pandette, ed altra d'un' opera d'antico »Giurisconsulto: quai codici se si fossero conservati, niente si ha in tal »genere, che lor si potesse paragonare'[2], ad nostra fragmenta respexisse »constat. Neque tamen in eo substitit Maffeius. Nam in Opusculis suis »ecclesiasticis[3], ubi codicum Capitularium thesaurum diligentius recenset, pri»mum quidem, pag. 61., brevi hac annotatione fragmenta nostra significat: »‚Carte lacere da un codice delle Pandette, o d'antico Giurisconsulto:' deinde »vero, p. 90., plenius ea persequitur ita: ‚Legum mentio chartarum frusta »quaedam mihi in memoriam revocat a vetustissimo codice olim decisa, in »quo antiqui Iurisconsulti interpretatio habebatur, aut compendium quoddam »Iustiniani Institutionum. Haec verba, velut ex horreo incenso grana, aucu»patus sum. Libri quarti XV titulum statim agnosces'. Quae sequuntur, »fragmenti de praescriptionum et interdictorum jure satis amplam partem, a »verbis *Superest, ut de interdictis dispiciamus,* quae pag. 1. lin. 19. leguntur, »usque ad verba *quorum bonorum*, quae pag. 2. lin. 22. continentur, exhibent. »Post quae ita pergit Maffeius: ‚In pagella altera *ancilla Caesaris, quae »liberos habuit*'. Haec verba ex altero illo fragmento de jure fisci deprompta »sunt, ubi in folii posterioris columna prima lin. 23. et 24. leguntur. Quae

[1] »Conf. Zeitschrift für geschichtliche Rechtswissenschaft, herausgegeben von »F. C. v Savigny, C. F. Eichhorn und I. F. L. Goeschen. Dritter Band. Berlin »1817. pag. 129. sq. — Abhandlungen der historisch-philologischen Klasse der Königlich-»Preussischen Akademie der Wissenschaften aus den Jahren 1816—1817. Berlin 1819. pag. »307. sq. — Göttingische gelehrte Anzeigen. 1816. pag. 2009. sq.; 1817. pag. 601. sq. et »pag. 1056.; 1818. pag 17. sq. et pag 1819. sq. — Leipziger Literatur-Zeitung. 1816. pag. »2529. sq., 1817. pag. 2641. sq. — Ignazio Conte Bevilacqua Lazise Notizia »d'alcuni Frammenti di antica Giurisprudenza Romana scoperti nell' anno MDCCCXVII »fra i Codici della Biblioteca del Capitolo Canonicale in Verona. Vicenza da Bartolomeo »Paroni 1817. 8. — Thémis ou Bibliothèque du Jurisconsulte. Tome premier. Troisième »Livraison Paris 1820. pag 288. sq

[2] »Verona illustrata Parte terza. Verona. 1732. 8. cap. 7. pag. 464

[3] »Istoria Teologica delle dottrine e delle opinioni corse ne' cinque primi secoli della »Chiesa in proposito della divina Grazia, del libero arbitrio, e della Predestinazione. Si »aggiungono alcuni Opuscoli Ecclesiastici dell' Autor medesimo con importanti Anecdoti »in membrane antichissime rinvenuti Trento. 1712. fol.

»vero adjicit Maffeius: ,et in alia: *secundum naturalem significationem* »*verum esse debet*' etc., ea iterum ad fragmentum de praescriptionum et »interdictorum jure referenda sunt. ... Eodem denique pertinet scripturae speci»men, quod in secunda tabula, quae Opusculis ecclesiasticis jungitur, sub »numero X. aeri incisum conspicitur, repraesentans illud paginae 2. lineas »5—9. a verbis *unde omnia interdicta* usque ad verba *editis formulis*. Cujus »speciminis postea partem aliquam (pag. 2. vers. 5—7.) iterum aeri incisam, »atque etiam typis, licet minus accurate, exscriptam Novi tractatus de re »diplomatica auctores exhibuerunt [4].

»Quod ad codicem XIII. attinet, multo tardius evenit, ut juridicum ejus »argumentum innotesceret; quippe quod occultum manserit ad novissima us»que tempora. Quamquam codicem ex palimpsestorum numero esse, Maffe»ium minime fugerat: cujus rei testis est librorum manuscriptorum catalogus, »qui in Bibliotheca Capitulari asservatur, manu exaratus, a Maffeio com»positus, post hujus autem obitum a doctissimo Antonio Masotti recogni»tus [5]; in eo enim de codice nostro inter alia leguntur haec: ,Multae ex »chartis codicem alium constituerant, dilutis siquidem anterioribus literis ac »deletis, quae nunc cernuntur superinductae sunt, quod et in aliis codicibus »animadverti pluries, primae scripturae satis se prodente vestigio, ac si an»tiquitus adeo infrequentes occurrerent ovinae pelles, ut nisi alterius interitu »novus liber oriri non posset' [6]. Itaque, codicem XIII. rescriptum esse, ne»que Maffeius ignoravit, neque Masottius, quamquam hanc notitiam typis »vulgare supersederunt ambo; quale autem esset deletae scripturae argumen»tum, id vel ipsos latuit.

»Nulla igitur de singularibus codicis XIII. dotibus apud viros doctos erat »suspicio. Quae vero de reliquis illis, quarum mentionem habuimus, mem»branis publici juris fecerat Maffeius, ea, in Germania saltem, oblivio fere »deleverat; ita ut Celeberrimus Hauboldus, cujus ingentem eruditionem nihil »fere solet fugere, memoriam eorum peculiari programmate [7] renovandi optimo »jure consilium caperet. In quo libello elaborando cum adhuc occupatus esset, »nova atque inopinata accessione aucta est Veronensium membranarum cogni-

4) »Nouveau Traité de diplomatique. Tome troisième. Paris. 1757. pag. 208. Tab. 46.

5) »Constat duobus voluminibus in fol. Titulus sic habet: Scipionis Maffei Bi»blioth. Manuscripta Capitularis recognita digesta suppleta sub auspiciis Amplissimi Capituli »ab Ant. Masotti Biblioth. Veronae MDCCLXXXVIII.

6) »Locum hunc exhibet Vol. I. pag. 62.

7) »Notitia Fragmenti Veronensis de Interdictis. Auctore Christiano Gottlieb »Hauboldo. Lipsiae. 1816. (In Hauboldi opusculis academicis, uol. II. Lips. 1829. 8⁰. p. 327—346.)

tio. Quam Illustrissimi Niebuhrii, in quo splendidum ingenium, an incomparabilem doctrinam magis admireris, nescias, immortali debemus merito. Is enim anno 1816. ab Augustissimo Borussorum Rege Romam missus, ut ibi Regii ad Sedem Apostolicam Legati locum occuparet, in transitu Bibliothecam Capitularem Veronensem lustravit: cumque in codicem XIII. incidisset, non modo, antiquissima scriptura veteris alicujus Iurisconsulti opus contineri, statim animadvertit; sed, gallae infuso adhibito, in folio 97. deletae scripturae ductus tam prospero successu restituit, ut ejus transcribendi facultatem nancisceretur. Praeterea fragmenti de praescriptionum et interdictorum jure, quod genuinis Gaji Institutionibus adjudicare non dubitavit, plenius atque accuratius exemplum composuit, quam quod olim typis vulgaverat Maffeius. Tandem ejus quoque fragmenti, quod ad tractatum de jure fisci pertinet, transcribendi fecit periculum: et licet temporis angustiis impediretur, quominus harum membranarum, quarum pessima est condicio, accuratum exemplum absolveret, magni tamen aestimandum erat vel minus absolutum earum apographum; omni enim antea destituebamur certa atque definita hujus fragmenti notitia. Quae omnia biduo, eoque ne integro quidem, Niebuhrium perfecisse, ei, qui difficultatum in ejusmodi rebus superandarum gnarus est, incredibile videri possit. Operae fructum Niebuhrius cum Illustrissimo Savinio communicavit. Qui, ut typis mandarentur, quae Niebuhrius transcripserat, sedulo curavit[8]. Propria praeterea eaque, ut solet, doctissima atque acutissima adjunxit commentaria, in quibus, ut alia multa, ita hanc quoque conjecturam in medium protulit, antiquum codicis XIII. contextum ex genuinis Gaji Institutionibus repetitum esse, fragmentumque de praescriptionum et interdictorum jure hujus codicis aliquando fuisse partem[9]. Quae cum mox per universam Germaniam vulgarentur, tanta exorta est doctorum virorum de codicibus Veronensibus expectatio, tantumque imprimis codicem XIII. penitius cognoscendi desiderium, ut Academia Scientiarum Regia Borussica viros duos Veronam mittere constitueret, qui, quod incepisset Niebuhrius, quantum fieri posset, perficerent. Idque negotium Celeberrimo Bekkero, philologo primario, Academiae socio, mihique datum est. Itaque mense Majo anni 1817. Berolino profecti sub mensis finem Veronam venimus. Cum tamen ea sit Bibliothecae Capitularis legibus instituta ratio, primum ut codicis alicujus domum auferendi nemini unquam venia detur; deinde ut Bibliothecae scrinia publicis usibus unam tantum singulis diebus horam patere

[8] Vid. Zeitschr. f. gesch. Rechtsw. III. p. 140—146. 150—158. 165—168.

[9] Vid. Zeitschr. f. gesch. Rechtsw. III. p. 172.

»soleant: illud nobis ante omnia curandum erat, ut diutius in Bibliotheca »commorandi facultatem nancisceremur. Praeterea eam esse codicis XIII. »condicionem statim intelligebamus, ut in eo enucleando, nisi chemicis reme- »diis adhibitis, frustra operam consumpturi essemus. Igitur ut gallae infuso, »quod nobis quidem omnium remediorum unum se probavit, uti liceret, a »Reverendissimo Capitulo venia petenda erat. Qua re effectum est, ut a »medio demum Iunio ex voto nobis procederet suscepti mandati executio, »quae, cum aliqua tamen intermissione, ad medium fere Octobrem occupatos »nos tenuit. Bekkerus quidem, ut alia eaque gravissima litterata negotia »ab Academia Regia sibi commissa expediret, jam exeunte mense Iulio »Mediolanum se contulerat; neque tamen solum me reliquerat. Clarissimus »enim Hollwegius, Vniversitatis litterariae Berolinensis, ubi jam egregie »Professoris partes sustinet, eo tempore alumnus, cum difficultatum, quas »haberet codicis XIII. explicatio, fama ad eum perlata esset, litterarum amore »ductus, sua sponte operam suam oblaturus ad nos venerat: cujus industriae »atque sollertiae quantum debeam, dicere vix possum. Iam vero ut, quae »praestiterimus, breviter demonstrem, primum ea, quae Niebuhrius con- »fecerat, exempla diligenter et recognovimus et supplevimus: deinde ea, qui- »bus juridicum codicis XIII. argumentum comprehenditur, quaeque prorsus »incognita erant antea, pleraque omnia transcripsimus; ut, quae inexplicata »nobis relinquenda fuerint, vix nonam totius codicis partem efficiant: denique »illam, quam supra significavi, Savinii conjecturam verissimam invenimus ... »Neque vero, cum prosperum hunc cogito eventum, temperare mihi possum, »quin grata mente nominem Viros Amplissimos atque Generosissimos, Comi- »tem de Goes, Supremum totius Venetae provinciae Praesidem, Liberumque »Baronem de Lederer, Veronensi regioni Praefectum, qui summo studio »nos adjuverunt. Multum porro amicitiae debemus tum Celeberrimi Iosephi »Zamboni, physici insignis, tum Illustrissimi Comitis Ignatii Bevilacqua »Lazise, litterarum non fautoris modo, sed etiam cultoris. Hic vel post- »quam Verona abieramus, incepti nostri studiosissimum se praestitit; quippe »qui ejus notitiam eleganti libello cum popularibus suis communicaverit[10], »et tam fragmenti de praescriptionum et interdictorum jure, quam loci alicujus »ex S. Hieronymi epistolis, qui extat in codice XIII., sua manu exaraverit »imaginem nostro usui destinatam, qua singuli quique archetypi ductus ac- »curatissime exprimuntur. Cum autem a Reverendissimi Capituli decretis »potissimum penderet suscepti operis eventus, illud nobis omnium maxime

10) »Vid. supra not. 1.

»exoptatum contigit, quod Reverendissimi Domini Marchionis Dionysii »Caroli Dionisi, Sedis Episcopalis Vicarii Generalis, et Reverendissimi »Domini Comitis Bartholomaei Guarienti, Bibliothecae Capitularis Antistitis, Virorum omnibus humanitatis dotibus insignium, benivolentiam nobis conciliavimus. Tanta imprimis excellentissimi Comitis Guarienti erga nos »fuit comitas, tantaque liberalitas, ut nulla, qua consilia nostra promotum »iri sentiebat, molestia gravari videretur.

»Bekkerus illis, quae supra tetigi, Academiae Regiae mandatis diutius in Italia detinebatur[a]; mihi vero cum Hollwegio reverso, postquam in Academiae consessu de itinere rettuli, Gaji Institutiones Fragmentumque de Iure Fisci edendi munus injunctum est. etc.«

Et profecto laudabiliter satisfecit Goeschen primi editoris muneri. Multa enim quae nunc facillima intellectu uideantur, difficillima fuisse inuestigatu schedae illae demonstrant, quae a Goescheno Bekkero Bethmann-Hollwegio Veronae confectae et a Goescheno mox descriptae sunt[b]. Quem cum Bekker et Hollweg, qui comites ei erant illo tempore et laboris socii, praesentes ita adiuuissent, ut quis quoque loco lectiones uel oculis inuenisset primus uel iudicio expendisset, dici nequiret, in suum cuique tribuendo accuratus esse non potui. Itaque ubi lectiones in schedis illis propositas ipse propter membranae tabem neque confirmare poteram neque refutare, Goescheno iuris ciuilis inprimis perito et Bekkeriana et Hollwegiana[c], adiudicaui. Ea omnia, quae ex his schedis in contextum recepi, hoc parenthesis signo ⌐ ¬ circumscripsi: uelut pag. 35, 23 hoc signum indicat ICI × ⌐ × × CSINION × CIC × × λTEPλIIII × CSS × ICCIλ⌐ litteras a me ipso dispici non potuisse sed solis schedis Goescheni deberi[d]. Eas litteras, quae in his ipsis interrogationis signo notatae sunt, punctis adumbraui: uelut 35, 23 ⌐ indicat in

[a] Conf. quae Ernestus Immanuel Bekker iurisconsultus Immanuelis philologi filius de ea re rettulit in annal. Boruss. XXIX pag. 23 seq.

[b] Conf. de his schedis, quae nunc una cum schedis Bluhmianis et cum apographo fragmenti de iure fisci in bibliotheca regia Berolinensi msc. lat. fol 308 adseruantur, Bethmann-Hollweg in »Zeitschrift für Rechtsgeschichte« uol. V pag. 362 sqq. Memoria inprimis digna sunt quae pag. 365 docentur: »Wenn die Göschen'schen Scheden die Grösse einer Lücke durch eine Reihe von Sternchen angeben (conf. e. g. pag. 35 uers. 23), so bezeichnen diese nicht ganze Buchstaben, sondern einzelne Striche, deren jeder Einen Buchstaben, z. B. ı, aber auch zwei Einen z. B. ein ɴ oder u und drei z. B. ein m bilden konnen.«

[c] In una pag. 30, quam solum Hollwegium legisse Goeschen adnotauit, illi suum tribuere potui.

[d] Pro his ipsis litteris quid Bluhme dispexisse sibi uisus sit, docet nota huic uersui a me subscripta, in qua | lineola significat uersus finem Bluhmio apparuisse.

schedis extare Ȯ; item punctis adumbratas reddidi eas litteras, pro quibus aliam quoque legi posse superscripta litterula ‚cursiua' docet: uelut ibidem C̣ˢ in fine uersus indicat C litteram tam incertam uisam esse Goescheno, ut ipse eodem iure S legi posse adnotaret.

Noua tamen libri Veronensis collatione opus esse ipse Goeschen intellexit[a]). Quam ut absolueret, Fridericus Bluhme annis 1821 et 1822 locos difficiliores iterum temptauit[b]) remedio Giobertino[c]) parum feliciter usus. Ad quod remedium quamuis omnes labes, quas codex traxerit, reuocare nefas sit, tamen non paucarum membranarum nitor cum squalore commutatus est; atque etiam nunc modo caerulea modo pulla illuuies e Bluhmianis uenenis residua praecipue in mollioribus[d]) membranarum paginis Gaianam scripturam adeo tegit, ut de lectione prorsus desperandum sit. Neque effugit Bluhme uirorum doctorum reprehensionem et exagitationem; attamen acriter intenta oculorum acie et adiuuante sole aliquot locorum maculatorum lectionem absoluere potui[e]). Adde quod minutae illae schedae Bluhmianae, quae in bibliotheca Berolinensi (msc. lat. fol. 308) adseruantur, imperfectam lectionem tradunt, maxima pars eorum, quae Bluhme expiscatus erat, infelici casu periit, de quo ipse rettulit in »Zeitschrift für Rechtsgeschichte« uol. III (1864) pag. 446 sqq. Quae ex schedis Bluhmianis, quibus ne ipse quidem multum auctoritatis tribuit[f]), in contextum recepi, his uncinis ⌈ ⌋ saepsi: uelut pag. 35, 22 hoc signum indicat ⲘⲖⲚ litteras a me ipso dispici non potuisse sed solis schedis Bluhmii deberi; alia in notis commemoraui; ceterum in reddendis ductibus Bluhmianis eandem rationem secutus sum quam in Goeschenianis. Accidit autem Bluhmio nonnumquam, quod solet fere eis accidere, qui primum ingressuri sunt palimpsestorum lectionem, ut irretitus illecebris

[a]) in praefatione primae editioni praemissa pag. XVII: »Perfecta .... editio repetitam. requirit codicis XIII. collationem«.

[b]) Conf. Bluhmii Iter Italicum I (1824) pag. 261 sq.

[c]) Remedium Giobertinum descripsit Bluhme l. l. IIII (1836) pag. 188. 189; conf. idem in »Zeitschrift für Rechtsgeschichte« uol. III pag. 451.

[d]) In notis, quas contextui subieci, molliores paginas non bene ‚exteriores' uocaui, tenaciores ‚interiores'. Conf. quae de harum differentia exposuit Bluhme in »Zeitschrift für Rechtsgeschichte« uol. III pag. 452.

[e]) Errauit enim A. F. Rudorff (sic statuens in annal. academ. Berolin. 1865/6 pag. 338 sq.), sub illuuie illa nihil omnino dispici posse.

[f]) Bethmann-Hollweg in »Zeitschrift für Rechtsgeschichte« V pag. 366 de his recte ita iudicat: »Was die Bluhme'schen Scheden betrifft, so halte ich das Ergebniss ganzer Sätze und Worte, welche sie enthalten, für ein durchaus gesichertes; die einzelnen Buchstaben oder Zeichen scheinen mir öfter der Handschrift abgezwungen und insofern eine freiere Behandlung zuzulassen.«

fallacium umbrarum, quae ex paginis auersis interlucebant, ea legisse se crederet quae legere cupiebat. Quid autem de ceteris singillatim dicam? Vno eoque luculento et maximo exemplo paginae 5 testor aliquid humani uiro doctissimo aliquotiens accidisse in fragmentis litterarum pronis et supinis describendis.

Quaecumque ex schedis Goescheni et Bluhmii ad crisin Gaianam recte instituendam promi et typis describi poterant, editioni a. 1842 curatae diligenter subiecit Carolus Lachmann.

Tum codicis Veronensis apographum ad Goescheni Hollwegi Bluhmii schedas compositum scripsit lapidibusque exceptam scripturam publicauit Eduardus Böcking (Lipsiae apud Salomonem Hirzelum a. 1866). Qui cum constantia adsiduitate perseuerantia ad memoriam posteritatis insignibus institutam rationem amplexus ac persecutus esset, ut erat in artificio scribendi exercitatissimus, si non imaginem tamen simulacrum libri Veronensis diu impigreque scriptitando effecit, quo quasi rectore et moderatore uterentur uiri docti in crisi Gaiana periclitanda. Atque unica illa diligentia, quam in dubiis litterarum hastis et apicibus imitandis de industria sequebatur, grata nobis acceptaque fuit et bene opitulata est in codice denuo conferendo. Postea dum ipsas triumuirum schedas Berolino ad me delatas denuo totas excutere mihi licet, leuiculos quosdam errores, quos in describendis schedis ne Boeckingii quidem diligentia effugerat, tacitus correxi. Neque enim confirmare argumentis uolui ea quae in codice primus legi neque contraria refutare; breuitatem ego custodiendam esse putaui, cum causa permittere uideretur.

Interim codicem in locis dubiis post Bluhmium denuo inspexerat[a] Iosephus Tedeschi iurisconsultus Veronensis ad nonam Gaii editionem adornandam, quae cum uersione Italica a. 1857 duobus uoluminibus comprehensa prodiit Veronae ex aedibus Mineruae; quam crassa autem Minerua hoc tirocinium palaeographicum uir doctus sustinuerit, ex paucissimis illis lectionibus apparet, quas in adnotationibus protulit; neque igitur discrepantium lectionum Tedeschii ulla ratio habenda est[b].

Neque exigua pars foliorum modo flexibilium et tenerorum modo mollio-

[a] Conf. Instituzioni di Gajus commentarj quattro etc. ed. Tedeschi uol I pag. XXV «Ricorremmo eziandio pei luoghi dubbj all' ispezione del Codice Capitolare, benchè dopo gli studj di tanti uomini insigni che ci precedettero, e nello stato deplorabile in cui questo ora si trova, sarebbe stata in noi temerità presumere di aggiungere gran fatto ai lavori che meravigliati vedemmo con infinita diligenza condotti».

[b] Conf. quae dixi in Actis philolog. Wirceburg. 1868 pag. 122 sq.

rum nec satis uolubilium tam difficilis lectu est, ut id quod conarer ipse saepius desperauerim me consequi posse. Omnino autem si quando tiro in palimpsestum incidas, primo obtutu uerbum prorsus nullum uel millesimam partem uix intellegas: nam ubi culmina apicesque litterarum uideas, non ideo cernis uocabula.

Ipse mense Maio anni 1866 iussu academiae litterarum regiae Borussicae Veronam adii, postquam Gaium saepe ac studiose lectitaui et Mediolani in bibliotheca Ambrosiana nec non Romae in Vaticana complures libros rescriptos legendo percurri. Palimpsesti enim quasi cotes sunt oculorum, qui dum adfixi adhaerent membranis, plus ad dispiciendas litterarum umbras momenti adfert exercitatio quam natura. Sed accedit aliud: oculis enim librorum rescriptorum ductus non percipiuntur nisi recondita quadam ratione ac ui quadam animi diuinante et sentiente; qua quae inuenta et excogitata sunt, confirmata deinceps dignoscuntur oculis. Ita fit, ut oculi sine diuinatione, diuinatio sine oculis nihil proficere possit. Nec raro ubi quae in animo inest praesagitio oculos praestrinxit, denuo inspecto codice dubites, utrum illa uerba an portenta sint, quae olim litterarum uestigia rimans conspicere tibi uisus sis. Deinde lectio pendet ex adcretione et diminutione solis meridiani; quo modo recte modo oblique oblato et nonnumquam limis spectans paetorum modo quo diutius in palimpsestis legendis uersatus eris, eo felicior eris in internoscendis litterarum trabiculis: nam saepius ubi ipsum atramentum fere totum euanuit et ne fortissimis quidem medicamentis adhibitis eminens litterarum effigies resuscitari potest, memoria litterarum deperditarum et adumbrata imago superest tenuibus sulcis in membrana seruata; ui enim calami membrana imprimitur non nimio secus ac cera. Accedit denique quod prompto semper ad diuinandum animo opus est: eo enim ipso temporis momento, quo Phoebus ridet, periclitandae sunt uires ingenii; quodsi aliquamdiu cunctatus eris, amittes discernendi facultatem, si nimis properaueris, non adsequeris; ita fit, ut cum sensim dissuere obscura fragmenta litterarum et componere uel interrupta contexere nequeas, uerendum sit, ne in non nullis haerens, quae certo dispexisse tibi uideare, repente praecidas totius loci intellegendi facultatem.

Sed ut eo reuertar, unde digressus sum: Veronam igitur profectum C a r o l u s c o m e s G i u l i a r i bibliothecae capitularis praefectus, quem ego inprimis amo earumque habeo, insigni ac prorsus unica liberalitate adiuuit, et quod antea petentibus denegatum erat, mihi permisit, ut libri male habiti lectionem denuo experirer. Itaque dum Giuliari ipse magna cum uoluntate se adplicat ad codicum Veronensium descriptionem absoluendam, ego patien-

tiam omni modo colendi et reuerendi capituli temptaui eaque folia denuo contuli, quae lectu faciliora esse uiderentur.

Sed cum mense Iunio anni 1866 intellectum esset coalescere Italorum hominum multitudinem in populi unius corpus nulla re praeterquam armis posse et rumores de bello proxime instante Veronae tenus caluissent, iniquitate temporum motus, quia ornamenta pacis una cum subsidiis belli uix apte parari posse uidebantur, studia aliquamdiu intermisi, intermissa post nouem mensium internallum resumpsi. Per hoc tempus, cum in iure ciuili uix satis instructus essem neque ut tiro in iurisconsultorum familiaritatem intrare auderem, fontes iuris Romani, quos antea summatim obiterque cognitos percursosque habebam, et doctorum inter se dissensiones ac discidia accuratius perlustraui; nam sine notitia rerum nec intellegi quidquam nec inueniri in his rebus posse dudum perspexeram. Tum uere proximo Veronam reuersus eam partem laboris, quam incohatam reliqueram, mensibus aestiuis annorum 1867 et 1868 absolui — nam per brumae tempus propter caeli caliginem laborem inuitus intermisi. Peropportune autem mihi cecidit, quod anno 1867 Theodorus Mommsen, anno 1868 Paulus Krueger per complures uterque menses Veronae in eadem bibliotheca capitulari cognatis studiis operam dederunt et propter me adsidentes consulenti amico qua sunt doctrinae copia numquam non praesto fuerunt. Hi uiri familiarissimi summaeque necessitudinis ac fidei uinculis mecum coniuncti magnum adiumentum adferebant ad meam iuris scientiam amplificandam excolendamque: horum prudentia libidini meae coniectandi moderatrix erat; horum adhortatione celeribusque ingeniorum motibus, quibus telum mihi subministrabatur quo armatus denuo adgrederer locos desperatos, permultum me debere libenter gratoque animo profiteor.

Neque illud hoc loco praetermittendum, quod pertinet ad liberalitatem Giuliarii quanta fuerit intellegendum: qui cum omnia permittere uellet, quae utilitatis aliquid habere posse uiderentur ad peregrinorum studia adiuuanda, et dissuendi codicis et nouis remediis chemicis temptandi quamquam non fuit suasor approbator certe fuit neque quidquam mecum de damnis a Bluhmio illatis expostulauit. Nunc igitur quaterniones commodius soluti et separati et a situ uindicati iacent cistae inclusi et charta satis uestiti saeptique: qui cum olim nimis arte nexi et conglutinati uno uolumine continerentur, cauendum fuit, ne rugosae et tenuissimae membranae ui intensae scinderentur. In remediis autem chemicis adhibendis et parcus fui et cautus, neque quidquam grauius a me commissum esse conscius mihi sum: immo eatenus progressus sum, quoad progredi mihi licere arbitrarer. Nam cum remediorum aliis extenuari aliis inflari aliis uariatam distingui scripturam ideoque aliis

nihil aliis magis me adiuuari facili negotio expertus essem, sicubi ne apricatione quidem quidquam sine nouis remediis dispici posse uidebatur, in ‚exterioribus' paginis kalio sulphurato usus sum, in ‚interioribus' auctore Augusto Guilelmo Hofmann Berolinensi eo remedio, quod in annalibus philol. a. 1868 (pag. 546 not. 1) accuratius descripsi: hoc igitur qui uti uolet, kalii sulphocyanati (aut ammonii sulphocyanati) grana aqua diluat admixtis paucis guttis acidi muriatici. Illud partim luteolum partim liuidulum colorem relinquit, estque dum madet non bene olens sed admodum asperum; hoc dum dilabitur, litterae emergere uidentur pallidulusque earum color quasi laeta et subrubea incrementa capit, ubi exaruit, uestigio nullo relicto pristina caligo ductibus offunditur. Quibus in remediis adhibendis id unum uidendum est ne parum aquae admisceas: quod ubi neglexeris, fragilis et tabescens membrana subita ruina collabetur sustinerique nullo modo poterit sed foedas aget rimas. Quodsi qua pagina nimis tenuis ad tactum uel remediis Bluhmianis nimis maculata esse uidebatur, neque ulla apparebat spes fore ut meis medicamentis litterae Gaianae nudae et uenustae omni Hieronymianae scripturae uelo tamquam ueste detracta recuperarentur, ad Giuliarii uoluntatem me accommodaui, qui uenenis eas solas membranas denuo temptari uoluit, quae adhibendae medicinae uel necessitatem commonerent uel commendarent utilitatem. Neque infitior collationem meam fortasse non omnibus numeris absolutam esse. Quis enim tam stulte arrogans est, ut credat ne speculam quidem esse efficaciora olim medicamenta inuentum iri? Hanc igitur desertarum regionum sterilitatem eis commendo denuo perlustrandam, qui nec molestiarum laborumque diuturnitatem ueriti et nouis fortasse remediis chemicis adiuti in eisdem studiis operam collocabunt. Nec raro — id quod et in eis qui ante me librum Veronensem excusserunt animaduerti et in me ipso saepissime expertus sum — fallaces umbrae forma litterarum indutae, quae uestigiis membranam impressisse uidebantur, quominus genuina lectio dispiceretur, impediebant. Adde quod portenta librariorum modo somniantium modo quasi insanientium uinique adeo, ut uidetur, cupiditati inseruientium saepe ad falsam coniectandi uiam pelliciunt, ut quod oculis uideas, ideo te non uidere tibi persuadeas, quia animo id cernere nolis, ut sane difficile sit in locis desperatis finem conferendi facere.

Ea quae expiscatus sum iurisconsultis minoris quam philologis momenti esse uidebuntur: nam cum in libro quarto institutionum Gaianarum propter membranarum tabem non multa eis quae dudum innotuerunt addi potuerint, oratio Gaiana iam apta et concinna reddita est. Quae cum in eis locis, qui olim recte lecti erant, quamquam plenam urbanitatis uenustatem adsecuta

non est, tamen placido ac prope molli gradu procedat seduloque euitet ea quae obscura aut recondita et a discipulorum intellegentia sensuque longius disiuncta uideantur, philologo ante omnia id explorandum erat, quo iure in locis lacunosis uirorum doctorum coniecturis Gaio modo confusae et perplexae modo tamquam praefractae atque elumbes uerborum structurae modo inani uerborum cumulo exaggeratae sententiae obtrusae essent. Qua quaestione quo diutius occupatus eram, eo certius mihi constabat abhorrere a sedato dicendi genere institutionum Gaianarum et ab hac summissione umbratilis orationis duram illam asperamque nec satis rotundam compositionem, qua nec penitus perspecto nec feliciter recuperato scriptoris consilio uerus sanguis orationis Gaianae deperiret. Neque uero acerbius uituperandi sunt iurisconsulti, qui cum nuper ad Gaii emendationem accederent, non raro rectius sensisse quam felicius correxisse uitia uideantur: immo per mihi mirum uidetur, quod haec aetas philologorum, quasi iuris Romani fere ignara esset aut inuita ad ius discendum declinaret, totum hoc genus dicendi, in quo pauca non pura et quasi candida sunt, prorsus neglexit; attamen Gaii ceterorumque optimae aetatis iurisconsultorum libros plus interesse cuiusuis philologi mediocriter in iure uersati studiis ad litterarum Romanarum scientiam recuperandam quam subinsulsam Africanorum scriptorum latinitatem uel sophistarum rhetorumque fucum, in quibus perscrutandis multi hodie desudent, prudentes existimatores facile concedent. Sane Gaius cum totus delectaretur in docendo, raro tenue argumentandi filum elegantiis artificiisque exornauit ac ne memorabili quidem illo loco (92, 18), ubi *deleuerit* et *obleuerit* formas uicinas esse uoluit [a], immutatione paucarum litterarum uenustates quaesiuisse uidetur. Idem graecos istos flosculos euitauit, quibus ex posterioribus iurisconsultis non pauci doctrinam ostentarunt.

Atque omnino saepius aliorum uirorum doctorum coniecturas reprehendere potui quam corrigere. Saepe enim in palimpsestis ubi quid sit, non dispicis, at quid non sit, dispicis: si ne id quidem, at quantum spatii id occupauerit, uides: supplementa, quae a iurisconsultis in locis lacunosis excogitata sunt, non raro re concinere uerbis discrepare codex me docuit. Itaque in locis desperatis malui nimis incertas, quae passim apparuerunt, litterarum umbras in schedis retinere, ne quid insidiose aut fallaciter proferrem, cuius indicio simulato freti alii praecipites in coniectandi periculum ferrentur.

Postquam igitur diu multumque dubitaui, utrum huius operae fructum supplementis ad Boeckingianum apographum addendis an nouo apographo

[a] Conf. P. Kruegeri »Kritische versuche im gebiete des roemischen rechts« Berolini 1870, pag. 13.

comprehenderem, et illum modum per longum tempus praetuli, tandem in eo quod fere probaueram consilio permanere non potui. Itaque admonitionibus amicorum, quibuscum pauca quae inueneram per sermones uel per litteras communicaueram, obsecutus sum: hi enim postulari a me uel potius flagitari nouum apographum adseuerabant: apographo autem non supplementis ideo opus esse, ne quae ipse laboriose expiscatus essem, a legentibus cum sudore acciperentur. Quibus admonitionibus si non ut plus uiribus ualerem certe ut minus timerem effectum est. Iam ex itinere Italico reduci facto princeps et auctor mihi erat regia academia Borussica ad nouum apographum diuulgandum, quae et ipsa adiutrix mihi extitit ad propulsandas si quae essent difficultates. Quod munus cum ideo mihi impositum esse cognouissem, ne etiam atque etiam dubiis coniecturis immutaretur contextus Gaianus, promisi in meque recepi quam breuissimo tempore Gaium editum iri. Nec profecto tam odiosa procrastinatione distulissem hunc laborem, si mihi ullum tributum esset uacuum tempus et liberum.

Gratiam autem, quantam maximam animus capere potest, debeo regiae academiae Borussicae, cuius iussu in inclita Haerteliorum typographorum Lipsiensium officina ad exemplum singulari photographi artificio exceptum noui typi confecti sunt. Quibus cum media quaedam inter utramque quae in codice deprehenditur manuum[a]) forma exprimenda esset, fere cogitata species et tamquam tractabilis imago eius scripturae effecta est, qua saeculo p. Chr. n. quinto optimi calligraphi uidentur usi esse. Moneo igitur litteras, quibus hoc apographum expressum sit, paulo elegantiores et constantiore forma insignes esse quam eas quibus in ipso codice Gaiano usi sint librarii: has enim modo paululum decliues esse modo accliues et quae typis fidelissime redditae adspectum deformem habiturae sint. Accedit quod in extremis uersibus litterarum formam sensim minuebant librarii; quod cum typographi accurate imitari non potuerint, ad perfectae imitationis laudem aliquantum deesse concedo. An quisquam sanus ea arte prorsus fideliter multiplicem lineamentorum et notarum (uelut 7, Y, 9 etc.) uarietatem exprimi posse credat? Raro litteris in plumbum incisis corrigentis manus imaginem expressam uel saltem adumbratam oculis legentium subieci (uelut pag. 2, 23), attamen ductuum aequalitas dilapsa quasi corruit, ut claudae potius gibberosaeque quam aequales esse litterae uiderentur (uelut 3, 16); itaque alibi Gaianis typis minutioribus usus sum ad correctoris reliquias reddendas.

Foramina hoc signo ( ) descripsi. Pro eis litteris, quarum lectio nimis

[a]) A duobus enim librariis codicem Gaianum scriptum uideri dixi pag. 253.

incerta est, punctis distinctas litteras adhibui;*) quibus ubi alia *cursiua* littera superscripta est, pro ea littera, quae in ipso contextu exhibetur, illa quoque intellegi potest, quae supra lineam extat: uelut pag. 6, 21 $\overset{c}{\text{C}}$ indicat, utrum C an C legendum sit discerni non posse. Punctis distinctae litterae G et Q itemque T et I et Γ difficile a legentibus dignoscentur. — Subscripsi contextui tantum quod satis esset; singula pluribus persequi tum spatii angustiae tum taedium futtilis laboris prohibuerunt: in desperatis autem locis omnia ea addidi, in quibus ulla minima dubitatio esse posset; recte id an temere fecerim, aliis indicandum relinquo. Goescheni et Bluhmii errores, sicubi de errore certo constabat, tacitus correxi. —

Cui saeculo tribuendus sit codex Gaianus, certo dici nequit. Quem tamen ante Iustiniani praeceptum exaratum esse, quo tachygraphorum studia restincta sint, docti et prudentes harum rerum existimatores nolunt. Neque confidentius de libro archetypo, ex quo Veronensis saeculo p. Chr. n. quinto descriptus uidetur esse, iudicium ferri potest: constat tamen archetypum ea aetate exaratum fuisse, qua artis notandi studia laetissime uigerent. Cuius disciplinae quae fuerit ratio, collatis aliis codicibus iurisconsultorum, qui a tachygraphis descripti sunt, et notarum laterculis, quales Theodorus Mommsen edidit, intellegi potest. Compendia scripturae, quibus usi sunt codicis Veronensis librarii, eorumque uarios usus et corruptelas in unum corpus collecta coniunctaque complexus sum indice notarum, quo hanc editionem (pag. 253—312) instruxi. Pauca explicandi causa in archetypo adscripta in codicis Veronensis contextum irrepserunt, quae tamen leuiter adspecta otiosarum et inanium appositionum speciem prae se ferunt (uelut *regula* 14, 12; 157, 11; 162, 9; 196, 21?; conf. 76, 16; 95, 1; 117, 17; 141, 4; 166, 16; 179, 11; 13, 8—9??; 222, 21; conf. etiam 198, 18; 226, 13).

Membranis usi sunt librarii optimis et quae raris fenestris a membranario sartis hiarent (conf. tamen 31—32, 21; 205—206, 19—21; 237—238, 16). Paucae paginae, antequam Gaiana scriptura explerentur, ablutae scripturae uestigia seruarunt: conf. 39, 6, ubi sub Gaiana scriptura alius tachygraphae sed coaeuae manus uestigia apparere adnotaui; conf. etiam quae paginis 214 et 230 subscripsi. Id enim artificium, quo deleta pristina scriptura membranae rescribebantur, antiquitus notum fuit.

Codicis Gaiani membranae olim sedecim fasciculis (quindecim quaternionibus, uno quinione) comprehensae fuerunt. Nunc ex his quattuor folia desiderantur (in fasciculis VI. IX. XIII. XVI), quae a librario Hieronymiano

*) Conf. e. g. pag. 1, 6 med.

desecta esse constat. Quae omnia subiecta Goescheni illustrabit fasciculorum tabula: cruce (†) ei notantur fasciculi, quorum numeri in primo cuiusque folio adhuc extant; cohaerentia inter se folia hac lineola ‿, desecta signo 0 indicantur: numeri arabici maiores ad eum foliorum ordinem, qui nunc est, arabici minores ad primitiuam paginarum, quae supersunt, seriem referendi sunt:

†I.	†II.	†III.	†IIII.
50 ‿ 57 1.2 15.16	4 ‿ 7 17.18 31.32	11 ‿ 16 33.34 47.48	84 ‿ 87 49.50 63.64
27 ‿ 32 3.4 13.14	65 ‿ 58 19.20 29.30	119 ‿ 114 35.36 45.46	31 ‿ 28 51.52 61.62
75 ‿ 80 5.6 11.12	29 ‿ 30 21.22 27.28	72 ‿ 67 37.38 43.44	117 ‿ 116 53.54 59.60
54 ‿ 53 7.8 9.10	109 ‿ 108 23.24 25.26	2 ‿ 9 39.40 41.42	63 ‿ 62 55.56 57.58
†V.	**VI.**	**†VII.**	**†VIII.**
35 ‿ 40 65.66 79.80	0 ‿ 59 93.94	19 ‿ 24 95.96 109.110	100 ‿ 101 111.112 125.126
102 ‿ 99 67.68 77.78	69 ‿ 70 81.82 91.92	6 ‿ 5 97.98 107.108	3 ‿ 8 113.114 123.124
85 ‿ 86 69.70 75.76	37 ‿ 38 83.84 89.90	12 ‿ 15 99.100 105.106	13 ‿ 14 115.116 121.122
95 ‿ 90 71.72 73.74	124 ‿ 123 85.86 87.88	22 ‿ 21 101.102 103.104	103 ‿ 98 117.118 119.120
IX.	**†X.**	**†XI.**	**†XII.**
0 ‿ 61 139.140	91 ‿ 94 141.142 155.156	25 ‿ 18 157.158 171.172	36 ‿ 39 173.174 187.188
76 ‿ 79 127.128 137.138	64 ‿ 60 143.144 153.154	115 ‿ 118 159.160 169.170	43 ‿ 48 175.176 185.186
106 ‿ 111 129.130 135.136	97 ‿ 104 145.146 151.152	10 ‿ 17 161.162 167.168	34 ‿ 41 177.178 183.184
121 ‿ 126 131.132 133.134	23 ‿ 20 147.148 149.150	33 ‿ 26 163.164 165.166	45 ‿ 46 179.180 181.182
†XIII.	**†XIIII.**	**XV.**	**†XVI.**
52 ‿ 55 189.190 201.202	51 ‿ 56 203.204 217.218	125 ‿ 122 219.220 233.234	Fragm. de praescr. et interd. 0 235.236
78 ‿ 77 191.192 199.200	66 ‿ 73 205.206 215.216	89 ‿ 82 221.222 231.232	49 ‿ 42 237.238 251.252
107 ‿ 110 193.194 197.198	44 ‿ 47 207.208 213.214	105 ‿ 112 223.224 229.230	92 ‿ 93 239.240 249.250
0 ‿ 96 195.196	71 ‿ 68 209.210 211.212	88 ‿ 83 225.226 227.228	120 ‿ 113 241.242 247.248
			81 ‿ 74 243.244 245.246

In XVI[i] fasciculi folio ultimo uix quidquam scriptum fuit: nam ne 42um quidem folium scriptura Gaiana expletur (conf. pag. 251).

Vbi terrarum codex scriptus sit, diuinari nequit, nisi quod Graecos non fuisse librarios constat. Tam rudes enim fuerunt graecarum litterarum, ut et 152, 8 et 165, 8 graeca omitterent, et haec orthographica effunderent: *greca* 17, 15; 152, 16; *cregam* pro *graecam* 152, 7; *gregi* pro *Graeci* 152, 9, *greco* 165, 7; *graeges* pro *graece* 125, 9; *pedagogum* 10, 3, *pelagogum* 4, 12; *scole* 63, 11, *sichole* 117, 1, *sole* 111, 8, *scolae* alibi pro *scholae*; *dihoniser·mei* pro *Dionis Hermaei*) 201, 20; *teatrum* 4, 21; *bytinorum* 51, 19; *syponiacis* pro *symphoniacis* 183, 11; *collirium* 72, 19; *istichum* 105, 12 et *isticum* 105, 23 pro *Stichum*; *sporade* pro σποράδην 17, 15.[a]

Singulae paginae sunt uersuum uicenorum quaternorum, qui recte dimensis spatiis inter se distant. In uersuum initiis librarii certos sibi terminos constituerunt, extra quos non egrederentur, nisi ubi paragraphi inciperent; in uersibus extremis litteratura non raro extra fines quasi immoderatius excurrens uagatur deflectitque aliquantulum de spatio constituto; quod ne nimis molestum esset legentium oculis, et imminutis litteris usi sunt et contignatis.

Contignantur igitur in uersibus extremis:

N´ = *ns* 121, 5; 150, 11.

N̄ = *nt* 3, 13; 6, 21; 13, 16; 19, 9; 51, 5, 23; 52, 18; 65, 9; 84, 5; 112, 8; 118, 22; 131, 13; 177, 3; 218, 23; conf. etiam 110, 3; in medio uersu supra lineam 4, 10 (a correctore).

UN = *un* 161, 21 (sub finem uersus).

UN̄ = *unt* 31, 14; 63, 7.

UR = *ur* 1, 20; 22, 1; 23, 13; 55, 19; 65, 20; 75, 16; 80, 20; 88, 5; 121, 13; 165, 22; 196, 24; 197, 6; 239, 12.

U´ = *us* 3, 23; 13, 8; 14, 16; 15, 19; 18, 4; 28, 17; 31, 8; 51, 15; 52, 17; 66, 20; 71, 21; 75, 6; 88, 2; 90, 4; 96, 6; 98, 12; 99, 17; 100, 15; 101, 1, 17, 18; 102, 7; 106, 3, 10; 124, 1; 129, 9; 131, 1, 11; 139, 21; 143, 9; 145, 16; 147, 20; 152, 19; 155, 22; 158, 21; 164, 10; 167, 21; 171, 23; 181, 22; 183, 7; 189, 10; 191, 1, 19; 195, 17; 200, 13; 207, 6; 209, 6; 213, 2, 13; 216, 24; 222, 13; 225, 18; 232, 9; 236, 22; 244, 15; 251, 1; conf. etiam 173, 2 (? sub uersus finem, teste Bluhmio); U tantum apparuit 19, 2?; 14, 19; 77, 9?; 204, 21; conf. etiam LEGIBU pro *legibus* 217, 8 in medio uersu.[b]

[a] Conf. etiam *chirografis* 163, 17—18.

[b] NI´ pro *nus* extat 218, 13 teste Goescheno; sed NU´ fuisse suspicor. — Aliquo modo huc referri potest 66, 17 correctio imperfecta.

Littera paginae ultima propter spatii angustias supra paenultimam collocata est 26, 24: similiter 156. 24 et 204, 24 binae ultimae, et 125. 24 tres ultimae sub initio uocabuli extremi.

In syllabarum diuisione in uniuersum posteriorem et graecanicam rationem secuntur librarii: conf.:

bl: *o* | *blatum* 176. 10: *o* | *bligatio* 232. 17: *pu* | *blicis* 56. 12.

br: *fa* | *bricaueris* 72. 16.

cl: *peri* | *clitatur* 191. 8.

cr: *lu* | *cratiua* 68. 16: *sa* | *cro* 55. 21.

ct: *a* | *ctoris* 208, 8: *a* | *ctum* 175. 11: 225. 7: *adic* | *ctum* 172, 8; *au* | *ctor(e)* 22. 10: *au* | *ctores* 103, 22: 150. 19; *au* | *ctoribus* 172, 20; *au* | *ctoritate* 84. 1; *au* | *ctoritatem* 187. 4; *colle* | *ctio* 193. 10; *condu* | *ctio etc.* 166, 20: 167, 8: *contra* | *ctu* 218, 18: *conui* | *ctis* 3, 11: *defe* | *ctus* 90, 16; *di* | *cta* 19. 14: *effe* | *ctum* 146. 15; *fa* | *ctionem* 147. 6: *fa* | *cto* 128. 20—21: 134, 12: 139. 17: *fa* | *ctum* 25, 2: 201, 20: 224, 24; *fa* | *ctus* 137, 2—3: *fra* | *ctum* 186, 15; *fru* | *ctus* 56, 22: 245, 1. 6. 14: *interdi* | *cto* 246, 3: *na* | *cta* 132, 14; *nefa* | *cto* (pro *nefasto*) 198, 9: *pa* | *cti* 174. 22: 228, 12: *perfe* | *ctae* 40. 17; *re* | *cte* 113, 19; 117, 1: 118, 13; 163, 5: 173. 8; *reli* | *ctum* 104, 17: 123. 9; *spe* | *ctandam* 52. 21: *spe* | *ctatur* 90, 11: *suspe* | *cta* 224, 4: *suspe* | *ctum* 224. 8: *uindi* | *cta* 4, 8: contra **λC** | **Z̄** i. e. *ac* | *tio* 177, 15.

gn: *a* | *gnationis* 130, 12: *a* | *gnatorum* 65, 8: *a* | *gnatus* 128. 15; *co* | *gnitorem* 223. 10: *co* | *gnouerit* 220, 17: *prae* | *gnante* 25, 10: *si* | *gnificatur* 238, 5.

gr: *pere* | *grinus* 20, 10.

mn: *calu* | *mnia* 249, 12; *conde* | *mnatione* 205. 18: *da* | *mnare* 226, 21; *da* | *mnum etc.* 119. 22: 167, 20: *o* | *mnibus* 67. 9.

pl: *qu[i]adru* | *pli* 182, 20.

pt: *ado* | *ptare* 27, 11: *ado* | *ptione* 16. 4: *ado* | *ptionem* 88. 17: *ado* | *ptiuo* 149, 6: *ca* | *ptionem* 191, 2: *conce* | *ptas* 203. 16: *conce* | *pti* 17. 15; *exce* | *ptis* 208, 15: *exce* | *pto* 197. 1: *ne* | *ptem* 15, 23; 87. 12—13; *ne* | *ptis* 94, 23: *pro* | *pter* 178, 17: 186, 14; *ra* | *ptorum* 217. 10; *rece* | *ptio* 68, 7. 19; *rece* | *pt[is]um* 173. 11; *ru* | *ptum* 90, 19: *scri* | *ptis* 85. 11: *surre* | *pte* 177, 2: contra *nep* | *tesue??* 33. 17—18.

sp: *re* | *spondit* 175, 4: contra **R̸** | **PONSIS** i. e. *res* | *ponsis* 1. 15.

st: *ae* | *stimauerit* 25, 6; *angu* | *sta* 42. 7: *consi* | *stere* 218. 6: *consi* | *stit* 163, 3: *consi* | *stunt* 56, 20: *di* | *stinctionem* 33, 14—15; *ge* | *storum*

200, 11; *inte* | *status* 90, 18; *manife* | *stum* 61, 13; 233, 16; *po* | *steriore* 91, 22; *pote* | *state* 217, 23; *pote* | *statem* 13, 22; 35, 8; *quae* | *stores* 2, 15; *re* | *stipulationis* 211, 21; *te* | *stamenti* 79, 4; *te* | *stamentis* 80, 12; *te* | *stamentum* 81, 23; 83, 7; 87, 18; 135, 15; *te* | *stantur* 80, 17; *te* | *state* 138, 4; *te* | *statorem* 79, 16; 93, 11; *te* | *statoris* 79, 13; 122, 16; *te* | *stimonium* 79, 19; contra *es* | *to* 11, 23; P' | TUMOS i. e. *pos* | *tumos* 11, 17; P' | TEA 118, 3; R | TITUENDAE pro *res* | *tituendae* 182, 7; *ses* | *tertia* 157, 15; *es* | *timandam* uel *ex* | *timandam* pro *aestimandam* 52, 23.

tr *pa* | *tre* 83, 10; *pa* | *tris* 15, 9; *pa* | *trimonium* 55, 3.

Contra:

bt: *scrib* | *tus* 98, 15.

ps: *ip* | *sa* 42, 2; *ip* | *se* 80, 4; *ip* | *sos* 185, 23; *ip* | *sum* 112, 2; *scrip* | *serit* 79, 10.

sc: *accres* | *cere* 107, 6; *pis* | *cem* 69, 22; *plebis* | *citum* 1, 17; R | CRIBSIT i. e. *res* | *cribsit* 20, 6; contra *su* | *sceptis* 3, 17 prima manus, *susceptis* corrector.

mpt: *coem* | *ptionem* 32, 20; 52, 6; *em* | *ptio* 166, 10; *em* | *pto* 212, 3.

nct: *coniun* | *ctus* 107, 14; *defun* | *ctorum* 140, 21; *disiun* | *ctim* 105, 7; *disiu* | *ctim*? 109, 5; *iun* | *cta* 238, 9.

str: *no* | *stra* 70, 3, 11; *no* | *strum* 189, 8; *no* | *stri* 105, 15; 110, 13; *no* | *strorum* 111, 21; contra *dis* | *tr ib uebat* 197, 13.

x: *di* | *xerit* 167, 19; *di* | *ximus* 8, 5; 50, 16; 235, 4; *e* | *xistimant* 165, 9; *no* | *xalis etc.* 40, 4; 217, 3, 16, 20; *pro* | *ximo* 44, 23; similiter *e* | *xedibus* pro *ex aedibus* 194, 23; *e* | *xemptione* = *ex emptione* 117, 15; *e* | *xemptionis* = *ex emptionis* 162, 21; conf. *a* | *deos* = *ad eos* 51, 16.

Valde memorabile est quod *j* et *v* consonantes nec non *u* post *q* plerumque non secus atque *i* et *u* uocales in dirimendis syllabis adhibentur; conf.: *adi* | *ecta* 111, 10; *alicui* | *us* 154, 21; *cui* | *us* 37, 20; 134, 4; *dei* | *ecerim* 239, 15; *ei* | *us* 48, 22; *hui* | *us* 48, 3; *ini* | *uriarum* 190, 3; *i* | *uris* 34, 16; *i* | *us* 138, 9; *subi* | *ectae* 218, 21; *subi* | *ceti* 33, 8 ?; *subi* | *ectos* 76, 17; conf. etiam *in* | *nius* pro *in ius* 209, 15; *quamu* | *is* 177, 9; *consequ* | *atur* 8, 20; *itaqu* | *e* 41, 6; 186, 1; *qu* | *ae* 27, 19; 29, 16; 79, 9; 165, 12; 179, 6; *qu* | *am* 120, 8; 217, 12; *qu* | *adrupli* 177, 23; *qu* | *anti* 171, 1; *qu* | *are* 148, 8; *qu* | *asi* 140, 1; *qu* | *e* 26, 11; 106, 1—2; *qu* | *ia* 140, 22; *qu* | *id* 78, 4; *qu* | *idam* 47, 11; *qu* | *od* 110, 15; 136, 7; *qu* | *orum* 236, 23;

qu | *os* 128, 9; *relinqu* | *ere* 112, 4: *sequ* | *ens* 130, 14; *sequ* | *erentur* 145. 20; conf. etiam *desu* | *etudine* 28, 15. contra *adie* | *ctum* 172, 8; *cu* | *ius* 39,18: 182,23; *ma* | *ior* 4,1; *que* | *madmodum* 33,10—11; 249,21.

Praeterea has diuisiones memorandas esse censui, quarum posterior pars merae librariorum neglegentiae tribuenda est:

eti | *am* 84, 12: 127, 2; 136, 2; 143, 2; 180, 8; *in* | *utile* 104, 13; *ueli* | *iniquitate* pro *uel iniquitate* 249, 11; *a* | *deo* 16, 1; *alter* | *utrum* 207, 4; *i* | *deo* 49, 15; *po* | *test* 67, 22; 80, 6; *si* | *cuti* 54, 1; *su* | *biciat(ur)* 178, 14: *uel* | *ut* 65, 4; 122, 18; 146, 5; *uel* | *uti* 166, 11: *e* | *tis* = *et is* 26, 14; *infan* | *set* = *infans et* 156. 23: *peta* | *simaginem* = *petas imaginem* 72, 3: *damna* | *seto* pro *damnas esto* 107, 20; *uerba m)* | *Edicere* pro *uerba me dicere* 172, 24—173, 1; *anc* | *illa* 46, 18; *hu* | *nc* 49, 9: *fu* | *r* 178, 23; *(con)tum* | *eliam* 186, 8: *instit* | *uunt(ur)* 102, 23: *uel* | *it* 10, 16; 38, 23?; *uel* | *i(n)t* 96, 22; *s* | *elius* pro *Caelius* 145. 3: *diex* | $\overline{XX}$· pro *die* $\overline{XXX}$· 195, 5: ƌ· | om̄ = *dolo m* | *alo* 204, 18; *s* | *in* pro *SI NON* 203, 3; conf. *etiam* 94, 24—95, 1 (*potest* | *autem* pro *potestatem*); q̇ | p̀ (i. e. *qui* | *prae?*) pro *quippe* 190, 15; libert̄ | ē pro *libertate* 191, 21.

Ea quae de orthographia dicenda erant, quae non raro quinti saeculi rusticitatem uel barbariem pronuntiandi prodit, in indice orthographico pag. 313 seq. composui.

Interpunctio quatenus sollemnis sit post notas, ex indice notarum colligas; additur plerumque etiam post numeros. Praeterea praesertim ad paragraphos distinguendas hae interpunctiones apparebant:

I) : bina puncta in fine paragraphorum reliquo uersus spatio uacuo relicto 18, 23; 40, 5; 66, 18: 70, 14; 77, 10; 82, 7: 100, 24; 124, 20; 155, 12; 158, 10; 167, 12; 182, 15; 221, 11; 229, 21: 249, 20; similiter : ∼ 62, 17: 187, 11; 236, 20; nec non ∼ 10, 18; inde explicandum, quod 235, 6, ubi paragraphi finis a librario falso indicatur, : additum est; aliud signum (teste Bluhmio) conf. 226, 7.

II) . punctum simplex plerumque post mediam, rarius post imam uel summam litteram additum

1) in fine paragraphorum

a) reliquo uersus spatio uacuo relicto 1, 12; 2, 5; 9. 18; 13, 5?; 14. 14. 20; 15, 16: 17, 16; 25, 3; 28, 16; 37, 13; 38, 1; 39, 4; 41, 11; 46, 20; 47, 19; 55, 9; 64, 1; 65, 2; 67, 19; 68, 2. 17: 73, 6; 74, 14. 20; 77, 4; 78, 7; 84, 8; 89. 2. 14. 18; 90, 21: 91, 21; 93, 2: 94, 4. 21; 95, 24: 96, 15: 97, 9: 99, 3; 102, 18: 103, 1; 104, 20; 105, (5.) 13. (22): 107, 19: 108, 4. 14. 22;

109. 15; 112. 4; 113. 7; 114. 4. 22; 115. 18; 116. 10; 117. 10; 118, 18; 120, 9; 121. 12; 122. 4; 123. 18. 24; 124. 10; 125. 8. 18; 127. 23; 130, 22; 135. 4; 137. 17; 139. 22. 140. 4; 141. 17. 143. 13; 146. 4; 159. 19. 161. 3. 12. 164. 13. 165. 19; 171, 10; 179, 3; 180. 6; 181. 9; 182. 22; 184. 4; 185, 15; 186. 13; 189, 21; 190. 13; 193. 11; 197. 10; 198. 11; 200. 12; 208. 17; 218, 17; 221. 4; 222. 2; 224. 9; 225. 10; 226. 18; 230. 9; 231, 5 19; 235, 18; 236. 16; 237. 17; 240. 2; 248. 23; 249. 7.

b) spatio in medio uersu uacuo relicto 23. 2; 18. 20. 58. 17; 75. 13; 121. 6; 130. 4; 170. 5; 175. 10; 194. 12.

c) spatio nullo uacuo relicto 10. 16; 39. 12. 51. 21; 62. 10; 100. 3; 107. 4; 127. 2?; 156. 22.

2 in fine commatum. quibus librarii paragraphos finiri indicarunt, reliqua uersus parte uacua relicta, ubi tamen recentiores editores aut simplici puncto (10, 6; 16, 24; 31. 19; 78. 22; 147. 22) aut puncto cum uirgula (111. 19; 158. 3; 195. 6; 251. 8; similiter 31. 17) aut binis punctis (110. 23; 116. 17; 213. 10) aut simplici uirgula (80. 23; 193. 24) aut nulla omnino interpunctione (235. 13) contenti fuerunt.

3 in mediis uersibus. ubi recentiores aut puncto (3. 16 in fine tituli; 39. 18) aut puncto cum uirgula (2. 13; 83. 9; 98. 4; 104. 7) aut binis punctis (16. 20; 139. 12) aut simplici uirgula (2. 4; 4. 13; 15. 24; 16. 13; 18. 3; 26. 21; 43. 18; 48. 13?; 50, 15; 51, 20; 63. 21; 64. 11; 70. 8; 84. 11. 12. 17; 96. 2. 16; 97. 16; 98, 19; 101. 12; 116. 3; 117. 9. 18; 150. 3; 162. 9; 171. 4; 236. 2) usi sunt.

4 in fine uersuum 4. 14; 29. 12?; 62. 4; 117. 13; 125. 4?; 142. 23; 170. 11?; 200. 7?; 219, 22?.

5 in mediis uersibus in fine uocabulorum nulla interpunctionis causa accedente 18. 4; 39. 5 (post *in*); 47. 7; 48. 9; 66. 7. 8; 78. 16; 82. 17; 151. 10; 158. 3; 194. 14; 217. 24. 240. 8; semel in medio uocabulo praue intellecto ER·MEI pro *Hermaei* 201. 20; conf. etiam IUDICART·I: pro *indicati* 190. 8. Verum quidem haec hactenus.

De litterarum forma uix quidquam peculiari mentione indiget; nonnulla tamen componam. quae palaeographis scitu fortasse non prorsus indigna esse uidebuntur. Cum enim plerumque litterarum formae constanter obseruatae sint neque ulla pars excedat extra. passim singulae litterae aut paulo altiores (uelut 16. 4; 67. 10; 101. 17; 113. 8. 162. 4; 180. 3; 187. 9; 208. 8; 217. 11) sunt proximis aut sub lineam producuntur (uelut 23. 3; 163. 5; 179. 7; 224. 16); plerasque tamen ex his correctione effectas

esse persuasum habeo. Contra nulla causa cogente et S (uelut 50. 22; 51. 18; 67, 6; 119. 24; 121. 4; 135. 24; 143, 7; 146. 21: 157. 5; 166. 19: 212, 9) et T (uelut 35, 12 etc.) passim sub lineam producuntur. Pro I nonnusquam et | adhibitum est et J: utrumque non solum in enuntiati fronte (uelut 52. 10; 65, 7; 98, 1: 74, 17; 125, 10: 214, 17) sed illud etiam in medio uocabulo (240, 13), hoc et in uersus initio (193, 13) et [pro *ii*?] in medio uocabulo (200, 14) et in extremo (48, 17). Singularis S litterae forma correctione effecta est 162, 24; item F litterae 244, 5;; conf. etiam 124. 23.

Pro ð inuenitur d et in primis paginarum uersibus (conf. 39, 1; 52, 1; 226, 1) et in eis uersibus uel uersuum particulis, quibus uacuus uersus praemissus est (conf. 65, 3; 80. 12; 105. 14: 184. 2; 249, 8): praeterea sub uersuum finem (conf. 88, 2; 97, 3: 105, 11: 127. 16: 146, 2:) 245. 18) nec non in mediis uersibus et in ipso initio (conf. 46, 6 bis: 114, 12?; 249, 18: 250. 3. 14).

Pro S inuenitur ſ saepissime sub uersuum finem uel praecedente uersu uacuo (conf. 46. 1: 55, 10; 75, 1: 82, 23; 85, 1: 88. 1: 95. 1; 155, 1); alibi raro occurrit (conf. tamen 16. 16; 37, 14: 101, 2: 104. 8: 125, 15: 169, 23: 174, 13 etc.). Saepius difficillime ab I discernitur (conf. 3. 18: 15, 24: 35, 9). Singulares ſ litterae formae (correctione effectae) extant 169, 14: 212, 16.

Propter formarum similitudinem saepe inter se commutantur I et λ, I et T. I et l, I et ſ. λ et S, X et λ (conf. inprimis 194, 10): ſ et T, P et F. P et R. C et G, C et E, O et Q. O et E etc.

Ornamentis et emblematis contortis ac uermiculatis hic illic conspersae uel tamquam petasatae sunt primorum praesertim paginarum uersuum litterae eminentes (uelut 221. 1), rarius eae quae capite facto eminent in uersuum praeter primum fronte (uelut 67, 20; 104. 21). — Quodsi ab eis paginis recesseris. quarum initia legi nequeunt. ab eminentibus litteris primos omnium paginarum uersus incohare[a]) intelleges praeter pagg. 2. 3. 6. 7. 14. 27. 34. 35. 38. 40. 42. 43. 44. 57. 64. 80. 82. 84. 93. 95. 97. 112. 118. 120. 129. 134. 137. 138. 141. 162. 167. 184. 187. 203. 241; a binis litteris eminentibus propter notam sollemnem incipiunt 205, 1 et 249, 1. Praeter ipsum initium in primo paginae uersu eminent litterae 65, 1: 110, 1; 118, 1: 119, 1: 149, 1: 221, 1; 250, 1 [hae fere omnes ornatae sunt]; 44, 1; 109. 1; 126, 1; 140, 1: 148, 1; 156. 1: 173, 1: 182, 1: 239, 1; itemque praecedente uersu uacuo 65. 3; 68, 3; 74, 21; 80, 24;[b]) 89. 15; 103, 3; 119. 19: 127. 6. 24: 130, 24; 156, 12: 198. 12: 213, 11; conf. etiam

a) Prominent tamquam capite facto 132. 1; 140, 1; 246, 1.

b) Typographi uitio S littera parum ad dexteram remota est.

157, 5. Aliquot paginarum littera ultima eminet 10. 21. 13. 21 110. 21, 131. 21 142, 21. 195. 21. Raro in medio uersu uelut 65. 10 80, 12, 161. 2, 184. 20, 191. 2 [a] aut in principio 26. 2 [b] aut in fine uersus 120, 22 littera aliqua eminet causa nulla cogente.

Paragraphi institutionum Gaianarum et in uniuersum orationis commata insigniora [c] distinguuntur saepissime capite facto. quod plerumque ab eminente littera incipit uelut 1. 13. 17; 17. 1 etc. etc. [d]. rarius a non eminente 31, 23. 40, 13. 84. 1: 141. 11: 158. 12. Praeterea sescentiens in confiniis paragraphorum interductu librarii insistit oratio: post eiusmodi spatia in uersu medio uacua relicta plerumque eminet proxima littera uelut 6. 6 etc. etc. . raro non eminet 18. 20: 163. 21: 233. 15.

Nonnusquam librarii ultra progressi colorem et pigmentum rubricatoris sollicitarunt. cuius tamquam luminibus atramento scriptus contextus distingueretur. Vacuos enim nonnullos qui nunc appareant uersus uel uersuum partes a more rubricandi repetendos esse certis indiciis concluditur. [e] Velut minio scriptas fuisse conicio has titulorum rubricas = 1 uers. 10. 19. 13. 11: 30. 15: 62. 18: 82. 8: 93. 3: 130. 23: 135. 2: 136. 19. 140. 5, 154. 5: 157. 1: 158. 11: 165. 20: 167. 13: 227. 23: duo uersus ad rubricam capessendam destinati fuerunt 123. 1. 2. Praeter titulum = 1 uers. primum proximae paragraphi uocabulum minio scriptum fuit 35. 7. 8 et 77. 5. 6, primum et alterum 150. 24—151. 1. primum usque ad quartum 164. 14. 15: item praeter titulum = 1 uers. longius initium proximae paragraphi = 1 uers. 9. 19. 20: 15. 5. 6: 15. 17. 18. 17. 17. 18. 26. 6 ubi dubia rubricae uestigia Bluhmio apparuerunt . 7: 28. 1. 2. [f] Item primos librorum uersus minio olim scriptos fuisse ideoque hodie legi non posse ueri est simillimum: conf. 1. 1—3: 55. 1: 189. 1 et 2 init. [g] Praeterea nescio an 161. 17 ? et 91. 16 ?? uersus exitus rubrica

[a] 91. 7 et 207, 18 noua commata fortasse distinguere uolebant librarii

[b] 191, 13 caput fit eminente prima littera. quia noua paragraphus in medio uersu 12 incepit

[c] Non raro librarii commatum insigniorum initia falso loco statuerunt uelut 152. 9 propter graeca omissa 23. 11; 62 11 92. 20??. 169, 13; 181. 19; 194. 13; 207, 10. 226. 6, 235, 7. 11 251. 2 conf. etiam 193. 24 . 33, 3 233, 7. 248, 14. etc.

[d] Non prominet prima littera 50. 1, 149. 1. 180, 21

[e] Quoniam tamen contextus Hieronymianus ad scripturam Gaianam collineatus est, tenuia minii uestigia difficillime dignoscuntur

[f] Item in Codicis Iustiniani libro palimpsesto Veronensi praeter titulorum rubricas initia constitutionum earum, quae rubricas proxime excipiant, minio scripta esse docet Krueger in praef. ad apographum Codicis Iustiniani Veronensis.

[g] Initio libri III, qui ab integro quaternione incepit. in pagina 126* fortasse LIB · II · EXPLIC· scriptum erat. conf pag. 187. — In fine libri III una pagina 188 uacua relicta est, ut ab integro quaternione inciperet liber quartus. — Pag 54 libri primi exitum minio olim indicatum fuisse probabiliter conicias

scripti fuerint: id quod confidentius de initio eius tituli contenderim, quem sub 6, 24 alia manus addidit. Inprimis memoria dignus est locus 150, 5. 6, ubi nonnullas ex litteris minio scriptis resuscitare licuit; ibidem uersus 8 particula minio scripta fuisse uidetur.

Rubricae miniatae partim eodem litterarum genere pictae fuerunt, quod in contextu Gaiano adhibitum est, partim antiquiore maiuscularum siue quadratarum forma:[a] utrumque sane genus in eis titulis extat, qui a prima manu atramento exarati sunt: quadratarum: 103, 2 et 112, 2 (ubi ℞ i. e. *rubrica* in fine additum est), uulgarium: 46, 6:[b] 73, 7:[c] 80, 11: 98, 7:[d] 113, 8:[e] 114, 5.[f]

Neque uero mendorum frequentia, quibus liber Veronensis commaculatus est, conceptam conducticiorum amanuensium ordini turpitudinem delere ac tollere potest: nam hi quoque insignes sunt ea infirmitate et ad peccandum procliuitate, qua qui pacta mercede codices describebant et ad finem properabant integram simplicemque elegantiam et puram incorruptamque consuetudinem ueterum scriptorum corrumpere et barbaria quadam infuscare solebant. Nonne multae illae uoces ad taedium usque repetitae[g] minus olei nonnumquam quam uini a semisomnis librariis consumptum esse indicio sunt? Rarius uerborum collocationem inuerterunt.[h] Identidem tamen prima manus, quae imprudenti calamo exciderant, ipsa correxit.[i] Ceterum saepe dici nequit, utrum primae manui an aequali correctori debeatur correctio. Correctorem enim semidoctum nactus est liber Veronensis fere coaeuum, qui in primo praesertim libro et titulos nonnullos atramento scriptos addidit[k] et passim delendis litteris puncta plerumque recte,[l] rarius

a) Maiusculis rubris ad morem antiquum exaratus erat titulus 164, 14.

b) falso loco; huius tituli particula miniata fortasse fuit.

c) prima littera miniata fortasse fuit.

d) Hunc titulum paragraphi principium esse opinatus est librarius.

e) praecedit titulum ℞, eademque nota sequitur.

f) duae primae litterae nescio an miniatae fuerint.

g) Conf. inprimis 29, 12—19; praeterea 76, 19—20; 94, 17; 164, 10; 191, 7 seqq.; 212, 6; 214, 21; 223, 11. 12; 224, 4. 5; 237, 13; 239, 1; 245, 7; 57, 6—8; (22, 11; 28, 24; 30, 3; 158, 10; 173, 8; 196, 8 etc.).

h) Conf. 30, 19; 34, 5—6; 48, 5; 67, 15; 70, 2—3; 100, 13; 126, 24; 148, 16; 152, 9; 160, 6; 162, 7; 169, 7; 174, 15; 181, 24; 196, 8; 221, 23; 235, 24; 239, 2; 249, 20. — Huc non pertinet II §§ 62—64 transpositio.

i) Velut 31, 1. 23; 52, 11; 62, 8; 72, 21; 75, 13; 98, 8; 100, 22; 101, 14. 16; 110, 5. 13; 124, 11; 157, 14; 162, 22; 168, 1; 182, 2.

k) Conf. 1, 1 supra uersum; 2, 23; 3, 2 in margine inferiore; 3, 8; 4, 6. 14; 6, 24 (ubi tamen initium miniatum fuisse probabile est); admodum fideliter imitatus est huius tachygraphi ductus typographus 1, 1 et 2, 23.

l) Conf. 2, 8. 21; 3, 12. 18; 4, 24; 7, (10.) 12. 18; 10, 4. 16. 20; 11, 17. 18; 15, 3; 22, 10; 27, 2; 30, 14. 24?; 42, 3; 47, 4; 55, 21; 63, 4?; 67, 21; 68, 14; 69, 2; 78, 9; 92, 17; 96, 3; 97, 14; 101, 16; 110, 13; 116, 23; 122, 18; 124, 2. 9; 127, 22; 130, 3; 134, 21; 138, 7; 140, 2; 142, 1?; 148, 9; 149, 23; 150, 7; 155, 14; 165, 11; 167, 2; 168, 1; 171, 20; 174, 24; 177, 23; 178, 6; 180, 6. 9; 198, 17; 209, 11; 228, 4. 10; 231, 14; 237, 16; 240, 14;

falso[a] superscripsit — plurima tamen ex his non tam correctori quam ipsi primae manui tribuenda uidentur esse — et intra uersus uel rarius in margine correctiones modo rectas[b] modo falsas[c] adscripsit. Alibi litterae delendae lineola inductae sunt,[d] raro radendo deletae.[e] Plures litterae continuae delendae nonnunquam his notis ‘ ’ saepiuntur.[f] Alia quae ad correctiones pertinent, adnotationibus contextui Gaiano subscriptis passim inserui.[g] Quae si minutim persequi uelim, lectores taedio enicem. — Vnum addam: saepissime propter homoeoteleuton uel in fine uersuum Gaianae orationis particulas transiluisse librarios et sequentium uerborum modos proximis formis praua sedulitate identidem accommodasse. —

Denique gratiae mihi quam maximae agendae sunt Salomoni Hirzel uiro egregio et in paucis colendo, qui Boeckingii memoriam pie amplectens et colens ad speciem magnifice, ad usum, ut spero, non incommode hanc editionem ornari iussit.

Ex eo quod profeci, quantulum id cunque est, hoc unum uelim appareat, strenui laboris diuturnitatem me non subterfugisse. Latebunt sane non pauca in hoc apographo, quae doctiorum hominum meditatio protrahet: spero tamen fore ut in editione institutionum Gaianarum, quam una cum Kruegero in usum scholarum paraui et his ipsis diebus prelo subiciam, hoc apographo recte me usum esse censeant iudices beneuoli.

Scribebam Argentorati mense Decembri a. 1873.

conf. etiam 7, 18. — S pro Ṡ scriptum uidetur esse 13, 13. Vbi litterae singulares superuacaneae in medio contextu leguntur, propter punctorum tenuitatem ambigas utrum siue primus amanuensis siue corrector punctis supra uersum additis delendas eas significauerit necne, uelut quod scriptum est *abosurdum* 11, 20 pro *absurdum*, *queureretur* 20, 6 pro *quaereretur*; *animaaduertere* 13, 21—22 pro *animaduertere* etc. etc.

[a] Conf. 89, 9, 209, 21; 217, 5. Nonnulla puncta casui uidentur tribuenda esse: uelut 18, 3, 79, 6; conf. etiam 237, 13.

[b] Conf. 1, 21; 2, 16, 3, 12; 3, 16 (ductus, ut potuit, imitatus est typographus), 3, 18, 4, 4 bis; 4, 13, 11, 23; 6, 17; 7, 4, 7, 11 bis; 7, 24, 8, 13; 10, 17, 11, 1, 5, 11, 22, 14, 9, 14, 13, 17, 18, 9; 27, 11; 31, 13, 41, 23, 42, 3; 43, 16; 66, 9, 78, 1; 90, 2; 101, 6; 107, 14; 112, 3, 116, 23, 118, 2, 13, 120, 8, 126, 16; 130, 3; 140, 10; 146, 2; 148, 1; 152, 5; 157, 15, 159, 22, 162, 19; 168, 16; 172, 8, 173, 12; 174, 7; 175, 11, 181, 20; 184, 18, 191, 24, 193, 4, 194, 22, 196, 3; 197, 13; 201, 3, 208, 8; 230, 11; 231, 21, 232, 6, 23; 236, 17, 248, 12, 250, 2. Ex his quae correctori debeantur, quae primae manui, accurate dici nequit: uelut 66, 9 et 191, 24 correctiones huic sine dubio tribuendae sunt.

[c] Conf. 2, 9, 3, 13, 7, 10, 13 (ubi *Iunianus* glossa a correctore ad *Latinus* adscripta est), 11, 13 (ubi *suam* glossa ab eodem ad *familiam* adscripta est), 13, 7?, 135, 13; conf. etiam 3, 14, 15, 3.

[d] Conf. 3, 18, 4, 4, 24; 16, 6, 58, 18; 59, 22, 66, 9, 67, 15, 108, 18, 159, 19, 182, 2, 198, 17?, 209, 11? conf. etiam 134, 19?? etc.

[e] Conf. 181, 20, ubi sub rasura F apparuit, 108, 23, 39, 16.

[f] Conf. 236, 20, 94, 17 (posterior uncus solus dispici potuit), 145, 6 (ubi cum here | des falso scriptum esset, heref correctione effectum est.

[g] Memorabiliores fortasse hae correctiones uidebuntur: 66, 17, 96, 23, 124, 23, 143, 13, 155, 15, 162, 9, 180, 10, 213, 6.

CORRIGENDA ET ADDENDA.

Numeri quaternionum, quos typographus in inferiore margine paginarum 49. 65. 95. 111. 203. 235 recte reddidit (nisi quod interdum paulo minoribus numeris uti debuit), alibi inuito me perperam omissi sunt. Leguntur igitur in codice simili loco atque in iis paginis fit, de quibus modo dixi, hi quaternionum numeri in inferiore margine:

in pagina 1:	I
17:	II
33:	III·
141:	·X·
157:	·XI·
173:	·XII·
189:	·XIII·

In pagina 219 autem propter membranae cariem numerus XV non apparuit.

pag. 3, 18 littera ultima ſ esse debet.

pag. 7, 17 utrum in cp̄·nλsci an in cp̄ nλsci exierit, dici nequit.

pag. 11 in nota ad uers. 2 pro „23" legendum est „22"

pag. 38, 23 med. pro cm ——— lege cm ———

pag. 48 not. uers. 2 pro *pro* lege *post*

pag. 60, 8 adde notam: »altera littera x nullo modo λ fuisse uidetur«.

pag. 61, 6 pro (IN) lege IIN; in schedis prima harum litterarum ex ſ correcta est.

pag. 87 in titulo (in margine superiore) sub »fol. 123r« legendum est: »ter scriptum«.

pag. 94, 12 quinta ab exitu littera non ſ sed s esse debuit.

pag. 94, 19 in fine legendum est exτestλτṁħ

pag. 113, 12 littera 13a τ' esse debet.

pag. 121, 7 med. non hp̄es sed hep̄es esse debet.

pag. 126* in fine notarum dele uerba inde a »Scriptura«.

pag. 135, 1 littera ultima ſ· esse debet.

pag. 142, 1 puncti, quod supra 10am ab exitu litteram descripsi, fortasse fallax species est.

pag. 143, 21 initio scribendum „ λhrλre "

pag. 145, 22 litterae 11ª et 12ª Be sine ullo puncto esse debent.

pag. 149 in fine notae, quam ad u 10 adscripsi, addendum est »de lιιesyresrλrλe minus commode cogites«.

pag. 165, 5 initio lege ppmurλrιone

pag. 169, 13 quinta ab exitu littera non S sed ſ esse debet.

pag. 173, 10 ultima littera ſ significat non satis certo lectum, quod saepius nimiam cum I similitudinem typographi culpa nactum est.

pag. 189, 14 ab eum sic incohabat. u littera autem, quae in ipsius uersus contextu apparet, num reuera ex λ, ut in nota ad hunc uersum dubitanter addidi, correcta sit, postquam codicem iterum iterumque inspexi, ualde dubito.

pag. 206, 24 initio »S » » » B esse debet.

pag. 251, 10 tertia ab exitu littera N potius fuisse uidetur.

pag. 255 in laterculi prioris u. 12 post »142, 6;« adde: »173, 6;«

pag. 256, 1 pro »77, 17« lege »7, 17«

pag. 256, 10 post »λ· *uel* λ̃« adde »*uel* λ·« et ibidem post »1, 13;« adde »18, 1,«

pag. 257 in laterculi minoris u. 21 pro *L* lege *Ll* nam in H. Keilii *grammat. latin.* uol IV pag. 612 u. 6 pro »K S« legendum esse »L S« docuit me Theodorus Mommsen.

pag. 260 in laterculi alterius u. 22 lege: 7 = -eun- *uide* se7dum

pag. 265 in laterculi prioris u. 8 *post* »10, 20;« adde: »18, 2,«

pag. 265 in laterculi prioris u. 13 ante »176, 24« adde: »173, 6;« et ibidem in fine post »182, 19,« adde: »186, 8 λpτem *pro* λpτe *i. e.* aperte«.

pag. 265 in laterculi prioris u. 19 post »118, 12« adde: »eιde *pro* eidem *sequitur* mλncιp 35, 22«

pag. 267 in laterculi prioris u. 14 ante »177, 16« adde: »173, 11;«

pag. 274 in laterculi alterius u. 8 post »iudicio,« adde: »ιudιcιum 180, 3 *pro* iudicio,«

pag. 279 in laterculi prioris u. 37 post »190, 5« adde: »*et fortasse* 251, 6«

pag. 282 post laterculi alterius u. 4 adde: »*conf.* nouλrιonum 175, 6 *pro* nouationem.«

pag. 285 in laterculi prioris u. 27 pro »*confunduntur*.« scribe »*confunduntur*.«

pag. 289, 31 dele omnia usque ad »8, 19;«

pag. 291, 19 post »11, 3 *bis*, 5.« adde »16.«

pag. 291, 31 post »181, 15;« adde: »q̊ *pro* quam 8, 19;«

pag. 298 in laterculi alterius u. 24 post »239, 19« adde: »ℛrιrueℛe 241, 5«.

pag. 299 in laterculi prioris u. 6 adde haec: »*conf. etiam* hλBueℛι *pro* habuerit 47, 8; ιnueneℛι *pro* inuenerit 178, 11; cecιdeℛι *pro* ceciderit 185, 11. fueℛι 141, 22 *et* fueℛι 35, 20 *et* queℛι 180, 10 *pro* fuerit.

pag. 313, 8 post »134, 19« adde »*uel potius pro* a suo.«

1 de iuc iuli et nat

quepopulusipsesibiiusconstituitidipsius
proppriume uocat'q iusciuilequasiiuspro
priumciuitatisqūnaturalisratio homner
hominesconstituitidap omnespopulosp
aequecustoditurúocaturqueiusgentiu
qsiqiureomnesgentesutunt'populusita
queromanuspartimsuopropriopartim7
muniomniumhominumiureutit·quaesin
gula[illegible]liasintsuislocisproponemus·
Constantatiurapprexlegibusplebiscitisse
natusconsultisconstitutionibusprinci
pumedictiseor'quiiusedicendihabentr
ponsisprudentium
lexe̅q̅populusiubetatqueconstituitplebis
cite q̅plebsiubetatqueconstituitplebsat
apopuloeodistatq̅populiappellationeuni
uersiciuessignificanturconnumeratis
etpatrici'splebisatappellationesinepatri
ciisceterciuessignificanturundeolimpa
triciidicebantplebiscitissenontenerq'
sineauctoritateeorumfactaeents'p'tea

Paginae exterioris litterae etsi pallidae maximam tamen partem etiam nunc certae sunt. paragraphi titulus a correctore supra primum uersum scriptus est, ut tres primos uersus, in quibus nunc nulla litterarum uestigia apparent, olim minio scriptos fuisse conicias. in titulo ipso dubium est num nat litteras aliae etiam litterae uelut urali secutae sint. 12 litterae 5a usque ad 8am incertae quidem sunt, hoc tamen constat qualia ibi numquam extitisse. 23 in fine post q' nihil scriptum erat.

lexhort·sialataequaet·eutplebiscitauniuer
sumpopulumtenerentitaq eomlegibusexae
qatas senatusconsult·e q.senatusiubetatque
constituit·idquelegisuicemoptinetquam
uisfuitqsitum.
Ciitutioprincipise quodimperatordecreto
ueledictou epistula7stituitn'umq. dubitat·
e q nidlegisuicemoptineaturcumipseimp·
p legemimperiumaccipiat
Jusat edicendihabentmagistratuspr·s'am
plissimumiuse inedictisduor'p torumur
banietperegriniqr'in pucisiurisdiction·
psidesear'habent·itemineaedictisaedilium
curuliumqr'iurisdicyn·inprouincisp·r·
q storeshabentn inpuinciascaes·omninoq
storenonmittunt'etobidh edictuminhisp
uicisnonproponitur
R ponsaprudentiums·saeetopinioneseor'
qb p missumestiuraydereqr'omniumsi
inunums·tiaeconcurrantidq.itasentiunt
legisuicemoptineturrsiuodissentiuntiudi
cilic·q uellitstiamsedqidqrscriptodiuiha
dr·significant' de iurisdictione
Omne at iusqutimuruelad psonasptinetuel

Pagina interior maximam partem facilis est ad legendum. 9 s littera non prorsus certa sed probabilis supra lineam a correctore addita est. 13 super aedictis nihil umquam (nec o littera) scriptum erat. 16 s littera supra lineam a correctore addita est. 23 paragraphi titulus a correctore additus est.

ADR UADACTIONES S' PRIUSUIDEAMUSDEPSONIS
lib. et ETQUIDEMSUMMADIUISIODEIUREPSONAR' HAEC
dicione homi EQ OMNESHOMINESA LIBERI S AUTSERUIRUR
NU. SUSLIBEROR' HOMINUMALIINGENUIS ALILIBER
TINIINGENUIS Q LIBERINATIS LIBERTINIQUIEX
IUSTASERUITUTEMM SIS RURSUSLIBERTINORU
NUMEROS DEQB' SINGULISDISPICIAMUSACPRIUS
DEDITICIS IIIIDEDETICIISU LEGEAS LEGEITAQUEAELIASENTIACA
UET Q SERUIADOMINISPOENAENOMINEUINCTIS
QB' UESTIGMATAINSCRIPTASDEUEQB' OBNOXAM
Q OTORM TISHABITASITETINEANOXAFUISSECONUI
CTIISUNTQ Q AFERROAC' UESTIISDEPUGNARENTTRA
DITISINTINUELUD' CUSTODIAMUECONLECTIFUERIN
ETPOSTEAUAUEM DOMINOU ABALIOMM SIEIUSD'
CONDICIONISLIBERIFIUNTCUIUSCONDICIONISS'
PEREGRINIDEDITICICI DEPERIGRINIS DEDETICIIS . UOCANTUR AT PEREGRINIDEDITICII
HIQQUONDAMADUERSUSPOPULUMR ARMISSU
SCEPTISPUGNAUERE TUICTISSEDEDIDER' HUIUS
ERGOTURPITUDINISSERUOSQC' QM ETCUIUSC' Q
AETATISMM SOSETSIPLENOIUREDOMINOR' FU
ERINTNUMQ A CR' ALATINOSFIERIDICEM'S' OMNI
MODODEDITICIOR' NUMERO STITUTIINTELLE
GEMUSSIU INNULLATALITURPITUDINESITSERUUS
MM SUM M CIUEMROM'. M LATINUMFIERIDICE

Pagina interior facillime legitur. multae quae in hac pagina occurrunt correcturae ad unam omnes non primae manui sed coaeuo correctori debentur, correctoris autem ductus propter typographum accurate reddere non potui. 11. 12. CONUICTI ex CONUICTII correctum est. 12. BESTIIS ex UESTIIS correctum est.

MUSNAMINCUIUSPSON TRIAHAEC7CURR·UTMA
IORSITANNORUMTRIGINTAETEXIUREQRITIUMDO
MINIETIUSTAACLEGITIMAMAN SIONELIBERETUR
IDESTUINCTAACENSUAUTTO HSCIUISROMANUSFITSIN
UALIQUIDEORUMDEERITLATINUSERIT
QUAT DEAETATESERUIREQRITURLEGEAELIASENTIAIN
TRODUCT E N EALEXMINORXXX·ANN· SERUOSNO
ALITERUOLUITMAM SOSCIUESROM FIERIQSIUIN
CTAAP CONSILIUMIUSTACMAN SIONISADPBATALIBE
RATIFUERIIUSTAAT E M M SIONISEUUTISIQUISFI
LIUMFILIAMUEA FRATR·SORORUENATURALEMA
ALUMNUMAUTPEDAGOGUMASERBUMPCTORISHA
BENDIGRATIAAANCILLAMMATMNICAUSAAP CONSILIU
MAMITTAT CONSILIUMAT ADHIBETURINURBEROMA·
QD QNQ SENATOR ETQUINQUEQTUMROMR'·PUBE
R'INPROUINCIIS AT UIGINTIRECUPERATOR'CIUIU·
ROMANORUMIDQ FITULTIMODIECONUENTUSS'
ROMAECEERTISDIEBUSAP·CONSILIUM M MITTUN
TURMAIOR U TRIGINTAANNOR'SERUISEMPERM
M TISOLENTADEOUTU INTRANSITUM MITTANTUR
U UTIC'PR A PCONSULEINBALNEUMUELINTEATR'
EATP TEAMINORTRIGINTAANNOR SERUUSMAMPO
TESTCIUISROMANUSFIERISIADOMINOQ SOLUDO
NONERATTTEUMLIBERUMEIHD· RELINCTUSIISI

Pagina exterior facile legitur. in hac quoque pagina multae quae occurrunt correcturae nec non paragraphorum tituli correctori debentur. 5 signum sub uersus finem nescio quid sibi uelit. u. 14 med. tituli litterulae a correctore scriptae propter medicamentorum umbram difficillimae sunt ad legendum; ADIBENDO tamen litterae admodum certae apparuerunt; de numero autem, qui DE7SILIO litteras praecessit, nihil hodie dignosci potest, ut dubium sit, utrum IIII ductus, quales Goeschen notauit, pro VIII an pro UII habendi sint. 14 in fine ROMA litterae a correctore additae uidentur 24 med. LIBERUMEIHD· quam LIBERUMETHD· scriptum fuisse multo probabilius est. 24 fin. pro I aut SISI aut, si M litteram e correctura fuisse statueris, MSI aut simile quid scriptum fuisse uidetur.

·ONTR · · · · SIINUSTAlep····mNAe · · · INO · · · ·

oculus
IASTE··IA···ENTO
SNUJXII CTTS
exd · · · suAeNATuspuRIOS
SITO ETORA
cRedItoR sex
pA ed O SI···FURNIAN
PIUI TATedeBITORIScIcl
legISIIGNUDATTCIIPN · · · ARI
FUIeR pecUNIAN N· · ·
sulo·· I· F XI
pAReAq··AedAmNAIUSTATIIIIN
eAq TRADITIONeAlIeN·Neq Amu
mANCIpATIONIB SIONISeIUS
IUS NUI Iem O
le
NATq;lATINUmspA
Occupado ISquIAIUSIN
IAc pRAm
cA
cemceFORIS · · · · OFFUm
S

In pagina exteriore nunc nullae fere litterae supersunt: adeo enim usque aquae medicamentorumque ui extenuatae sunt, ut iam Goeschen nihil legerit. Bluhme tamen etsi nouo medicamento non adhibito hanc litterarum farraginem quam supra repetiui conspexisse sibi uisus est. sed post diutinum laborem ipse ne unam quidem harum litterarum cognoscere potui; immo hoc adseuerare possum multis in locis aut omnia fallere aut ne posse quidem Bluhmianas litteras in cod. extitisse: ut fortasse grauiore aliquo errore schedas notarum quae ad aliam quamlibet paginam pertinerent ad hanc translatas esse subnascatur suspitio. etenim, ut prorsus incerta omittam, hae litterae solae nunc apparent: uersu 3 medio (paulo propius ab initio) ····; in uersus 9 exitu ··A·×······A·······×××' (ea quae Bluhme hic legisse uidetur in cod. nullo modo extiterunt); u. 13 et 14 haec:

13 ——————————— ······ ———

14 ——————————— ········ISCIIIIN ×× ···· × × × × ×

ceterum Bluhme ipse alio (ae priore) tempore u. 10 med. DIUI, u. 10 in fine SICTCl potius legerat.

hominislatiniiunianiappellanturlatiniid' ·
qadsimulatislatiniscoloniarisiunianiideo
q'aplegemiuniamlib·tatemaccepereculimser
uiuiderant'ee n tm illispromittitlexiunia
uipsisti paccereuextt alienocapereututor.
itdari qar·diximusextteoscapen
p'seitaintellegem'nequidindirectohtatisle
gatorumuenomineeospossecaperedicam·a
hoquinpfideicommiss·caperepossunthiu
quideditiiciornumeros nullom extrecapere
p'snonmag q qlibetperegrinus q n'ip it fa
cerepossuntsecundumidq mgnplacuit
Pessimaitaquelibertaseorequideditiicior'nu
merosn'ullalegeas·c aconstitutioneprinci
paliaditusillisadciuitat·roman dat'quinet in
urberomau intracentesimumurbisromae
miliariummo ariprohib ntureisirecapecer
ipsibonaq eor'publiceuenireiubenturea co
dicioneutneinurberomauelintracentesi
mumurbisromaemiliariumseruiantneue u.
q m m tant'etsim m sipu r seruipopuliro
maniee·iubenturethaecitalegeaeliasentia
cphensas·

latiniadciuitateromanapueniant

Pagina interior etsi ter scripta non difficulter legitur. 2 initio q i. e. quia quam q· i. e. quod extitisse probabilius est. 2 in fine post ideo numquam quidquam scriptum fuit. 5 post 6am litteram ti (m) i. e. testamentum quam tt (a) i. e. testamenta extitisse probabilius est 11 decima ab exitu littera uel potius sigla non prorsus certa est; hoc tamen constat q quam e lectionem multo esse probabiliorem. 17 in fine post si littera aliqua correcta extitit; r autem sigla a correctore addita uidetur. 23 pro Goeschen ·pl·······s u. 24 scriptura uacat; correctori autem debentur ea quae infra u. 24 apparent. ceterum in schedis Goescheni ante latini hae litterae sed ab ipso postea deletae extant ·· (s) ·····idc·i

latiniu°multismodisadciuitat· romanpue
niuntstatimmexlegeā s cautumeutminor
trigintaannor' m̄ missietlatinifactisiuxor
duxer u ciuemromanamlatincoloniarias (superscr.: i, su, as)
ue'd·condicioniscuiuseiipsiēentidqueteita
tifuer adhibitisnonminusqseptestib·ciui (superscr.: i)
busrom·puberibusetfiliumpcreauerintc'
hisfiliusanniculuseecoeperitdat'eispotestas
peamleg·adireptor u inprouinciśp sidem
prouinciaēetadprobareseexlegeael·sent·a (superscr.: r')
xoremduxisseeteafiliumanniculumhabe (superscr.: u, ex)
reetsihisap. qm. ē probatae idita ēepnuntia
ueritetipselatinusetuxoreiussietipsaeiusd. (superscr.: c, ⁝ ⁝anus)
condicionissitc·romani ēē iubenturideoat·
⁝ni psoṛil n⁝iadieecim'sietipseē'd·condicionis (superscr.: r, l)
sitqiisiuxorlatiniciuisr·ē·qexeanascitur (superscr.: a, i)
exnouosc· q. a toredíuohadr· ⁞act·ē c̄r·nasci (superscr.: p)
t'h'tm iusadipiscendaeēr ēt· sisociiminortri
gintaannorummm sietlatinifactiexlegeā s·
habuer·tm.p'easc·t·q.pegasoetpusione7suli
busfact·ē et maioribustrigintaannor'mmis
sislatinisfactisconcessumē
Ceter'ēt siantedecesseritlatinusqanniculi
filiic·pbetpotēmat e'cpbareetsicetipsafiet (superscr.: ari)

In pagina interiore, si paucos locos exceperis, plurima etiam nunc pro certis dignosci possunt. 2 littera 14a x (non a) fuit. 4 littera undecima m a correctore in s mutata est, qui et ipse sū et as litteras superscripsit. 4 post coloniarias nihil amplius scriptum erat. 5 littera 21a i (non t) fuit. 10 et r' supra lineam et punctum supra proxime sequentem litteram correctori debentur; item u in u. 11 fronte et ex supra lineam in u. 11. 11 prima littera x ex a correcta uidetur. 12 bis puncto addito in is mutatum est. 13 iunianus additamentum correctoris non prorsus certum est, pro quo tamen romanus lectio ad ductus non bene quadret. 15 pro [] Goeschen: ⁝i⁝⁝⁝ɔi⁝⁝⁝sai⁝⁝i⁝⁝ (superscr.: p o ?ll); mihi psor'fil· (uel fili) lectio non bene ad incertas umbras quadrare uisa est. 16 pro [] fortasse sitqui (superscr. a) scriptum erat, nullo modo sitqiei (superscr. a). 18 punctorum supra socii litteras extantium tria tantum ultima omni dubitatione carent. 24 prima manus fili, corrector filii scripsit; eidem ari litterulae quae supra lineam apparent debentur.

Ciuisromeilatin ———
nupsis ———
a^p^ric× uiibir ———
ipsefiliusciuis ——— ipre××××s××××
deberesampbareui ——— p..adi
ximusdefilioanniculdictainiellegemus ———
———
———
ide iunterp·siro.maciui..illessexanni..iliita
uerp'eadicit'fact·eesenatusconsult·qdatae
illisciuitasromanasitrienniummilitiaeex
pleuer]temedictoclaudilatinius
quiritiumsecuntursinauemmarinamedif
cauerque nminusqxmiliamodior ———
ticapiteaq nauisuq ine'loc'substituta ———
annisfrumt roma portaueritpterea ———
ne×s ——— utsilatinusquipatrimon
sse·e·mil·plurisuehabebitinurberomadom××
aedificaueritinqn minusqpartemdimidia
patrimonisuiimpenderitiusqritium7sequ
aturdeniq traianusconstituitutsi×××××××in
urberm××× niopisiriniume ercueriit ———
diessingulosnonminusqcentenosm ———
frumentippanseetadiusquiritiumpuen×

Pagina exterior propter euanidarum litterarum tabem difficillime legitur; itaque ne fraudem facerem eis, qui supplendo pristinum nitorem Gaio reddere student, eas tantum litteras descripsi, quae non sine aliqua probabilitate apparuerunt. 2 Goescheni lectio uix uera uidetur. 21 ante paenultimam litteram uelut LATINUT lectio ad spatium explendum sufficiat. 22 spatium post 6am litteram IEN litteris apte expleatur. 22 in fine uelut INQIN scriptum fuisse potest. 24 pro | fortasse SPI scriptum erat.

——————————
——————————
——————————
—————— latinor'mmsisiia xxxx facit xxxx
—————— umconsilium ——————
xxxx latinorum ——————————
——————————
—————————————— aiusrom·
——————— mitauerit er go sis seruusi
——————— iuemmeusc —— aunusqa
atesoloffieripotesf xx epar xxxx m ————
xxxe—llom —————— slibertusfitsc ————
iusquiritiumconsecutusm ——————
x atqn —————————— qu ————
datur qc'quom iusquiritiumfueritconsecu
—————— inbonisetexiureq ritiumsitm
susabeodemsciliceteltlatinusfieripoteet
iusquiritium7sequi·

infraudemcreditorū infraudempatroni
mmtitn agitquialexa sinpeditlib·tatemite
ademlegeminori xx annorumdominonon
aliterm mitterepmittit'q siuindictaaputco

Pagina exterior propter euanidarum litterarum tabem difficillime legitur; in uu. 17—24 tamen tantum non omnia certa uisa sunt; ex superiore autem parte, ne fraudem facerem uiris doctis, eas tantum litteras reddidi, quas si non certas probabiles tamen esse persuasum mihi erat. 16 ante INBONIS litteras ET exaratas fuisse ueri dissimile uisum est. uu. 19 et 20 atramento semper uacabant. 22 pro IT sub uersus finem possis etiam de unica N littera cogitare.

Siliumiustaec·nmissionisadpuatafueritiuitae
autemc saem mmissionissunt u utisiquispatre
autmatremautpedagogumautylactaneum
m̃ma̅ittats'etillae c saequassuperiusideinser
uominore xxx annor'exposuim'adhuncqq
casumdequoloquimuradferripossunt·
Itemexdiuersohaeccausaequasinminorex̃x̃·
annorumdominorettulimusporrigip'sunt
etadseruumminor'x̃xx̃ annor'c'ergocer
tusmodus m mittendiminoribus x̃xx̃ an
norumdominisperlegem a s constitutusut
euenitutq x̃iiii annosaetatisexpleueritlicet
testamentumfacerepossitetineohdesibiin
stituerelegataq relinquerep'sittamensiad
hucminorsitannor'x̃x̃· libertatemseruoda
re n potest·etquamuisuellatinumfacereuel
itminor xx annor'dominus nominus tm debetaput7
siliumcpuareetitap'eaiamicos m mittere ~

Pterealegefufidiacaniniacertusmodusco
stitutus e inseruistestamentomanumitte
disneiq plur qduosnequeplurq decemser
uoshabebitusqadpartemdimidiameiusnu
meri m mittererepermittit' siueroqplureS

Pagina interior facile legitur. 23 lineola quae 8ae litterae adhaeret casui tribuenda esse uidetur

plures
qxneq q xxx· seruoshabebitusq·adtertiampartem
e'nimerim mitterep mittituradeiquiplur
qxxx neq pluresqcentumhabebitusqadpar
temquartampotestasm mittendiudat'nouir
plur quamd
simeeiquiplur q chabebitnpluresseimmitte
i
repmittit'quamuiquintampartemneqplur
aturs'p'scribitlexnecuiplurmmittereliceat
q c cqsiquisunumseruumomninohautduor
habetadhanclegemn ptinetetideolibera
habetpotestatemmmittendiacneadeosqd·
haec
omninoealexpertinetquisinetestam × × × ×
m mittunt' itaquelicetisquiuindictaautcen
sua
suaut | amicosm mittunttotamfamiliamli
berarescil sialiacausan·inpediatlibertat·
sqdenumeroseruorumtestamentom mdo
c
r'diximitaintellegem'neumq exeonumero
exqdimidiamautterti aautquartaautquin
r
tamparsliberarip aiicmpm ——— liceat
q exantecedentinumerolicuitethocipsa
— uisume erat saneabosurdumutx
e'
seruorumdominoquinq· liberareliceret
i
qausqaddimidiampartemnumerimmitte
teriiiae
reeiconceditxiiseruoshabentinplur lice
retm m tereq uamiiiiateisquiplurq x neq

Pagina interior difficillime legitur et plerumque magis quid in codice scriptum fuisse possit quam quid fuerit, dici potest. ea quae ad marginem uersus 1 et supra u. 1, 5, 11, 13, 23, scripta sunt, correctori debentur. 4 littera ab exitu 9a incertissima est, pro qua quamlibet aliam substituere possis, quae u litterae spatium non excedat. 5 litterularum, quas corrector superscripsit, priores quinque nunc legi nequeunt. quae cum Goescheno qiup esse uiderentur, Bluhme -plur potius extare rettulit. 8 litteras 3am et 4am cq fuisse probabilius uisum est quam aut cc aut ec aut +c; de et minus commode cogites. 11 in fine ento litterae ad spatium apte quadrent.

qu in — liberem — scon —
— s —
— reposseciōa (r above) —
— nene7iii iatadinisietiat (p above)
— nitatoatiis —
rius —
liberaripfraancmoq —
con . cdatxii —
— r —

De paginae exterioris lectione desperandum est. nimis incertos ductus qui passim apparent reddere nolui.

Netsitscriptisinorbemseruislibertasdata
sitq anullusordom missionisinuenit'nulli
liberieruntquialexfufiacaniniaq̄·infraud·
e'factasintr cindits etiamspecialiasc·qbrcis
sas· ea q̄ infraudemeiuslegisexcogitatas·
Insummasciend·ēlegea s cautumsi autcre
ditorffraudandor'ēmanumissi[illegible]erinon
fiantetiamh adperegrinosp tineresenatu'
itacensuitexauctoritatehad ceteraūiurae
legisadperegrinosnonp tinere

Sequiturdeiurep sonar' aliadiuision q dam
psonaesuiiurissq damalienoiurissubiectae
s rursusear'psonarquealienoiurisubiectae
s aliaeinpotestatealieinmanualieinm̄cipio
s uideam'n·dehiisquealienoiurisubiect[illegible]sin
sicognouerimusq̄iustaepsonaes simulintel
legemusq suiiurissintacpriusdispiciamusde
iisquiinalienapotestates inpotestateita
q s seruidominor'q qd·potestasiurisgentiu
ēnamaputomnespaeq gentesanimaaduerte
rep'sumusdominisinseruosuitaen'isq·pote
statemēē etqc'q̄ p seruumadquirit'iddomi
noadquirit sedhoctemporenequeciuibus

Pagina exterior maximam partem facile legitur. 6 litterula supra 4am ab exitu litteram nihil aliud nisi h (non m) significare posse uidetur; ceterum moneo in paginae marginibus nihil additum fuisse. 7 fint supra lineam addidit corrector. 16 subiecta, uix subiectae, nullo modo subiecte scriptum fuisse uidetur.

rn'ullisaliishominibusq̇subimperiop̄·r̄·slc·
supramodumetsinecausainseruossuosse
uirenexystitutioneimperatorisantonini
q̇ sine c saseruumsuumocciderit nminuste
neriiubet'q quialienumseruumocciderits'
etmaiorqq· asperitasdominor' pereiusd·
principisconstitutionemcoercet'n consul
tusaquibusdamp·sidibus puinciarumdebit'
seruisq̇adfanadeor'ueladstatuasprincipum
confugiuntp̀ cepitutsiintolerabilisuideat'
dominorumsaeuitiacogantursernossuos'
uendereetutrumq·rectefitregulamaleeni·
nostroiureutin debem'quarationeetpdigisinter
dicitur bonor'suor'administratio·
Ceter'c aput cīr·duplexsitdominiumnamuin
bonis u exiureq̇ ritiumuexutroq·iureeuiu'
q·seruusēē intellegat'itademumseruusmin
pot dominiēē·dicem siinbonise'sitetiamsi
simulexiq e'd·nsitn quinudumiq·inseruoha
betispotestatemhaberenintellegitur·
Itemin potestateans liberinostriquosiuśtis
nuptisprocreauim'quiuspropriumc̄r̄efere
⁂nulliali shominesq·taleminfiliossuosha
bentpotestatemq̂lemnoshauem'idq·diuiha

Pagina interior facillime legitur. 13 INTER in margine addidit corrector. 14 tertia littera c (non e) fuit.

DRIANIEDICTOQ·P POSUITDEHISQUISIBILIBERIS Q SUISABEOCIUITATEMROMAN PETEBANTSIGNIFICAUIT[c]N'MEPTERITAGALATAR'GENTEMCREDERE INPOTESTATEMPARENTUMLIBEROSEE·

SICIUESROMANASUXORESDUXERINT UETIAMLATINASPEREGRINASUEC' QUIBUSCONUBIUMHABEANT'C'ENIMCONUBIUMIDEFFICIATUTLIBERIPATRISCONDICIONEMSEQUANT'EUENITUTN C̄R̄ FIANTS' ETINPOTEST·PATRISSINTUNDCC'UETERANIS QB· DAMCONCEDISOLETPRINCIPALIB·CONSTITUTIONIBUSCONUBIUMC'HISLATINISPEREGRINISUE QUASPRIMASP MISSIONEMUXORESDUXERINT ETQUIEXEOM̄ MANIONASCUNT'ET C̄R̄ ETINPOTESTATEMPARENTUMFIUNT·

NAQUARUMDAMNUPTIISABSTINEREDEUEMU' +EASN̄ P SONASQ̄ PARENTUMLIBEROR'UELHOC INTERSEOPTINENTNUPTIAECONTRAHINON POSSUNTN' I EASCONUUIUMĒ ŪŪ +TERPATREM ETFILIAMU·IMATREMETFILIUMU+AUUMETNEPTEMETSITALESP SONAEISECOIERINT·NEFARIAS

In pagina interiore plurimae litterae pallidae sed paucis locis exceptis, ubi medicamentorum situs oculorum conatus irridet, certae sunt. 3 c littera supra lineam fortasse correctori debetur. uu. 5. 6 et 17. 18 atramento numquam scriptae fuisse uidentur. 11 ea quae nunc UNDCC' sunt olim UNDEE[T] fuisse credas.

Etincestasnuptiasꝯxissedicunturethaeca
deoita s utquispadoptionemparentum.ile
rop'u locosibi ee coeperintnonpossuntiſe
mmonioꝯiungiintantumutet· dissolutaado
ptioneidemiurismaneatitaqueeamq.mihip
adoptionemfiliasneptislocoēē coeperitn
poteroeamuxoreducerequiseamemanci
pauerimus
Ieasq̇q psonasqextransuersogradu cogna
tioneiungunt'e q damsimilisobseruatios'
nontantasaneifratremetsoror prohibi
taes nuptiaesiueeodempatreeademqmatre
natifuerint·siuealterutroeor's' siquaper
adoptionemsorormihi ee coeperitq diu
qd·ꝯstantadoptiosanej meeteamnuptiaen
poss·consiītereecumueropemancipation
adoptiodissolutasit poteroeamuxorem
duceres' etsiegoemancipatusfueronin××
dimentoeritnuptiisfratrisfiliamuxore·
ducerelicet· idq primuminusumuenitcu
diuusclaudiusagrippin fratrissuifiliam
uxoremduxissetsororisuerofiliamuxor
ducerenonlicetethaecitaprincipalibusco
stitutionib·significant'·

Paginae exterioris litterae plurimae temporum medicamentique iniuria et pallidiores nec tamen incertae sunt. 6 littera decima sexta s expuncta uidetur; cui num e superscriptum fuerit, dici nequit. 18 in fine sub Hieronymianae scripturae colore pe litterae sepultae esse possunt.

ITEMAMITAMETMATERTERAMUXOREMDUCERE
NONLICETITEMEAMQ̄MIHIQUONDAMSOCRUS
AUTNURUSĀPRIUIGNAANOUERCAFUIT·IDEOĀT
DIXIMUSQUONDAMQ̄ASIADHUCCONSTANTEAE
NUPTIAEPQUASTALISADFINITASQ̄SITAĒ·ALIARA
TIONEMIHINUPTAESSENPQ̄ANEQEADEMDUOB·
NUPTAĒĒPNEQ̄·IDEMDUASUXORESHABEREER
GOSIQUISNEFARIASATQINCESTASNUPTIASZXE
RITNEQUXOREMHABEREUIDET'NEQUELIBEROS
IТ..Q..IQUIEXEOCOITUNASCUNT'MATREMQ̄DE
HABE..EUIDENT'PATREMŮNUTIQ·NECOBIDINPO
TESTATEEIUSS QUALESS HUQ̊SMATERUULGOCON
CEPITNETHIIPATREMHABERE..INTELLEGUN
TURC'HIS..INCERTUSSITUNDESOLENTSPURIIFI
LIIAPPELLARIUĀGRECAUOCEQ̄SISPORADECONCE
PTIUQ̄SISINEPATREFILII·

TIS PARENTUMINPOTN FIA....PTEATAMENREDI
GANTURINPOTESTATEM———...EXLEGEAS
UXOREDUCTAFILIUMPROCREAUERITA LATINUM
EXLATINAACIUEMROMANUMEXCROMANANON
HABEBITEUMINPOTESTAT(———AC×××OIA××II)
CON[SEN××....O.A×]SIMULERGOEUMINPOTESTATE

Pagina exterior magnam partem difficulter legitur. 13 litterae ab exitu 13a 12a 11a incertissimae sunt, nec tamen UTIQ nec ULL nec ONO nec simile quidquam scriptum erat. 15 littera ab exitu 6a e, non ē uidetur fuisse. uu. 17 et 18 atramento uacui uidentur fuisse. 20 post 18am litteram Bluhme uix recte ITAQ̄ legit; spatium post 18am litteram non sufficit ad ITAQSILATI litteras capessendas, sed uelut ad UUSILATI lectionem quadrat. 22. 23 Bluhme adnotauit in dextero margine ad uersum 22 ?SIM..L, ad u. 23 ?........, ad uers. 24 nihil adscriptum uideri, mihi tamen ne fortissimo quidem medicamento adhibito ulla harum litterarum uestigia apparuerunt. 23 pro () Bluhme: ————A.. ..A.A.——|. 24 sexta littera nullo modo N̄ (ut Bluhme uoluit) fuit, quia N̄ (i. e. NT) in mediis uersibus rarissime scribitur. 24 pro [] Goeschen: .C×..ISI..P.I, sed ipse postea expunxit.

SUAHABEREINCIPITITEM·SIC·R·LATINAMA·PEREGRI
NAMUXOREMDUXERITPIGNORANTIAMC'EAMCR·
EE·CREDERETETFILIUMPROCREAUERIT·HICNEIN
POT·E'·QUIANEQ.DEMEIUISROMANUSES'ALATINUS
APEREGRINUSIDEE'CONDICIONISCUIUSETMATER
FUERITQANALITERQUISQ.ADPATRIS7DICION ACCE
DITQSIIPATREMETMATREME'CONUBIUMSITS'EXIC
PMITTITURC·ERRORISPUAREETITAUXORQQ.ETFILI
USET CR·P UENIUNTETEXEOTEMP.INCIPITFILIUS
INPOTESTATEPATRISEE·IDEMIURISESIEAMPIGNO
RANTIAMUXOREMDUXERITQDEDICIOR'NUMERO
ENISIQUODUXORN·FIT·C·R· ITEMSICROMANA
PERROREMNUPTASITPEREGRINOTAMQC·R·PMIT
TITUREIC·ERRORISPBAREETITAFILIUSQQE'ETMA
RITUSATCR·PUENIUNTETAEQ.SIMULINCIPITFILI
USINPOTESTATEPATRISEE·IDEMIURISESIPERE
GRINOTAMQUAMLATINOEXLEGEAS·NUPTASITN
ETDEHOCSPECIALITERSENATUSC·CAUETURRID·
IURISE·ALIQUATENUSSIEIQ DEDICIOR NUMERO
ETAMQCIUIROMANOALATINOA·SELEGEA·S·NUPTA
SITNISIQ. SCILICETQ DEDITICIOR'NUMEROE·INTU
ACONDICIONEPMANETETIDEOFILIUSQU·FIATCR
INPOTESTATEMPATRISNREDIGIT':
ITEMSILATINAPEREGRINOC'EUMLATINUMEECRE

Pagina interior facillime legitur. 3 punctum supra 7am litteram casui deberi uidetur. 12 littera ab exitu 7a c, non c· fuit.

DERETNUPSERITPOTESTEXS C.............PRO
RISP BARE × × × ...NESFIUNTC·ROMANI...ILIU.
INPOT·PATRISEE INCIPITIDEM7 STITUTUM.. UT
SILATINUSPERROREMPEREGRINAMQ(A)SILATINA·
AUTE.RELEGEASUXOREMDUXERIT
PTEREASICR.QUISEECREDIDISSETLATINUMEE ETOB
IDLATINAMPMITTITUREISFILIONATOERRORISCP
UARETAMQ MELEGEA·S·UXOREMDUXISSENTITEM
HIQUIC'CR.EENTPEREGRINOSSEEEECREDEDISSEN
ETPEREGRINASUXORESDUXISSENTPMITTITUREX
SC·FILIONATOCERRORIS PUAREQUOFACTOFIET
UXORCR· ETFILIUSQ.. ..TIA NONSOLUM×× .U××IIA.
TEMR P UENITS'ETIAMINPOTESTATEPATRISREDIGI
TURQC'QDEFILIOEEDIXIMUSEADEMETDEFILIADI
CTAINTELLEGEMUSETQUANTUMADERRORISC .A·
PUANDAMATTINETN..ECUIUSAETATISFILIUSSIT
FILIAS ····IEN —— ××SICI ——
LATINUSE —— Q —— C×N×CI
.ISIMINORANNICULOS.TFILIUSFILIAUEEPUARI
NPOTEN'MEPTERITINALIQRECRIPTODIUIHADRIA
NIITAEE7STITUTUMTAMQUAMQADERRORISQC
×PUANDAM —— GN·EMT··ARA···N····I.S··
—— D.. —— ALI·I/·S··D·
CIUMSU.MPERATORERISN.....ENDAMDEDIT

Pagina interior propter Bluhmiana remedia ex parte difficillime legitur. 2 spatium post 8[am] litteram tribus (non pluribus) litteris apte expleatur. 3 paenultima littera neque s neque r fuisse uidetur. 11 in fine FIET quam FITET extitisse probabilius est; de PEGR lectione non uidetur cogitari posse. 12 pro [] Goeschen: Q̄ :IN××IIA 16 in fine nihil amplius scriptum erat. 17 :××SICI litteras ipse Goeschen postea expunxit. 18 C×N×C: litteras ipse Goeschen postea expunxit. 21 ultima littera C magis quam Q fuisse uidetur. 24 pro priore [] Goeschen I::M; pro posteriore [] Goeschen ERATOR::RISII:AC×I:ENDAM D:DE×|, Bluhme ipse alio loco hunc exitum notauerat: RISNILACCIIIENDAMDEDIT

Siperegrinus cr uxoremd × ... n ... b ...
× ...
p qui ...
pecialiterconcessume c peregrin s
uxoremduxisseetetfilionatoaliasercon∫ecu
tuseetddeumqueuperet'anc·puarep ssetp
cribsitimpantoninuspindep'seeumes a p
uareatq siperegrinusmansisseteexquocolli
gimusetiamperegrinumc·sampuarep'see
q diximusappareatsiue cr peregrinamsiuepe
grinus cr uxoremduxerite qnascitur
egrinum ×××××× quidem p oerrorem al
matrimoniumzctumfueritemend
e ex·cleaquesuperiusd·siueronullusepror
iueneritscientessuamcondicion.itaco
nullocas·emedatur ... mesmmon
l ... a debis ... quos ... nubium
si naliquinsicrperegrinc'qeiconubi
uxoremduxeritsicutsuppaqq·diximusiu
mmoniumcontrahiettuncexhisqnaſcitur
cr e etinpotestatepatriseritita q. siciuisro
manaperegrin equae conubium ...
itperegrin sane ... a e ...
isfilius amqsiexperegrinaeumperea...

Pagina exterior maximam partem difficillime legitur. 7 littera 20a p magis quam p fuisse uidetur. 15 in fine utrum r an rint scriptum fuerit, dici nequit. 18 in fine utrum e an e. g. eit scriptum fuerit, dici nequit. 20 in fine nihil amplius scriptum erat. 23 lectio admodum incerta est.

hoc ·· tempore sc̄ q auctorediuohadriano

s factume ē· sinonfueritconubiuminterer

etperegrinumqnascitiustuspatrisfilius

Qat· diximi c̄rperegrinuquenc̄no ————

nasciturperegrinumee ——————

eutsiisqdem —————— parentisCondicionS××××

ead·leqc̄×××× iuc̄rsuc̄ai) —————— siperegrin×

qeiconubiumnsituxorem —————— peregri

nusexeocoitunascat'hocmaximecasunece

sarialexmiNicianamremotaealeqeq ————

condicionemseq ——————

ēconuiumqnascit'iuregentiummatriscon

dicioneaccedit quapartеat·iubetlexexcr·etpe

regrinaperegrinumnascisuperuacuauidet'

nametremotaealegehocutiqueiuregentium

futur'eratadeoāt hocitaestut ——————

———————————

———————————

solumexterenationesetgentess'etiamquila

tininominantursedadaliosl atinosptinetq

p priospopulosppriasqueciuitatehabebant

eterantperegrinorumnumeroead·ratione

ex7trarioexlatinoetcrnasiueexleq·āsiuelat (a i s)

q7riumcumim niumcr·nusnasciturfuerunt

Pagina exterior propter membranae cariem litterarumque pallorem difficillime legitur. 2 initio pro s̄ possis etiam, etsi minus bene, de ē cogitare. 8 spatium post 21am litteram sufficit e. g. ad duxeriter litteras capessendas. 11 in fine fortasse risiquosn uel simile quid scriptum fuit. 16 post ultimum ut fortasse sic̄r scriptum erat.

Tamquiputaueruntexlegeas c contractomatri
moniolatinumnasci uiauidetureosasuper
legemaeliamsentiametiuniamconubionieoi
darietsemperconubiumeffecitutq̇naśc itur
patriscondicioniaccedataliterů7tractomatri
monioeumquinascituriuregentiummatris
condicion·sequietobid ēē crs hociureutimur
exseq auctorediuohadrianosignificaturut
mexlatinoetcrnatuscrnascatur
isqueniunturet illudsediuohadrianoṡau
ctorsignificauitutexlatin ·ē· peretpere·
naitemcontraexperegrinoetlatinanaścit·
matriscondicion·sequaturilludq̇q̇hiscon ie
quenseq̇exancillaetliberoiuregentiumśer
uusnascit'etzexliberaetseruolibernascit'
animaduerteretmdebemneciurisgentium
regulamuelexaliquauelquodlegeuicemopti
netaliquocasucommutaueritecceenimexsc
claudianopoteratciuisromanaqalienoser
uouolentedominoeiuscoitipsaexpactioneli
berapmaneres'seruumpcreareng·ieamei
dominuistiusseruiconueneritex s̄c ratu
ēē·iubet's'p'eadiuushadrianusiniquitaterei
etinelegantiaiurismotusrestituitiurisgen

Pagina interior ex parte difficilius legitur. 15 in fine nihil amplius scriptum erat.

Tiumregulamuteʼipsamulierliberapmane
atliberumpariat· Exaccillaetliberopote
ranthiberenascinamealegecaueturutsiqui
cumalienaacillaquamcredebatliberameē·
coieritsiqđ· masculinascanturliberisintsi
ueroFeminaeademptineatquiusmateracilla
fueritsedetinhacspeciaeduespasianusinle
gantiaiurismotusrestituitiurisgentiumre
gulamutomnimodoetiamsimasculinascantʼ
seruisinteiuscuiusetmaterfueritsedilla
parseiusdemlegissalbaeutexliberaetseruo
alienoquemsciebatseruumeē seruinascan
turitaqueapudquostalislexnequinascantur
Iuregentiummatrisydicionesequit.. etob
idlibereqbautemcasibusmatrisetnonpatris
condicionesequitʼquinasciturhisdemcasi
businpotestateeumpatrisset siiscr·sitneē
plusqmanifestumeētideosuperiusrettuli
musquib·damcasibusperroremniustocon
tractommniosenatumjuenireetemendare
uitiummmonileoquemodoplerumq· effice
reutinpotestatempatrisfiliusredigantur
sʼsiancillaexcr·conceperitddmmsacromana
factasitettuncpariatliceteiuesrsitqnascitʼ

Pagina interior facillime legitur. 3 littera 5a fortasse correcturam passa est. 14 spatium fenestrae ante 4am ab exitu litteram hiantis ad ʀ litteram capessendam apte quadrat.

Sicutpatereiusnontameninpotestatempatris
e quianeq exiustocoituconceptusenequeex
ulloscetaliscoitusquasiiustusconstituit
Q·autemplacuitsiancillaexc̄r̄conceperitdd·
manumissapeperitq̄nasciturliberumnasci
turaliratiōnefitnhiqillegitimeconcipiunt’
statumsumuntexeotemporequonascuntur
itaqsiexliberanascunturliberifiuntninter
eexquomatereosconcepitc’ancillafueritathi
quilegitime7cipiunt’exconceptionistempore
statumsumunturitaq· sicuamulieric̄r̄p̄una
tiaquaetignijdictumfueriteoq modopereqri
na … ituncpariatconpluresdistinguntet
puta tsiquidemexiustisnuptiisconcepitcr
exeanascisiuerouolgoconcepitperegrin
exeanascit’
Itemsiquamulierc̄r̄ praegnasexsc̄claudiano
ancillafactāsitobidq·alienoseruoinuitoet
denuntiantedominoeiusco[it]nplur ——— unt’
etexistimantsiq·dexiustiisnuptiisconcep ××
sitc̄r̄·exeanascisiu uolgoconceptu … ×××××
nasciieiuscuiusmaterfactaesseancillape
grinaqq· sibulgoconceperitdd·cr· ×××tuncpar
atciuemromanumparitsiueroexperegrino

Pagina exterior non facile legitur. 4 in fine nihil amplius scriptum fuisse uidetur. 5 littera 12a p magis quam p fuisse uidetur. 5 in fine nihil amplius scriptum erat. 13 in formam fenestrae, quae post 3am litteram hiat, non male uelut acit uel acti uel simile quid quadret, uix iate. 13 pro 32a et 31a ab exitu litteris de unico n quoque cogitare possis. 14 fenestram post 4am litteram n littera probe expleat. 22 post 25am litteram Goescheno acill litterae apparere uisae sunt. 23 post 26am litteram de sit uel et uel similibus quibuslibet litteris, quae non maius spatium requirant, cogitare possis.

Secundumleg·morq̄·peregrinor'concepitita
uideturexsc quodauctorediuohadrianofa
ctumec̄·r̄·pareresietpatrieiuscr·donet·
Siperegrinussibiliberisq. suiscr petieritn
aliterfiliinpotestateee' fiuntq siimp cosinpo
t·redegeritq·itademumisfacitsiccognitaae
stimaueritthocfiliisexpedirediligentiusat
exactiusq csamcognoscitdeimpuberibusab
sentibusq ethaecitaedictodiuihadrianisigni
ficatur Itemsiquiscumuxorep
gnantecr̄·donatussitq uisisquinascituciu
pradixiciuesromanussittameninpotestate
patrisnonfitidquesubscriptionediuishadr
significaturquadecausaquiintellegituxor·
suameepregnatemdumciuitatemsibietuxo
riabimperatorepetitsimulabeodempetere
debetuteumq̄natuseritinpotestatesuamha
beataliacausaeeorumqlatiiurecumliberisu
isadciuitatemromanampueniuntnhorumin
potestatefiuntliberiq·iusquibusdamperegri
nisciuitatibusdatumeu appr·uasenatuuacae
sare—————autmaiusestlati
umautminusmaiusestlatiumc'ethiquidecuri
onesleguntureteiquihonoremaliquemaut

Pagina exterior magnam partem difficulter legitur; immo ultimi uersus lectu difficillimi sunt. 1 tres ultimae litterae incertissimae sunt. 7 in fine nihil amplius scriptum uidetur fuisse.

Magistratumgeruntciuitatemromanam7
Secunturminuslatiume c'hitantumue.qui
magistratumuhonoremgeruntadciuitat·
romanampueniuntidq.7pluribusepistulispri
cipumsignificat'·
—— ———————— x ———————— ——

dixim'inpot·nostras·uerumethiquosadopta
m'adoptioatduobusmodisfitautpopuliaucto
ritateautinperiomagistratusup̀torispopu
liauctoritateadoptam'eosqsuiiurissuntqu
especiesadoptionisdicit'adrogatioqaetiŕqui
adoptatrogat'idestinterrogaturanuelitcu·
quemadoptaturussitiustumsiuifiliumeee
tisquiadoptatrogaturanidfieripatiaturet
populusrogaturanidfieriiubeatimperioma
gistratusadoptamuseosquiinpotestatepare
tiumsuntsiueprimumgradumliberor'opti
neantqualisestfiliusetfiliasiueinferiorem
qualiseneposneptisproneposproneptisetq
demillaadoptioquaeperpopulumfit·nuŕqua
nisiromaefitadhaecetiaminprouinciiŕaput
p̀sidesearumfierisolet ꞁtemꝑpopulumfe
minaenonadoptanturꞥidmagisplacuitapu

Pagina interior maximam partem non difficulter legitur. 2 littera 17ª ı, non т fuit. supra u. 6um quattuor lineolas solas dignoscere potui; perpallidae litterae, quae de rubrica superstites Bluhmio apparere uisae sunt, admodum dubiae sunt. 8 litterae 23ª et 24ª neque eт neque eт· fuerunt. 11 in fine nihil amplius scriptum erat. 15 littera 13ª т, non т' fuit.

p̄·r̄·uerouelinprouinciisaputꝑconsulesleqa
turmueetiamfeminaesolentadoptariitemi̅
puberemaputpopulumadoptarialiquandop
hibitumēaliquandopermissumestnuncexe
pistulaoptimiim̄p̄antoniniquamscripsitpon
tificibussiiustacausaadoptionisesseuideui
turcumquibusdamcondicionibusꝑmiſſume̅
Aputp̄ r̄·ueroetinprouinciisaputproconſule̅
legatumuecuiusc'q·aetatisadoptarep'sum'
illiueroutriusq̄ adoptioniscommuneeq̇aet
hiqgenerarep'suntqlessuntspadonesado
ptarep'suntfemineueronullomodoadopta
rep'suntqanequidemnaturaleslíberoſn
potestatehabent Itemsiquisperpopulumſi
ueaputp̄r̄· uelaputp̀sidemprouinciaeadopta
ueritpotesteundemaliinadoptionemda
resetillaquaestioē anminornatumaiore̅
natuadoptarepossitutriusqueadoptioniſco̅
muneestillutpropriumesteiusadoptionisqu
aeꝑpopulumfitquodisquiliberosinpotesta
tehabetsiseadrogandumdederitnonſolum
ipsepotestatiadrogatorissubiciturſetetia̅
liberieiusineiusdemfiuntpotestateanqua̅
nepotes

Pagina interior facile legitur. 17 littera 3a s, non s' fuit.

etipsumiuspropriumciuiumromanorume
sedinpotestatequidemetmasculietfeminae
ēēsolentinmanumautemfeminaetantumco
ueniuntolimitaqueteribusmodisinmanum
conueniebantusufarreocoemptioneusuin
manumconueniebatqannocontinuonupta
pseuerabant·nuuannuapossessioneusuca
piebaturinfamiliamuiritransiebatfiliaeqlo
cumoptinebatitaquelegeduodecimatab.cautu
[illegible]iquanolleteomodoinmanummariticonue
[illegible]annistrinoctioabesseetadqueeomo
d· cuiusq·anniinterrumperetsethoctotum
iuspartimlegibussublatumestpartimipsadesu
etudineobliteratumest·
Farreoinmanusconueniuntꝑquoddamgenu
sacrificiiq·iouifarreofitinquofarreuspa
nisadhibeturundeēē·confarratiodicitur
pluraꝑtereahuiusiurisordinandigratiacu
certisetsollemnibusuerbisꝑsentibusdece
testibusaguntetfiuntquodiusetiamnostri
temporibusinusuestnamflaminesmaiore
idestdialesmartialesqrinalesqrinalesitem

Pagina exterior non facile legitur. 9 litterae 10a et 11a per correcturam in tq fortasse mutatae sunt. 11 ultima littera fortasse u ˉ potius fuit. 14 littera ab exitu 12a T, non T' fuisse uidetur.

REGESSACRORUMNISIEXFARREATISNATIONLE
QUNT'ACNEIPSIQUIDEMSINECOMFARREATIONE
SACERDOTIUMHABEREPOSSUNTCOEMPTIONEŮ
INMANUMCONUENIUNTPMANCIPATIONEIII xxx
PQUANDAMIMAGINARIAMUENDITIONEM NADHI
BITISNONMANUQ Ū TESTIBUSC̄R̄·PUBERIBITEM
LIBRIPENDAEMITEUMMULIEREMCUIUSINMANU
CONUENITPOSTEAUTEMCOEMPTIONEMFACERE
MULIERNONSOLUMCUMMARITOSUOSETETIAM
CUMEXTRANEOSCL AUTM̄M̄C̄ FACTACOEMPTIODI
CITURAUTFIDUCIAEQUAEENIMCUMMARITOSUO
FACITCOEPTIONEMAPUTEUMFILIAELOCOSITDICIT'
M̄M̄C̄ FECISSECOEMPTIONEMQUAEUEROALTERI
USREICAUSAFACITCOEMPTIONEMQUAEUEROALTE
RIUSREICAUSAFACITCOEMPTION·APUTEUMFILIAE
LOCOSITDICITURM̄M̄C̄·FECISSECOEMPTIONEMQ·
AEUEROALTERIUSREICAUSAFACITCOEMPTIONĒ
QUAEUEROALTERIUSREICAUSAFACITCOEMPTIONEM
AUTCUMUIROSUOAUTCUMEXTRANEOŪŪ TUTELAE
EUITANDAECDICITURFIDUCIAECAUSAFECISSECO
EMPTIONEMQUODESTTALESIQUAUELITQUOSHABET
TUTORESREPONEREETALIUMNANCISCIILLISTUTORI
BUSCOEMPTIONEMFACITDEINDEACOEMPTIONATO
REREMANCIPATAEICUIIPSAUELITETABEOUINDICTA

Paginae exterioris pars superior difficillime, inferior facile legitur. 2 in fine fortasse COMFARREATONE potius scriptum erat. 4 pro ( ) fortasse ſIUE potius scriptum erat. 12 littera 8a fortasse ē fuit.

MANUMISSAINCIPITEUMHABERETU . REMQUOMMEST
QIUTORFIDUCIARIUSDICITSICUTINFERIORIBUSAPPA
A .. IIOLIMO .. MT .. INTESTAMENTIFACIENDIGRA
TIAFIDUCIAR·AFIEBATCOEMPTIO TUNC ENIMNALR
FEMINAETESTI FACIENDIIUSHABEBANTEXCEPTISQUI·
DAMPSONISQSICOEMPTIONEMFECISSENT . EMAN
CIPATAEQ ETIAM FUISSENTSETHANCNECESSITA
COEMPTIONISFACIENDAEEXAUCTORITATEDIUIHA
DRIANISENATUSREMISIT . ENSITAR·ENIIMRE
FEMINA . ACI . ANTEIS . . . . . SII . . . . . FI
DU . IAECAUSAEUMETRESIISECE . . . .
NIHILOMINUSFILIAELOCOINCIPITESSENAMSIOMNI
NOQUALIBETEXCAUSA . XORINMANUUIRISITPLACU
. IEAMFILIAEIURAENANCISCI

SUPERESTUTEXPONAMUSQUAEPSONAEINMANCI
PIOSINTOMNESIGITURLIBERORUMPSONAESIU .
MASCULINISIUEFEMINISAEXUSQUAEINPOTESTA
TEPARENTISSUNTMANCIPARIABEODEMHOCMP'S·
QUOETIAMSERUIMANCIPARIP'SUNT
IDEMIURISESTINEARUMPSONISQUAEINMANUSUN N·
NFMAE COEMPTIONATORIBUSEODEMMODOP'SUNT
QUADEM · · EUCASIAI A APUTCOEMPTIONATOREMFI
LIAELOCO . . NA . . NUPTASITTAMNIHILOMINUSETIA·

Pagina interior propter remediorum umbram difficillime legitur. 1 pro .. Hollweg modo CM * * * * * !, modo AMMEI * legit. 3 Hollweg uersus initium priore tempore . RIICIIMUIU * * I * U * * D * AU * NIS, posteriore * M . II . II . U II * O * * U * * . * AR * * I * I legit. 4 init. pro .. Hollweg: II * : I * 4 med. pro .. idem: IIO * 4 in fine pro .. idem priore tempore: INC * NI * Q . I *, posteriore: I * NIALI * 5 pro .. Hollweg: II M * * * COI SI * 7 in fine aut I· aut IC fuit. 9 pro .. Hollweg: I * * * C * N * II ———— 11 Hollweg. · ———— S ———— · COCMIOO * N * alio loco Bluhme ad u. 11 haec ex coniectura adnotauit: »Fortasse DUCIAECAUSACUMEXTRCOFECERITCOEMPTION *«, sed ad ipsam lectionem haec nihil proficiunt. 18 littera 21ª siue A siue S fuit fortasse antiquitus erasa erat. 22 init. pro .. Hollweg: SIN *, in fine pro .. idem: * . . 24 totum uersum Hollweg talem descripsit: ———— · IA * I * * SI . . . . ILO etc

QEINUPTANONESTECOBIDFILIAELOCOSITABEOMAN
CIPARIPOSSITPLERUMQUESOLUMETAPARENTIBUS
ETACOEMPTIONATORIBUSMANCIPANTURC'UELINT
PARENTESCOEMPTIONATORESQUESUOIUREEASPRO
NASDIMITTERESICUTINFERIUSEUIDENTIUSAPPEA
REBITEĀT̄MANCIPATIOUTSUPRAQ̄Q̄.DIXIMUSINMA
GINARIAQUAEDAMUENDITIOꝗETIPSUMIUSPPRI
UMCR̄E·EAQUERESITAAGITURADHIBITISNONMINUS
QUODQUINQUETESTIB·CIUIB·R̄ PUBERIBUSETPRAE
TEREAALIOEIUSDEMCONDICIONISQUILIBRAMAE
NEAMTENEATQ̇APPELLATURLIBRIPENSISQUIMAN
CIPIOACCIPITREMTENENS⁝ADICITHUNCEGOHOMI
NEMEXIUST·Q·MEUMĒĒAIOIISQUEM'HIEMPTUSESTO
HOCAERAENEAQ·LIBRADEINDEAEREPCUTITLIBRAM
IDQ̄ AESDATEIAQUOMANCIPIOACCIPITQUASIPRETILO
COEOMODOETSERUILESETLIBEREPSONAEMANCIPA
TUR· ANIMALIAQ̄Q̄.Q̄M̄CIPISUNTQUOIN
NUMEROHABENTURUOUESEQUIMULIASINIITEM
P̀DIATAMURBANAQ.RUSTICAQUAEETIPSAMANCIPI
SUNTQUALISUNTITALICAEODEMMODOSOLENTMAN
CIPARIINEOSOLOP̀DITORU MMANCIPATIOACETE
RORUMMANCIPATIONEDIFFERTQUODPSONAESER
UIRESETLIBERAEITEMANIMALIAQ MANCIPISUNTNI
SIINP̀SENTIASINTMANCIPARINPOSSUNTADEOQ̇DE.

Pagina interior facile legitur. 1 littera 16a c ex T correcta est. 21 fenestra inter 21am et 22am litteram ipsi membranario debetur. 23 I litterula supra 3am litteram primae manui debetur.

UTEUMMANCIPIOACCEPITADPHENDEREIDIPSUM
Q·E' INMANCIPIODATNECESSESITUNDEETIAMMAN
CIPATIODICITQUIAMANURESCAPITURPRAEDIAUERO
ABSENTIASOLENTMANCIPARIIDEOAUTAESETLIBRAAD
HIBET'QUIAOLIMAEREISTANTUMUMNUMMISUTE
BANT'ETERANTASSESDIPUNDISEMISSESQUADRAN
TESNECULLUSAUREUSUELARGENTEUSNUMMUSIN
USUERATSICUTEXLEGEXII·TAB·INTELLEGEREPOSSU
MUSEORUMQUENUMMORUMUISETPOTESTASN
INNUMEROERATSEDINPONDERE ——— ECUTIAT
SESLIBRALESERANTETDIPONDIFUERANT———
UNDEETIAMDUPONDIUSDICTU ...... SIDUOPON
DO NOMENADHUNCINUSURETINETSEMISS
Q·ETQUADRANT×PRORATASCILICETPORTIONEAD
DUSEXAMINATIERANT× UIICII ×I× 'Q'UIDAB AMOIU.
PECU NUMERABATEAMSEDAPPENDEBAT
UNDESERUIQUIBUSPMITTIT'ADMINISTRATIOPE
CUNIAEDISPENSATOR·APPELLATISETADUNC ROSAI
ITURATTIAMQUAERATALIC.... ARECITRA COEMPTIO
——————— NE?GATIM.. SIITAQUIDEMQUAECOEM
PTIONEMFACERETDE. .... SERUILEMCONDICI
ONE ·AD | I ×II×CSNONC× ·· — — — — — — — — C I
×MANCIPARIMANCIPATAEUES RUORUMLOCO7
STITUUNT'ADEOQUIDEMUTABEOCUIUSINMCIPIO

Pagina exterior propter Bluhmiana medicamenta maximam partem difficillime legitur. 2 littera 16[a] T, non T' fuit. 3 in fine IN additum fuisse ueri est dissimile. 10 [ ] i. e. Bluhmiana lectio ueri est dissimilis. 11 littera 22[a] O magis quam U uidetur. pro [ ] Goeschen olim: ××IIS×|××××××M××, quod ipse postea non probauit. 12 pro [ ] spatio, uix ductibus, SESTQUA lectio sufficiat. mediam huius uersus partem et exitum Goeschen ita legit· ××××CC ... — — — — ...U 13 pro [ ] mihi ETQ lectioni nihil obstare uisum est. 14 post 11[am] litteram fortasse ET litterulae ex P uel R uel simili aliqua littera correctae extiterunt 15 pro priore [ ] Goeschen D 15 post ERANT non uidetur scriptum fuisse ITEMQUIDABANTOLIM. 19—22 etsi, quid scriptum fuerit, dignosci nequeat, hoc tamen constat nullum eorum supplementorum, quae hucusque excogitata sunt, cum ductibus conuenire. 19 pro [ ] Goeschen ..×××××... ———— 19 pro 6[a] littera Bluhme ipse de P quoque cogitauerat. 20 ante SIITA Goeschen: ××C:×××××××:::×, quod spatiu non sufficit. 21 pro [ ] Goeschen: I×NES — — — — — — — — — — — — — — PON — — — — — — 22 Goeschen ante [ ] haec habet· ×ONEC××|A. 23 una littera, non duae litterae Bluhme: S.., sed minus recte, ante MAN extitit.

SUNTNEQUEHEREDITATESNEQ·LEGATAALITCAPERE
POSSUNTQ SIMULEODEMTESTAMENTOLIBERIESSE
IUBEANT SICUTIIURISESTINPSONASERUORU̅
SEDDIFFERENTIAERATIOMANIFESTEQ̄APARENTIB
ETACOEMPTIONATORIBUSISDEMUERBISMANCIPI
OACCIPIUNTQUIBUSSERUIQUODNONSIMILITER × × ×
INCOEMPTIONE
UIDEAMUSNUNCQUOMODO × × QUIALIENOIURI × × × ×
ECTISUNTEOIURELIUERENT'ACPRIUSDEHISDI'PICI
AMUSQUIINPOTESTATESUNTETQUIDEMSERU × × ×
MADMODUMPOTESTATELIBERENTEXHISINTELL × × ×
REPOSSUMUSQUAEDESERUISMANUMITTEND̄ × × × ×
PERIUSEXPOSSUIMUSHIUEROQUI ———
RENTISSUN ———
STINCTIONEMRECIPITNAM ——— RESAN ×
OMNIMODOFILIFILIAEUESUIIURISEFFICIUNT ———
MORTUOUEROAUO × × × × × × × MODO ———
× × SUE × × × × URIS ———
INPATRISSUIPOTESTATEMRECASURINONS ———
QSIMORIENTEAUO ———
TEPATRISFUERINTTUNCPOSTOB ———
SUIPOTESTATEFIUNTSIUEROISQUOTEMPOREAU × ×
MORITURAUTIAMMOR × × × × × × × × EXIITDEPOTESTA
TEEIUSCADERENONP'SUNTSUI̅IURISFIUNTC
III

Pagina exterior propter membranae cariem litterarumque delitescentium tabem difficillime legitur. 8 ad spatium post 19am litteram HI paulo commodius quam II litterae conueniunt. 17 spatium post 13am litteram ad NONOMNI litteras capessendas sufficit. 17 in fine post MODO e. g. NEPOTESNEP litteris spatium probe expleatur. 21 uersus post OB in ITUMAUIINPATRIS exire poterat. 23 spatio post 16am litteram e. g. TUSESTAUT lectio sufficit.

autemiscuiobaliq.maleficiumexlegecorneli
aaquaetigniinterdicit'cRamittatsequiturut
quieomodoexnumerociuiumR·tollitproinde
acmortuoeodesinantliberiinpotesteeiuseť
senecenimratiopatit'utpereg·homocondicio
niscR·inpotestatehabeatparirationeetsieiqui
inpotestateparentissitaquaetigniinterdictu.
fueritdesinitinpotestateparentisessequiaae
querationonpatiturutperegrinecondicionis
homoinpotestatesitc·R·parentisq.siabhosti
buscaptusfueritparensquamuisseruohosti
umfiattamenpendetiusliberorumpropter
iuspostliminiq.hiquiabhostibuscaptisunti
reuersifuerintomn×× pristinaiurarecipiunt
itaquereuersishabebitliberosinpotestateti
ueroilliemortussiteruntquidemliberisui
urissedutrumexhoctemporeq̊mortuseaput
hostesparensanexilloquodabhotibuscaptur
edubitaripotest·
Ipseqq.filiusneposuesiabhostibuscaptusfu
eritsimilitdicemuspropteriuspostliminipo
testatemq̇qparentisinsuspensoeé'e
praetereaexeuntliberiuirilissexusdeparen
tispotest·siflaminesdialesinauguranturet

Pagina interior maximam partem facile legitur. 3 littera ab exitu 8ª τ, non τ' fuit.

femininisexussiuirgineuestalescapiantur
olimqq.quotemporep r inlatinasregionesco
loniasdeducebatqu[in]iusuparentisin ×× c ××× a
namnomendedissent ————————————
rentisessequiaefficerenturalteriusciuita
tisciues

emancipationedesinuntliberiinpote
statemparentemeesetfiliusquidemtribui
mancipationib· ceteriuerolíuerisiuemascu
linisexussiuefemininiunamancipationeexe
undeparentiumpotestlexeniimxii·t·tantum
inpsonafilidetribmancipationibloquit'h ××
uerbissipat filiumuenumd ××× patrefiliuf
liberesto ××××× res[itaagi]turmancipatpater
filiumalicuiis[e]eumuindictam mittiteofacto
reuertiturinpotest·patrisiseumiterumman
cipatueleidemuelaliisetinusuesteideman
cipariisqeump'teasimi × l ×× iinci × l × al ×××× iiii
[r]p × c × [r]o e ×× susinpotestate[e c]m patris [p]fuerí re ue
ti u[p] tertiopatereummancipat ueleidemuel
alisethocinusue uteidemancip ———————— man
cipa[i]tici × o ×× csinion × cic ×× ateraliii × css × iccia[s]c
sin dummmissussitsetadhucincausamancipi

Pagina interior ex parte difficulter legitur. 3 pro priore mihi potius col·l uel simile quid, pro posteriore ti uel ie scriptum fuisse uisum est. 4 in fine post dedissent uelut desinebantinpot·pa lectioni nullae umbrae obstare uidentur. uersus 7 et sequentis uersus initium atramento uacant. 9 ultima littera nunc ı magis quam ı fuisse uidetur. 14 post 23am litteram uelut uit extitisse potest. 15 spatium post 9am litteram e. g. eaque (nullo modo inci) lectione expleatur. 23 pro () Bluhme: a . . . . . eratius . . . . . nam|

———— MISSI ————

st
SN ————

———— RATIOINBONISH ————

× × ×× ×× ××TIO ———— E^{g}CATRIS ————

———— MMISSAEFUERINTS ————

Pagina exterior difficillime legitur; nimis incertas litteras describere nolui.

ETDUAEINT CEDENTESM MISSIONESPROINDEFI
UNTACFIERISOLENTCUMITAEUMPATERDEPOT DIMIT
TITAUTSUIIURISEFFICIANT'DEINDEAUTPATRIREM̄
CIPATURETABEOISQUIADOPTATUINDICATAAPUTPR̄
FILIUMSUUMESSEETILLOCONTRANUINCANTEPR̄ UI
DICANTIFILIUSADDICIT'AUTN REMANCIPATPATRI
ABEOUINDICATISQUIADOP xx xx x x x QUE x x x x x R x xx
MANCIPATIONEĒ SETSANECOMMODIUSEPATRIRE
MANCIPARIINCETERISŮLIBERORUMPSONIS SEU
MASCULINISEUFEMININISEXUSUNASCILICETMAN
CIPATIOSUFFICIT ETAUTREMANCIPAT'PARENTIAUT
N̄REMANCIPATUREADEMETINPUINCIISAPUTPS
PROU SOLENTFIERI·
QUIEXFIL·SEMELITERUMUEMANCIPATOCONCEPTUS
ESTLICETPOSTTERTIAMMANCIPATIONEMPATRISSUI
NASCATURTAMENINAUIPOTESTATEESTETIDEOABEO
ETMANCIPARIETINADOPTIONEMDARIPOTESTADIS
QUIEXEOFILIOCONCEPTUSEQUIINTERTIAMANCIPA
TIONEE· N NASCITURINAUIPOTESTATESETEUMLABE
OQUIDEMEXISTIMATIONEIUSDEMMCIPIOEISSECUI
USETPATERSITUTIMURAUTEMHOCIUREUTQDIUPA
TEREIUSINMANCIPIOSITPENDEATIUSEIUSETSIQDE
PATEREIUSEXMANCIPATIONEM̄MISSUSERITCAD
INEUSPOTESTATEMSIUEROISDUMINMCIP.SITDE

Pagina exterior ex parte non facile legitur. 3 littera 22a Goescheno N potius esse uisa est. 6 litteram 24am N quam IU fuisse ueri est similius. 7 spatio post 21am litteram TATAPUT lectio satisfaciat. 7 spatio inter QUE et R uelut MINTE lectio satisfaciat. 12 litteram 1am N̄ quam IU fuisse ueri est similius. 20 littera 18a O fuisse potest. 22 in DE, non in DEM exiisse uidetur.

CESSERITSUIIURISFIAT.
E DEM SCILICET I * * * E —————————— I ... M *
* AIIII —————— M * I —————— UEL PIAT * AII —— II *
UTSUPRADIXIMUSQ INFILIOFACIUNTTRESMANCI
PATIONESHOCFACITUNAMANCIPATIOINNEPOTE U
—— IM * II * NI —— CIO PE EPEIIIEFECER * I ——
* * C ———————————— AE ——————
CEAIII * * MANE I * * I * IEIN * I * * CE ——— MAXIMI ET
TUBERONISCAUTE UT AEC AE SACRATANTUMUI
DEATURINMANUESSE UEROADCETERASC PINDE
HABEATURADQUESIINMANUM N CONUENI
————————————————————
* * * * * POTESTATEPARENTISLIBERANTURNEC
TERESTANINUIRIRISUIMANUSITANEXTRANEI U
HAESOLELOCOFILIARUMHABEATURQUAEINUIRIMA
NU * * N E * ON ——————————————
————————————————————
* * S ... —————— ITAE * * * * II * NS * II * D * C * * C * IIII *
RIT —————— NEDESINUNTINMANUESSEETI EX
EAMANCIPATIONEMMISSAFUERINTSUIIUR * SEF
FICI —————————— QUAE ——————————
——————————————— P * COGEPECOEMII
ONAT REM * C * I * * II * C CM ———— ETEUIIPIAUEL
ITAEX —————————— ENMAGISPOTESTCOGERE

Pagina interior propter Bluhmiana medicamenta difficillime legitur. 3 in fine Bluhme: ENCERIUSNAUSIN 5 paenultima littera multo magis u quam q fuisse uidetur. 6 pro Goeschen * EP 13 pro , quae Hollwegii lectio uidetur, Goeschen: * * * * * II * II 18 pro Bluhme ——————— INSER CRITME: 19 pro 1ª et 3ª ab exitu litteris de unico u cogitari possit. 20 super 20ᵃᵐ litteram fortasse e litterula addita erat. 23 pro Bluhme EO .... 24 Goeschen: I * AC * * * I * A * I * * * N * I * E * C * NI * * ——

Qetfiliapatremsetfiliaquidemnullomodo patrempotestcogereetiamsiadoptiuaſithaec autemrepudiomissoproindecompellerep̄ atquesieinumq nuptafuiſſet· hiquiin·c̄·mancipiisuntquiaseruor·loco hauenturuindictacensutestam· m̄m̄ isisui iurisfiuntnectameninhoccasulexa·s·loc' habetitaquenihilrequirimuscuiusaetatiſ sitisquim̄mittitetquim̄mittituracneillut quidemanpatronumcreditor·uem̄m̄iſor habeatacnenumerusquidemlegisfuf·can· finitusinhisp̱sonisloc'habet·quinetiam ī uitoq̄q̄eocuiusinmancipiosuntcenſulib· tatemconsequipossuntexceptoeoquempa terealegemancipiodeditutsibiremancipe turnamq·amm̊tu· ncpaterpotestatemp̄pri ampreseruaresiuiuidetureoipsoquomanci piorecipit· acneisquidemdiciturinuitoeocu iusēinmancipioē·censulibertatemconſequi quempaterexnoxalic·mancipiodeditueluti q·furtieiusnominedamnatusēeteumman cipioactorideditnamhuncactorpropecuni ahabetinsummaadmonendiſumusaduer suseosquosinmancipiohabemusnihilnobiſ

Pagina interior facillime legitur. 2 littera 13a ɢ, non c fuit. 6 ualde memorabile est, quod sub Gaiana scriptura alius tachygraphae sed coaeuae manus uestigia apparent: eius scilicet ipsius, nisi egregie fallor, cuius iussu noster codex mox ab amanuensi describebatur. maximam autem partem hae litterae Gaiana scriptura teguntur; ualde obscuros ductus, quorum extrema praesertim pars prorsus euanuit, ut potui, imitatus sum: eae litterae, quae certae sunt, de v. test fuerunt. 16 post 12am litteram una littera uelut ᴀ antiquitus erasa esse uidetur.

contumeliosefacerelicerealiquoquininiuria
rumtenet neuimuraenediuquidemineoiure
detinenturhominessetplerumq.hocfitdi
eisgratiamuncnomentonisiscllicetexno
xalic·mancipārentur:
Transeamusnuncadaliamdiuisionemnexhis
psonisquaeneq.inpotestatenequeinmanu
neq inmancipiosuntquaedamuelintutela
suntuelincurationequaedamneutroiure
tenent'uideamusigiturquaeintutelaquae
incurationesintitaenimintellegimusdece
terispsonasquaeneutroiuretenent'
acpriusdispiciamusdehisquaeintutelasunt
pmissumēitaqueparentib.liberisquosinpo
testatesuahabenttestamentordaremascu
liniquidemsexusinpuberib·quec'nubtae sint
ueteresenimuoluerunfeminasetiamsipfe
ctaeaetatissintpropteranimileuitatemintu
telaesseitaquesiquisfiliofiliaequaetestam
totutoremdederitetamboadpubertatepue
nerintfiliusq̄ddesinithaberettutoremfili
auerонihilominusintutelapmanettantum
enimexleg·iul·etpāp·popeiaiureliberorum
tutelaliberanturfeminaeloquimurautem

Pagina exterior paucis locis exceptis facile legitur. 24 initio nihil amplius scriptum fuit.

EXCEPTISUIRGINIBUSUESTALIBQUASETIAMUE
TERESINHONORESSACERDOTILIBERASESSEUO
LUERUNTITAQUEETIAMLEGIXIITABCE NEPOTIB·
AUTEMNEPTIBUSQUAEITADEMUMPOSSUMUS
TESTESTUT·DARESIPOSTMORTEMNOSTRAMINPA
TRISSUIPOTESTATEMIUREREGASURIN̄SINTITAQU
ESIFILIUSMEUSMORTISMEAETEMPOREINPOTESTA
TEMEASITNEPOTESQUOSEXEONONPOTESINTEX
TEST.MEOHABERETUTOREMQU̅.INPOTESTMEA
FUERINTSCILICETQUIAMORTUOMEINPATRISSUI
POTESTFUTURISINT·
CUMTAMENINCOMP LURIBUSA LIISCAUSISPOSTU
MIPROIAMNATISHABEANTURETINHACCPLACUITN
MINUSPOSTUMISQ IAMNATISTESTAMENTOTUTO
RESDARI POSSESIMODOINEAC̄ ·SINTUTSIBIUIUNO
BISNASCUNTURINPOTESTNOSTRAFIANTHOSETIAM
H̄ DESINSTITUEREPOSSUMUSCUMEXTRANEOSP'
TUMOSH̄ DESINSTITUEREP̄ MISSUMN̄ SINTQUAE
INMANUĒPROINDEACSIFILIAEITEMNURUIQUAE
INFILIAMANUĒPROINDEACNEEPTITUTORDARIP̄
RECTISSIMEAT·TUTORSICDARIPOTESTL TITIUML
BERISMEISTUT DOLIC·TUT DOSEDETSIITASCRIPTU
SITLIBERISMEOISUELUXORIM^e^AETITIUSTUTORES
TORECTEDATUSINTELLEGITURINPERSONATAMEN

Pagina exterior facile legitur. 23 e supra lineam a primo correctore addita est.

uxorisquaeinmanuestrecectaestēt tuto
risoptioideutliceateiṗmittereque muelitip
sēatutsibioptarehocmodotutiaeuxorime
aetutoptionemdoquocasulicetuxoriueli
omnesresuelinunamforteautduascetēr'
autplenaoptiodaturautangustaplenaitada
risoleturproximumaesuppradiximusanqu
staitadarisolettitiaeuxorimeaed| tutoriś
optionemsemeldoautd| bisdoquaeoptio
nesplurimuminterseddifferantnamqueple
namoptionemhabetpotestsemeletbiśet
teretsaepiustutoremoptarequaeueroan
gushabetoptionemsid| semeldataeoptioa·
pliusquamsemeloptarenonpotensitatum
bisampliusquamuisoptandifacultatemno·
habetisuocanturautemhiquinominatim
testament tutoresdanturdatiuiquiexopti
onesumunturoptiui
Quibustestamentoquid'tur·datusnonsitiisex
legexiī agnatisunttutorquiuocanturle
gitimisuntautemagnatiṗuirilissexuśṗso
nascognationeiunctiquasiapatrecogna
tiuelutifratereodempatrenatusfratriś
filiusneposueexeoitempatruiśetpatrui

Pagina interior facile legitur. 11 littera ab exitu 5ª B ex u a prima manu correcta est. 19 littera 16ª q correcturam ab ipsa prima manu passa est.

filiusetneposexeoathiquippefemininiſexus
psonascognationeconiunguntur nonſunt
agnatisedaliasnaturaliiurecognatiitaque
interauunculumetsororisfiliumnonagna
tioēsedcognatioitemamitaematerteraefi
liusnonēmihiagnatussetcognatusetinuice
scilicetsiceoillieodemiureconiungorquia
quinascunturpatrisn̄matrisfām̄secunt'
Sedolimquidemquantumadleg·xii·tabattinet
etiamfemineagnatoshabebanttutoresſet
postealexclaudialataequaeq·adfeminasatti
nettutelassustulititaquemasculusquidem
inpubesfratrempuueremautpatrumhabet
tutoremfeminauerotalemhaberetutnon
pote Setadgnationisquidemiuſkap·
nu
dimitioneperimiturcognationisueroiuseorum
noncommutaturquiaciuilisrationeciuilia
quedamiuracorrumperepotest·naturalia
uerononpotestestautemkapdim.prioriscа
pitisp̄mutatioeaquetribusmodiſacciditnam
autmaximaekapdiminiaautminorquamqui
dammediamuocantautminimamaximaēkap
dim· cumaliquissimuletciuitatemetlib·amit
titquaeacciditincensisquiexformacenſua

Pagina interior maximam partem facile legitur. 16 nu supra lineam primo correctori debetur. 17 litterae ab exitu 9a et 8a utrum ne an ṇẹ fuerint, dici nequit.

liuenirnuuenturq.Iusp[p] ——————————
lu ——————————————— exle ———
————— iiconip̄e: mlegeminurberoma
miciliumhabuerintitemfeminaequaeex
claudianoancillaefiunteorumdominor'qui
businuitisetdenuntiantibusdominiscumser
uiseorumcoierint
Minorsiuemediaekap dimidiacumciuitasamit
titurlibertasretineretur q.acciditeicuia
quaetignidictumfueritminimaecapiii
diminutiocumetciuitasetlibertasretiner
tursedstatus minis commutat'quodaccit
inhisquiadoptanturitinhisquaecoemption
faciuntetinhisquamancipiodanturquique
exmancipationemanumittunt'adeoquidem
utquotiensquisquemanciperetur[d]autmanumitta
turtotienscapitaediminuanturnecsolum
maiorediminutionibusiusadgnitioniscor
rumpitursetetiamminimaetideosiexduobu
liberisalterumpateremancipaueritpostobitu
eiusneuteralteriagnationisiuretutoresse
poteritcumautemadagnatostutelaptineatn
simuladomnesp tinetsetadeostantumquip
ximogradusunt

Pagina exterior ex parte difficulter legitur. ad primos uersus prorsus legendos medicamenta a me supra Goescheniana et Bluhmiana adhibita nihil ualebant. 10 littera ab exitu 11a i ex u uel simili littera correcta uidetur. 18 littera ab exitu 10a nullo modo a fuit.

———— esu × × ×
————
———— aca ————
———— in ———— r × × on ————
———— enit ———— urbe
———— sepend ————
————
× × × inurberoma ————
———— itaqueutseru × × × × est ————
———— sc × ni — d × iu ————
———— sunt ————
———— uesa ———— s ————
————
———— esse ————
× × simile ———— dic ———— pa ————
———— m × d ——— s ———— iud ————
———— n ————
Exead·legexii·tab liberarumetinpuberumli
berorumtutelaadpatronosliberosqueeor'
ptinetquaeetipsatutelalegitimauocat'no ×
———— ealegedehactutelaca × × ×
× × × quiaproindeacceptaēpinterptatione
a × quesiuerbislegisacceptaessetecenim
× × × × h × × × × × × × teslibertor libertarumquesi

Pagina exterior difficillime legitur multaeque ex eis litteris quas supra descripsi incertae sunt. nimis incertas litterarum umbras reddere nolui. 17 dimidia pars huius uersus uacua fuisse uidetur.

Intestatidecessissentiusseratlexadpatronos
liberosueeorumptinerecredideruntuete
resuoluisselegemetiamtutelasadeosptine
requiaetagnatosquosadhereditatemuoca
uiteosdemettutoresesseiusseratexemplo
patronorum defiduciaria
rectaesuntetaliaetutelaequaefiduciariae
uocanturidequaeideonobiscompetuntqui
aliberumcaputmancipatumnobisuelaparen
teuelacoemptionatoremmiserimus
Setlatinarumetlatinorumimpuberum × × ××
anonomnimodoadmanumissoreslibert
ineorumptinetsedadeosquor'antemanu
missionemexiqu.tuasitinbonismeaameq
demsolononetiamatemanumissalatinafie
ripotestetbonaeiusadmeptinentseteius × ×
telatiuicompetitnamitalegeiuniacauetur
itaquesiabeocuiusetinbonisetexiqueanc
illafueritfactasitlatinaadeundemetbona
ettutelaptinet·
Agnatisetpatronisetliberorumcapitumm
missoribuspmissum e feminar'tutelama
liiniurecederepupillorumautemtutela·
nonestpmissumcederequianonuideturone

Pagina interior ex parte difficulter legitur. 6 in fine utrum post **fiduciaria** etiam **tut** scriptum fuerit necne dici nequit. 13 trium primarum litterarum lectio incertissima est. 24 trium ultimarum litterarum lectio fere certa est; certe neque **luc** neque **an** scriptum fuit.

ROSACUMTEMPOREPUBERTATISFINIATURISAU
TEMCUICEDITURTUTELACESSICIUSUOCATORUO
CATURQUOMORTUOAUTKD̄ REUERTITURADEŪ·
TUTOREMTUTELAQUICESSĀUITIPSEQUOQUEQUI
CESSITSIMORTUSAUTKAP.DĪ SITACCESSIOTUTE
LADISCEDITETREUERTITURADEUMQUIPOSTEŪ·
QUICESSERATSECUNDUMGRADUM·INEATUTE
LAHABUERISETQUANTUMADAGNATOSP̱TINET
NIHILHOCTEMPOREDECESSICIATUTELAQUERIT'
CUMAGNATORUMTUTELAEINFEMINISLEGECLAU
DIASUBLATAESINTSEDFIDUCIARIOSQUOQUEQU
IDAMPUTABERUNTCEDENDAETUTELAEIUSNON
HABERECUMIPSISEONERISUBIECERINTQ̧ETSI
PLACEATINPARENTEET̄M̄ QUIFILIAMNEPTEMUE
AUTPRONEPTEMALTERIEALEGEMANCIPIODEDIT
UTSIBIREMANCIPARETURREMANCIPATAMQ̄.
MMISITIDEMDICINONDEBETCUMISETLEGITI
MUSTUTORHABEATURETNONMINUSHUICQUĀ
PATRONISHONORP̀STANDUSEST·
PTEREASC̄.MULIERIBUSP̱MISSUMESTINABSĒ
TISTUTORISLOCUMALIUMPETEREQUOPETITOPRI
ORDESINITNECIESTQUAMLONGEABERITISTU
TORSETEXCIPITURNEINABSENTISPATRONILO
CUMLICEATLIBERTETUTOREMPETEREPATRONI

Pagina interior facillime legitur. 1 littera prima R, non N fuit. 4 littera ab exitu 15a I in A correcta esse uidetur; sed fallax fortasse est umbrarum species.

AUTEMLOCOHABEMUSETIAMPARENTEM QUIEXCOG
II SESIL IREMMANCIPATAMFILIAMNEPTEMUEAUTP
NEPTEMMMLEGITIMAMTUTELAMNANCTU'ESTHUI
USQUIDEMLIBERIFIDUCIARITUTORISLOCONUME
RANTURAUTEMPATRONILIBEREEADEMTUTELAMADI
PISCUNTURQUAMETPATEREORUMHABUIT
( ) * * ALIQUANDOETIAMINPATRONIABSENTISLOCUM'
SIICII* UR TUTOREMPETEREUUTIADHTATEMADEUNDA
IDEMSENATUSCENSUIT·ETINPSONAPUPILLIPATRO
NIFILINAMELEGEIULIADEMARITANDISORDINIBUSEI
QUAEINLEGITIMATUTELAPUPILLISITPMITTITURDOTIS
CONSTITUENDAEGRATIAAPR·URBANOTUTOREMPE
TERESANEPATRONIFILIUSET·SIINPUBESSIT*LIB·TAE
EFFICIETTUTOR··INNULLAREAUCTORFIERIPOTEST
CUMIPSINIHILP MISSUMSITSINETUTORISAUCTO
RITATEAGEREITEMSIQUAINTUTELALEGITIMAFURIO
SIAMUTSITPMITTITUREISCDOTISCONSTITUENDAE
GRATIAT UTPETEREQUIBUSCASIBUSSALBAMMANE
RETUTELAMPATRONOPATRONIQUEFILIOMANIFESTU
EST·   PTEREASENATUSCENSUITUTSITU
TORPUPILLIPULLEUESUSPECTUSATUTELAREMOTUS
SITSIUEEXIUSTAC FUERITEXCUSATUSINLOCUMEI
USALIUSTUTDETURQUOFACTOPRIORTUTORAMITTET
TUTELAMHAECOMNIASIMILITERETROMAEETINPRO

Pagina exterior magnam partem difficulter legitur. 2 octo primae litterae incertissimae sunt. 7 initio pro ed litterae spatio (et umbris?) satisfaciant. 7 in fine nihil amplius scriptum fuisse uidetur. 8 pro () spatio magis quam incertissimis litterarum umbris MITTIT lectio conuenire uidetur. 13 in fine aut SII LIB·TAE aut SITILIB·TAE aut SITTLIB·TAE scriptum erat. 14 litterae 14ª et 15ª merae coniecturae debentur.

Uinciisobseruanturscilicetetinpuinciisap
sideprouinciaeiutpc————
Olimcumlegisactionesinusuerantetiamexilla
ctut·dabatursiintertutoreetmulierempupil
lumqelegemagendumeratnquiaipsetut——
inresuaauctoreenonpoteratalius dabat'quo
auctorelegislegisactiopagereturquidicebat'
praetoriustutelaequiaautpr·urbanodat'ret
postsublataslegisactionesquidamputantha
ncspeciemdanditutinusuee desisseali——
placetatthuncinu ueesilegitimoiudicioagat'
Sicuinullusomninotut siteidaturinurbero
maexlegatiliaaptoreubanoetmaioreparteetri
bunorplquiatilianustutoruocaturinprouinci
isuapsidibusprouincialarumlegeiuliaettitiaeti
deosicuitttutorsubcondicioneautexdiecertoda
tussitquamdiucondicioautdiespendettutdari
potestitemsipuredatusfueritquamdiunemoh
existattamdiuexislegibustut·petendusequi
desinitut·eep'teaqaliquisextestamentotut·ee
coeperitabhostibqtut·captoexhislegibustu
t·petidebetquidesinittut·eesiisquicaptuse in
ciuitatemreuersusfueritnamreuersusreci
pittutelamiurepostlimini

IIII.

Pagina exterior difficillime legitur. 2 ultima uersus pars scriptura uacat. 5 litteram 4am u fuisse ueri non est simile. 5 in fine post tut fortasse ela e scriptum fuit. 10 in fine Goeschen ue × caiiia × ×| legit, ex quo hanc fortasse speciem describere poteram: desisse ali(ia × ×) 14 litterae 5a et 6a rp ex pl correctae esse uidentur. 18 in fine post h fortasse er litterae etiam extiterunt.

EXISAPPARETQ·SINTSPECIESINTUTELAR’SIUQUERA
MUSINQUODGENERAHAECSPECIESDEDUCANTUPLO
GAERITDISPUTATIONDEEAREUALDEUETERDUBITA
BERUNTNOSQUIDILIGENTIUSHUNCTRACTATUMEX
SECUTISUMUSETINEDICTIINTERPTATIONEETINHIS
LIBRISQUOSEXQUINTOMUCIOFECIMUSHOCTOTUM
TANTISPERSUFFICITADMONUISSEQUODQUIDAM
QNQ·GENERAEEDIXERUNTUTQUINTUSMUCIUSALI
TRIAUTSERUIUSSULPICIUSALIDUOUTLABEOALITOTGE
NERAESSECREDIDERUNTQUODETIAMSPECIESES
SENTSEDINPUUERESQUIDEMINTUTELAESSEOMNI
UMCIUITATIUMIURECONTINGITQUIAIDNATURALI
RATIONECONUENIENSEUTISQUIPFECTEAETATIS
NSITALTERIUSTUTELAREGATURNECFEREULLACI
UITASEST·INQUANLICETPARENTIBUSLIBERISSU
ISINPUBERIBUSCO·ST·TUT·DAREQ UISUTSUPRADI
XIMUSSOLICR·UIDEANTURTANTLIBEROSSUOSIN
POTESTATEHABEREFEMINASUEROPFECTAEAETA
TISINTUTELAEE·FERENULLAPTIOSARATIOSUASIS
SEUIDETURNAMQUEUULGOCREDITURQUIALEUITA
TEANIMIPLERUMQUEDECIPIUNTETAECUMERAT
EASTUT·AUCTORITATEREGIMAGISHISPECIOSAUIDE
TURQ UERAMULIERESENQUEPERFECTEAETATIS
SUNTIPSISIBINEGOTIATRACTANTETINQUIBUSDAM

Pagina interior facillime legitur. 7 littera 27a e fortasse correcturam passa est. 21 littera ab exitu 12a T, non I' fuit. 22 littera ab exitu 6a correcturam passa est.

CAUSISDICIGRATIATUTELEINTERPONITAUTSUAMre
PEETIAMINUITUSAUCTORFIERIAP̄R̄ COGITURUNde
CUMTUT· NULLUMEXTULĒIUDICIUMMULIERIDATŪ·
ADUBIPUPILLORUMPŪP UENEGOTIATUT· TRACTANſei
POSTPUBERTATEMTUTELEIUDICIRATIONEMRĒDDUNT
SANEPATRONOR'ETPARENTUMLEGITIMAETUTELAE
UIMALIQUAMHABEREINTELLEGUNT'EOQUODHINEQ·
ATTEST·FACIENDUMNEQUEADRMANCIPIALIENANdar
NEQ· ADOBLIGATIONESSUSCIPIENDASAUCTORESFIE
RICOGUNTURP̀TERQ SIMAGNACAUSAALIENANDAR'
RER'MANCIPIOOBLIGATIONISQUAESUSCIPIENDae
INTERUENIANTEAQ̄OMNIAIPSORUMCAUSACONſTI
TUTASUNTUTQ̍AADEOSINTESTATARUMMORTUARum
HEREDITATESPTINETNEQUEPTESTAMENTUMEXclu
DANTURABH̄DITATENEQUEALIENATISPTIOSIORIBu
REBUSSUSCEPTOQUAEREALIENOMINUSLOCOPLeta
DĒOSH̄TAS UENIATAPUTPEREGRINOSNONSIMILit
UTAPUTNOSINTUTELASFEMINESETTAMENPLERum
QUEQUASIINTUTELASUNTUIHAECCELEXBYTINORū
SIQUITMUL. HAT·MARIT·AUTĒĒ·IUUETAUTFILIUSeius
PUBEREM· TUTELAUTEMLIBERANTURINGENUAEQ̍
DEMTRIUMLIBEROR'UEEIUSLEGITIMATUTUMſINT
NAMETCETERĒQUAEALTERIUSGENERISTUT·HABENT
UELUTATILIANOSAUTFIDUCIARIOSTRIUMLIBEROR'

Pagina interior facillime legitur. 17 in fenestra post 8am litteram hiante p fuisse potest. 18 littera 18a ex c uel e correcta est.

Iuretur liberanturpestautempluribusmodis
libertinaalteriusgenerishabereuelutisiafemi
namanumissasittuncenimelatiliapeterede
ettui uelinprouinciaet:: ::aninpatronae ui
c nonpotest
::msimasculomanumissaetauctoreeocoem
ptionemfeceritdeinderemancipataetmanu
missasitpatronumquidemhaberetutorem
desinitincipitautemhabereeumtutoremaquu
manumissaestquifiduciariusdicit'itemi:patro
nxxxs: xxx :cxxxxiasinadoptionesededitdebet:ib
ta————————::iatut:peteresimiliterexisde
legibuspeteredeberttur·bustasipatronusdecer
seritneculllumuirilissexusliberoruminfami
liarecipit:
Mascul:——————puberesessecoeperittut libe
ranturp————————sabinusquidemetcasiu
ceteriquenostripraeceptoreseumesseputantxxn
qhabitucorporispubertatemostenditideest
quigenerarepotestsedinhisquipubescere non
possuntqualesssspadoneseamaetatemee·spe
ctandamcuiusaetatispuberesfiuntseddiuer
saescolaeauctoresannisputantpubertatemes
timandamidesteumpuberemeeeexiitimantx

Pagina exterior difficile legitur. 4 litteram 22am l fuisse ueri minus est simile. 5 reliqua uersus pars uacua uidetur. 11 pro) uelut nuseiusquefiliu lectio non male quadrare ad umbras uisa est. 11 m litterula supra 16am ab exitu litteram ab ipsa prima manu addita uidetur. 11 in fine aut nihil aut i etiam extitit. 12 incertae post 2am litteram umbrae uelut ad elegtitiaet, non ad elegatiliau lectionem quadrare uidentur. 16 post 7am litteram uelut autemc scriptum fuisse potest. 17 umbrae, quae post 7am litteram apparent, ad ubcremautem lectionem apte quadrant.

In pagina exteriore nihil nisi incertissimae litterarum umbrae supersunt; itaque ne fortissimis quidem medicamentis adhibitis umquam quidquam legi poterit.

AETATEMPUENERĊTINQUARESSUASTUERIPOSSITN
CUTIAPUTPEREGRINASGENTESCUSTODIRISUPERIUS
INDICAUIMUSEXISDEMCAUSISETINPUINCIISAP̀IIDI
BUSEARUMCURATORDARIUOLUNT
NETAMENETPUPILLORUMETEOR'QINCURATIONES·
NEGOTIAATUTORIBUSCURATORIBUSQUECONSUMA
TURAUTDEMINUANTURCURATP̄R UTETTUT·CUREO
NAOMINESATISDENTSETHOCNONESTPPETUUMNA·
ETTUTORESTDATISATISDARENONCOGUNTURQUIA
FIDESEORUMETDILIGENTIAABIPSOTEPPROBATAEET
CURATORESATQUOSNONNELEGECURATOPTINETSET
UELACONSULEUAP̀TOREUAP̀SIDEPPROUINCIAE
TURPLERUMQUENONCOGUNTURSATISDARESC·· x
CETQASATISHON … UNT

Pagina interior non difficulter legitur. 9 littera 10a T̊ fortasse fuit. 11 in fine nihil amplius scriptum fuit. 14 spatium fenestrae post 13am litteram hiantis ad ESTIELEC litteras capessendas sufficit; spatium fenestrae ante 3am ab exitu litteram hiantis ad IS litteras capessendas sufficit. reliqua paginae pars scriptura uacat.

exposuimusmodouideamusderebusqueuel
innostropatrimoniosuntuextranostrumpa
trimoniumhauent summaitaq·rerumdiuisio
induosarticulosdiduciturnaliaes diuiniiu
risaliaehumanidiuiniiurissuntū utiresac××
etreligiosaesacres̄quediissuperisconsecra
taesuntreligiosaequaediismanibusrelictae
sunt·
Sedsacrumquidemhocsolumexistimaturq!!
auctoritatep r consec ×××umēuelutilege
earelataasc̄ factoreligiosumueronostrauo
luntatefacimusmortuuminferentesinloc'
nostrumsimeiusmortuifunusatnosptine
atsetinpuincialisoloplacetplerisqsolumre
ligiosumnonfieri ineosolodominiump r·
ēū caes·nosautemp'sessionemtantumuelu
sumfructumhabereuidemurutiquetame
etiamsinonsitreligiosuspreli iosohauetur
itemquodinpuincisnonexauctoritatep̄r·co
secratumē propriesacarumn esttamprā
crohaberetursanctaeqq que r uutmurietpor
taequodammododiuiniiuris ×× tq autem ××
uiniiuriee·idnulliusinbonisēidů q humani

Pagina interior magnam partem non difficulter legitur. 4 littera 15a aut T aut T' fuit. 19 spatium fenestrae, quae post 27am litteram hiat, ad IG litteras capessendas sufficit. 21 pro [ ] Goeschen: ∴s××××××i∵p∵i? 23 spatium post 24am litteram UN litteris apte expleatur. 24 litteram 9am s fuisse probabile non est.

———————————————————————————————

———————————————————————————————

———————————————————————————————

———————————————————————————————

———————————————————————————————

———————————————————————————————

——————————————————————— de (or) × × × ×

———————————————— m ————————

———————————————————————————————

———————————————————————————————

———————————————————————————————

uedominohaeautemqhumaniiurissunt × × ×
blicisautpriuataequaepublicaesnull × × × × ×
denturinboniseeipsiusenimuniuersita × × ×
× ss × × r × duntpriuataesquaesinguloru × × ×
——————— quaedamptereaar corporaleis
quaedamincorporalesiaequtanqip'suntuut
fundushomouestisaurumar entumetden
quealiaerin meraulesincorporal × × × q × ×
tanginonp'suntqualiasunteaquaeiurecon
stunisicuthditasususfructusobligationei
uo mcontractaenecadremptinentetfru
ctusquiexfundopcipiunt × × × corporales × × × ×
etunmdexaliquaobligatione × × b·deb ————

Pagina exterior difficillime legitur. 19 spatium fenestrae, quae post 11^{am} litteram hiat, ad u (non ad nu) capessendum sufficit. 22 littera ab exitu 6^{a} aut i aut t' fuit. 23 spatium post 22^{am} litteram sufficit ad res litteras capessendas.

plerumq corpo————————fundushomopecu
nianamipsumiussuccessionisetipsumiu x u x x
difruendietipsumiusobligationisincorpora
leesteodemnumeposuntiurapdiorumurba
norumetrusticor————————————
————————altiustollend————————
iu ii a con aut
niduluminibusuiciniiedes x x x nonextollen
dineluminibusuiciniofficiatur
Itemfluminumetstilicidiorumidemiusut x x
rc
(I x III N————————a x x am————————
——————————————————————
iu to
————————————s————————ms————
d e
————————————niuiusaqducendae————
c o
————————————————ser x x umesupe—
r
piores————————————————necmcipi
mancipis————————s————————————
itemaedesinitalicosolo————————————
(cca ————n x s————————————————
——————————————————————
——spdiorumurbanorumnecmancipi————
Itemstipendiariapdiaettributarianmancipi
suntsedq.diximus————————os————————
mancipiee n————————————————————
——————————————————————

Pagina exterior difficillime legitur. 7 nullo modo a **dine** incohabat. 7 uersus exitus ualde incertus est. 8 uersus exitus scriptura uacat. 16 spatium post 8am litteram **unt** litteris uix recte expleatur.

STATIMUTNATAS·MANCIPIEE PUTANT'NERUAUEROET PCULUSETCETERIDIUERSAESCOLAEAUCTORNONALI TEREAMANCIPIEE·PUTANTQ SIDOMITASETSI PPTER MINIMIAMFERITATEMDOMARIN P SUNTTUNCUI DERIMANCIPIEE INCIPERECADEAMAETATEMPUE NERINTQUIADOMARISOLENT. . FERAEBESTIAENEC MANCIPISUNTUUTURSILEONESITEMEAANIMALI AQUAEFEREUESTIAR'NUMEROSUNTUUELEFANTI ETCAMELIETIDEOADREMNPTINETQ HAECANIMALI AETIAMCOLLODORSOUEDOMARISO . . N . NAMN . . . QDEORUMANIMALIUMILLOTEMPOREFUITQUE STIIUEBATURQUASDAMRESMANCIPIEEQUAFDAM NONMANCIPISITEMFEREOMNIAQUAEINCORPO RALIASNECMANCIPISUNTEXCEPTISSERUITUTIBUF PDIORUMRUSTICORUMNAMEASMANCIPIEE STATQUAMUISSINTEXNUMEROREUMINCORPO RALIUM· MAGNAAUTEMDIFFERE TIAEIMANCIPIREXSETNECMANCIPINAMRNEC MANCIPIIPSATRADITIONEPLENOIUREALTERIUFFI UNTSIMCORPORALESSUNTETOBIDRECIPIUNTTRA DITIONEMITAQUESITIBIUESTEMUELAURIUMUAR GENTUMTRADIDEROIUEEXUENDITIONISCSIUE EXDONATIONISIUEQUAUISALIAEXC STATIMTUA FITEAR SIMODOEGOEIUSDOMINUSSIMIOIN

Pagina interior difficulter legitur. 5 lectio admodum incerta est. 6 spatium post 22am litteram eT uel similibus litteris perbene expleatur. 22 littera 16a non f fuisse uidetur.

Causas p uincialippraediaquorumaliastipen
diariaaliatributariauocamus
Stipendiariaseaquaeinhispuincissuntq p pri
aepireeintelleguntur tributarias eaquaein
hispuinciissuntquaeproppriaeecaesiseeecre
duntur   Mancipiuerorsquaepman
cipationemadaliumtransferunt'undeetia
mancipirsuntdictaequodautemualetmanci
patioquidemquemadmodumfiatsuperiore
commentariotradidimus
Iniurecessioautemhocmodofitaputmagmpu
puliromaniupp uapp psidempuinciaeiscui
resiniurecedit'remtenensitadicit
Huncegohominemexiqmeumeeaiodeindep'
quamhicuindicaue — — rogateumquive
ditancontrauindicetquonegantteauttacen
teteunceiquiuindicaueriteamremaddicititq
legisactiouocaturhocfieripotestetiaminpro
uinciisaputpsideseaeumpleruumqtamenet
feresempmancipationibusutimurquodenim
ipsipnospsentibusamicisagerep'sumushoc
n je necessecummaioredifficultateaput
prautaputpraesidemprouinciaeaguereqsine
quemancipataneque iniurecessasitrmancipi

Pagina interior non difficulter legitur.   7 in fine nihil amplius scriptum fuit.

mplenap'sessioconcessa
exformulaquamquam
× ×peucliciAN
fructusNA
temadiucIN
×NCND
×A
isalcc
NONFUISSENT

In pagina exteriore, quae ne nouis remediis adhibitis prorsus pessumdetur ualde uerendum est, praeter nimis incertas umbras nihil nisi has litteras dignoscere potui. 10 littera ab exitu 7ª non uidetur l fuisse; sed totius uersus lectio incertissima est.

Seassdiclaccqdiu ——
municxmendos ——
equonomine ——
caicsdicipuoepiis ——
epeuiicnc××l —— a
pdiumini ——
demullaliberaciuitas ——
nendisumus× × ×duo ——
ee p uincialissolinexumnone ——
significationemsolumnalitiaiimancipic××ppo
uincialenecmancipiealitenimueterilinguaa
sius q×l×pc×s×××u××m×ccdeiibemancipa ——
Incorporalestraditionemnonrecipemanife
stumesediurapdiorumurbanoruminiure
dipossuntrusticorumueroetiammancipari
p'suntuf·iniurecessionemtantumrecipitna
dominusproprietatisaliufiniurecederef
utilleusumfructumhabeatetipsenudampro
prietatem××l×uiiiipseusufructuariusiniu
recedendodominoppaetatisufructumeffi
cituta sedisceda tetconuertat'inpropaetate
aliueroiniurecedendo dominusiussumre
tineturcredit'enimeacessionenihilagisedhaec
scilicetinitalicispdiisitasqaetipsapdiamcipation

Paginae exterioris pars superior propter nimium scripturae pallorem difficillime legitur. 5 ultima uersus littera incerta est; siglam tamen super eam extitisse ueri est simillimum. 7 litterae 14a 15a 16a 17a 18a 19a 20a incertissimae sunt. 9 in fine erecipitenimnexus nullo modo scriptum erat. uersus exitum Goeschen sic legit: piaiolc×××oaii×c××××. sed ipse postea expunxit. 12 ipse Goeschen uersus initium alio tempore sic legit: sius ip:arasc×ici×××ocmcio×a: 12 ultima uersus pars scriptura uacat.

Etiniurecessionemrecipiuntalioquininpuin cialib p̄ dissiuequsuf siueiuseundiagendiaq ueducendiualtiustollendiaedesautnontolle dineluminib·uiciniofficiaturceteraquesimi liaiuraconstituereuelitpactionib·etstipulatio nib·idefficerepotestquianeipsaquidemp̄diam̄ cipationemautiurecessionemrecipiunt'etcum uf ethominemetceterorumanimaliumconsti tuip'sitintellegeredebemushonorumuf etiā inpuinciispiniurecessionemconstituip'se q at

Diximusuf·iniurecessionemtantumrecipere ne temeredictumq̄uisetiampmancipationem constituip'siteoq inmancipandopropriaeta tedetrahipotestnonenimipseufmancipatur sedc'inmancipandopropriaetatededucat'eo fitutaputaliumususfructusaputaliumpro priaetassit: —

Htasquoqueiniurecessionemtantumrecipit nsiisatquemabintestatolegitimoiurepertinet hiniureeamaliantealitionemcedatideante qeresextiteritpindefitheresiscuiiniurecer seritacsiipseplege adheretemuocatusessetp't obligationemuerosiceeeritnihilominusipre

Pagina interior facillime legitur   8 u litterula super 10am litteram a prima manu addita est.

heresꝑmanetetobidacreditorib·teneBiturde
bitaueropereunteoq̄m̊deuitoresh̄tariluċru·
faciuntcorporaůeiush̄pindetranseuntade
umcuicessaeh̄tasacsieisingulainiureceſſai
fuissentttestamentoautemscriptusher ante
aditamquidemh̄ teminiurecedendoeamali
nihilagiposteaueroꝗadieritsicedateaaccidin
quaeproximaediximusdeeoadquemabintesta
tolegitimoiureꝑtinethsipostobligationem
iurecedatidemetdenecessarish̄dibusdiuer
sescoleauctorexistimantq;nihiluideturin
tereē·utrumadeundoh̄ temstatemfiathereſ
aninuitusexistantqqualesitsuolocoaṗpare
uit'sednostrip̀ceptoꝛputantnihilagerene
cessariumh̄demcuminiurecedath̄temobli
gationesquoquomodocontractaenihileor'
recipiuntnamquodmihiabaliquodebeturid
siuelimtibideberinulloeorummodoquibuſ
rescorporalesadaliumtransferunturidef
ficerep'sum'sedopusēutiuuentemetuabeo
stipulerisquaeresefficit·utameliberetur et
incipiattibiteneriquedicit' nouatioobligatio
nissinehacueronouationenonpoterittuono
mineageresedebesexpsonameaquasicognitor

Pagina interior facillime legitur. 4 ultima littera aut ī aut т aut etsi hoc minus ueri simile sit e uel c fuisse uidetur. 6 et 9 in fine nihil amplius scriptum erat.

autpcuratiopmeusexperiri·
Sequiturutadmoneamusaputperegrinoiqui
demunumēēdominiumnautdominusquiſque
eautdominusnonintellegiturq̊iureetiampr
olimutebat'autenimexiqunusquisqdominus
eratautnonintellegebaturdominussetp'tea
diuisionemaccepitdominiumutaliusp'sitee
exiqdominusaliusinbonishaberen̄sitibire
mancipineq mancipauereneqiniureceſſer
settantumtradideroinbonisquidemtuisear
efficit'·exiq· ueromeapmanebitdonectueam
p'sidendousucapiasemelenimimpletauſucapi
oneproindeplenoiureincipi·ide etinbonis
etexiq tuaresēē acsieamancipatauelinuirecer
samobiliumquidemrerumannocompletur
fundiueroetaediumbiennioetitaleg xiitab
cautumest
Ceterarumetiamear' rerumuſucapionobisco
petitqnadominonobistraditaefuerintſiuem
cipisintaeressiuen'mancipisimodoeabonafi
deaccepperimuscumcrederemuseumquitra
deretdominumēē·q.ideoreceptumuideturne
rerumdominiadiutiusinincertoēēntc'suffi
ceretdominoadinqrendamremſuamannia

Pagina exterior praeter pallidos uersuum 1—10 exitus facile legitur. 21 in fine nihil amplius scriptum erat.

BienniSpatiumq·tempuSadūcp'ssessoritribu
tumest·
SetaliquandoetiamsimaximeQuisbonafideali
enamrempossideatnontamenill·ūc·pceditu
usiquiremfurtiuamautuip'sessamp'sideat'·
nfurtiuamlexxiitabular'usucapiphibetuip'
sessamlexiuliaetplautiaitemprouincialiap
diausucapionrecipiuntresmulierisqueina
gnatorumtutelaerantremancipiūcnpoteran
praeterqSiabipsatutoretraditaessentid ale
gemxiitab ca itemliberoshominesetreisacrar
etreligiosasūcnonpossemanifestumeq·ergo
uulgodiciturfurtiuarumrerumetuiposses
sarumūcplegexiitab·phibitamēē·noneoper
tinetutn p puim detūc sit
namhuicalirationeūc·noncompetitquiascili
cetmalafidep'sidetsednecullusaliusqqabeo
bf·emeritūciushabeatundeinrebusmouili
busnfacilep
petatqquialienamremuendiditettradiditfur
tumcommittitidemqaccidittetiamsiexali c
tradatursettmhocaliquandoalitersehabetn
sihremdefunctocommodatamautlocatamu·
aputeundempositamexistimanseamēēhere

ū

Pagina exterior non facile legitur. litterae maiusculae in uu. 1 et 3, quae in codice Veronensi et altiores et graciliores sunt, accuratius reddi propter typographum non poterant. 5 prima littera u, non ū fuisse uidetur. 10 littera 16a a, non ā aut a· fuit. 15 in prima fenestra fortasse eipse fuit, in altera urquiue uel fortasse potius urquiq, in tertia p'si, in ultima po 19 in fenestra rocediturbfpossessoriucco extitisse ueri non est dissimile, eae tamen, quae in fenestrae margine supersunt, ductuum umbrae nimis incertae sunt, quam quae supra reddi possint. 24 in fenestra, quae paenultimo loco hiat, a fuisse potest.

ditariamuendideritautdonaueritfurtium
noncommittit itemsiisatquemancillaeusf· p
tinetpartumeisuumeecredensuendideritaut
donaueritfurtumnoncommittiturtumeni
sineaffectufurandinoncommittituraliiq̊q
modisaccidereport·utquissineuitiofurtireω
alienadaliquemtransferat·eteffíciatutap'íei
soreusucapiaturfundiq̊q· alieni potestaliquis
ineumpossessionemnameisciquaeuexnegle
gentiadominiuacetuq̄dominussinesuccesso
redecesseritulongotemporeafueritnsiada
liumbonafideaccipientemtranstuleritpote
ritusucaperep'sessoretquamuisipsequiua
cantempossessionemnactuseintellegatali
enumeef··n×× ×××××××inihilomm×i××××cii×××o i
adusucapionemnoceturinpropatasiteorum
se××entiaquiputauerintfurtifundumfieri
po××e:
Ru susexcontrarioaccidituttquisciatalienam
re sep'sidereūcuiusiremhereditariamcuius
p ssessionemh̄esnondumnactusé aliquis
posideritnameiconcessumcapesimodoear
estq recipitūc q speciespossessionisetūc·p
h̄deuacaturetintantumhaecūcconcesiaeit

Pagina interior praeter u. 15 facile legitur. 3 litterae 12ª et 13ª ct, non et aut et· fuerunt. 9 littera 3ª m lineola expuncta uidetur. 15 pro Bluhme· ×um ·×inihil ·oid××osses×ori ceterum numerum litterarum deperditarum, quas Goeschen asteriscis notauit, incertum esse ipse Goeschen adseuerauit. qui et ipse pro ×i××××cii de ×irmpcii cogitauerat, postea tamen tres illas litteras expunxit. 17 litterae 3ª 4ª nt, 18 litterae 3ª 4ª ss, 19 littera 3ª r fuisse possunt. 21 in fenestra post 1am litteram o fuisse potest.

Utetresq̄solocontinenturannousucapiant’
quareautemetiamhoccasusolirerumannua
constitutasitūc·illaratioē·quodolimrerum
h̄ditariar possessionesutipsaeh̄tesusucapi
credebant’scilicetannolexenimx̄ii tab·soliq́
demresbienniousucapiiussitceterasueroā
noergoh̄tasinceterisrebusuidebaturēēꝙro
linonē ꝙ neq·corporalisēquisp’teacreditum
sitipsashereditatesusucapinonp’setamenino
mnibusrebushereditariisetiamquaesolotene
anturannuaūc remansitquareautemomni
notaminpb apossessioetusucapioconcessa
sitillaratioē quoluerunteteresmaturiur
h̄tesadipiutessentquisacrafacerentquoru
illistemporibussummaobseruatiofuitutet
creditorhaberentaquosuumconsequeren
turhaecautemspeciesp’sessionisetusucapio
nisetiamlucratiuauocat’n̄sciensquisquere
alienamlucrifacit·
Sedhoctemporeetiamnē·lucratiuanexhaucto
ritatemhadrianisenatusconsultumfactumest
uttalesusucapionemreuocarenturetideopo
testh̄sabeoquiremusucepith̄tempetendop·
indeeamremconseqatq̄· siusucaptanēēt et

Pagina interior facillime legitur. 6 littera 6a s ex c a prima manu correcta est. 20 prima littera in codice ipso paulo altior est.

Necessariotamenheredeextantenħipsoiure
phdeusucapipotest·
AihucetiamexaliiscauSissciensquisquerema
lienusucapitnamquiremalicuifiduciaecau
samancipiodederit u iniurecesseritsicand·
ipsepossederitpotestusucapereannoscil ·et
solisisitquespeciesusucapionisdicit'usurece
ptioquia dq aliquandohabuimusrecipim'puu
capionems'e'fiduc acontrahit'ac'creditore
pignorisiureac'amicoq·tutiusnostrerapēu
essentsiquidemc'amicocontractasitfiducia
saneomnim̊conpetitususreceptiosiůc'cre
ditoresolutaquidempecuniaomnim̊7petitno
dumůsoluitaitademumcompetitsineq 7duxe
riteamremacreditoredeuitorneqp̀carioro
gaueritutearempossiderelicereťq̊casulu
cratiuausucapioconpetit
Itemsiremobligatamsibipopuluíuendiderite
amq dominuspossideritconcessaeuíusrece
ptiosedhoccasupprediumuienniousurecipit'et
h'estquolgodicit'exp̀diat'apossessionemuíure
cipinamquimercat'apopulopraediatorappellat
acciditaliquandoutquidominussitaliena: e
reipotestatemnhabeatetquidominuínoníit

Pagina exterior facillime legitur.   14 punctum supra 9^{am} litteram primae manui deberi uidetur   18 littera 24^{a} o ex u a prima manu correcta est.

× × × enarep'sitndotalep̄diummaritusinuitamu
lie × × p leg iul·prohibeturalienaresquisipriur
× × tuelmancipatumeidotiscausaueliniurecessu
uelusucaptumq.q̇demiusutrumaditalicatantu·
p̀ × iaanetiamadprouincialiapertineatdubitatur
exdiuersoagnatusfuriosicuratorremfurio
sialienarepotestexlegexiitab·itemcurator
c × ps × r × otcisepis × × d × ēitemcreditor pignusex
pactionequiseiuseresnonsitsedhocforsitan
ideouideaturfieriq.uoluntatedebitorisintel
legit'pignusalienariquiolimpactusestutlice
retcreditoripignusuenderesipecunianon
soluat' Ergoexhisquediximus ad
paretquaedamnaturaliiurealienariqualias
eaq traditionealienanturquaedamciuilina
mancipationiseīniurecessionisetusucapionis
iuspropriumeciuiumrom
Nectameneatantumquetraditionenostrafiunt
naturalinobisrationeadquiruntursedetiam[ū]
occupandoideo p × scpisicrimusquianteanulli
usessentqualiaomniaqueterramariquecaelo
capiuntitaqsiceraue stiamautuolucremautpis
cemccpqsia———captum × oc———
sus———quenostrumeeintellegitur

Pagina exterior difficillime legitur. 7 ultima littera d non uidetur fuisse. 8 init. codicis ductus cum nulla earum coniecturarum, quae adhuc a uiris doctis in medium prolatae sunt, consociari possunt. pro quinta littera (p) possis etiam de p cogitare. Goeschen uersus initium uix recte sic fere legerat: × × p × cRc × × × × × ... RISCA × × ... 8 pro 21a ab exitu littera etiam de c uel m cogitari potest. 23 pro ccpqsia in schedis Goescheni primum fuerat s × posiai, deinde ceperimu

DONECNOSTRACUSTODIACOERCEAT'CUMUEROCUSTODIAMNOSTRAMEUASERITETINNATURALEMSELIBERTATEMPERCEPERITRURSUSOCCUPANTISFITQ̄NOSTRAEEDESINITNATURALEMAUTEMLIBERTATEMRECIPEREUIDETURCUMAUTOCULOSNOSTROSEUASERITAUTLICETANCONSPECTUSITNOSTRODIFFICILIST̄M·INREIPSECUTIOSITINISAUTEMANIMALIBUSQUEEXCONSUETUDINEABIREETREDIRESOLENT·UUTICOLUMBIIETAPIB·ITEMCERUISQUIINSILUASIREETREDIRESOLENTTALEMHABEMUSREGULAMTRADITAMUTSIREUERTENDIANIMUMHABEREDESIERINTETIAMNOSTRAEE·DESINANTETFIANTOCCUPATIUMREUERTENDIAUTEMANIMUMUIDENT'DESINEREHABERECU·REUERTENDICONSUETUDINEMDESIERUERINT:

EAQ̊Q·QUAEEXHOSTIBUSCAPIUNTURNATURALIRATIONENOSTRAFIUNTSEDETIDQ̣ PALLUUIONEMNOBISADICITUREODEMIURENOSTRUMFITPALLUUIONEMAUTEMITAUIDETURADICIQ·ITAPAULATIMFLUMENAGRONOSTRODICITUTAESTIMARENONPOSSIM'QUANTUMQUOQUOMOMENTOTEMPORISADICIAT'HOCE· Q·UUOLGODICIT'PADLUUIONEMIDADICIUIDERIQUODITAPAULATIMADICIT'UTOCULOSNOSTROSFALLATITAQ·SIFLUMENPARTEMALIQEXTUOP̀DIORCIDERITETADMEUMP̀DIUMPTULERITHAECPARSTUAMA

Pagina interior, etsi pallidior sit scriptura, facile legitur.

Netadsiinmedioflumineinsulanataſithaec
eorumomniumcommuneēquiabutraq̄·par
tefluminisp̨peripamp̀diap'sident'siueron̄·
sitinmediofluminea deosp̨tinetquiabeapar
tequaeproxumaeiuxtaripamp̀diahabentp̀
tereaidq̨insolonostroabaliquoaedificatū·
ē quiillesuonomineedificaberitiurenatu
ralinostrumfitꝗsuperficiessolocedituR
multoquemagisidacciditetinplantaquamq̇i
insolonostroposueritsimodoradicibuster
ramcomplexafueritidemcontingitetinp̨m̄
toquodinsolonostroabaliquosatumfuerit
sedsiabeopetamusfructumūaedificiumetin
pensasinaedificiumūinseminariaūinsem̄tē
factaseisoluerenolimuspoteritnoíp̨excepti
onemdolimalirepellereutiquesibonaefidei
possessorfueriteademrationep̨batumē·q̨in
cartulissiuemembranismeisaliquisscripie
ritlicetaureislitterismeumēē·quialitterae
cartulissiuemembraniscedunt'itaqueśiego
eoslibruseasquemembranaspetamnecinpē
samscripturaesoluamp̨exceptionemdolim̄
summoueripoterosedisiintabulameaaliquir
pinxeritueluti inmaginemcontraprouatur

Pagina interior facillime legitur.

magisenimdicituptabulampicturaecce dere
cuiusdiuersitatisuixidonearatioredditurce?
tesecundumhancregulamsimepossidentepicta
simaginemtuamessenecsoluaspraetiumtabu
lepoterisperexcepdmsummoueriatsitup'side
asconsequenseututilismihiactioaduersumte
darideb e: quocasunisisoluaminpensampictu
raepoterismepexodmrepellereutiquesibf p'
sessorfuerisillutpalameq.siuetusubripuitieta
bulamsiuealiusconpetitmihifurtiactio
Inaliisquoquespecieb·naturalisratioreqri⁝ pi
siexubismeisuinumautoleumautfrumentum
feceris queriturutrummeumsitiduinumaut
oleumautfrumentumantumitemsiexauro
autargumentomeouasaliquodfecerisu xta
bulismeisnauemā·armariumautsubselliumfa
bricauerisitemsiexlanameauestimentumfe
cerisusiexuinoetmellemeomulsumfecerisu
ueexmedicamentismeisemplastrumucolliri
umfecerisanmeumquidammateriametsubsta
tiamspectandumesseputantideutcuiusmate
riasitilliusetresquae ⁝ actasituideature ⁝ idqu.
maximeplacuitsabinoetcassioaliiueroxxixrxx
ee putantqfeceritidquemaximed s a uiiume

Pagina exterior ex parte non facile legitur. 2 pro Goeschen dubitanter: 11 paenultima littera utrum p ita Bluhme an p ita Goeschen fuerit, nunc decerni nequit. 11 pro Goeschen: 21 λ supra 13am litteram primae manui deberi uidetur. 23 pro ciusre fortasse scriptum fuit.

Sedeumquoquecuiusmateriaetsubstantia fuitfurtiaduersuseumquisubripueritha be reactionemnecminusaduersuseundemcon dictionemeicompeterequiextinctareslicet uindicarinonpossitcondicitm furib·etquib· damaliisp'sessoribuspossunt·

p̄ ūdepupillisanaliquidasealienarepossunt

Nuncadmonendisumusnequefeminamneque pupillums t aremmancipialienarepossenecm cipiuerofeminamquidempossepupillumnon posseideoquesiquandomuliermutuampecu niamalicuistadederitquiafaciteamaccipien tisscilicet ×× pecuniaresnecmancipisitco trahitobligationematsipupillusidemfecerit quianon ××××××××× p ××× tiss ×××××××××× null× cont ×× (r a) hitobligationemundepupillusuindica requ×× (id) emnummossuospotestsicubiextentio este ××× etere i(o)iosouiqcesscm × l × (q)odr × n × u ×× ×oi ××× c(c)a(d)eo × ×o repeterepotests ——— [epia] (l)tere ×× ×dedepupilloquidemquaeriturannum××× ××qu×× mutuosdeditabeoquiaccipit ——— ——— (s)aactioneeosp..quipossitquoniam ii× ——— npotesteteexcontrario ——— osioc×isi ×(ii)un(l)iii×cnecmancipimulier××

Paginae exterioris pars superior non difficulter, inferior difficulter legitur. 7 init. non ııı sed aut p̄ ū aut fortasse dū scriptum fuit. 7 totus uersus ipsi primae manui debetur. 13 pro ×× Bluhme (c / ea / ac) ::: legit. 15 post 7am litteram p o t e s t uelut facitacci scriptum fuisse, post 8am uelut ien; post 12am nec sinetutorisauctoritate nec stapecuniam exaratum fuit, haec tamen lectio interuallo, non ductibus satisfaciat. 18 post 3am litt. nullo modo intendere scriptum fuit; in sequentibus de malafide non uidetur actum fuisse; 18—22 Goescheni lectiones incertissimae sunt; fallaces umbras, quae mihi ipsi apparuerunt, in schedis retineo, ne fraudem aliis faciam. 18 spatio post 3am litteram uelut osp lectio satisfaciat. 19 in fine pro ———[] Goeschen × ı ! ıd c ıı × × × descripsit, sed ipse postea expunxit. 20 spatio post 4am litteram un magis quam tun lectio conueniat. 23 totum uersum Bluhme (sub finem saltem non recte) sic legit: ....aeni........r——— fatequien...aret|

Etpupillispiasolbip'suntquoniammeliorem
condicionemsuamfacereeisetiamsinet·a·con
cessumeitaquesidebitorpec·pupillosoluatfa
citquidempecuniampupillisedipsenonlibera
turquianullamobligationempupillussinet·a·
dissoluerepotestquianulliusreialienatioeiu'·t̄·a·
concessaeessetm̄.siexeapecunialocupletior
factussitetadhucpetatꝑexcpdm̄summoueri
potemulieriueroets·t̄·a·rectesoluipotena.
quisoluitliberat'obligat7neq̄arn'mancipiutp
xumediximasedimitteremulieret̄·s·t·a·p's·qq
h'itaesiaccipiatpecuniamadsinonaccipiatet
habeasedicatetpacceptila7nemuelitdeuito
rems·t·a·liberarenonpotest·
Adquiriturautemnobisn̄solumpernosmetipsos
sedet·peosquosinpotestatemanumancipio
uehabem'itemꝑeosseruosinquibusu habe
musitemꝑhominesliberosetseruosalienos
q̊sbf.possidem'dequib·singulisdiligenter
dispiciamus·
IgiturliberinostriquoSinpotestatehabemus
itemq.seruiimancipioaccipiuntu·extradi7ne
nanciscunt'siuequidstipulent'uelexaliquali
betcausaadquir·idnobisadquirit'ipsē enim

Pagina interior facile legitur. 17 littera 12ª ꝑ magis quam p fuisse uidetur. 17 ante 4am ab exitu litteram f fuisse potest. 24 in fenestra ante 4am ab exitu litteram neque is neque ii extitisse mihi uidetur sed uelut n. Bluhme de ɪ id est de r uel p cogitauerat.

quiinpotestatenosrtrae·suumhaberepote·
etideosih'institutussitnisinostroiussuh̄tem
adiren̄poteetsiibonitibusnobisadierith̄te
nobisadquiriturproindeadquesinosipsihre
desinstitutieem'etconuenientscilicetlegatu̅
peosnobisadquiriturdumtamensciamsialtius
inbonissitseruusalteriusexiqexomnib·cns
eisoliproeumadqrit'cuiusinbonien solum
autemproprietaspeosquosinpotestatehabe
musadquiriturnobissedetp'sessiocuiuseni̅
reipossessionemadeptifuerintidnosp'side
reuidemurundeetiamp eosusucapioproce
dit· peasupsonasqasinmanu
mancipiouehabemusppetasquidemadquiri
turnobisexomnibuscausissicutpeosquiinpo
testatenostrasanautemp'sessioadquiratur
querisoletquiaipsanonp'sidemus
dehisautemseruisinqb·tant·uf·habemusita
placuitutquitquidexrenostrauexoperissu
isadquiruntidnobisadquiraturquextraear
causasidaddominumpropaetatisptineatita
q·siisteseruush̄institutussitlegatumueq·ei
datumfueritnonms'dominoppaetatisadqui
rituridemplacetdeeoquianobisbf·possidet'

Pagina interior facillime legitur. 6 littera 32a m, non m' fuit. 8 littera ab exitu 8a i, non ſ fuit.

Siueliberşiisiuealienusserb·qenimplacuitde
usufructuarioid pbaturetiamdeb:possessore
itaqq.extraduasistascausasadquiriturid uel
adipsumptinetsiliberenaddominsi eruusit
sed ib: p ssess umusucepitser·quiaeom
dominusfitex mnicpeumsibiadquirerepotest
ufriusu ucrenonpotestprimumquianonp'si
detsethabetiusutendietfruendideindequiaſeiia
lienumseruumedeilloquerit'anpeumserua
inquousumfruct·hauem'possiderealiquirem
etusucaperep'sumusquiaipsumnp'sidemusp
eumueroquemb:p'sidemussinedubioetp'side
reetusucaperep'sumusloquimurautemin utri
usq p son× × secundumdefinition q pxumeex
posuimusidestsiquitexrenostrauexoperis
suisadquirantidnobisadquirit'exiisapparet
pliberoshominesquosneq iurinostrossubi
ectoshabemusneq b:f·p'sidemitempalienoſer
uosinquib·nequeuf habem'itempalienoſſeruos
inquibusnequeuf neqiustampossessionem
nullaexcnobisadquirip'seethoce q uulgodici
turpextraneampsonamnobisadquirinon
tantumdepossessionequeriturannp ————
nobisadquiraturinsummasciendumehisqin

Pagina exterior propter litterarum pallorem non facile legitur. 2 pro Goeschen: ð 10 littera ab exitu 4ª correcturam experta esse uidetur; supra 5ᵃᵐ ab exitu litteram ı uel similis litterula apparet. 14 spatium post 7ᵃᵐ litteram ad ıs uel as litteras capessendas sufficit. 23 post ultimum p aut orrerrore aut simile quid scriptum fuisse potest.

Potestatemmanumancipiouesuntn̄iniurecedi p'sec'enimstar'psonar'n̄suumessep'sitconue niesē scilicetutnihilsuum ēē p'seiniureuindi carepossint.

tantisp̄admonuissesufficitquemad modumsingulaer̄nobisadquirant'nlegatorū iusquoetipsosingulasr̄adquirimusopportuni usaliolocoreferem'uideamusitaquen[c]quibu× modisp̄uniuersitatemr̄nobisadquiratur:

Sicuih̄desfactisumussiuecuiusbp̄××petierim'n̄ uecuiusbonaemerimussiuequemadoptaueri mussiuequeminmanumuxoremrecepimur eiusresadnostranseuntacprimusdeh̄tabib· dispiciamusquar'duplexcondicioestn̄ūext̊uel abintestatoadnosp̄tinetetpriuseutdeh̄isdispi ciam'quaenobisext̊obueniunt

Testamentorautemgenerainitioduofuerunt namautcalatiscomitis[m]faciebantquaecomiti abisinannotestamentisfaciendisdestinatae rantautinp̄cinctuidecumbellicausaarmasume bantprocinctusēenimexpeditusetarmatusexer citusalterumitaqueinpaceetinotiofaciebantal terumimproeliumexiturisaccessitdeindetertiū

Paginae exterioris lectio etsi propter membranae cariem litterarumque pallorem passim difficilior maximam tamen partem certa est. 11 fortasse cuiusbonapetierim' scriptum erat.

Genustqperseslibramagiturquineq.calatisco
mitisneqinpeinctufecceratissisubitamorte
urguebat'amicofamiliamsuamidestpatrimo
niumsuummancipiodabateumquerogabatqu
idcuiq·postmortemsuamdareuelletqtesta
mentumdicit'pesetlibramscilicetquiapmanci
pationemperagit'·
Sedill. quidemduogeneratestindesuetudine
abieruntbocueroq̇solumq.peresetlibramfit
inusuretentum·sanenuncalterordinatur
q olimsolebatnq. olimfamiliaeemptoride quia
testatorefamiliamaccipiebatmancipiohdiilo
cumoptinebatetobideimandabattestatorquid
cuiquepostmortemsuamdariuelletnuncuero
aliusheresᵒinstituituraquoetiamlegatoreli
quanturaliusdicisgratia·propteruuterisiu
risimitationemfamiliaeemptorathibeture
aqu=ritaagiturquifacitathibitissicutincete
rismancipationibusu·testib·ciuibusromanis
puerib·etlibripendepostquamtab·test·scripse
ritmancipataliculdicisgratiafamiliamsuam
inquarebisuerbisfamiliaeemptorutit'·
Famiiliampecuniamquetuamendomandatelaru
amcustodelaquemeaq̊ tuiuretestamentum

Pagina interior facile legitur. 10 in fine nihil amplius scriptum erat. 24 initio nihil amplius scriptum erat.

FACEREPOSSISSECUNDUMLEGEMPUBLICAMHOC
EREETUTQUIDAMADICIUNTAENEAQ.LIBRAESTOMI
HIEMPTADEINDEAEREPERCUTITLIBRAMIDQUEESDAT
TESTATORIUELUTPRETIILOCODD.TESTATORTABULASTE
STIMANTITENENSITADICIT
HAECITAUTINHISTABULISCERISQUESCRIPTASUNTITA
DOITALEGOITATESTATORITAQUEUOSQUIRITESTESTIMO
NIUMMIHIPERHIBITOTEETHOCDICITURNUNCUPATIO
NUNCUPAREESTENIMPALAMNOMINAREETSANEQU
AETESTATORSPECIALITERINTABULISTESTAMENTISCRIP
SERITEAUIDETURGENERALISERMONENOMINARE
ATQ CONFIRMAREINTESTIB·ATNDEBETISEEQUII
POTESTAT·EEAUTFAMILIAEEMPTORISAUTIPSIUSTE
STATORISQUIAPROPTERUETERISIURISIMITATIONE
TOTUMHOCNEGOTIUMQ·AGITURTESTTORNANDIGRA
TIAEREDITURINTERFAMILIAEEMPTOREMAGIETTE
STATOREMQUIPPEOLIMUTPROXIMEDIXIMUSQUIFA
MILIAMTESTATORISMANCIPIOACCIPIEBATHEDISLOCO
ERATITAQUEREPROBATUMEINEAREDOMESTICUMTE
STIMONIUMUNDEETSIISQUIINPOTESTATEPATRISE·
FAMILIAEEMPTORADHIBITUSSITPATEREIUSTESTISEE
NONPOTESTAENEISQUIDEMQUINEADEMPOTESTATE
E·UUTFRATEREIUSSEDSIFF·EXCASTRENSIPECULIOP'
MISSIONEMFACIATTEST·NECPATEREIUSRECTETESTIS

Pagina interior facillime legitur.

adhiberturneceisquiinpotestatepatrissitdelibri
pendeeademquaeetdetestibusdictaeeintelle
gemusnametistestiumnumeroeisueroquiin
potestateheredisautinlegatariestcuiusueh̄ip
seautlegatariusinpotestat· equiqueineiusde
potestateeabeotestisetlibripensathiberipo
testutipsequoq heresutlegatariusiureathibe
ant'sedtamenq.adh̄dem̄ptinetquiqueineius'
potestateecuiusueiisinpotestateeritmin ime
hociureutidebemus

detestamentismilitum

Sethaecdiligensobseruatioinordinandiste
stamentismilitib· propternimiaminperitia
men⁝istutionib·principumremissaenamquit
nequelegitimumnumerumtestiumathibue
rintnequeuendideritfamiliamnequenuncu
pauerinttestamentumrectenihilominuste
stanturp̀tereapermissumeiisetperegrinoset
latinosinstituereh̄desuelislegarecumalioq n
peregriniquidemrationeciuiliprohibeantur
capereh̄ditatemlegataq· latiniueroplegem
iuniamcaelibesquoq·quilegeiuliahereditate
legataquecaperevetant'.
Itemorbiidestquiliberosnonhabentquoslex

Pagina exterior facillime legitur. 22 ultima littera e, non ē fuisse uidetur.

Hoc folium, quod olim cum pag. 93/4 cohaerebat, ipsius Hieronymiani amanuensis manu rescissum periit.

——————— (si prohibentur hi q c × ii × c)

——————— (s a i . pos × es × × × × c . a c n i × ×)

——————— pm ———————

——————— ad ———————

NA ——————— eius m . re . a . a NT × ×

s i . N m q puer ———————

xxx ann ———————

——————— res ——————— c N ———————

——————— legum ———————

——————— tor diui had r · sc p equo pmissume

× × × × × × × × s feminis . . . am sine coemptione te

stamentum facere si . . . . n minor esent

Pagina exterior difficillime legitur; paulo plura fortasse expiscabitur, cui efficaciore medicamento uti licebit. 1 pro ( ) mihi m ——— potius extare uisum est. 2 lectio Goescheni cum codicis ductibus non bene conuenire uisa est. 8 in fine te extitisse potest. 9 littera 5a q uel c magis quam o fuisse uidetur. 23 initio spatium sufficit uelut ad puberibu litteras capessendas.

annixii·tab·sciliceturqtutelaliberataegencent
iitatestaridebentuident'ergomeliorisconDi
cionisēē femineq masculinammasculusmi
nor annixiiii·test·facerenpotestetiamsita
testamentumfacereuelit
Feminaueropotestxii annor·testamentifa
ciuntdiisiusnancicit':

Igitursiqueramusanualeattestamentumin
primisaduerteredebemusanisqidfeceritha
bueritttestamentifac7nemdd sihabuerit
requirem'ansecundumiurisciuilisregulam
×× statussitexceptismilitib·quipropternimia·
×× ×× ritiamutdiximusquomodouelintuqmo
——— in⁝pmittiturtesmt·facerenontm.utic
——— attestmsufficiteaobseruat7qsupraexpo
× uimusdefamiliaeuendi7ne·etdetestib·etde
nuncccupa7nib·anteomniarequirendumea
institutiohdissollemnimorefactasitnaliter
factainstitutionenpficitfamiliamtestatoris
itaueniretestesq·itaathibereanuparetestm
utsupradiximus
Sollemnisauteminititutiohecetitusher·eit·
sedetillamiam7probatauidet'titiumhd·ee·

Pagina interior facile legitur. 13 initio te, 14 init. impe. 17 init. s scriptum fuisse potest. 18 paenultima littera c, non e uidetur fuisse.

IUBEOATILLANONESTCONPROBATATITIUMH̄DEMEI'
SEUOLOSETETILLAEAPLERISQ INPROBATAESTTITIU
H̄ DEMINSTITUTIOITEMH̄ FACIOOBSERUANDUMP̀
TEREAEUTSIMULIERQINTUTELA..TFACIATTEI'TAMTU
TUTORESHABETFACEREDEBEATALIOQUININUTILIT
I..TESTABIT'
PR T̄M SISEPTEMSIGNISTESTIUMSIGNATUMSITTE
ST·SCRIPTISH̄DIB·SECUNDUMTAB·TESTAMENTI...
POLLICETUR·SINEMOSITATQUEMABINTESTATOIU
RELEGITIMOPTINEATH̄TASU UTFRATEREODEMPA
TRENATUSAUTPATRUSAFRATRISFILIUSITAPOTERUNT
SCRIPTIH̄ DESRETINEREH̄ TEMNAMIDEMIURII'EET
SIALIAEXS̄C̄·TOTĒS̄T̄NONUALEATUUTQUODFAMILIA
NONUENIERITAUTNUNCUPA7NISUERBATEI'TATOR
LOCUTUSNONSITS' UIDEAM'ANĒT·SIFRATERAPATRU
USEXTENTPOTIOR SCRIPTISH̄DIB HABEANTRSCRIBTO
ENIMIMPANTONINISIGNIFICATEOSQUISECUNDU
TAB·TEST·NONIUREFACTASB̄P.PETIERINTP'SEADU
SUSEOSQ ABINTESTATOUINDICANTH̄ DEFENDERE
SEPEXCD·MQ SANEQUIDEMADMASCULOR'TEI'T·P
TINERECERTUMEITEMADFEMINARUMQIDEO...
UTILITERTESTAT..SQ UERBIGRATIAFAMILIAMNUE
DIDERINTAUTNUNCUPATIONISUERBALOCUTAENO
SINT

Pagina exterior propter litterarum pallorem non facile legitur. 2 littera ab exitu septima s, non s̄ fuit. 4 litteras 26am et 27am es quam si fuisse probabilius est. 4 pro | fere duabus litteris breuiorem uersum fuisse putauerim. 19 littera 26a ex T correcta est.

ANAI EIADEATEST·FEMINARUMQUESINETUTORISAU
CTORITATEFECERINTHAECCONSTITUTIOPTINEATUI
DEUIM'LOQUIMURAUTEMDEHISSCILICETFEMINIS
QUAENINLEGITIMAPARENTIUMAPATRONOR'TUTELA
SSEDDEHISQUAEALTERIUSGENERISTUTOREMHABEN
QUIETIAMINUITICOGUNTURAUCT·FIERIALIOQUIN
PARENTEMETPATRONORUMSINEAUCTORITATEE'
FACTOTEST·NONSUMMOUERIPALAMEST·
ITEMQUIFILIUMINPOT·HABETCURAREDEBET'UTEU·
UHDEMINSTITUATUNOMINATIMEXHDETALIOQNII
CUMSILENTIOPRAETERIERIT·INUTILITTESTABITUR
ADEOQUIDEMUTNOSTRIPCEPTOREXISTIMENT·EII
AMSIUIUOPATREFILIOUSDEFUNCTUSSITNEMINEM
HDEMEXEOTESTAMENTOEXISTEREP'SEQ.SCILICET
QUIASTATIMABINITIONONCONITITERITINITITUTI
OSED D SA SIQUIDEMFILIMORTISPATRISTEMPORE
UIUAT·SANEIMPEDIMENTOEUM EE·SCRIPTIIH DI
BUSETILLUMABINTESTATOHDEMFIERICONFITENT'
SIUEROANTEMORTEMPATRISINTERCEPTUSSITP'RE
EXTEST·HDEMADIRIPUTANTNULLOIAMFILIOIMPEDI
MENTOQUIASCILICETEXISTIMANTSTATIMABINITIO
INUTILITERFIERITEST FILIOPTERITOCETERAIUERO
LIBERORUMP SONASSIP TERIERIT TESTATORUALET
TEST PRAETERITAEISTEPSONAESCRIPTIIHDIBUSIN

Pagina interior facillime legitur. 4 littera quinta N, non N fuisse uidetur. 13 littera 18a O, non Ó fuit. 20 litterae 8a et 9a De non De fuisse uidentur. 21 et 23 in fine nihil amplius scriptum fuit.

PARTEMADCRESCUNTSISUIHDEISINTINUIRILE
SIEXTRANEIINDIMIDIAMIDESTSIQUISTRESUBISGRA
TIAFILIUSHDESINSTITUERITETFILIAMPTERIERITFILI
AADCRESCENDOPQUARTAPARTEFITHERESETEARA
ONEIDCONSEQUITURQABINTESTATOPATREM × R × ×
HABITURAESSETADSIEXTRANEOSILLEHDESINSTITU
ERITETFILIAMPTERIERITFILIAADCRESCENDOEXDI
MIDIAPARTEFITHERETQUAEDEFILIADIXIMUSEADE
ETDENEPOTEDEQUAEOMNIB·LIBEROR P SONIS
MASCULINISEUMININISEXUSDICTAINTELLEGEM'
QUIDERGOEST × LICETAESECUNDUMEAQ DIXIMUSERI
PTISDIMIDIAMPARTEMHDIB·DETRAHANTTAMEN
PREISZTABULASBP·PMITTITURQUARA7NEEXTRANEI
HDESATOTAHDITATEREPELLUNTURETEFFICIUNTUR
SINEREHDESETHOCIUREUTEB × × × × × × INTERFE
MINASETMASCULOS EE TSETNUP IMP ANT·SIGNI
FICAUITRESCRIBTOSUONONPLUSNANCI × CIFEMINAE
P B P·Q·QIUREADCRESCENDICONSEQ.RENTQ·INEM
CIPATARUMQQPSONAOBSERUANDUMESSETN × × × ×
———— ADCRESCENDIIUREHABITURESSEMINFUI
FUISSENTIDIPSUMETIAMP B P.HABEANT
SEDSIQUIDEMFILIUSAPATREEXHEREDET'NOMINATI
EX × DARI × × × ETALIOQUINNONPSIETEXHEREDARI
NOMINATIMAI HEREDARIUIDETURSIUEITAEXHERE

Pagina interior maximam partem difficillime legitur. 8 littera 18a I non uidetur fuisse. 9 pro quattuor ultimis litteris de reu cogitari potest. 11 post 11am litteram aut punctum aut I uel simile quid extitit. 15 post 23am litteram spatium sufficit uelut ad AMURQS litteras capessendas. 20 in fine e additum fuisse ualde probabile est.

et'.... usp lio m u exh———————
exhestononadie ppriononinecetereuero
rorumpsoneufemininisexusue masculinisa
iisinterceterosexhdant ideis.... B————
.. mnei exheredessunto......B————
stitu7nemhdumadicisolentsed ocit————
Nampropomnesuirilissexus ——————
idestnepotesquoqetpronepot s————
—————————m——————————
—————cedati———————————
Postumiquoqueliberinominatim————
tudebentuexhdarietideoparomniumcondi..
—————rilop——————————
uerissiue———————————sculinip e
ritouxlei———————————
uepostumaerumpitetearα————
mau.....uesimuliexqua————
masperabatabop——————————
—————d———————————
quidemsexuspsonae..om————
tercetep———————————
——————————————————
nemp eriae———————————
nasplacuitnonalieprecteex————

Pagina exterior difficillime legitur. nimis incertas litterarum umbras describere nolui. 6 uersus exitus fortasse scriptura uacat. 10 Bluhmianae lectiones uix uerae uidentur. 13 spatium in uersus initio uelut ad oeqin litteras capessendas sufficit. 14 spatium post 9am litteram ad femininisexussiuema litteras capiendas sufficit. 17 spatium post 4am litteram ad rideoq litteras capessendas nullo modo sufficit; duabus uero litteris minus ibi extitisse ueri est simillimum.

er esto —
poteu —
× × ra —
× × e —
aqat —
no —
bussuihdesuteccesiriliumet —
ptem × × × × po —
q etneptise —
× × × × × × eomiurasuorumh —
nenanciscunturneerqoeomrumpat mihi te
sta — stituer evel
exheredaredebeonen —
potemuneptemueexeonecessee mihi —

Paginae exterioris scriptura ab Hieronymianorum operum amanuensibus maximam partem deleta est. plura leget, cui fortioribus medicamentis uti licebit. nimis incertas litteras describere nolui.

QUASIADGNATIONERUMPATTER'T IDQLEGEMIUN·
U L[illegible]APUISUMEINQUASIMULEXHDATIONISMODU'
NOTATURUIUIRILISSEXUSNOMINATIMFEMININI
UELNOMINATIMU INTCETEROSEXHEREDENT'DU·
TAMIISQCETEROSEXHEREDANTURALIQUITLEGETUR
MANCIPATOSLIBEROS IC NEQ HDESINSTITUERE
NEQEXHEREDARENECESSEEQUIANONSSUIHDER
S'PROMNESTAMFEMININIQMASCULINISEXUSN
HDESNONINSTITUANTUREXHDARIIUBETUIRILIS
SEXUSNONOMINATIMFEMININIU NOMINATIM
UTCETEROSQ.SINEQUEHDESINSTITUTIFUERINTNE
Q[illegible] UTSUPRADIXIMUSEXHEREDATIPTORPMIT
TITEISCONTRATAB.BP.INPOT·PATR·N S Q C'COER
DONATISINTN'INACCIPIENDACR.PA[illegible]ETFFA[illegible]
APUTEOSINPOT·HABEREASIPETITN IMPETRAU[illegible]N
[illegible]UMPATRISABIMP REDIGUNTURNDIFFE
[illegible]ATHISUNITADOPTIUIFILIQDIUMANENTINADO
PTIONEMNATURALIUMLOCOSUNTEMANCIPATIUE
ROPATREADOPTIUONEQ IC·NEQUEQUODADEDICTU
PR PTINETINTERLIBEROSNUMERANT'QUARATNE
ACCIDITUREXDIUERSOQ.ADNATURALEMPARENTEM
PTINETQDIUQUIDEMSINTINADOPTIUAFAMILIAEX
TRANEOR'NUMEROHABEANTURSIUEROEMANCI
PATIFUERINTABADOPTIUOPATRETUNCINCIPIANT

Pagina interior propter Bluhmiana medicamenta difficillime legitur. 3 in fine nihil amplius scriptum erat. 14 pro [illegible] Goeschen ••CIII•I[illegible], Bluhme ipse alio tempore PETIRATA; mihi in NIſTATI uel simile quid hic uersus exire uisus est. ceterum Bluhme adnotauit pro ɪ posse etiam de z cogitari. 16 pro [illegible] Goeschen OI. 17 pro litteris 6a usque ad 13a [illegible], quae incertissimae sunt, Bluhme modo [illegible] modo [illegible] legit.

Jneacēē·q̂futuriessentsiabipsonaturalipa
trefuissent·
Siquispotestfactumtestamentumadoptauerit
sibifiliumautppopulumeumquisuiiurisest
autppr·eumquiinpot·parentisfueritomni
modotest·eiusrumpiturquasiagnationesuih
disidemiurisesicuipostfactumtēuxorinma
nuconueniatuqinmanufuitnubatnameomo
dōfiliaelocoesseincipitetquasisuaineċpdes
uehaecsiueillequiadoptatusē·ineotestamtorit
institutusinstitutauendeexħdationeeiusfu
perbacumuideturquererecumtestamentifa
ciunditemporesuorumħredumnumerono
fuerint·
Filiusquoqueq exprimaSecundauemancipati
onemanumittiturquiareuertit'inpotestatē·
patriamrumpituranteſactumte·n'pdeestin
eotōħinstitutusuelexħdatusfuerit·
Simileiusolimfuitineiuspsonacuiusnomine
exscerroriscpuat·qafortee xperegrinauel
latinaquaepererroremq̂sicr·uxorductaeet
natusessetnamsiueherinstitutuseet·apare
tesiueexheredatussiueuiuopatrecausapbat
siuepostmortemeiusomnimodoquasiadgna

Pagina interior facillime legitur. 9 et 23 in fine nihil amplius scriptum erat.

TIONERUMPEBATTEST·
NUNCUEROEXNOUA°SEQ AORE DIUOHADRIANOF E ST
QUIDEMUIUOPATREE·PUAT'AEQUEUTOLIMOMNIMO
DOR'PITTEST·SIUEROPOSTMORTEMPATRISP̀TERITU
QUIDEMRUMPITTEST SIUEROH̄INEOSŚCRIPTUŚEŚT
UEXH̄DATUSNONRUMPIT T̄ENESCILICETDILIGENT
FACTATESTAMENTARCINDERENT'EOSTEMPOREQUO
RENOUARINPOSSENT
POSTERIOREQUOQUETEST° Q.IUREFACTURUME SU
PERIUSRUMPITURNECINTERE ANEXTITERITALIQ́T
EXEOH̄RESANNONEXTITERITHOCENIMSOLUMIPE
CTATURANEXISTEREPOTUERITIDEOQ SIQUISEXPOSTE
RIORETEST Q.IUREFACTUMEAUTNOLUERITH̄EŚŚEA
UIUOTESTATOREAUTPOSTMORTEMEIUSANTEQUAM
H̄ TEMADIREIDECESSERITAPCEPTIONEMEXCLUSUS
FUERITAUTCONDICIONESUBQUAH̄ISTITUTUSEDEFE
CTUSSITĀ PROPTERCELIBATUMEXLEGEIUL·SUMMO
TUSFUERITABH̄TATEQUIB·CASIB·PATERFAMIL INTE
STATUSMORITURNAMETPRIUSTEST·NONUALETRU
PTUMAPOSTERIOREETPOSTERIUSAEQ·NULLASUIR
HABETC'EXEONEMOHEREXTITERIT·
ALIOQUOQUEM°TESTAMENTAIUREFACTAINFIRMAT'
UELUTISQUIFECERITTEST KDASITQ.Q́B·MODIŚACCI
DATPRIMOCOMMENTARIORELATUMEH'ATCAŚUIN

Pagina exterior facile legitur.

RITAFIERITESTAMENTADICEMUSC'ALIOQUINETQ·
RUMPUNT INRITAFIANTP'S'NOMINUSRUPTADICI
SEDQUIASANECOMMODIUSERATSINGULASCAUSAS
SINGULISAPPELLAZNIBUSDISTINGUIIDEOQUAEDĀ
NONIUREFIERIDICUNT'QUEDAMIUREFACTARUMPI
UELINRITAFIERI NONT̄M̄POMNIA
INUTILIASEAT̄Ē·QUELABINITIONONIUREFACTASUNT
UIUREFACTAPOSTEAINRITAFACTAU[t]RUPTASNAM
SISEPTEMTESTIUMSIGNISSIGNATASINTTESTAMEN
TAPOTESCRIPTUSH̄SECUNDUMTAB·B̄PPETERESIM
DEFUNCTUSTESTATORETC̄R̄·ETSUEPOTESTATISMOR
TISTEMPOREFUERITNAMSIIDEOINRITUMF[t]C[i]EM·
Q·PUTACIUITATEMUELETIAMLIB·TATEMTESTATORA
MISITUUTHISINADOPTIONEMSEDEDIT[MORTIS][TE]
POREINADOPTIUIPATRISPOTESTATEFUITNONPOTEST
SCRIPTUSHERESSECUNDUMTAB B̄P̄·PETE
SECUNDUMT̄B̄·TESTAMENTIQUAEAUTSTATIMABINI
TIONONIUREFACTAESINTĀIUREFACTAEP'TEANUPTAE
Ū INRITEERUNTB̄P̄.ACCIPIUNTSIMODOP'S̄ H TEM
OPTINEREHABEBUNTBP.CUMRESIUEROABHISAUO
CARIH̄TASPOTĒ HABEBUNTB̄P̄·SINERE·
NAMSIQUISH̄ IC̄ INSTITUTUSSITŪ· EXPRIMOŪ·EXPO
STERIORETĒSTŪABINTESTATOIURELEGITIMOH̄IT
ISPOTESTABISHEREDITATEMABOCARESIUERONEMO

Pagina interior facile legitur. 2 littera 7a utrum T an T' fuerit, dici nequit. 16 in fine nihil amplius scriptum erat.

Sitalius ... heres ipsi retinere hereditatem possunt ... u...
umius aduersus ... s habentes ... n a x x x x ... x x x
u ... de ... iciun ... al ... o a c ... c x ia x n x c ai
... noiaui ... etiamlegitimusquo ... x x cpcoi x x x
potior scribi ... habentur u x x x x c u a c ... n x iiii x x x
factumsit tam q familia non uenierit aut nun
cupationis uerba testator locutus non sit ... c ... n
cad ... na ... ipctan ... hercdit x u
ex ...
uc ... poin x cricie x iulias ...
possessores ... mpcxolu x cc u
a lege bona caduca fiunt et ad populum deferri
iubentur si defuncto nemo
... teutiure facta testamenti acc u x nc ra x x x x x
nfirme iur apparet ... pos ... x e x uomilo ...
... ites ... x ppi x x i testato ... an x ... epi ... a ... que
adeout si linum eius adincid eri t nihilominur
ie ualeat quin c x x x x x x ... x B
tabulas test n ... nus d ... n ... ntu ... re
x idi foc ic x p ——— pia ... pbatio d ... r x i x x
si quidem ... siquis ab intestato b p petier i x x i ...
... ex eo test her c' pet ... h ——— d ———
... ——— ... quens sim ———
——— pc ———

Pagina exterior difficillime legitur. plura leget, cui fortioribus medicamentis uti licebit; ego incertiores umbras describere nolui. 1 pro ... nullo modo up'sidenta sed ... uel simile quid scriptum fuit. 2 pro ... ante prius ... de q non uidetur cogitari posse, pro altero ... de x x x x leqi cogitari posse uidetur et ipse Goeschen priore tempore de picitic x i cogitauerat. 4 sub uersus finem pss litteras Goeschen alio tempore legisse uisus est. 9 littera 4a nullo modo e fuit. 11 littera 12a uix t fuit. 14 pro ... ipse Goeschen priore tempore de iiiim ... cogitauerat. 15 initio nihil amplius scriptum fuisse uidetur. 15 pro ... ipse Goeschen priore tempore: ... x ... o ——— ——— 18 spatium post 13am litteram sufficit e. g. ad tiamsi litteras capessendas. 19 pro litteris 14a et 15a de bil cogitare non licet. 20 pro priore ... ipse Goeschen olim: ... ia roc ———

pueniathereditaseth'itascriptoimp.antonini
significatur·

heredesautemautnecessaridicunt'autsuietne
cessariā·extraneinecessariusheresēr̄erbu·
cumlib·tateherinstitutusideosicappellatur
quiasiuevelitsiuenolitomnimodop'tmortē
testatorisp tinuslib·etherēundequifacultā
tessuassuspectashabetsoletseruumsuumpri
moāsecundoūetiamulterioregraduliberum
etheredeminstitueneutsicreditoribussatis
nonfiatpotiushuiush̄disq̧ipsiustestatorisbo
naueneant'idestutignominiaq.acceditexuen
ditionebonorumhuncpotiushered q ipsumte
statoremcontingatq q aputfufidiumsabinopla
ceatex imendumeumesseignominiaquianon
suouitiosednecessitateiurisbonor'uenditio
nempateretursedalioiureutimurphoctm̄.in
commodoilluteicommodump̀staturuteaquae
postmortempatronisibiadquisieritsibeante
bn̄uenditionemsiueposteaipsisereseruentur
etq̧uispropterconttractionebonauenierint
iterumexhereditariac b eiusnonuenientnisi
siquiteiexereditariacausafueritadquisitum

Pagina interior facillime legitur.

Uelutsilatinusadquisieritlocupletiorfactumi
cumceterorumhominumquorumb̄uenierint
pporτnesiquidposteaadquirantetiamńaepiur
eorumbonauenierisolent·
Suiautemutnecessariheredessuntuutfiliur
filiauenepsneptisueexfiliodeincepsceteriqui
modoinpotestatemorientisfuerunt S'utine
posneptisuesuosher· sitnonsufficiteuminpo
testateauimortistemporefuissesedopuŕe ut
paterquoqueeiusuiuopatresuodeśieritsuur
heresseautmorteꝫceptusautqualiberatτne
liberatuspotestateetumenimneposneptiśuein
locumsuipatrissuccedunt sedsuiquidemhae
redesideoappellanturquiadomesticiheredes
suntetuiuoquoqueparenteq·admododomini
existimanturundeetiamsiquisintestatusmor
siquisintestatus'tussitprimac e insucceśśio
neliberorumnecessariiueroideodicunturq
omnimodouelintueabintestatoq extesatm̊h̄
desfiuntsedhispr̄.ꝑmittitabstinereseabh̄di
utpotiusparentisb ueneant·
demiuriseetuxorispsonaq inmanuequiafili
aelocoestetinnuruq inmanufili::estquiane
ptislocoestquinetiamsimiliterabstinendip'r

Pagina exterior facile legitur. 20 in fine nihil amplius scriptum erat.

at·facitp̄r̄·etiameiquiincausaidēmancipatomā
cipiēc'lib·etheresinstitutussitcumnecessari
usnonetiamsuusheressittamq̧ seruus
Ceteriquitestatorisiurisubiectin̄sextranei
h̄desappellanturitaqueliberiquoquenostri
quiinpotestatenostran̄sunth̄anobisinstituti
sicutextraneiuidenturqͣdecausaetquiamatre
h̄desinstitunt'eodemnumerosquiafeminae
liberosinpotestaten̄habentseruiq̊q·quicum
liberieth̄desinstitutis̄.etp'teaadominomanu
missieodemnumerohabent' extraneisautē
heredibusdeliberandipotestasdataedeadeun
dah̄ditateūn̄adeundasedsiueiscuiapstinen
dipotestasē inmisueritsebonishereditaris
siueisuideadeundadeliberarelicetadierit
postearelinquendaeh̄tisfacultatemnonha
betnisisiminorsitann·x̄x̄ū namhuiusaetatis
hominib'p̄missumē sicutinceterisomnibus
causisdeceptisitaetiamsitemeredamnosa
h̄temsusceperintp̄r̄· succurritscioquidem
diuumhadrianumetiammaiorix̄x̄ū·ann·ue
niamdedissec'posthaditamh̄tatemgrandees
alienumq̧aditaehereditatistemporelatebat
apparuisset·

Pagina exterior facillime legitur.

EXTRANEISHDIBUSSOLETCRETIODARIIDE FINISDE
LIBERANDI UTINTRACERTUMTEMPUSU·ADEANT
HD·TEMUELSINONADEANTTEMPORISFINESSUMMO
UEANTURIDEOAUTEMCRETIOAPPELLATAEQUIACER
NEREESTQUASIDECERNEREETCONSTITUEREC'ERGO
ITASCRIBTUMSITHTITIUSESTOADICEREDEUEMUS
CERNITOQUEINCENTUMDIEB·PXUMISQUIBUSSCI
ESPOTERISQUEQUODNIITACREUERISEXHESTOET
QUIITAHINSTITUTUSESIUELITHEREE·DEBEBITIN
TRADIEMCRETIONISCERNEREIDEHAECUERBADI
CEREQ·MEP·TITIUSTEST SUOHDEMINSTITUITEAM
HTEMADEOCERNOQUEQ·SIITANCREUERITFINITO
TEMPORECRETIONISEXCLUDITURNECQUICQ·PFICIT
SIPHDEGERATIDESTSIREBUSHDITARIISTAMQUAM
HERUTATUR·
ATISQUISINECRETIONEHER·INSTITUSSIT·AUTQ·ABI
TESTATOLEGITIMOIUREADHTEMUOCAT'POTEAUT
CERNENDOAUTPROHEREDEGERENDOU ETIAMNU
DAUOLUNTATESUSCIPIENDEHTISHER·FIERIEIQ·LI
BERUMEQUOCUMQ TEMPOREUOLUERITADIREH
TEMSOLETPR· POSTULANTIBUSHEREDITARISCRE
DITORIBUSTEMPUSCONSTITUEREINTRAQ·SIUEL
INTHDEANTHTEMSIMINUSUTLICEATCREDITORIB·
UDEFUNCTIUENDERESIQUIAUTEMCUMCRETIONE

Pagina interior facillime legitur. 3 punctum supra 6am ab exitu litteram primae aut saltem coaeuae manui debetur. 17 littera ab exitu 4a e, non ē fuit. 23 littera 4a λ ex h correcta est.

heresinstitutusēnisicreueritħtemn̄fitħita
nonaliterexcluditurq̧ sinoncreueritintra
idtempusquocretiofinitasiitaq·licetantediē
cretionisconstitueritħtemnonadiretm̄.pe
nitentiaactussuperantediecretioniscernē
doħēē· poteadhisquisinecretioneheresinsti
tutusēquiqueabintestatoplegemuocatursicut
uoluntatenudaherfititaetcontrariadestina
7nestatimabhereditaterepellit'·
Omnisautemcretiocertotemporeconstringit'
inquamremtoleraviletempusuisumestcen
tumdierumpotetamennihilominusiureciui
liautlongiusābreuiustempusdarilongiusta
meniterdump̄r̄·coartatetquisomniscēretio
certisdieb·constringaturtamenaliacretio
uulgarisuocatur·aliacertorumdierumuulga
risillaq̧supraexposuimusideinq̊dicunt'haec
uerbaquibussietpoteritq·certor'dierumin
quadetractishisuerbisceterascribunt'q̊r'cre
tionummagnadifferentiaēnuulgaricre7ne
datanullidies7putanturnisiquibusscieritquis
queseħdemēēinstitutumetp'sitcernerecer
torumuerodierumcretiodataetiamnescien
teseħdeminstitutumēē·numeranturdiesco̅

Pagina interior facillime legitur.

TINUI·IREMEIQUOQ.QUIALIQUAEXC CERNEREPHIBE
IURETEOAMPLIUSEIQUISUBCONDICIONEHERINSTITU
TUSE TEMPUSNUMERAT'UNDEMELIUSETAPTIUSEUUL
GARICRETIONEUTICONTINUAHAECCRETIOUOCAT'QUI
ACONTINUIDIESNUMERANT'S'QUIATMDURAE HECCRE
TIOALTERAMINUSHABET'UNDEETIAMUULGARISDICTA
EST DESUBSTITIONIBUSININTERD.
DUOSPLURUEGRADUSHEREDUMFACIMUSHOMO(c)DO
LTITIUSHEROCERNITOQ.INDIEB;PXIMISQUIBUSSCI
ESPOTERISQQ.NIITACREUERISEXHESTOTUMMAEUI
USHERESTOCERNITOQUEINDIEB CETRELIQUAETDE
INCEPSINQ TUMUELIMUSSUBSTITUEREPOSSUMUS
ETLICETNOBISUUNUMINIUNIUSLOCUMSUBSTITUE
REPLURESUEETCONTRAINPLURIUMLOCUMUUNU·
UELPLURSUBSTITUEREPRIMOITAQUEGRADUSCRIB
TUSHER·HEREDITATEMCERNENDOFITHERETSUBSTI
TUTUSEXCLUDIT'NONCERNENDOSUMMOUET'ETIAM
SIPROHEREDEGERATETINLOCUMEIUSSUBSTITUTUSSUC
CEDITETDEINCEPSSIPLUR·GRADUSSINT·INSINGULISSI
MILIRATIONEIDEMCONTINGITSETSICRETIOSINEEX
HDATIONESITDATAIDESTSIHECUERBASINONCRERIT
TUMP.MEUIUSH ESTOILLUTDIUERSUMINUENITQUI
ASIPRIOROMISSACRETIONEPHDEGERATSUBSTITUTU.
INPARTEMADMITTITETFIUNTAMBOEQUISPARTIBUS

Pagina exterior facile legitur. 8 c litterula supra lineam primae manui debetur. 21 littera tertia A ex I a prima manu correcta est. 22 littera ab exitu 4a T, non T' fuit. 24 littera 16a T, non T' fuit.

herede s q̄ sineq cernatneq pheredegeratum
saneinuniuersosummoueturetsubstitutur
intotamhereditatemsuccedit·
Sedsabinoquidemplacuitq̄diucernereeteom̊
herfieripossitprioretiamsiproheredegere
ritnontm̄admittisubstitutumc'ueroc̄retio
finitasittumproheredegerenteadmittitsubsti
tutumalisueroplacuitetiamsuperantecre
tioneposseeumproh̄degerendoinpartemsub
stitutumadmittereetampliusadcretionemre
uertinonp'se
liberisnostrisinpuberibusquosinpotestate·ha
bemnonsolumitautsupradiximussubstitue(re
(possim'idestutsiheredesnonextiterintaliusno
bisheressitsedeoampliusutetiamsih̄desno
bisextiterintetadhucinpuberesmortuifue
rint(xitiis)aliquisherūthocmodotitiusfilius
meusmihiheresestosifiliusmeusmihieritet
hicpriusmoriaturquaminsuamtutelamue
neritt uncestoseiusherestoquocasusiquid·
nonextiteritherfiliussubstitutuspatrisfit
her× × × × × × × × heresextiteritfiliusetantepu
bertatemdecesseritipsifiliofitheressubsti
tutusquamobremduoquodammodōstestam̄ta

Pagina exterior propter ductuum pallorem difficulter legitur. 13 in fine re litterae mihi potius a codice abfuisse uisae sunt. 20 in fine d·, non de̅ extitisse uidetur. 22 spatium post 3am litteram ad essiuero litteras capessendas sufficit.

aliutpatrisaliutfilitamquamsipsefilussibin
d· minstituissetautcerteunumesttestamen
tumduarumhereditatum ceterumnepoitobi
iumparentispericuloinsidiarumsubiectur uide
ret'pupillusinusuevulgaremquidemiubstitu
tionempalamfacereideeolocoquopupillumhe
redeminstituim'uulgarissubstitutioitauocat
adhtemsubstitutumsiomninopupillusherno
extiteritq.accidircumuiuoparentemoritur
quocasunullumsubstitutimalefieiumturpica
ripossumuscumsciliceteruiuotestatoreomni
aq.intestamentoscribtasintignorenturatil
laautemsubstitutionempq.sietiamheresex
titeritpupillusetinirapubertatemdeceffterit
substitutumuocam'separatimininferioribu
tabuliscribim'easqtabulasproprioliνoppri
aq.ceraconsignamusetinporibtabuliscaue
m'neinferiorestabulaeuiuofilioetadhucin
puberaperiant'setlongeutiuseutrumque
genussubstitutionisseparatimininferiori
bustabulisconsignariqsitaconsignataeuse
parataefuerintsubstitut'oneutdiximusetp
orepot· intellegiinalteraalterqq idemesse
substitutus:

Pagina interior non difficulter legitur 22 ı litterula supra 23am litteram primae manui debetur.

NONSOLUMAUTHEREDIBUSINSTITUTISINPUBERIBUS LIBERISITASUBSTITUEREP'SIMUSUTSIANTEPUBERTATEMMORTUIFUERINTSITISH̄QUEMNOSUOLUERIM' SEDETIAMEXHEREDITATISITAQUEEOCASUSIQUIDPUPILLOEXHEREDITATIBUSLEGATISUEAUTDONATIONIBUSPROPINQUOR'ADQUISITUMFUERITIDOMINEABSUBSTITUTUMPERTINET

QUEC'QUEDIXIMUSDESUBSTITUTIONEINPUBERŪ· LIBERUMŪH̄DUMINSTITUTOR'ŪEXH̄DATOR'EADE ETIAMDEPOSTUMISINTELLEGEM'EXTRANEOŮH̄DIINSTITUTOITASUBSTITUERENONPOSSUMUTSIH̄RES EXTITERITETINTRAALIQ·TEMPUSDECESSERIT·ALIUSEIH̄ SITSEDH'SOLUMNOUISP MISSUMĒ UTEUM P̄F̄C̄·OBLIGEM'UTHEREDITATEMNOSTRAŮMTOTAMŪPARTERESTITUATQ·IUSQALESITSUOLOCOTRADEM'

SICUTAT·LIBERIHOMINESITAṠETSERUITAMNOSTRIQALIENIH̄DESSCRIBIPOSSUNTSEDNOSTERSERUUS SIMULETLIBERETH̄ĒĒIUBERIDEBETIDEH'M̄STICUS SERUUSMEUSLIBERHERQ·HESTOŪHERESLIBERQ· ĒESTONAMSISINELIB·TEHERINSTITUTUSSITETIĀ SIPOSTEAMANUMISSUSFUERITADOMINOHEREĒ NONPOTĒQUIAINSTITUTIOINPSONAENONCONSTITIDEOQUELICETALIENATUSSITNONPOTESTIUSSU DOMININOUICERNEREH̄TATEMC'LIB·TATEUEROH̄

Pagina interior facile legitur. 1 littera 11a T non T· fuit. 2 litterae 13a et 14a correcturam passae sunt. 11 littera ab exitu 9a M. non M' fuit. 14 A litterula supra 7am ab exitu litteram et punctum in u. 16 supra 24am litteram primae manui debentur. 22 littera ab exitu 7a E non E' fuit.

INSTITUTUSSIQUIDEMINEACAUSADURAUERIT UT
EXTESTAMENTOLIBERETIIDENECESSARIUSHERESIT
UEROABIPSOTESTATOREMANISSUSFUERITSUOARBI
TRIOHEREDITATEMADIREPOTESTQ·SIALIENATUSIT
IUSSUNOUIDOMINIADIREHTE..DEBETQ RATIONE
PEUMDOMINUSFITHERNIPS NEQUEHERNEQ
LIBEREEPOTESTALIENUSQQSERUUSHERINSTITUTU
SIINEADEMCAUSADURAUERITIUSSUDOMINIHRE
DITATEMADIREDEBETSIUEROALIENATUSABEOFUE
RITAUTUIUOTESTATOREA POSTMORTEMEIUSANTE
QCERNATDEBETIUSSUNOUIDOMINICERNEREST
UEROMANUMISSUSESUOARBITRIOADIREHTEMPO
TESTAUTEMSERUUSALIENUSHINSTITUTUSEUULGA
RICRETIONEDATAITAIGITURDIESCRETIONISCEDE
RESIIPSESERUUSSCIERITSEHDEMINSTITUTUMEE
NECULLUMIMPEDIMENTUMSITQUOMINUSCERTI
OREMDOMINUMFACERETUTILLIUSIUSSUCERNE
REPOSSIT·

POSTHAECUIDEAMUSDELEGATISQUAEPARSIURISEX
TRAPROPOSITAMQUIDEMMATERIAMUIDETURN
LOQUIMURDEHISIURISFIGURISQUIBUSPROUNIUER
SITATEMRNOUISADQUIRUNT'SC'OMNIMODODE
TESTAMTISDEQUEHEREDIBUSQTESTAMENTOINS
UUNTLOCUTISUMUSNONSINECAUSASEQUENTILOCO

Pagina exterior propter ductuum pallorem difficulter legitur. 4 in fine nihil amplius scriptum erat. 6 spatium fenestrae, quae post 21am litteram hiat, paulo maius uidetur, quam quod unica e littera expleatur; rectius fortasse de ae cogites. 24 littera 4a T, non T' aut T· fuit.

Poterithaeciurismateriatractari·

DELEGATIS

legatorumitaquegenera .. quattuorautenim
ꝑuindicationemlegamusapdamnationemasi
nendimodoautppceptionem
Puindicationemhocmodolegamusititiouerbi
gratiahominemstichumdolegosedsialiteru ? ? x x
uerbumpositumsituelutidoautlegoaeq ꝑ
dicatnemlegatumestitemutmagisiniuse x x x x
siitalegatumfueritsumitouelitasibihabeto x
itacapitoaeq ꝑuindicationemlegatumeideo x x
tempuindicatnemlegat appellat' quiporta..
htemstatimexiq·rlegatarifitetsieamremle
gatariusūabhdeūabalioq̊cqquieampossidet
petatuindicarenedebetideintenderesuamr x
exiq·ee·ineosolodissentiuntprudentesqab·
quidemetcassiusceteriq̄ nostrip̀ ceptorer
quoditalegatumsitstatimpostaditamhtempu
tantfierilegatarietiamsiignoretsibilegatū
eedimissumetp'teaquamscieritericeeritlega
tumpindeeee·atquesilegatumnonesset
Neruaueroet ꝑ culusceteri q̄ illiusscolaeau
ctor nalitepurantremlegatarifieriqsiuolu
eriteamadseꝑtineres'hodieexdiuipiiantonini

Pagina exterior difficulter legitur. 1 litteram 6am a fuisse ueri multo dissimilius est. 7 in fine post u aut nihil aut m, uix tr scriptum erat. 9 in fine fortasse magisuiru sertet uel magisuirusert, nullo modo magisinusuest scriptum fuit. 10 initio pro si de unico u uix recte cogites. 10 in fine spatium ad u litteram capessendam sufficit. 11 in fine spatium ad au litterulas capessendas sufficit. 12 supra 10am ab exitu litteram a fortasse additum erat. 15 in fine e fortasse additum erat. 20 pro 9a ab exitu littera de g quoque cogitari potest. 20 quattuor ultimae litterae incertissimae sunt.

Constitutioneh'magisiureutiuideuidemur
quodproculoplacuitname'legatusfuiſſetla
tinusprouindicationemcoloniaedeliberent
inquiddecurionesanadseuelintꝑtinerepro
indeacsiunilegatusēētad°autemsoleꝓuin
dicationemlegantrectequaeexiq.ipsiusteſta
torissunt·s'easquidemꝑ·q·ponderenumero
mensuraconſtantplacuitsufficeresimor
tistemporesintexiq.testatorisuelutiuinu·
oleumfrumentumpecuniamnumeratamce
terasrueroplacuitutroquetemporeteſtato
risexiurequiritiumēē·debereide.etquofa
ceretestamentumetq̊moreret'alioquinin
utileelegat·s's anehocitaeic·p'teaůauctore
neronecaesaresc̄factumeq.cautumeutfi
eamremquisq.legaueritq̄eiusnumq.fuerit
ꝓindeutiliesitlegatumatq·sioptimoiureeli
ctumeet·optumumautemiusestꝑdamnation·
legatumquogenereetiamalienarlegaripo
tesicutinferiusapparebit·

Sedsiquisremsuamlegaueritdeindeposttesta
mentumfactumeamalienaueritpleriquepu
tantnonsolumic̄·inutileēē·legatumsedne
exsenatusconsultoconfirmariq.ideodictu·

Pagina interior facillime legitur. 5 pro || Bluhme alio tempore: ad$^{es^{o}}$ aut, Goeschen a^{d}aut 21 ornamenta helicesque, quibus prima littera exornata est, propter typographum reddere non potui. 23 in fine nihil amplius scriptum erat.

Estquiaetsiꝑdamnationemaliquisremsua
legaueriteamq̄.posteaalienaueritplerique
putantlicetipsoiuredebeat'legatumtm̄legata
riumpetent·p'seꝑexceptionemdolimalirepel
liquasicontrauoluntatemdefunctipetat·
Illutconstatsiduob·pluribusueꝑuindica⁊ne
eademꞧlegatasitsiueconiunctimsiuedisiu
ctime*i*omnesueniantadlegatumpartesadsi
gulosꝑtinereetdeficientisportionemcolle
gatarioadcrescereconiunctimautemitale
gaturtitioetseiohominemstichumdolegodis
iunctimital·titiohominemistichumdolegoseio
eundemhominemdolego·
Illutqueriturꞡsub⁊dicioneꝑuindicatione
legatumē·pendentecondicionecuiusēēt·no
striꝑceptorh̄disēē·putantexemplostatulibe
riidēēiusseruiquitestamentosubaliquacon
dicionelib·ēē·iussusēquem⁊statinterexhe
redisseruumēē seddiuersoscholaeaucto
resputantnulliusinterimearemesseꞡmul
tomagisdicuntdeeoꞡsinecondicionepure
legatumēanteꞡlegatariusatmittatlegatum·
Pdamna⁊ nemh'modolegam'he ꞧ meusisticu·
seruummeumdaremdamnasestosedetsidato

Pagina interior facile legitur. 8 littera 5a nullo modo s fuit. 9 ultima littera e, uix o fuit. 16 littera 11a ꝛ, non ꞧ uidetur fuisse. 18 littera 19a ē, non ē· fuit. 20 littera ab exitu 6a correcturam passa esse uidetur.

Scriptumfueritṗda·· na7nemlegatumeeo××
egenerelegatietiamalienar.legaripoteſtiita
utherredimereetp̀stareautestima7nemeiu
daredebeateaquoquerqinrerumnaturan̄
esimodofuturaeṗdamna7nemlegaripote·
uutfructusquiinillofundonatieruntā·q·ex
illaancillanatumeritq̧autemitalegatumeſt
postaditamh̄temetiamsipurelegatumenut
puindica7nemlegatumcontinuolegatariioad
quiriturs'đominusheredise·tideolegatariu
inṗsonamageredebetideinterdereheredē
sibidareoportereeettumhersimancipiſit
mancipiodareautiniurecederep'sessione
q tradere debetsin'mancipisitsufficitsitradi
deritn simancipiremtantumtradideritn'
mancipaueritusucapionemplenoiurefitle
gataricomplet'autemusucapiosicutaliqu.. lo..
diximusmouiliumquidemrerumannoear'
ueroquesoloteneant'bienniopeetilladiffere
tiahuiuspuindicationemlegatiq sieadem·du
obuspluribusuepdamnicontractionemlega
tasitsiquidemconiunctimplaneſinguliſpartes
deuent'sicutinillouindicatiilegat× × ×××××××
rodisiunctimsingulissolidaedeuent'itaṗit

Pagina exterior maximam partem difficilius legitur. 1 in fine post eo fortasse minutis litteris qu scriptum erat. 2 littera 1ª non uidetur o fuisse. 16 pro 23ª littera m nullo modo dt scriptum erat. 24 pro 27ª littera Goeschen minus recte r legisse uidetur.

UTSCILICETHERESALTERIREMALTERIESTIMATIONE̅ EIUSP̀STAREDEBEATETINCONIUCTISDEFICIENTISPORTION̄ADCOLLEGATARIUMP̱TINETS'INHEREDITATEREMANET·Q·AUTEMDIXIMUSDEFICIENTISPORTIONEXP̱DAMNAT̄NEMQUIDEMLEGATOINHEREDITATERETINEREINPUINDICAT̄NEMUEROCOLLEGATARIOACCRESCEREADMONENDISUMUSANTELEGEMPAPIAMXXIURECIUILIITAFUISSETPOSTLEGEMUEROPAPIAMDEFICIENTISPORTIOCADUCAFITETADEOSP̱TINETQUIINEOTESTAMENTOLIBEROSHABENTETQUISPRIMACAUSASITINCADUCISUINDICANDISHEREDUMLIBEROSHABENTIUMDEINDESIHEREDESLIUEROSNONHABEANTLEGATARIORUMLIBEROSHABENTIUMT̄M̄IPSALEGEPAPSIGNIFICATURUTCOLLEGATARIUSCONIUNCTUSSILIBEROSHABEATPOTIORSITHEREDIBUSETIA̅SILIBEROSHABEBUNTSETPLERISQUEPLACUITQUANTUMADHOCIUSQ·LEGEP̄P̄.CONIUNCTISCONSTITUITURNIHILINTERE̅E̅·UTRUMPUINDICAT̄NEMANP̱DAMNATIONEMLEGATUMSIT·

SINENDIMODOITALEGAMUSHERMEUSDAREDAMNASETOSINEREL·TITIUMHOMINEMSTICUMSUMERESIUIQUEHABEREQ·GENUSLEGATIPLUSQUIDEMHABETPROUINDICAT̄NEMLEGATUMMINUSAUTEMQUAMPDAMNACONT·NEMNAMEOMODON̄SOLUMSUAMRE̅

Pagina exterior facile legitur. 4 in fine aut nulla aut una aut duae litterae additae fuerunt. 7 in fine post PAPIAM duae etiam uel tres litterae extitisse uidentur, quae tamen meis medicamentis reuiuiscere noluerunt. 22 in fine nihil amplius scriptum erat.

Testatorutili+legarepotesedetiamheredissui
c'alioquinpuindica7nemnisisuamremlegare
npotestpdamnaqnemautemcuiuslibetextra
neiremlegarepotest·
Sedsiquidemmortistestatoristemporerēuipsi
ustestatorissituheredisplaneutilelegatum
eetiamsitestamentifaciendītemporeneutri
usfueritq.sipostmortemtestatoriseaṛhae
redisessecoeperitqueriturianutilesitlegatu~
etpleriqueputantinutileēē quitergoelicet
aliquiseamremlegaueritquaenequeeiusum
q.fueritnequep'teahdiseiusumq·ēēcoeperit
exsc neronianoproindeuideturacsipdamna
tionemrelictaesset·
Sicutautempdamnaqnemlegatarnstatimp'ta
ditamhereditatemlegatariefficit'sedmanet
herediseousq·donecisherestradendouma~
cipandouelniurecedendolegatariesamfe
ceritietinsinendimodolegatoiuriseētide
obuiusquoquelegatinomineinpsonamactio
equidquidheredemextestamentodareface
reoportet·
Sunt× tamenqputantexhlegatonuiderioBli
gatumheredemutmancipetautiniurecedat

Pagina interior facillime legitur. 23 post 4am litteram una littera (uelut q) antiquitus erasa erat.

AUTTRADATSEDSUFFICEREUTLEGATARIUMREM SUMEREPATIAT'QUIANIHILULTRAEITESTATORIM PERAUITQUISINATIDESTPATIATURLEGATARIUMR· SIUIHABEREMAIORILLADISSENSIOINHOCLEGATOI̅ TERUENITSIEANDEMPDUOB·PLURIBUSUEDI'IU CTIMLEGASTIQDAMPUTANTUTRISQUESOLIDAMDE BERISICUTPUINDICA7NEMNONNULLIOCCUPAN TISE̅E̅MELIOREM9DICIONEMAESTIMANTQ'ACUM EOGENERELEGATIDAMNETURHERESPATIENTIAM P̀STAREUTLEGATARIUSREMHABEATSEQUIT'UT'IPRI ORIPATIENTIAMP̀STITERITETISIREMSUMPSERITRE ·CUTURUSSITADUERSUSEUMQUIP'EALEGATUMPE TIERITQUIANEQUEHABEREMUTPATIATUREAMABE OSUMINEQ̄ D̄M̄.FECITQUOMINUSEAMREMHABE RET·

P̀PCEPTIONEMHOCMODOLEGATUMUSL·TITIOUSHO MINEMSTICHUMPRAECIPITOSEDNOSTRIQUIDE̅ P̀CEPTOR·NULLIALIEOMODOLEGARIPOSSEPUTANT NISIEIQUIALIQ^EXPARTEHERSCRIBTUSE̅E̅·PRAE CIPEREENIME̅E̅·PCIPUUMSUMEREQ·TANTUMI̅ EIUSPSONAMPCEDITQ'ALIQUAEXPARTEHER·INSTI TUTUSE̅Q·HISEXTRAPOR7NEMHEREDITATISP̀CIPUU· LEGATUMHAUITURUSSITIDEOQUESIEXTRANEOLE GATUMFUERITINUTILEE̅·LEGATUMADEOUT'ABINUR

Pagina interior facillime legitur. 3 littera 10a I, non T fuit. 5 ultima littera U, non U̅ uidetur. 8 in fine nihil amplius scriptum erat.

EXISTIMAUERITNEQUIDEMEXCOCNERONIANOP'
SECONUALESCERENAMEOINQUITSC·EATANTUMCO
FIRMANTURQUAEUERBORUMUITIOIC NONUALENT
NQPPTERIPSAMPSONAMLEGATARINONDEUERE
TURSEDIULIANOEXSEXTOPLACUITETIAMHOCCASU
EXSC· CONFIRMARILEGATUMNAMEXU UISETIAM
HOCCASUACCIDEREUTIC·INUTILESITLEGATUMUNDE
MANIFESTUME Q.EIDEMALISUERBISRECTELEGA
TURU UPROUINDIZNEMETPDAMNA7NEMSINE
DIMODOTUNCAUTEMUITIOPSONAELEGATUMNU·
UALERECUMEILEGATUMSITCUINULLOMODOLEGA
RIPOSSITUUTPEREGRINOC'QUOTESTAMENTIFACTI
ONONSITQUOPLANESCASUSCLOCUSNESTITEMNO
STRIPCEPTORQ.ITALEGATUMENULLARAYNEPUTANT
P'SECONSEQUICUMCUIITAFUERINTLEGATUMQU
ODIUDICIOFAMILIAEERCISCUNDAEQ.INTERHERE
DESDEHTATEERCISCUNDAIDEDIUIDUNDAACCIPI
SOLETOFFICIOENIMIUDICISIDCONTINERIUTEIQ.P
PCEPTIONEMLEGATUMEADIUDICET'UNDEINTEL
LEGIMUSNIHILALIUTSECUNDUMNOSTRORUMP
CEPTORUMOPINIONEMPPCEPTIONEMLEGARIP'
SENISIQ.TESTATORISSITNULLAENIMALIARQ.HERE
DITARIADEDUCITURINH'IUDICIUM·
ITAQUESINONSUAMREMEOMODOTESTATORLEGAUERIT

Pagina exterior facillime legitur. 1 litterae 24ª, 25ª, 26ª certissimae sunt. 5 T litterula supra 15ᵃᵐ litteram primae manui debetur. 13 punctum supra 16ᵃᵐ litteram aut primae aut saltem coaeuae manui debetur. 15 littera 12ª c, non e fuit.

Iurequidemciuiliinutileeritlegatumsedexena
tusconsultoconfirmauit' aliquodt̄m casuetiā·
alienamremp̀ceptionemlegariposseFatentur
ūutisiquiseamremlegaueritqcreditorifiduci
aecausamancipiodederitnamofficioiudicisco
h descogiposseexistimantsolutampecunia..
soluereeamremutpossitp̄cipereeicuiitalega
tumsiteddiuelsesolesauctorp̄putantetiamextra
neop̄p̀ceptionemlegarip'seproindeacsiitaſcri
uat' titiushominemstichumcapitosupuacuoadi
ectap̄syllaba p̄ ideoqueꝑ uindicaynemea × × × ×
legatamuideriquaesententiadicit' diuihadria
niconstitutionemconfirmataessesecundum
hancigituropinionemsiearexiqdefunctifu
eritp's.alegatariouindicarisiuehisunuiexhdi
bussitsiueextraneusq̄ [et] siinbonistantumtet̄ta
torisfueritextraneoquidemexsc utileerit
legatumheredivelofamiliaeherciscundaeiu
dicisofficiop̀stabitur·

Q̄sinulloiurefueritTestatoristamhdiqextrane
oexsc̄ utileeritsiuet̄m heredibussecundumno
strorumopinionemsiueetiamextraneissecū
dumillorumopinionemduob·pluribusueead.
reconiunctimautdisiunctimlegatafueritsing.l.

VIII·

Pagina exterior praeter paucos locos obscuriores facile legitur.

partesbaueredebent·
ADLEGEMFALCIDIAM R
Sedolumquidemlice[B]attotumpatrimoniumlega
tisatquelibertatib erogaren'qcq.heredirelinqu
erep̀terq.inanenomenh̄itquelexxiitab·p̄mit
tereuidebat'quacaueturutq.quisquedeperua
testatusēēt·idratumhaueretuRhisubisutile
gassetsuaeresitaiusestoq̂aequiscribtiherēran
abhereditateseabstinebantetidcircopleriq ue
intestatimoriebant'itaquelataelexfuriaqex
ceptisp̄sonisquibusdamceterisplusmillaeas
sibuslegatorumnominemortisueccaperepeR
missumnonestsedethaeclexnonp̄fecitq.uoluit
quienimuerbigratiaquinquemiliumeríspatri
moniumhabebatpoteratquinq̄.hominibuśí
gulismillenosasseslegandototumpatrimoni
umerogareideopostealataelexuoconiaquacau
tumenecuipluslegatorumnominemortisuec·
capereliceretquamheredescaperenturexq̂
legeplanequidemaliquidutiqueh̄deshabereui
debanturseti̅m̅fereuitiumsimilenasceban
turnaminmultaslegatariorump̄sonasdiśtri
butopatrimoniopoteratadeoherediminimum
relinquereutnexpediretheredihuiuslucrigra

Pagina interior facillime legitur. 1 initio nihil amplius scriptum erat. 24 littera 23a b, non h fuit.

Tiamtotiushereditatisonerasustinerelatae¯
itaq̄.lexfalcidiaquaecautumēnepluseilegarelice
atqdodramtemitaq̄.necesseēutherquartam
partemhereditatishabeateth'n'iureutimurin
libertatibusquoquedandisnimiamlicentiam
conpescuitlexfufiacaniniasicutinprimocon
mentarioretulimus·
R deinutiliterrelictislegatis R
Anteheredisinstitutionemutiliterlegatur
scilicetquiatestamentauimexinstitutione
heredisaccipiuntetobidū.utcaputetfundam
tumintellegit'totiustestamentiheredisinsti
tutioparirationenecliBertasanteheredisinsti
tutionemdaripotestnostripceptornectuto
reolocodariposseexistimanturetlaBeoetp
culustutorempossedariquodnihilexheredita
teerogaturtutorisdationep'mortemquoque
heredisinutiliterlegat'idēhocmodocumher
meusmortuseritdolegoautdatoitaautempre
ctelegaturcumhermoriat'quianonp'mortē
heredisrelinquiturseduItimouitaeeiustem
pore
Rursumitanonpotestlegaripridieq·hermeusmo
rieturq·nonp̄tiosarationereceptumuidetur

Pagina interior facillime legitur. 2 litterae ab exitu 12a et 11a ei, non cr fuerunt. 14 littera ab exitu 8a r, non R fuisse uidetur.

eademetdelibertatib·dictaintellegemustutor
ueroanpostmortemheredisdarip'sitquerenti
buseademforsitampoteritessequaestioqdeaqi
iaturquianiebereduminstitutionemdatur·

Depoenaecausarelictislegatis

Poenaeqqnomineinutiliterlegat'poenaeaute
nominelegariuideturq.coercendiheredisca
sarelinquiturquomagisheresaliquitfaciataut
nonfaciatuuqitalegatursiheresmeusfiliamti
amtitioinmatrimoniumcollocaueritx tetioda
touitasifiliamtitioinmatrimoniumnoncollo
caueritsxmil·titiodatosedetsihuerugratiain
trauienniummonumentumsiuinfeceritxti
tiodariiusseritpoenenominelegatuxx xetdeni
queexipsadefinitionemultassimilesspecieiecii
cumspicereposumusnecliberlasquidempoexx
nominedaripotestquamuisdeeafueritqri
tumdetutoreueronihilpossumusquaereredqa
nonpostdationetutorish conpelliquidqfacere
autnonfacereideo quaedaturpoenaenx xxxne
tutordatusfueritmagissubcondicionequampxx
naenominedatusuidebit'.

Incertaepsonaelegatuminutilitrelinquit'incer
taautemuidet'p sonaq pincertamopinionem

Pagina exterior magnam partem non facile legitur. 1 ultima littera aut r aut R fuit. 5 primae duae litterae perpallidae et incertae minio fortasse exaratae erant. 12 pro 23a littera possis etiam e. g. de TI cogitare. 14 ante 6am ab exitu litteram me· uel r ·· scriptum fuisse uidetur. 15 pro ii Bluhme: u:i (o suprascr.) 16 pro tribus primis litteris Goeschen co·u (m suprascr.), Bluhme uix recte r a (s suprascr.) 20 litterae 18a 19a 20a nec non uidentur fuisse.

ANIMOSUOTESTATORSUBICITUR UE×× ×× × × ITAle
GATUMSITQUIPRIMUSADFUNUSMEUMUENIT×××
MEUSX̄·DATOIDEMIURISESIGENERALITEROMNIB·
LEGAUERITQUIC'QUEADFUNUSMEUMUENERITII×
EADEMCEGITARELINQUITURQUICUMQUEFILIOME
OINMATRIMONIUMFILIAMSUAMCONLOCAUERITEI
HERESMEUSX̄MIL·DATOILLUTQUOQUEINEADEMCAU
SAEQUODITARELINQUIT'QUIPOSTESTAMENTUMCŌ
SULESDESIGNATIERUNTAEQUEINCERTISPSONISLE
GARIUIDETURETDENIQUEALIAEMULTAEHUIUSMO
DISPECIESSUNT
SUBCERTAUERODEMONSTRATIONEINCERTAEPSONAE
RECTELEGATUR UU EXCOGNATISMEISQUINUNCSUNT
QUIPRIMUSADFUNUSMEUMUENERITEIX̄MILHE
RESMEUSDATOLIB·TASQUOQUENONUIDETURINCER
TAEPSONEDARIPOSSEQUIALEXFUFIACANINIAIUBET
NOMINATUMSERUOSLIBERARITUTORQUOQUECER
TUSDARIDEBET·
POSTUMOQUOQUEALIENOINUTILITERLEGATAUTEM
ALIENUSPOSTUMUSQUINATUSINTERSUOSHEREDES
TESTATORIFUTURUSNĒIDEOQUEEXMANCIPATO×××
QUEFILIOCONCEPTUSNEPOSEXTRANEUSPOST——
××××IINUTEROEIUSQUEINIURECIUILINONINTELLE
GITURUXOREXTRANEUSPOSTUMUSPATRIINTELLE

Pagina exterior non facile legitur; inprimis autem tabescentes uersuum exitus difficillimi sunt ad legendum. 1 spatio ante 5am ab exitu litteram ductuumque umbris uelut LUTCUM, non LUTISI lectio respondere uidetur. 2 in fine duae uel tres etiam litterulae (uelut EIB) extitisse uidentur. 19 quinque ultimae litterae incertissimae sunt. 21 in fine spatium ad QUO litterulas capessendas sufficit. 22 in fine UMURE litteris spatium conuenit. 23 init. IT·QU uel similes quaelibet litterae extare poterant.

Git acneheresquidempotestinstituip'tumus
alienuseenimincertapsonaceteraueroquae
supradiximusadlegatapropriaepertinent·qqn
inmeritoquibusdamplaceatpoenenominehe
redeminstituinonpossenihileniminterest
utrumlegatumdareiubeat'heressifeceritali
quidautnonfeceritancoheredeiadiciaturquia
tamcoheredisadiectioneq legatidationecom
pelliturutaliquidcontrapropositumsuumfaci
ataut nonfaciat·
Aneiquiinpotestatesiteiusquemheredeminsti
tuimusrectelecemusquerit'seruiusrecteleqa
riputatsedeuanescerelegatumsiquotempore
dieslegatorumcederesoletadhucinpoteśtide
oquesiuepurelegatumsitetuiuotestatoreinpo
testatehdiseedesieritsiuesubcondicioneeta
tecondicionemidacciderit deberilegatum·
Sabinusetcassiussubcondicionerectelegaripu
renrecteputantlicetenimuiuotestatorep'
sitdesinereinpotestateheredisee·ideotm̄inu
tilelegatumintellegioporterequiaq·nullarui
reshauiturumforetsistatimp'testamentum
factumdecessissettestatorhocmodeoualere
quiautitamlongiustraxeritabsurdumee***

Pagina interior facillime legitur. 12 littera 14a c, non q fuit. 24 in fine tsed uel simile quidlibet additum uidetur fuisse; minus recte de tet cogites.

Diuersaesicholeauctoresnecsubcondicionere
ctelegariquiaquosinpotestatehabemuseisnon
magissubcondicioneꝙpuredeberepossumusex
diuersoconstataBeoquiinpotestateēheredei̅
stitutorectetibilegarisedsitupereumheresex
titeriseuanescerelegatumquiaipsetibilegatu̅
deberenonpossissiuerofiliusemancipatusaut
seruusmanumissuseritūinaliumtranslatuset
ipseheresextiteritautaliumfecerit·deberile
gatum.

Hinctranseamusadfideicommissaetpriusdehe
reditatib·uideamusinprimisigitursciendum
e opusēeutaliquisheresrectoiureinstituat’.
eiusquefideicommittaturuteamheredita
temaliirestituatalioquininutileētestam̄tum
inquonemorectoiureheresinstituituruerba
autemutiliafidz̄haecrectemaximeinusuesse
uidenturpetorogouolo·fideicommittoquaep
indefirmasingulas̄atquesiomniainunumco̅
gestasintcumigiturscribserim’titiusheresesto
p’sumusadicererogotel·titipetoq·ateutc’pmu̅
possishereditatemmeamadiregaioseioreddas
restuasp’sum’autemetdeparterestituendaro
gareetliber’ē ūsubcondicioneūpurerelinꝙre

Pagina interior facillime legitur.

fideicommissauelexdiece R tarestitutaautem
h̄r̄atemisquirestituitnihilominusher^{p}manetis
ueroquirecipith̄r̄atemaliquandoheredisloco
ealiquandolegatariolimat·neh̄dislocoeratnec
legatariisedpotiusemptoristuncenimin suerat
eicuirestituebat'hereditasnummounoeamhe
reditatemdiciscausauenireetquaestipulatio
nesinterheredemeteumcuirestituebaturh̄
tasidesth'modoheresquidemstipulabaturabe
ocuirestituebat'hereditasutquidquidheredi
tarionominecondemnatusfuissetsiuequidaliai
bonafidededisseeonomineindenisseteromni
nosiquiscumeoheredittarionomineageretu^{T}re
etedefendereturilleueroquirecipiebatheredi
tateminuicemstipulabaturutsiquitexheredi
tateadh̄dempuenissetidsibirestitueretur ut
ēt·pateret'eumhereditariasactionespcurato
rioautcognitorionomineexeq.
Sedp'terioribus·temporibustreuelliomaximo
etanneosenecaconsulib·s̄·c̄feq uocautumest
utsicuih̄r̄asexf̄c̄causarestitutasitactiones
queiurecuiliheredietinheredemconpeteren
etineumdarenturcuiexf̄c̄·restitutaēēthere
ditaspq·sc̄desieruntillecautionesinusuhaberi

Pagina exterior facillime legitur. 22 in fine nihil amplius scriptum erat.

pretorutilesac7neseietineumquirecepit
h̄ditatemquasiheredietinheredemdarecoepit
aequeinaedictoproponunt'sedrursusquiahe
redesscripticumauttotamhereditatemautpe
netotamplerumquerestituererogabantur
adireh̄ditatemobnullumautminimumlucrum
recusabantatq̄·obidextinguebanturfc̄·p̄.pega
soetpusionesenatuscensuituteiquirogatus
esth̄ditatemrestituereꝑindeliceretquar
tampartemretinereatqueelegefalcidiainlega
tisretinendisconceditur exsingulisquoque
rebusq̄ ꝑfc̄·relin⁝unturea demretentiopmit
saep̄q̄·sc̄·ipseonerahereditariasustinetilleat
quiexfc̄·relinq̄·partemhereditatisrecipitlega
taripartiarilocoēideēeiuslegataricuiparsbo
norumlegaturquaespecieslegatipartitiouoca
turquiacumheredelegatariuspartiturhere
ditatem

Undeeffectumē·utquaeSolentstipula7nesin
terheredemetpartiariumlegatariumĩponi
eademĩponant'intereumquiexfc̄·c̄·causareci
pihereditatemetheredemidēutē·lucrumetda
mnumhereditariumproratapartein⁝feoscom
munesitergosiquidemnonplusquandodrant·

Pagina exterior facillime legitur. 2 in fine nihil amplius scriptum erat.

htatisscriptusheresrogatussitr·tituereTUM
extreuellianosc restituitʼhi assetinutrUMQ
actioneshereditariaepratapartedantinheRE
demquideminreciuilineumueroquireciPIT
hditatemexsc·trebellianoqqheresetiamPRO
eapartegrestituitherespmanenteiqueetIN
eumsolideactionescompetuntsednonulte
riusoneratʼneculteriusillúdantʼac7nesqU
amapureumcommodumhereditatisremanet·
Atsiquisplusqdodrantemueletiamtotamhe
reditatemrestituererogatussitlocusetpe
gasianosc̄setisquismeladierithereditaTEM
simodosuauoluntateadieritsiueretinueRIT
quartampartemsiuenolueritretinereipRE
uniuersaonerahereditariasustineturRET
quartaquidemretentaquasipartisetproPAR
testipulatznesinterponidebenttamqipaRTI
arumlegatariumetheredemsiuerototamhe
reditatemrestitueritadexemplumemteET
uenditehereditatisstipulatznesinterponē
desuntsetsirecusetscriptusheresadirehe
reditatemobidqdicateamsibisuspectameS
sequasidamnosamcaueturcasianosc utde
sideranteeocuirestituererogatusēiusiú

Pagina interior facillime legitur. 3 littera ab exitu 7a nullo modo T' fuit.

ptorisadeatetrestituatpindequeeietineu·
quireceperitactionesdenturaciurisēēt·ex
sc̄·trebellianoquocasunullisstipula7nibur
opusē quiasimulethuicquirestituitŕecuri
tasdaturetac7neshereditariaeeietineumtran'
ferunturquireceperith̄temnihilautemin
ꝑ estutrumaliquisexassehͤresinstituatur
auttotamh̄tatemautproparterestituerero
geturanexparteheresinstitutusauttotam
eampartemautpartispartemrestituerero
geturnamethoccasudequartaparteeiuíspar
tisratioexpegasionosc̄ haberisolet·
Potestautemquisqueetiamressingulaśp̄fc̄
relinquereuelutfundumhominemucteíte
argentumpecuniametuelipsumheredemro
gareutalicuirestituatuellegatariumquiśale
gatariolegarinonpossititempotestnísolump
priatestatorisrēp̄fc̄·relinquisedetiamhere
disautlegatariiautcuiuslibetalteriusitaque
etlegatariusn̄solumdeearerogaripoteíťutea
aliquiꝛtituatquaeeilegatasitsedetiamdeali
asiueipsiuslegatarisiuealienasitsedhocśolu·
obseruandumēneplusquisquamroget'aliiś
restituerequamipseextestamtocepitnam

Pagina interior facillime legitur. 11 littera ab exitu 10a fortasse p potius fuit. 14 littera ab exitu 6a c (uix e) fuit. 14 ultima littera fortasse ē erat.

QUODAMPLIUSEINUTILITERRELINQT'
CUMAT·ALIENARESPERFC RELINQUITURNECESSE
EIQUIROGATUSEAUIIPSUMREDIMERE ETPSTARE
AUTESTIMATIONEM ....SOLUERES.. UMIRI ...EI'
PDAMNATIONEMALIENAMRESLEGATAN̄T
SUNTTAMENQUIPUTANTSIREMPFCRELICTAMDO
MINUSNONUENDATEXTINGUIFC S'ALIAATEE CP
DAMNA7NEMLEGATILIUERTASQUOQUESERUOPFC
DARIPUTUELERROGETURMANUMITTEREUELLEGA
TARIUSN ———————— OSCRUOTCSTATUR
ROGETANDEEOQUIIPSIUSHEREDISALEGATARIUEL
ETIAMEXTRANEISITITAQUEETALIENUSSERUSREDIMI
ETMANUMITTIDEBETQ.SIDOMINUSCUMNONUEN·
DATSANEEXTINGUITURFC LIB·TASQUIAHOC××××P
TIICOMPUTATIONULLAINTERUENITQUIAUTEMEXFC·
MANUMITTITURNONTESTATORISFITLIB TUSETSITE
STATORISSERUUS ×× ×× ×× SETEIUSQUIMAN××××
TITADQUIDIRECTOTESTAMENTOSLIB·EEIUBETURU
UTHOCMSTICHUSSERUUSLIBERESTOUHOCSTICHU
SERUUMMEUMLIBERUMEEIUBEOHI————
TORISFITLIUTUSNALIUSULLUSDIRECTOEXTESTAMTO
LIBTATEMHABEREPOTESTQ.QUIUTROQUETEMPRE
TESTATORISEXIUR———————— ACE×××
TESTAMENTUMETQU×MORERET'

Pagina exterior difficulter legitur. 7 pro ' Goeschen ×××××××× ee 14 ante ultimam litteram uel CATU uel simile quid scriptum erat. 17 spatium et umbrae post 14am litteram ad FUERIT, non ad SIT litteras capessendas sufficere uidentur.

[R ca]

(Multumautemdiff———— quaeperfcreloan
turaBhisquidirectoiurel[eganturneceperfce[aq]
[toheredisrelinquipotestcumalioquinlegatum[m]
[tt°fa.ii..inutilesit]
Itemintestatosmoriturusp[ote[staBeoadquemBo
[naeiuspti[nen[tf] .alicuirelinquere[cumalioquin]
[aBeolegar[i]inonp[ossit————————oamie×reli
ctumnaliterualetquamc[u]a[t]estatoreconfir
matifuerintidenisiintestamentocau[e]————
testatorutquidquidincodicillisscrip[seritidra
tumsitfcueroetiamnonconfirmatiscodicillis
relinquipotestitemalegatariolegarinpotests
fcrelinquipotestquinetiamaBeoquoquecuip
fcrelinquimusrursusalipfcrelinquerepor
sumusitemseruoalienodirectoliutasdarino
potestsetpfcpotest·
Itemcodicillisnemoherinstitutipnequeexh
dariquamuistestamentoconfirmatisintaut
hisquitestamentoherinstitutusepotestcodi
cillisrogariuteamhereditatemaliitotamu ex
parterestituatquistestamentocodicilliconfir
matinonsint·

Pagina exterior propter remedia Bluhmiana magnam partem difficillime legitur. uu. 1 et 2 Goescheno uacui uisi sunt. 3 pro posteriore [ ] Goeschen dubitanter: mpfc 4 pro [Goeschen fortasse rectius: incunt' ——— 4 in fine pro q Bluhme de q quoque cogitauit. 5 lectionis Bluhmianae initium ueri simile mihi uidebatur. 5 Goeschen × × × × uuiapcriiq × × pa × × × × × uuonii ——— 6 hunc uersum ab ttfactoin incepisse ueri non dissimile mihi uisum est. 8 pro priore [ ] Goeschen: × × × × ua ii 8 pro altero [ ] Goeschen: ic 9 Bluhmianas lectiones, quas in schedis Bluhmianis frustra quaesiui, teste Lachmanno rettuli. 10 lectio Bluhmiana in schedis Bluhmianis ad u. 9 (non ad u. 10, ut sine dubio debuit) adscripta est. 11 in fine sex uel septem uel plures etiam litterae legi nequeunt. 12 pro [ ] Goeschen: tu ——— de × × 13 pro ultimo [ ] Goeschen olim dubitanter: × × × × × × iip 21 lectio Bluhmiana in schedis Bluhmianis ad u. 20 (non ad u. 21, ut sine dubio debuit) adscripta est.

ITEMMULIERQUEABEOQUICENTUMMILAERIS censu
EPLEGEMUOCONIAMH̄DESINSTITUTIÓNONPOTESTTA
MENF̄CRELICTAMSIBIHEREDITATEMCAPEREP
LATINIQUOQUEQUIHEREDITATESLEGATAQUIADIRECTO
IURELEGEIUNIACAPEREP̄HIBENT'EXF̄CCAPEREPOS
SUNT ITEMCUMS̄C·PROHIBITUM
SITPROPRIUMSERUUMMINOREMANNISẊXX̄·LIBE
RUMETHEREDEMINSTITUEREPLERISQUEPLACETP'
SENÉOSIUBERELIBERUMĔECUMANNORUMXXX
ERITETROGAREUTTUNCILLIRESTITUAT'H̄DITAS
ITEMQUAMUISNONP°STMORTEMEIUSQUINOBISHE
RESEXTITERITALIUMINLOCUMEIUSHEREDEMINSTI
TUEREIT̄M·P'SUMUSEUMROGAREUTCUMMORIETUR
ALIIEAMHEREDITATEMTOTAMU·EXPARTER̄TITUAT
ETQUIAPOSTMORTEMQUOQUEHEREDISF̄CDARI
POTESTIDEMEFFICEREPOSSUMUSETSIITASCRIPSE
RIM'CUMTITIUSHERESMEUSMORTUSERITUOLOHE
REDITATEMMEAMADP.MAEUIUMP̱TINEREUTROG.
AUTEMMODOTAMHOCQ̄ILLOTITIUMHEREDEMSU
OBLIGATUMRELINQUITURDEF̄C·R̄TITUENDO:
P̀TEREALEGATAFORMULAMPETIMOSF̄C·UEROROMAE
QUIDEMAPUTCONSULEMUELAPUTEUMP̀TOREMQUI
P̀CIPUEDEF̄C·IUSDICITP̱SEQUIMURINP̱UINCIISUE
ROAPUTP̀SIDEMPROUINCIAEITEMDEF̄CSEMPER

Pagina interior facillime legitur. 11 o supra lineam a prima manu additum est. 21 littera 26ª multo magis o quam u uidetur fuisse. 23 littera 7ª D ex R a prima manu correcta est

Inurbeiusdicit’delegatisuerocumꝑagunit·
f̄c̄ usuraeetfructusdebent’simodomorā
solutionisfeceritquif̄c̄·debebitlegatorum
uerousuraenondebent’idqueꝑcriptodiui
hadrianisignificaturscio t̄m̄·iulianoplacuis
seineolegatoq;sinedimodorelinquituride̅
iurise̅e̅quodinf̄c̄·q̄sententiamethistempo
ribusmagisoptinereuideo·
Itemlegatagraecesscriptān̄ualentf̄c̄ůualent
Itemsilegatumꝑdamnationemrelictumherer
infieturinduplumcumegoagiturf̄c̄·ueronono
minesemperinsimplumꝑsecutioe̅itemquiſ
queexf̄c̄plusdebitopererroremsoluerıtre
peterepotestadidquodexcausafalsaꝑdamna
tionemlegatiplusdeuitoſolutumsitrepetin̄
potestidemscilicetiuriise̅deeolegatoquodn̄
debitumuelexhacuelexillacausaꝑerroremſo
lutumfuerit·
Erantetiamaliaedifferentiaequenuncnō
suntuteccepereginipoterantfidemcommiſ
samfacereetferrehacfuitorigofidecom
missasedp’teaidprohibitume̅etnuncexorati
onediuisunthadrianisenatusconſultusfact·
e̅·uteafidecommissaficouindicarenturcaeli
uer

Pagina interior facile legitur. 2 in fine nihil amplius scriptum erat. 16 littera ab exitu 13a e, non d fuit.

quoquequiplegemiulianashereditateslega
taquecapereprohibenturolimfideicommíssa
uidebaturcapereposseitemorbiquiplegempa
piaobidq.liberosnonhabebantdimidiaspartem
hereditariumlegatorumqueperduntolim'oli
dafideicommissauidebanturcapereposseseð
posteascpecasianopindefidecommissaquo
queaclegatumhereditatesquecaperep'sem
prohibitiseaquetranslatas adeosquitestam
toliberoshabentautsinulloslibeoshabebint
adpopulumsicutiiuriseinlegatiseinheredi
tatibusqueeademautsimileexcautemolimin
certaepsonaeuelpostumoalienop̄f: crelinq
poterat quamuisnequehereinstituinequelega
rieip'sitsetsc̄ q.auctorehadrianofactu
eid(IN)fideicommissisquodinlegatishereditatib·
q·constitutumeitempoenenomineiamnon
dubitaturnecp̄f̄c̄ quidemrelinquip'se'etq
uisuimultusiurispartib longelatiorecausa'it
f̄c̄q.eor'quaedirectorelincunturinquibusda
tantumdemualentt̄m̄tutornonalitertesta
mentodaripoteqdirectouutihocmodoliberir
meistiustutoresestouelitaliuerismeistitium
tutoremdop̄f̄c̄·commissumdariueronpotest

Pagina exterior maximam partem facile legitur. 1 litterarum 21ae 22ae 23ae lectio incerta est; hoc tamen constat nullo modo mto ibi scriptum fuisse. 7 littera 11a c, non q fuit. 12 littera ab exitu 12a c, non c̄ fuit. 16 IN litterulae supra lineam correctori deberi uidentur.

Hoc folium, quod olim cum pag. 139/140 cohaerebat, ipsius Hieronymiani amanuensis manu rescissum periit. Scriptura fortasse, ut in noni libri initio, caruit.

MORTEMPATRISCAUSAPBAT'NAMETHIUIUOPATRE
C̄PBATAINPOTESTATEEIUSFUTURIĒĒNT·QUODETI
AMDEEOFILIOQUIEXPRIMASECUNDAQ̄·MANCIPA
TIONEMPOSTMORTEMPATRISMANUMITTITURIN
TELLEGEMUS
IGITURCUMFILIUSFILIAUEETEXALTEROFILIONEPO
TESNEPTESUEEXTANTPARITERADH̄TEMUOCANT
NECQUIGRADUPROXIMIORĒ·ULTERIOREMEXCLU
DITAECUMENIMUIDEBATURNEPOTEŔNEPTEŔUE
INPATRISSUILOCUMPORTIONEMQSUCCEDERE
PARIRAYNEETSINEPOSNEPTISQUEŔITEXFILIOET
EXNEPOTEPNEPOSNEPTISUESIMULOMNESUO
CANTURADH̄TEMETQUIAPLACEBATNEPOTESNEPTER
UEITEMPRONEPOTESPRONEPTESUEINPARENTIR
SUILOCUMSUCCEDERECONUENIENS ĒĒ UIRUM
ĒNINCAPITASEDSTIRPESHEREDITATESDIUIDIITA
UTFILIUSPARTEMDIMIDIAMH̄TATISFERATETEXAL
TEROFILIODUOPLURESUENEPOTESALTERAMDIMI
DIAMITEMSIEXDUOBUSFILIISNEPOTESEXTENT
ETEXALTEROFILIOUNUSFORTEŪDUOEXALTERO
TRESAUTQUATTUORADUNIUMAUTADDUOSDIMI
DIAṀPARSP̱TINEATETADTRESAUTQUATTUORAL
TERADIMIDIA·
SINULLUSSITSUORUMH̄DUMTUNCH̄TASP̱TINET

Pagina interior maximam partem non difficilis est ad legendum.

Exeadlegexiitab adgnatosuocanturautem
adgnatiquilegitimacognationeiunctislegiti
maautemcognatioe eaq pupilissexsusp sona
———g————————atrenatifratresagna
——b————————————uocanturnecre
quirituranetiammatremeandemhabuerit
itempatrusfratrisfilioetinuicemsibiagna
tuse eodemnumerosuntfratrespatruelesin
terseiequiexduobusfratribusprogeneratisqu
ospleriqueetconsobrinosuocantquarationeeti
liceretiamadpluresgradusagnationispueni
reporterimusnontam.omnibussimuladgnatiisdat
lexxiitab hremsedhisquibustumcumcertue
estaliquemintestatumdecessissepximogra
dusuntneccineoiuresuccessioestideoquena
gnatuspximushemomiserituantequamadieritde
cesseritsequentibusnihiliurisexlegecompe
titideoautemnmortistemporequis × × × × × [illegible]
eritrequirimsedeotemporeqcertumfuerit
aliquemintestatumdecessisseqasiquis———
ctodecesseritmeliusequisumetunc[illegible]req
ripximumcumcertumeecoeperitneminem
exeotestamentoforehdem
Q·adfeminastamenattinetinhociurealiutin

Pagina exterior difficulter legitur. 3 in fine nihil amplius scriptum fuisse uidetur. 18 in fine nihil amplius scriptum fuisse uidetur. 19 init. eR quam aut cts aut ms aut simile quid extitisse probabilius est. 21 littera ab exitu 7ª neque A neque x fuisse uidetur.

ipsarumhereditatibcapiendiſplacuitaliutin
ceterorumbonisabhiscapiendisnamfeminar'
× × ××tespindeatnosagnationisiureredeunt
atqmasculor'nostreuerohtesadfeminasultra
consanguineorumgradnptinentitaqueſoror
fratrisororiuelegitimah e· amitaueroetfra
trisfilialegitimahēēetiammaterautnouercaq
pinmanumconuentionemaputpatremnoſtrū
iurafiliaenanctaest Sieiquidefunctuſ
eritsifrateretalteriusfratrisfiliussicutexſu
perioribusintellegiturfraterpriorequiagra
dup̀ceditsedaliafactaestiurisinterp̀tatiointer
suoshdesquodsidefunctinullusfraterextet
sintliberifratrumadomnesquidemhetaspti
netsedquaesitumesidisparifortenumeroſint
natiutexunounusuelduoexalterotresuelquat
tuorutruminstirpesdiuidendasithtassicutin
tersuoshdesiuriseānpotiusincapitaiandudum
tamenplacuitincapitadiuidendameē·htemitaq
qqeruntabutraq̄partepsonaeintotportioneſ
htasdiuideturitautsingulisingulasportioneſ
ferant
Sinullusagnatussiteademlex̄ıı̄·tab·gentielesad
htemuocantquisintautemgentilesprimocom

Paginae exterioris pars superior difficulter, inferior facile legitur. 3 initio spatium ad heta uel qdh litteras capessendas sufficiat. 13 in fine nihil amplius scriptum erat. 24 littera 10ª t, non t' fuit.

mentarioretulimusetcumillicadmonuerim'
totumgentilicumiusindesuetudinemabissesup
uacumeh'quoquelocodeeademretincuriosius
tractare. Hactenuslegxiitab·finitae
suntintestatorumhereditatesq.iusquemadmo
dumstrictumfueritpalame·intellegeretatim
enimemancipatiliberinullumiusinhtempare
tisexealegehabentcumdesierintsuihdesee de·
iurisesiideoliberinonsintinpotestatepatris
quiasintcumeociuitatepm·donatinecabimpera
toreinpotestateredactifuerintit·agnatik·d·m·
nonadmittunt'exealegeadhtemquianomena
gnationiscapitisdeminutionepimituritemp
ximoagnatonadeuntehtemnihilomagissequ
ensiurelegitimoadmittit'itemfeminaeagnatae
quaecumq consanguineor'gradumexcedunt
nihiliurisexlegehabent'similit nadmittuntur
cognatiquip femininisexuspsonasnecessitu
dineiunguntur adeoquidemutnecjmatrem
etfiliumfiliamueultrocitroq.hereditatiscapi
endeiusconpetatpt̃q.sipinmanumconuentio
nemconsanguinitatisiurainteosconstiterint

SedhaeciurisiniquitateSedictopr toriiemendatae

Pagina interior facile legitur.

Suntnameosomnesq̇legitimoiuredeficiuntur
uocatadħtempproindeacsiinpotestateparentis'
mortistemporefuissentsiuesolisintsiuetia
suiħdesidē·quiinpotestatepatris'fueruntcon
curruntadnatosautemcapitedeminutos'non
secundogradupostsuosħdesuocatideis'non
eogradouocatquoꝑlegemuocarentursika
piteminutinonessentsedtertioproximita
tisnominelicetenimcapitisdeminutioneius'
legitimumꝑdiderintcertecognationisiura
retinentitaq·siquisaliussitquiintegrumius'
agnationishabebitispotioreritetiamsilongi
oregradufueritidemiurisē utquidamputant
ineiusagnatiꝑsonaq̇proximoagnatoomittē
teħtatemnihilomagisiurelegitimoadmittit'
sedsuntquiputanthunceodemgraduappraeto
reuocariquoetiamꝑlegemagnatisħtasdatur
feminaecertaeagnataequaeconsanguineor'
gradumexceduntterciograduuocant'idē·s'
neq̄suusħ nequeagnatusillusериteodemgra
du·uocant'etiamsiheaeꝑsonaequeꝑfemini
nisexusꝑsonascopulataes̄·liberiquoquequi
inadoptiuafamiliasadnaturaliumparent·ħ
tatemhoceodemgraduuocat'quosautemp

Pagina interior facile legitur. 20 littera 8a ħ, non h· fuit. 20 littera ab exitu 17a nullo modo u fuit. 21 littera 3a uix c fuit. 23 littera 18a s, non s̄ aut s· fuit.

uocatad fratrem h h desipsequidemiuren
iuntnampr hdespacerenonp——————cici x
——————————————insi——————— i x x x i
unt uu psc etconstitutionemprincipalemed
x x m x x x dempropterlocoh eduamistiuunt
a . . . . . . c . . aomaliuscon plurgradus ———
———c x d ———dag x x ncmidb———es ———
——— dequibusinhiscommentarisconsul x x
———————s h'iusrutumpropriis7mentariis x x
s igа———— solumadmonuissesufficit x x x x
x g ——————— ibusi —————— plclab x c x i x
tabiixisiip x x x c x x d x x x hratem——————————ai
ilata———————s x x ndisu x x x osum——————————
inman x x icitionemiuraconsanguin x x x x x x na
cta———————legenc ———iium——————————c x c
——————————————————————————————
——————————————————————————————
fratre x x n ————————————————p x cm ————
ria——————————————————————————
tem ——————————r———————————————
——————————————————————————————
r . ca . . . accat ———————————————n i x b ———
e x c a ————————————————————————————
xorem ————————————

Pagina exterior difficillime legitur. nimis incertas litteras describere nolui. 2 Goescheni lectio in uersus exitu ab ipso Goescheno postea expuncta est. 7 spatium inter priores duas d litteras ad umi litteras capessendas sufficit. 9 pro priore ʹ Bluhme: . . . . . . alasr, pro posteriore , Bluhme: *isis*. 6 et 10 Bluhmiana lectio uix recta uidetur. 19 Bluhme urta·ur————rla· a·aratur . . . is 22 Bluhmiana lectio ad codicis umbras male quadrat. 23 Bluhme uix recte p'eam ocat———————————u 24 quoque Bluhmiana lectio falsa uidetur. ultima u. 24 pars uacua uidetur.

S

[ARIADD]

NAMq

ed

quire[qal]

Ex incertissimis umbris, quae in hac exteriore pagina apparent, fere nihil describere satius duxi; nec nouo medicamento uti ausus sum, ne tabescens membrana, quae iam magnam labem passa est, prorsus pessum daretur.

testa . ohdessuosetagn sadbp.uocatquibus
casibusueneficiumeiusineosolouideturaliqu
tilitatemhabereuthisquitabp.petitinedicto
cuiusprincipiumequor'bonorumutip'sitcui
usinterdictiquesitutilitassuolocopponemur
alioquinremoratqq.bp.adeoshtasptinetiureci
uili Ceterumsaepequibusdamitadat'
bp.utiscuidatasitoptineathtatemquaebp.dici
tursinerenamsiuerbigratiaiurefactotesta
mentohinst utuscreberithtemsedbp.recu
dumtab·testamentipeterenolueritcontentus
eoqiureciuilih sitnihilominusiquinullofa
ctotestadintestatiuonauocant'p'suntpeterebp.
sedsinereadeoshereditasptinetcumtestam
toscriptush uincerehereditatemp'sitidem
iurise·siintestatoaliquomortuosuusherno
iu r petere p ontentus
etagnatocompetitquidembpsedsinerequia
euincihtasap uoheredepotestetilludconue
nientursiadagnatumiureciuiliptinethtai
ethisadieritheredìtatemsedsibppetereno
lueritetsiquisexproximiscognatuspetierit
sinerehabebitbp·proptereandemrationem
setaliquidamsimilescasusquorumaliquoS

Pagina interior maximam partem facile legitur. 1 post 5ᵃᵐ litteram т littera foramine absorpta est. 2 littera 29ᵃ o etsi solita forma minor primae manui debetur. 10 in fenestra, quae post 10ᵃᵐ litteram hiat, ıı litterae periisse uidentur. 12 littera 13ᵃ nunc intercidit. 17 omnes fere litterae propter magnum foramen magis minusue mutilae sunt.

Superiorecommentariotradidimus·

Nuncdelib·torumuonisuideamusolimitaq̄.lice
batlib·topatronumsuumpunetestamentopre
teriренamitademumlexx̄ii̅.tab·adh̄temliber
tiuocabatpatrumsiintestatismortusessetli
bertusnullosuoh̄redelictoitaqueintestato
q̊ quemortuolib̄ tosiissumheredemreli que
ratnihilinuoniseiuspatronoiuriseratetsiqui
demexnaturalib·liberisaliquemsuumhere
demreliquissetnullauideuat'ēē·querellasiů
ūadoptiuusfiliusfiliaueū.uxorqueinmanuueēt·
suah̄resesseaperteinicumeratnihiliurispa
tronosupeē·quadecausapostea p̄riseedictohaec
iuriisiniquitasemandatae·siueenimfaciatte
stamentumlib̄tusiubet'itatestariutpatronorsu
opartemdimidiamuonorumsuor'relinqua
turetsiautnihilautminusquampartemdimi
diamreliqueritdaturpatronocontratab·testa
mentipartisdimidiaeb̄p.siuerointestatusmo
riatursuoherederelictoadoptiuofiliouxore
quaeinmanuipsiuseēt·uelnurusquaeinma
nufilieiusfueritdataequepatronoaduersus
hossuosh̄despd̄·b̄p̄.psuntautemlibertoadex

Pagina interior facillime legitur. 23 littera 19a τ, non τ' fuit.

Cludendumpatronumnaturalesliberiniolum
quosinpotestatemortistemporehaberseteti
amemancipatietinadoptionemdatisimodoali
quaexpartehered esscripti ——————
tratab·testamentibpexedictopetierintnam
exheredatiinullomodorepelluntpatronu

Postealegepapiaauctasuntiurapatronorumqu
odadlocupletiorlib·tosptinetcautumestenim
ealegeuteexboniseiusquisestertiorumiii
eax pommilitisf iiiri xx ic patrimoniumrel ——
ritetpaucior quamtresliberoshabebitsiueir
testamentofactosiueintestatomortuseritui
rilispars patronodebeaturitaquec'unumfi
liumunamuefiliamheredemreliqueritlib·
tusperindepars dimidiapatronodebeturaeri
sineullofilioiliauemorereturcumuerodu ur
duasueheredesreliqueritt ertiapars debet
sitresreliquatrepelliturpatronus

Inbonislibertinarumnullaminiuriamantiquo
iurepatiebanturpatronicumenimhaeinpat xx
norumlegitimatutelaeentnonaliterscilicet
testamentumfacerepoterantq patronoaucto
reitaquesiueauctoradtestamentumfaciend·

Paginae exterioris pars superior propter membranae cariem difficulter, inferior facile legitur. 9 pro (de ııs cogitari posse uidetur. 10 ante alterum F non P extitisse uidetur. 17 in fine nihil amplius scriptum fuisse uidetur.

factuse—————————r—————
relicin—————————————
ctuserat × × × × × baturhereditassiueroauctor
eifa × × × snoneratnullusiataliha × imorieoat ×
ad——————————————
tinebatnecquipiullus × | × m——————
possitpatronumabonisi——————
pelleresedpostealexpapiacumquattuorlibe
rorumiurelib tinastutelapatronorumlibe
raretereteomodoconcederetei————
torisauctoritatec——————————
utpronumerolibero——————————
rehabueritu irilispars patronodebeaturet
coexboniseiusquacomnia———doridcolurir
ii × sppcsre bnii × × cpr oui iii o————ip × iqu
× piss id——————————————
× × asadpatronumptinet·
Quaediximusdepatronoeademintellegemuret
defiliopatroniitemdene ... te × xfiliopronepo
× × or × × × × × × × c ... onatopro ... atofiliauero patro
niet × × × × × × × exfilioetpronep × × × × × × nepotefilio
nat × prognа × × cluequide———egexiitab
patronodatumepr ii × × oc × × × ii × × × × mii × × sea ×
patronorumliberc × × × × porii × uiicii × c × tería

Pagina exterior maximam partem difficillime legitur. mea tamen medicamenta adhibere non potui, ne tabescens membrana prorsus pessum daretur. 3 post 8am litteram uel seque uel simile quid extare aliquoties mihi uisum est, Goeschen post 6am litteram de × iaimpir cogitauerat. 3 in fine nihil amplius scriptum fuisse uidetur. 5 uersus initium Goeschen olim dubitanter × × d × × s × m × × ii × cgir i descripsit, sed postea expunxit. 6 pro ( ) mihi potius h—— extare uisum est. 14 littera ab exitu 9a nullo modo l fuit. 19 in fine uix amplius quidquam scriptum erat. 20 ab iso uel mo similibusue litteris incohasse uidetur. 20 fenestrae ante 17am ab exitu litteram hiantis spatium ad gn litteras capessendas sufficit. 21 spatium ante 11am ab exitu litteram ad tisex litteras capessendas sufficit. 22 lectio ualde incerta est.

mentilibertiabintestatocontrafiliumadopti
uumueluxoremnurumueqinmanufueritbp
petattriumliberorumiurelegepp.consequitur
aliterhociusnonhabetseruteexbonislibertete
stataequattuorliberoshabentisuirilispars.eide
beaturneliberorumquidemiureconsequitur
utquidamputantsettameninte statalibertúa
mortuaualegispapiaefaciunturetuirilispars.de
beatursiuerotm.factomortuasitlibertatalei
useidaturqualedatumestcontratabulaitertam
tilibertiidestqualeetuirilisexuspatronoru.
libericontratabulastestamtilibertihabent
quamuisparumdiligentereapar slegisscripta
sitexisapparete tr aneosheredespatronoru
longeremotus eabom ieoiurequodueliu..
testatorumbonisuelc ratabulastestamti
patronocompetitpatronaeolimantelegempp
hocsolumiushabebantinbonislibertorum
q.etiampatronis xlegxii.tabdatumeneceni
ut7tratabulaste mtiingratilibertiuelabin
testatocontrafiliumadoptiuumueluxoremnu
rumuebp partisdimidiaepeterentpr simili
utdepatronoliberisqueeiuscurabatsedlexpp
duoblibe rishonora aeingenuaepatronae

Pagina interior ex parte difficillime legitur; uersuum 9. 10. 11. 23 lectio admodum incerta est. 15 littera 11^{a} u magis quam o fuisse uidetur. 16 fenestrae post 19^{am} litteram hiantis spatium ONT litteris apte expleatur. 20 fenestrae post 13^{am} litteram hiantis spatium ad STA litteras capiendas sufficit. 20 littera ab exitu 13^{a} tota, 15^{a} et 14^{a} et 12^{a} ex parte corrosae interciderunt. 21 litterae 14^{ae} pars, 15^{a} tota interciderunt. 23 littera ab exitu 10^{a} a potius quam i fuisse uidetur.

libertinaetrib·eademfereiuradeditqueexedictopr·patronihabenttriumueroliberorumiuraehonorataeingenuaepatronaeeaiuradeditquepereandemlegempatronodatasuntlibertinaeautempatronaenonidemiurispraestititquodautemadlibertinarumbonaꝑtinetsiquidemintestataedecesserintnihilnobipatronaeliberishonorataelexp̄p̄·prestatitaquesinequeipsapatronanequelib·taꝗdsitexlegex̄iitab·adeamh̄tasꝑtinetexcluduntur libertaeliberiquodiurisestetiamsiliberishonoratanonsitpatrona·numq̧enimsicutsupradiximusfeminaesuumh̄demhaberepossssiueroūhuiusū·illiusk̄d̄. interueniatrursusliberilib·taeexcluduntpatronamꝗlegitimoiureꝗdieremptoeuenitutliberilib·taecognationisiurepotioreshabeantcumautemtestamentofactomoriturlibertaeaquidempatronaqualeliberisonoratanonē· nihiliurishabetz⁞lib·tm̄eaůq̄liberishonoratasithociustribuiturplegemp̄p̄.quodhabetexedictopatronuscontratabulaslilierti·

Eademlexpatronaefilioliberishonoratoepepatroniiuradeditsedinhuiusꝑsonaetiamuniu

Pagina interior facile legitur. 9 littera 28ª ꝺ, non ꝺ· aut ꝺ̄ fuit. 15 paenultima littera ꝺ, non ꝺ· aut ꝺ̄ fuit. 17 littera 17ª aut ᴛ aut ᴛ' fuit. 23 paenultimae et ultimae litterarum lectio fere certa est; in fine ᴀ nullo modo extitit.

FilifiliaeueiuSsufficithactenusomniaiuraquasiperindicemtetigissesatisestalioquindiligentiointerpretatiopropriiscommtariisexpositaest·

Sequiturutdebonislatinorumlibertinorumdispiciamusquaeparsiurisutmanifestiorfiatadmonendisumusidq·alioclocodiximuseosquinunclatiniiunianidicunturolimexiq.seruosfuissesedauxiliopr̄inl'uertatisformamseruarisolitosundeetiamreseorumpeculiiureadpatronospertineresolitae posteaueroplegemiuniameosomnesquospr̄·inlib·temtuebaturliberosēēcoepisseetappellatosēē·latinosiunianoslatinosideoquialexeosliberospindeēēuoluitatq·siessentcr̄·ingenuiquiexurberomainlatinascoloniasdeductilatinicoloniariēē·coeperuntiunianosideoquiaplegemiuniamliberifactisuntetiamsinonēēntcr̄·legisitaqueiuniaelatorcumintellegeretfuturumuteafictioneres latinorumdefunctorumadpatronospertineredesinerent... la x x x neq ueui seruidecederentutpossentiurepeculiaeorumadpatronosptinereneque

Pagina exterior facile legitur. 23 post alteram litteram e. g. de scil· uel similibus litteris, quibus idem spatium expleatur, cogitare possis.

libertilatinihominisbppossentmmiuread
patronospertinerenecessariumexistimauit
nebeneficiumistisdatumininiuriampatrono
rumconuertereturcauereuoluitutbonaeo
rumproindeadmanumissorespertinerent
acsilexlataneetitaqueiurequodammodopecu
libonalatinorumadmanumissoresealegepti
nentundeacciditutlongedifferanteaiuraque
inbonislatinorumexlegeiuniaconstitutasunt
abhisqueinhtatemcrlibertorumobseruant'
ncr libertihtasadextraneosheredespatroni
nullomodooptinetadfiliumautempatroninepo
tesqexfilioetpronepotesexnepoteprognatos
omnimodooptinetetiamsiparentefuerintexere
datilatinor'autembonatamqpeculiaseruorum
etiamadextraneosheredesptinentetadlibe
rosmn exht nonpertinent·
Itemscrib·htasadduospluresuepatronosaeqa
literpertinetlicetdisparineoseruodominiu·
habuerintbonaberolatinorumproeaparteper
tinentproquapartequisqeorumdominusfue
riitemInhereditatecr libertipatronusalteri
uspatronifiliumexcluditur etfiliuspatronial
teriuspatroninepotemrepellitbonaautemla

X

Paginae exterioris pars superior difficilius, inferior facile legitur. 8 pro 5a et 6a litteris rectius fortasse de INI cogitari poterat. 20 in fine nihil amplius scriptum fuit.

TINORUMETADIPSUMPATRONUMETADLIBERIUIPA
TRONIHEREDEMSIMULPTINENTPROQUAPARTEADIP
SUMMANUMISSOREMPERTINERENTITEMSIUNIUS
PATRONIHERESFORTELIBERISUNTETALTERIUSUNUS
HERETASER LIBERTINECAPITADIUIDITURIDESTTRES
FRATRESTRESPORTIONESFERUNTETUNUSQUARTA
BONAUEROLATINORUMPEAPARTEADSUCCESSORES
PTINENTPQUAPARTEADIPSUMMANUMISSOREM
PTINERENTITEMSIALTEREXISPATRONISSUAMPARTE
INHEREDITATEMEIR LIB·TISPERNATUELANTEMORIA
TURQCERNATTOTAHTASADALTERUMPTINETBONA
AUTEMLATINIPPARTEDECEDENTISPATRONICADUCA
FIUNTETADPOPULUMPTINENT
POSTEALUPOETLARGOCONSULIBUSSENATUSCENSUIT
UTBONALATINORUMPRIMUMADEUMPTINERENT
QUIEOSLIBERASSETDEINDEADLIBEROSEORUMNO
NOMINATIMEXEREDATOSUTIQUISQUEPXIMUSES
SETTUNCANTIQUOIUREADHREDESEORUMQUILIBE
RASSENTPERTINERENTQUODSC·QUIDAMACTUM
EE PUTANTUTINBONISLATINORUMEODEMIUREU
TAMURQUOUTIMURINHEREDITATECIUIU·RLIBER
TINORUMIDEMQUEMAXIMEPEGASOPLACUITQUAE
SENTENTIAAPERTEFALSAESTNAMCR LIBERTIHERE·
DITASNUMQ ADEXTRANEOSPATRONIHEREDES

Pagina interior facile legitur   6 in fine ⲁ. non ⲁ̄ scriptum fuit

PTINETBONAAUTEMLATINORUMETIAMEXHOCIPIO
SC·NONOBSTANTIBUSLIBERISMANUMISSORISETI
AMADEXTRANEOSHDESPTINETITEMINHTATEM
CPLIBERTILI[illegible]ERISMANUMISSORISNULLAEXHDA
TIONOCETINBONISLATINORUMNOCERENOMINA
TIMFACTAMEXHEREDATIONEMIPSOSC·SIGNIFICA
TURUERIUSEERGOHOCSOLUMEOSCACTUMEEUT
MANUMISSORISLIBERIQUINOMINATIMEXHERE
DATINONSINTPFERANTUREXTRANEISHEREDIBUS
ITAQUEEMANCIPATUSFILIUSPATRONIPTERITUIQ
UISCONTRATABULASTESTAMENTIPARENTISUIBPN
PETIERITTAMEXTRANEISHDIBUSINBONISLATINO
RUMPOTIQ HABET.
ITEMFILIACETERIQUESUIHREDESLICETIURECIUILI
INTERCETEROSEXHEREDATISINTETABOMNIHTE
PATRISSUISUMMOBEANT·TM·INBONISLATINORU
NISINOMINATIMAPARENTEFUERINTEXHEREDITA
TIPOTIORESERUNTEXTRANEISHEREDIB·ITEMADLI
BEROSQUIABHEREDITATEPARENTISSEABSTINUE
RUNT N.OLUM ——— [illegible]ONALATINORUMPTINENT
AHTATE[illegible] EXHEREDATINULLOMODODICIPOSSUNTN
MAGISQUAMQUITESTAMENTOSILENTIOPTERITIS
EXISOMNIBUSSATISILLUTAPPARETSIISQUILATIN
[illegible]ERI[illegible] —— L B ———————— L

Pagina interior ex parte difficulter, ex parte facilius legitur. 20 Bluhmiana lectio uix uera est; mihi in medio [illegible] b littera apparere uisa est. ceterum ipse Bluhme alio tempore pro [illegible] legit: IN———— 24 in medio uersu sub ea littera, quae in u. 23 sedem 14am tenet, mihi s littera apparuit.

———————————

——— ssehin . . n a s lua ———————

Bus ₓₓ cuiusilliusinBonislaino ———

ₓ ₓ s ——————— b ———————

———————————

———————————

———————————

quesi tupan ex pedes ———————

cassE ₓ sp ———————————

———————————

——— squis ———————————

——————————— b ———————

———————————

etliBe ———————————

——— en ———————————

iamconstats ———————————

ₓ ₓ duepos que BONalatinopu ———————

——— mestu ———————————

——— p ———————————

———————————

—ııı ₓₓ nc Balteri ———————

Jremillu iq q constapeu de iupsis solos liBepuis

dispariBuspartiBuspatron ———————

pedı ———————————

Pagina exterior difficillime legitur. plura leget, cui fortioribus medicamentis uti licebit nimis incertas litteras describere nolui 21 pro mihi potius xınccλ uel simile quid scriptum fuisse uisum est.

TANTADEOSPERTINEREQUIANULLOINTERUENIENTE EXTRANEOHEREDESCLOCUSNONEEISICUMLIBERII'IU ISETIAMEXTRANEUMH̄DEMPATRONUSRELIQUERITI' ELIUSSABINUSAITTOTABONAPUIRILIBUSPARTIBUI'AD LIBEROSDEFUNCTIPTINEREQ CUMEXTRANEOSHEREI' DES'INTERUENITNONHABETLEXIUNIALOCUMSEDIC̄ IAUOLENUSAUTEMAITTANTUMEAMPARTEMEXIC̄LIBE ROSPATRONIPROUIRILIBUSPARTIBUSHABITUROI'ENE QEXTRANEIHEREDESANTESC̄·LEG·IUN HABITURIEENT RELIQUASUEROPARTESPROHEREDITARISPARTIBUSADE OSPERTINERE

ITEMQUERITURANHOCSC̄ ADEOSPATRONILIBEROSPERTINEATQUIEXFILIANEPTAE UEPROCREANTURIDESTUTNEPOSMEUSEXFILIAPOTIOR SITINBONISLATINIMEIQUAMEXTRANEUSHERESITEM ADMATERNOSLATINOSHOCSC̄·PTINEATQUERITURIDEIT UTINBONISLATINIMATERNIPOTIORSITPATRONAEFILIU' QUAMHEREXTRANEUSMATRISCASSIOPLACUITUTROQ CASULOCUMESSESENATUSCONSULTOSEDHUIU''ENTE TIAMPLERIQUEINPROBANTQUIASENATUSDEHI'LIBE RISPATRONARUMNSENTIATQUIALIAMFAMILIAMREQU ERENTURIDQUEEXEOADPARETQNOMINATIMEXHERE DATOSSUMMOBEATNAMUIDETURDEHISSENTIREQUI EXSEREDARIAPARENTESOLENTSIHEREDESNONINI'TITU ANT'NEQUEAUTEMMATRIFILIUMFILIAMUENEQ AUO

Pagina exterior facillime legitur. 2 littera ab exitu 15a I, non T fuit. 3 ultima littera fortasse T' potius fuit.

MATERNONPOTEMNEPTEMUELEUMEXAMUEHERede
de
NONINSTITUATEXSEREDARENECESSEEÍUEIUREEIuili
QUEPRAMUSSIUEDEEXEDICTOPR QUOP̀TERIISLIBERII
CONTRATABULASTESTAMENTIBP PMITTITUR·
ALIQUANDOTAMEN·LILLTUSTAMQLATINUSMORITURUEL
UTSILATINUSSALUOIUREPATRONIABIMPERATOREIQco
SECUTUSFUERITNAMUTDIUUSTROIANUSCONSTITuit
SILATINUSINUITOUELIGNORANTEPATRONOIQABimp
CONSECUTUSSITQUIBUSCASIB·DUMUIUITISTELIBER
TUSCETERISCR̄ LIBERTISSIMILISESTETIUÍTOSLIBERoi
PROCREATMORITURAUTEMLATINIIURENECEILIBeri
.E'HEREDESSEPOSSUNTETINHOCTANTUMHABETTEita
MENTIFACTIONEMAUTPATRONUMHEREDEMINstitu
ATEIQUISIHERESĒE·NOLUERITALIUMÍUBSTITUERE
POSSITETQUIAHACCONSTITUTIONEUIDEBATUREFFe
CTUMUTNEUMQUAMISTIHOMINESTAMQ̄.CR·MORe
RENTURQUISEOIUREPOSTEAUTSIĒENT̄QUOUELexle
GEXSUELEXSC CR ESSENTDIUUSHADRIANUSINIqui
TATEREIMOTUSAUCTORFUITSC·PACIUNDIUTQUIIGno
RANTEUELRECUSANTEPATRONOABIMPERATOREIQ7
SECUTIĒENT̄·SIEOIUREPOSTEAUSIESSENTQ̊EXLeo
AS·UELEXSENATUSCŌS·SILATINIMANUMISSIEIÍent
CIUITATEMR·CONSEQUERENTURPROINDEIPSIHabe
RENTURACSILEGEAS USC ADCR̄ PUENIIÍENT

Pagina interior facillime legitur.

EORUMAUTEMQUOSLEXASDEDITICIORUMNUMERO
FACITBONAMODOQUASISCLIBUSTORUMMODOQUASI
LATINORUMADPATRONOSPERTINENTNAMEORUMBO
NAQUISINALIQUOUITIONONESSENTMANUMISSICR·
FUTURISEENT·QUASICR·PATRONISEADEMLEGETRIBU
UNTURNONTAMEN[illegible]hABENTETIAMTESTAMENTIFA
CTIONEMNAMIDPLERISQUEPLACUITNECINMERITON
INCREDIBILEBIDEBATURPESSIMECONDICIONISHO
MINIBUSUOLUISSELEGISLATOREMTESTAMENTIFA
CIUNDIIUSCONCEDEREEORUMUEROBONAQUISIN
INALIQUOUITIOEENT·MANUMISSIFUTURILATINI
EENT·PROINDETRIBUNTURPATRONISACSILATINIDE
CESSISSENTNECMEPRETERITNONSATISINEARELE
GISLEGATOREMUOLUNTATEMSUAMUERBIEXPSSE
UIDEAMUSAUTEMETDEASUCCESSIONEQUENOBIE
XEMPTIONEBONARUMCOMPETITBONAAUTEMUENE
UNTAUTUIUORUMAUTMORTUORUMUIUORUMUU
EORUMQUIFRAUDATIONISCLATITANTNECABIENTEI
DEFENDUNTURITEMEORUMQUIEXLEGEIULIAUONIU
CEDUNTITEMIUDICATORUMPOSTTEMPUSQUODEIU
PARTILEGEXII.TAB·PARTIMEDICTOPR·ADEXPEDIEN
DAMPECUNIAMTRIBUITUR·
MORTUORUMBONABENEUNTUUEORUMQUIBUCER
TUMENEQUEHEREDESNEQBP·NEQULLUMALIUM

Pagina interior facillime legitur. 6 litteram 14am h fuisse ueri minus est simile.

iustumsuccessoremexisteresiquidemui... o
bonaueneantiuueteappr perdiescontinuosxxx
possederitpscribisiueromortuipostdiesxu p'
teaiubentconuenirecreditoreseteexeonum p
romagistrumcreariidesteumpquembonaue
neantitaquesibiuibonaueneantindiebus ... pe
riiubetsimortuiindimidiodiebusit a ... bo
naxxx mortuiueroxxemptoriaddiciiubetqu
areautemtardiusuiuentiumbonor'uenditio
complereiubetillaratioestquiadeuiuiscuran
dumeratnefacilebonorumuenditionespate
renturnequea bonorumpossessi ... neque ...
... plenoiure ... sedinboniseefficiunt ...
autemitademumadquiruntursiususceperint
interdumquidembonorumemptoribus ...
... usquidem ... pio ... ingit ... usipercc ...
bonorumemptor ... ——
... epceepi ... aq ——
... usuoipipi ... o ... ui ...
autipsedebuitneqbonorumpossessor ne ...
bonumemptoripsoiuredebeat ——
de ... deomnibusrebus ... scisco ——
—— ... sequentecommentariopro
ponemus

Pagina exterior propter litterarum euanescentium pallorem difficillime legitur. 4 littera 9ª ᴛ, non ᴛ' uidetur fuisse. 7 pro litteris 25ª 26ª 27ª, quae incertissimae sunt, possis e. g. etiam de qui cogitare. 7 spatio ante 6ªᵐ ab exitu litteram uelut q lectio sufficiat. 9 ultimae ɴ litterulae species fortasse fallax est. 12 ultimarum litterarum lectio incertissima est. 13 pro 3ª et 4ª litteris possis etiam de ɪᴛ uel u uel ɴ uel similibus cogitare. 13 in fine pro ... de eiq, non de exiq aut iq cogitare possis. 14 in fine pro ... mihi quidem uɴ lectio a ductuum umbris non abhorrere uidetur; sed nimiam labem post Goeschenum totus locus passus est. 15 in fine spatium ad eu litteras capessendas sufficit. 16 pro 24ª et 25ª litteris possis etiam de ɴq uel ur uel similibus cogitare. 16 pro ... ipse Goeschen olim: ɪɴɪɪɪɪɪ 17 spatium post 13ªᵐ litteram e. g. qui uel ibu litteris conueniat. 17 in medio uersu Goeschen ɪɴq legit sed postea expunxit. 20 in fine que extare potuisse negari nequit. 23 lectio admodum dubia est.

SUNTAETIAMALTERIUSGENERISSUCCESSIONES
QUENEQUELEGEXIITAB·NEQUEPREDICTOSEDEOIURE
CONCESSURECEPTUMEINTRODUCTAESUNTETENI
CUMPATERFAMILIASSEINADOPTIONEMDE× ××MU
LIERQ INMANUMCONUENITOMNESEIUSRESINCOR
PORALESETCORPORALESQQEIDEUITAESPATRIADO
PTIUOCOEMPTIONATORIUEADQUIRUNTUREXCEPTIS
HISQUAEPCAPITISDEMINUTIONEMPEUNTQUALES
USUSETFRUCTUSOPERARUMOBLIGATIO× × × × × × × ×Q
PIUSIURANDUMCONTRACTAEET————
LEGITIMOIUDICIUEXDIUERSOQHISDEBU————
ADOPTIONEMDEDITQUAEQINMANUCONUE————
TRANSITADCOEMPTIONATOREMAUTADPATREMADOPTI
UUMNISISIHEREDITARIUMAESALIENUMP————
ENIMQUIAIPSEPATERADOPTIUUSAUTCOEMPTIONA
TOR(ro) HERFITDIRECTOTENETURIURE(III)————
SEADOPTANDUMDEDITQUEQUEINMANUMCONUENIT
DESINITESSEHEREDESDEEOUEROQUODPROPRIONO
MINEEAPE(p)RSONAEDEBUERINTLICETNEQUEPATER
ADOPTIUUSTENEATURNEQUECOEMPTIONATOR× × ×
IPSEQUIDEMQUISEADEMINOPTIONEMDED× × × × ×
QUAEINMANUMCONUENITMANEATOBLIGATUSOBLI
GATAMQUIASCETSIPCAPITISDIMINUTIONEMLIBERE (u e t m)
TURTAMENINEUMEAMUEUTILISACTIODATURRESCISSA

Pagina exterior propter litterarum pallorem membranaeque cariem difficillime legitur. 2 in fine nihil amplius scriptum fuit. 4 spatio ante paenultimam litteram DIT lectio conueniat. 9 pro altero ( ) de LIB·TINORQ lectione cogitare licet, etsi hanc lectionem genuinam fuisse minime contenderim. 10 in fine post ET e. g. LITESQUAEAGUNT' lectioni incertae umbrae non contradicunt (pro AGUNT' de CONTINENT' cogitari nequit). uersuum 11—14 lectio ex parte meae potius coniecturae debetur, cui tamen nullae ductuum umbrae contradicunt. 11 littera 15a U magis quam O fuisse uidetur. 14 litterarum 4ae usque ad 9am lectio merae coniecturae debetur. 14 in fine e. g. UERITTUNC scriptum fuisse potest. 15 initio pro ENIMQUIA minus bene de ×× NOMINE cogites (de SU ONOMINE cogitari nequit). 15 in fine nihil amplius scriptum uidetur, sane nullo modo de TORRE litteris cogitari possit. 16 post IURE haec fere non reiectanea uidentur: × × × × (*isue*) RO (*q*); de LIBERATUR non uidetur cogitandum. 17 in fine nihil amplius scriptum erat. 21 in fine ITAUT uel ITUEL uel quidlibet aliud scriptum fuit. 23 pro 10a usque ad 15am litteris nullo modo de SCILICET cogitandum est.

Capitisdeminutioneetsiaduersushancactio
nemnondefendaturquaebonaeorumfuturafu
issentsisealienoiurinsubiecissentuniuersa
uenderecreditoribusp̄r̄p̄mittit'

legitimamh
natautproheredesgeratalīiniurecedatplenoiu
refitilleherescuicessaeh̄
legemadh̄tatemuocareturq.siposteaqheresex
titeritcesseritadhucheresmanetetobidacre
ditoribusipsetenebiturseḋrescorporalestran
feretproindeacsisingulasiniurecessissetde
uitaueropereunteoquemododebitoresh̄re
ditarilucrumfaciuntidemiurisestsitestam̄to
scriptusheresposteaqheresextiteritiniurecer
seritḣtatemanteaditamuerohtemcedendoni
hilagitsusautemetnecessariusher̄analiq't
agatiniurecedendoqueriturnostrip̀ceptor̄
nihileosagereexistimantdiuersescolaeau
ctor̄idemeosagereputantq.ceterip'aditatam
hereditatemnihileniminteutrumaliquiscer
nendoautproheredegerendoherfiataniurit
necessitatehtatiadstringatur

Pagina interior praeter perpaucos locos facile legitur. uersus 5. 6. 8 minio scripti fuisse uidentur. 6 initio REIAS uel similium litterarum umbrae ualde fallaces apparuerunt.

adobligatnesquarumsum
madiuisioinduasspeciesdiducituromnisenim
obligatiouelexcontractunasciturueleXdelicto
etpriusuideamusdehisq·extractunascuntur
har autemqttuorgenerasuntautenimretra
hiturobligatioauerbisalitterisatsensurecō
trahiturobligatuutmutuidatnepprIaeinhisre
rerebuscontingitquaresponderenumerom̄
suraconstaqualisē·pecunianumeratauinum
oleum·frumentumesargentumaurumq̊spr
autnumerandoa·metiendoāpendendoinh'da
musutaccipientiumfiantetquandoq.nobis n
eademsedaliaeiusdemnaturereddanturun
deet̄mutuumappellatumēquiaq̣itabiameda
tumēexmeotumfiatisquoquequinondebi
tumaccepitabeoquiperroremsoluitreobli
gaturnamproindeeicondicipotestsiparreteū.
dareoporterepeacsimutumaccepissetundequi
damputantpupillumautmulieremcuisinetotae
nondebitump erroremdatumē·nonteneri
condictionenonmagisq̣mutuidationeſedhaec
speciesobligationisnonuideturexcontractu
consisterequiaisquisoluendianimodatmagis
distrahereuultnegotiumquamcontrahereubis

Pagina interior facillime legitur. uersus 1 initium uacuum est.

OBLIGATIOFITEXINTERROGATIONETRENSPONSIONE
UUDARISPONDESSPONDEODABISDABOPROMITTISPRO
MITTOFIDEPROMITTISFIDEPROMITTOFIDEIUBESFIDEIU
BEOFACIESFACIAMSEDHAECQUIDEMUERBORUMOBLI
GATIODARISPONDESSPONDEOPROPRIACR·E CETERAUE
ROIURISGENTIUMSUNTITAQ·OMNESHOMINESSIUE
ĊR·SIUEPEREGRINOSUALENTETQUISADEREGAMUO
CEMEXP̀SSAEFUERINTUUHOCMODO

ETIAMHAECTAMENINTERĊR·UALENTTM̄SIMODOGRE
GISERMONISINTELLECTAMHABEANTETECONTRARIO
QUAMUISLATINEENUNTIENT'TAMENETIAMIN⁊PE
REGRINOSUALENTSIMODOLATINISERMONISINTEL
LECTUMHABEANTURADILLAUERUORUMOBLIGATIODA
RISPONDESSPONDEOADEOPROPRIACR EUTNEQUI
DEMINGRAECUMSERMONEMPINTERP̀TATIONEM
PROPRIETRANSFIERIP'SITQUISDICATURAGRECAUO
CEFIGURATAEE·

UNDEDICITURUNOCASUHOCUERBOPEREGRINUMQQ·
OBLIGARIP'SEŪUSIMP·NOSTERPRINCIPEMALICUIU'
PEREGRINIPOPULIDEPACEITAINTERROGETPACEMFU
TURAMSPONDESU·IPSEEODEMMODO⁝INTERROGET'
QUODNIMIUMSUBTILITERDICTUMESTQUIASIQUID
ADUERSUSPACTIONEMFIATNEXSTIPULATAGITURSED
IUREBELLIR·UINDICATURILLUTDUBITARIPOTETSQUIS

Pagina exterior facillime legitur. 5 ι litterula supra lineam post 3^{am} litteram a prima manu addita est. 9 reliqua huius uersus pars scriptura uacat. 24 littera ab exitu 41^{a} correcturam a prima manu passa est.

————————————————

× × × × s ———————— haeobligationes ———

× × × s ————————————— os ————

————————————————

————————————————

————————————————

— nullo × icoplicando ————————

——— erunt ——————————

——— o ————————————

——— corporal ———————————

————————————————

————————————————

————————————————

e t
sidebitoresc —— spisimpliciusdum ————

donidicat ——————— obliga ————

nonpotest

Eideosiquisali ——————————

muniiureobliga ————— sé ————————

titu ×   × × emunoloco ————

————————————————

————————————————

————————————————

p r
sihaces × × × × × × × × quamplecmpand ————

obligatio ——— an ——— iureiurandohomines

Pagina exterior difficillime legitur. praeter eas, quas ipse descripsi, multae litterarum umbrae supersunt, quas tamen, quia nimis incertae uidebantur, imitari ausus non sum. 16 reliqua uersus pars uacua est. 19 post quintam litteram uacuum spatium relictum est.

OBLIG.NTURUTIQUEC'QUERITURDEIUREROMANO
RUMNAMAPUTPEREGRINOSQUIDIU.RISSITSINGULA
RUMCIUITATIUMIURAREQUIRENTESALIUDINT.L.C
..EREP.TERIMUS ———

SIIDQUODDARISTIPULAMURTALESITUTDARINONP'IT
INIUTILISESTIPULATIOUELUTSIQUISHOMINEMLIBE
RUMQUEMSERUUMĒĒCREDEBATAMORTUMQUE
UIUUMĒĒCREDEBATAUTLOCUMSACRUMUELRELI
GIOSUMQUEMPUTABATATHUMANIIURISEEDARI
STIPULETURAEQUEINUTILISESTIPULATIO
ITEMSIQUISSUBEACONDICIONESTIPULETURQUAE
EXISTERENONPOTESTUUSIDIGITOCELUMTETIGERIT
INUTILISESTIPULAQ SEDLEGATUMSUBINP'SIBILICO
CONDICIONERELICTUMNOSTRIPCEPTOR PROIN
DEDEBERIPUTANTACSISINECONDICIONERELICTU.
ESSETDIUERSISCOLAEAUCTOR NOMINUTLEGATUM
INUTILEEXISTIMANTQUAMSTIPULATIONEMETTANE
UIXIDONEADIUERSITATISRATIOREDDIPOTESTP̄TEA
INUTILIS..STIPULATIOSIQUISIGNORANSREM..A
ESSEDARISIBIEAMSTIPULETURQUIP.. ..UNDALICUI
USEIDEIDARINONPOTESTDENIQUEINUTILIT̄ETALIT
STIPULATIOSIQUISITADARISTIPULETURPOSTMORTE.
MEAMDARISPONDESUELITACUMMORIERISDARI

Pagina interior non facile legitur. 4 post POTERIMUS incertae umbrae apparent, quae uelut ad INALIISUALERE lectionem apte quadrant; fortasse tamen haec tota umbrarum species fallax est.

Spondeside·utinnouiſſimumuitaetempuſ stipulatorisautpromissorisobligatioconfe raturnamineleganseē uisumeabheredisp sonaincipereobligationemrursumitaſtipu larinonpossumuspridieq̄moriarautpridi equammorierisdarispondesquianonpoteſt ali∓intellegipridieq̄aliquismorieturq̄ſimorſ secutasitrursusmortesecutainp̀teritum redduciturstipulatioetquodammodotaliſe heredimeodarispondesq· saneinutilisē·que c'quedemortediximuseademetdecapitisdimi nutionedictaintellegimus:

Adhucinutilisēstipulatiosiquisadidquodin∓ rogatuseritn̄r̄ponderitūusisesṡtertiax̄a tedaristipulerettuncestertiaū·miliapmit tasautsiegoputestipulertusubcondicionep mittasp̀tereainutilisē·stipulatiosieidariſti pulemurcuiusiurissubiectinonsumuſun deillutquesitumestsiquissibieteicuiuſiu risubiectusn̄edaristipulet'inquantumua leatstipulationostrip̀ceptorputantinuni uersumualereetproindeeisoliquiſtipulatuſ sitsolidumdeueriatquesiextraneinomen nonadieecissetseddiuersaescolaeauctor

Pagina interior facillime legitur. 10 littera 21ª q·, non q̄· fuit. 21 littera ab exitu 12ª R, non ꝶ fuit. idem de ultima uersus 24 littera dicendum est.

diam dumc debeRiexistimantproalteraue
pomaRitenu.lecestipulationemaliacausaen
× ×× × × sciu ——————————— daRisponder
——————————————— solidumdebeRicim
sol| ——————————————— qi×××etiam it
cui ——————————— inutilisestipulationabe
ostipulequiinuiRmeosubiectuseitemsiiame
stipuletuRseRbquidemetquiinmancipioeet
××|×× × × × ×××× setquaeinmanuestnonsolumipsi
cuiusiuRisubiectisubiectaeuesuntobligaRin
possuntsednea0liquidemulli
MutumnequestipulaRinequepRomitteRep'se
palameidemetiaminsuRdoreceptumequiaeni
quistipulatuRueRbapRomittentisetquipRo
mittituubastipulantisexaudiRedebetfuRiosus
nullumnegotiumgeRepotestquianonintel
legitquidagatpupillusomnenegotiumrecte
geRititatmuttmsicubitutoRisauctoRitasne
cessaRiasitathibeatuRuusiipseobligetuRna
aliumsibiobligaReetiamsinetutoRisauctoRi
tatepotestidemiuRiseinfeminisquaeintutela
sunt·set q dixiimusdepupilloutiqdeeoueRume
quiiamaliquemintellectumhabetnaminfan
setquiinfantipRoximusestnonmultumafuRi

Pagina exterior propter nimium litterarum pallorem difficillime legitur. 3 et 5 litterae prope uersuum initia incertissimae sunt. 3 ante 44am ab exitu litteram neque STIPULAT' neque STIPULATUR scriptum uidetur fuisse. 6 proximum ante 24am ab exitu litteram spatium EA uix M litterae uidentur occupasse. 9 spatio et umbris ante 28am ab exitu litteram IAFAMILIA litterae conuenire uidentur.

differtquiahuiusaetatispupill·nullumintel lectumhabentsedinhispupillisꝑutilitatembe nignioriurisin∓p̀tatiofactaē·

PoSsumustamenadidquodstipulamuralium athiberequidemstipulaturquemuulgoadsti pulatoremuocamussedhuicproindeactiocō petitꝑindeq̄eirectesoluituracnobissedq̇dq̇d consecutuseritmandatiindicionobisrestitu erecogeturceterumpotestetiamalisuerbis utiadstipulatorq̣quibusnosusisumusitaque siuerbigratiaegoitastipulatussimdarispon desillesicadstipularipotestidemfidetuaꝑmit tisūidenfideiubesuelcontraidemr[illegible]inusad stipularipotestplusnonpotestitaquesiegoer tertiaxstipulatussumillesestertiaustipula ripotestcontraueroplusnonpotestitemsiego purestipulatussumillesubcondicionestipula ripotestcontraueronp̄nsolumauteminquā titatesedetiamintemporeminusetplusintelle giturpluseenimstatimaliquiddareminusest postempusdare Inhocautemiu requedamsingulariiureobseruanturnam adstipulatorisheresnonhabetactionemitem

·XI·

Pagina exterior maximam partem facile legitur. 2 ultimae litterae e pars sinistra intercidit. 8 littera 16a e correcturam passa est. 14 m supra 8am litteram primae manui debetur.

Seruusadstipulandonihilagitquiaexceteris
omnibuscausisstipula7nedominoadquiritid
deeoquiinmancipio.emagplit·nametisseruilo
coeisat·quiinpotestatepatrisestagitaliquidipa
rentinonadquiritquisexomb ceterisciſsti
pulandoeiadqratacneipsiqd aliteracyperitqua
sisiner diminutioneexieritdepotestateparen
tisuutimortee'ā qipseflamdialisinauguratuí
e eademdefiliaefamiliasetqueinmanue·dictain
tellegemuspro:o:

proeoquoquequipmittitsolentalioBligariq̊r'
aliossponsoraliosfidepmissoraliosfideiuſſ r
appellamussponsoritainterrogaturiddaripo
desfidepromissorid·fidepmittisfideiussorita
idfidetuaēē·iubesuideuim'dehisat·quonomi
nepossintpropprieadpellariqitainterrogan
turiddabisidpmittisidemfaciessponſoreiqd
etfidepromissoretfīsorsaepesolem'accipere
dumcuram'utdiligentiusnobiscaut·ſitadſtipu
latoremueroferetuncsolumathibemuscumita
stipulamurutaliquidp'tmortemnostramdet'
stipulandonagimusathibeturat·stipulatoruti
p'mortemnostramagatquisiquidfuerit7ſecutu

Pagina interior facile legitur 2. 14. 15. 16. 18 bis ıd sine sigla scriptum fuisse constat, nisi ubi ipse contrarium addidero. 22 in fine nihil amplius scriptum fuit.

der× × ×× × × × ndoeomandatiiudiciohbimeotenet'
Sponsorisūetfidepmissorissimiliscondiciofi
deiussorisualdedissimilisnamillıqd·nullisobli
gaynibusaccederepsuntnisiūuor'quinterdu
ipsequidpmiseritnonfueritobligatusūutm× ××
apupillussinetutorisauctoritateautquilibet
posmortemsuamdaripmiseritatillutq̄rit'sifer
b·autperegrinussspoponderitanproeosponsor
atfidepmissoroblıgeturfideiussorūomnibus
obligationibusidestsiueresiueūbissiuelitte
rissibeconsensζctaefuerintobligationesadi×
cipotest   adneillutq̄diestutrumciui
lisānaturalisobligatiositcuiadiciat'adeoqd.ut
pseruoq̄q̄ obligetursiueextraneussitquiaseruo
fīsoremaccipisiueipsedominusinidquodsibide
beatur   Praetereasponsorisetfide
pmissorishn̄teneturnisisidepereginofidei
pmissoreq ram'etalioiureciuitaseiusutaturfi
desiussorisat·ethtenet'·
Itemsponsoretfīpmissorlegfuriambiennio
liberant'etq.q.eruntnumeroeotporequopec·
petipoteint°tpartesdeduciturjeosobligatioet
singuliuirilespartesbocabenturfisoresūppe
tuotenent'etq.q.eruntnumerosinguliinsolid·

Pagina interior ex parte non difficulter, ex parte difficillime legitur. 1 spatium post 3am litteram sufficit ad estitue litteras capessendas. 2 littera 10a ū, non ů fuit. 4 ultima littera nullo modo m fuit. 5 in fine mul litterulas extitisse ueri non est dissimile.

Obliganturitaqueliberumecreditoriaque××××× lidpeteresnuncexepistuladhadr××××××××ll×××× creditorasingulisquimsoluendosinipar××× pete eoig distathaecepistulaalegefuriaq.siqsexipon soribafideipromissoribussoluendononithoc onusadceterorumquoqueptinetreteumlexfu riattinitalialocumhabeateuenitutincete×××p×× uinciissponsorqqetfpmissoresproindeacfide iussoresinppetuoteneant'etsingulinsolid×× obligenturnisiexepistuladhadhiqc adiu ·n×× inparte

Praetereainterspon soretfidepmissorlexapu quandamsociaetat·introduxitnsiquis opri suaportionesolueritdeeoq.ampliusdederitad uersusceterosaonesconstituiquaelexanie legemfuriamlataequotempinsolidumobliga bant'undeqrit'anpostleg·furiamadhuclegisa puleiaebeneficiumsupsitetutiqueextraitalia superenlexqd.furiattinitaliaualetapuleiau etiamincaeterisprouinciissetanetiamalisbe·· ficiumlegisapuleiaesupsitualdeqritur×d××××× apuleianptinetitaq.sicreditorabunototum×× secutusfuerithuiussolusdetrimentumer×× scilsiispquofideiussitsoluendonon××××××

Pagina exterior maximam partem difficillime legitur. 2 spatio post 29am litteram uelut haec lectio conueniat: ianitpe 3 in fine nihil amplius scriptum fuisse uidetur. 7 lectio exitus huius uersus admodum dubia est. 9 in fine post d etiam um litterae uidentur extitisse. 10 litterae 31a et 32a fortasse qc' potius fuerunt. 11 in fine nihil amplius scriptum fuisse uidetur. 24 Goescheno in c: ××t hic uersus exire uidebatur.

Suppradictiapparetiisaquocreditortotumpetit poteritexepistuladhaddesiderareutꝑpartein sedet'at·

Ptereaalēg·cicereiacautumēutisq̄sponsorāfide ꝑmissoraccipiatp̄dicat'palametdeclaretetdequa resatisaccipiatetq̣·sponsoratfideipromiſſor ineamobligation·accepturussitetnisip̄·dixerit ꝑmittitsponsoribusetfideiꝑmissoribuſintradi emxx̄x̄·p̄ iudump'tularequoquerat'anexealege p̄dict·sitetsiiudicatumfueritp̀dict·namēē·libe ranturqualēḡ·fisorm̄tinullafits'inusumeſſet· sifisoraccipiam'p̄dicere·

S'bficiumlegumcorniliaeom̄nibuscommuneeq̂ legeidpeodemaputeund·eod·annouetat'inampli oremsummamobligaricreditaepecuniaeq̣inxx̄· milib·etq̄ū·sponsorufideipmissorinamplampe cuniamūusiss·cāml·

Pec āt·creditamdicimusn̄solumeamq̣ credendi c̄·damussetomnemquamtuncyh̄itobligatiocertu eēt·debitumiriidēsineullacondicionededucit' inobligationeitaq̄etexp̄ecq̣indiemcertumdari stipulamureod·numeroeēq̄certumēēadebituri licetp'tempp̄etat'apponeatpecuniaeomneſreſ inealegesignificant'itaq̄sibinumūfrum̄t·etſifind.

Pagina exterior facile legitur. 4 in fine nihil amplius scriptum erat. 8 littera 7a т, non т' fuit. 11 littera 17a ꝛ, non ꝛ' aut ꝛ· fuit. 14 littera 6a ꝺ, non ꝺ· aut ꝺ̄ fuit. 17 in fine nihil amplius scriptum erat, nisi fortasse minium nunc euanuit. 19 littera ab exitu 15a т, non т' fuit.

uhominemstipulemurhaeclexobseruandaeex
quibusdamīmesispmittitealexininfinitumsa
tisaccipereu utisidotisnomīue'q.extitiuidebe
aturaiussliudicissatisaccipiaturetadhucleg
uicesimahreditatiumcaueturutadeassatiida
tionesq·exealegepproponunturlexcornelian
ptineat   Ineoiurequoqueiura
parcondicioeomniumsponsorumfideipromis
sorum·fideiussorq.itaobligarinonp'situtr·G
plusdebeantq.deberetisproquooblígaretur at
exdiuersoutminusdebeantobligarip's sicutin
atstipulatorispsonadiximusnutastipulatorisita
ethor obligatioaccessioestprincipalisobligati
onisnecplusinaccessioneeē·potestq.inprinci
palireoineoq̄q̄·paromniumc ēē q.siquipeorol
ueritehrecipeandichabetc'eomandatiiudiciu
ethocampliussponsoresexlegepublilìaprop
amhabentaZneminduplumq.appellat'depenii
litterisobligatiofituutiinnobtrscript'ciisfit
annomtrscripticiumduplicimuareinpsona
uapsonainpsonumscriptiofitu utisiidq.me
xemptionesca·conductionisa·societatismihi
debeasidexpensumtibituleroapsonainpsonu.
trscriptiofitū·utisiidq.mtitiusdebettibiidex

Pagina interior facillime legitur. 9 littera 15a R, non R' aut R· fuit. 9 littera ab exitu 4a u ex T correcta est. 22 bacillum supra 9am litteram primae manui debetur. 23 litterae 7a et 8a sine siglis scriptae sunt. 24 littera 3a s ex c a prima manu correcta est.

Pensumtuleroidestsititiustesedelegauerit
mihialiacausaēeorumnominumq·arcariauo
canturinhisn̶reb·n̄litterarumobligatioconsi
stitq́ꝑpen̄aliterualetq̨sinumeratasitpecunia
numeratioātpē̄Reinfacitobligationemq̨decre
ctedicemusarcarianominanullamfacereobli
gationems·obligationisfactaetestimoniump
bereundeꝑpriedicitarcarisnominibusēt·ꝑe
grinosobligariq̄ n̄ipsenomesnomenratione
ꝑecaeobligant'q̨genusobligationisiurisgen
tiume·
Tresscripticiisůnominib·anobiligent'ꝑegrini
meritoq̄.ritq̄ q̊da·m̄iurisciuilisētalisobliga
tioq̨neruaeplacuitsabinoāt·etcassiouisume·
siareinꝑsonamfiatnōm̄tr̄scripticiumēt·ꝑe
grinosobligarisiůaꝑsonainꝑsonnobligari
P̀terealitterarumobligatiofieriuideturchiro
grafisetsyngrafisidēsiquisdebereseādatu
rumsesscribatitascilic·utsieonōm̄.ſtipulati
ononfiatq̨genusobligationisproprium ꝑegri
norume consensufiuntobligationeſ
inemptionibusetūditionibuslocationib·con
ductionibussocietatibusmandatisideoātstii
modisconcensudicim'obligaynesyhiq̊n̶ubor'

Pagina interior facillime legitur 8 littera 18ª τ, non τ' fuit. 13 littera 10ª τ, non τ' fuit.

nscripturaeullapproprietasdesideratss'suffi
citeosqnegotiumgeruntConsensisseundein
terabsentesqq.talianegotiazhunt'uutiperpistu
lamaprnuntiumc'alioquinuuor'obligatiointr
absentesfierinpossit
teminhiscontractibusalteralterioobligaturde
e. q.alterumalteriexuonoetaeqp̀staneopor
tetc' alioquininuerborumobligationibusali
usstipuleturaliuspromittatetinnominibus
aliusstipuleturaliuspromittatetinnominibus
aliusexpensumferendoobligeturaliusobliga
turs'absentiexpensumferripotesttetsiuborr'
obligatioc'absentezhinp'sit·
DE EM
—empti——————cumdep̀tioconuenerit
quundump̀tiumnumeratumsitacnearraqd·
datafueritnq.arrenominedat'argumentū·
estemptioniseuditioniscontractaep̀tiumat
certum ēē debetnalioquinsiitainternosco
uenerituttq.titititiusremestimaueritttantisite
talabeonegauitullamuimhocnegotiumhabe
recuiusopinionemcassiuspbatofiliusseteam
emptionemetuendition cuiusopinionemp
culussecutusestii·p̀tiuminnumeratapcon

Pagina exterior maximam partem facillime legitur. 1 littera ab exitu 7ª т, non т' fuit. 14 inscriptio et uersus 15 initium minio exarata erant, de quo pauca tantum et incertissima uestigia praeter eas litteras, quas supra reddidi, supersunt.

Sisteredebetininceterisreb·anp̀tiumēēp'sit
uutihocmodoatogaautfundusalteriusreiual
dequeritnostrip̀ceptorputantet·inaliarep're
consistereptiumundeilluteq̄uulgoputant
ꝑmutationemrerumemptionemetuditionem
⁊hieamquespeciememptionisq uditionisque
uetustissimamēē·argumentoqutunturgre
copoetahomeroquialiquapartesicaitetreliq̂
diusaescholaeator dissentiuntaliutq ēē e
xistimantꝑmutationemrerumaliute⁊nemet
uenditionemalioqueinxxreiixaxiiiremexpe
diriꝑmutatisrebusqueuideaturruenisseetqu
aep̀tiinominedataēēesedrursusutramq re
uiderietuenisseeturtramq p̀tiinominedatam
ēē·absurdumuiderisetaitceliussabinussire
tibiuenalemhabentiuutifundumacceperimet
p̀tiinominehominemfortedederimfundu
q̄d·uideriuenissehominematp̀tiinomineda
tumesseutfundumacciperetur·

locatio āt etconductiosimilibregulisconsti
tuunturnisimercescertastatutasitn̄uidetur
locatioetconductio⁊hiundesialienoarbitrio
mercesꝑmissasitūutquatitiusaestimauerit

Pagina exterior maximam partem facile legitur. 11 pro ( ) quid reuera exaratum fuerit, dici nequit; mihi haec potius lectio sub incertis umbris latere uisa est: OINNPOSSIDE, sed omnia incertissima sunt. 13 littera 17a e magis quam c fuisse uidetur.

Qrituranlocatioetconductiozhat'quadecausa
sifulloinpoliendacurandauesarcinatorisarci
endauestimentadederim'nullastatimmercede
constitutap'teaitdaturusquantiinternosconue
neritqueriturànlocatioetconductiozhaturuti
remtibiutendamdederimetinuicemaliamremu
tendamacceperimqueriturànlocatioetconducti
ozhaturadeoat emptioetuenditioetlocatioet7
ductiofamiliaritatemaliquaminterse habereui
dent'utinquibusdamcausisqrisoleatutrumem
ptioetuenditiozhaturanlocatioetconductiou
utisiquaresinꝑpetuumlocatasitq̧euenitinpdiis
municipumquaeealegelocanturutq̧diuiduecti
galp̀stet'nequeipsiconductoriñqh̄die'p̀dium
auferaturs'magisplacuitlocationemconducti
onemqēē itemquerit'sigladiatoresealegetibi
tradiderimutinsingulosquiintegriexierint
ꝓsudoredenariixxm̀darent'ineosůsingulos
quioccisiadebilitatifuerintdenariosmilleq·
rit'utrumemptioetuenditioanlocatioetcondu
ctiozhaturetm̄ḡ·pl eorquiintegriexierintlo
cationemetconductionem7ctamuideriateor
quioccisiadebilitatisemptionemetuendition
ēē·idqexaccidentib·apparettamqsubcondic'one

Pagina interior facile legitur.

factacuiusqueuenditionemanlocationemiā
nndubitat'quinsubcondic·ruenirialocūmari
p'sintit̄·queritursicumaurificem̄conuenerit
utisexaurosuocertiponderiscertaequaefor
maeanulosmihifacereetacciperetūbiḡrdena
riosc̄c̄utrumemptioetuenditoanlocatioetcon
ductioꝫhaturcassiusaitmateriaeq̄demption·
uenditionemq̄ꝫhioperar·āt·location etcondu
ctionemsedplerisqueplacuitemption·etūditio
nemꝫhiatq̄simeumaurumeidederomercede·
prooperaconstitutaconuenitlocationemcon
ductionemꝫhi:

Societatemcoiresolem'ā·tutorumbonorumaut
uniusalicuiusnegotiū·utim̄cipioremendor·ā u
dendorummagnaāt·q̄fuitanitacoirip'sitsocie
tasutquismaioremparternlucreturminorem
damnip̀stetq·quintusmuciusēt̄pualuitsentē
tiaadeoitacoiripossesocietatemextimauitutdi
xeritilloqq̄ m̄coirip'seutquisnihilomninoda
mnip̀stetsetlucriparterncapiatsimodoopaeiu
tamp̀tiosauideaturutec'siteumc'hacpactione
insocietatemadmittin̄etitap'secoiresocieta
tem7statutunuspecuniamconferatalꝑn7ferat

Pagina interior facillime legitur. 7 littera ab exitu 8a ƌ, non ƌ· aut ƌ̄ fuit. 15 littera 30a r, non r' aut r· fuit.

Etiamlucruminterreos⁊muniesitsepeeNopaali
cuiuspropecuniaualeretillucertumesideparti
B·lucrietdamninihilinteeos7uenerittamaequi
expartibuscommodumutincommoduminter
eoscommuneeēs'siinalteropartesexp̀ssefue
rintuutinlucroinalteroūomissaeineodq̄q̄q.
omissumesimilespartesseruntmanetaťsocie
taseousquedon'ineodemsensupseuerantatc'
aliquisrenuntiaueritsocietatisocietassoluitur
s'planesiquisinh'renuntiaueritsociaetatiutob
ueniensaliquodlucrumsolushabeatuelutisimi
hitotorumbonorumsociuścumabaliquoh̄eet
relictusinhocrenuntiaueritsocietatiuth̄tem
soluslucrifaciatcogeth'lucrumcommunica
resiquiueroaliutlucrifeceritq.noncaptaue
ritadipsumsolumptinetmihiūroq̄dq̄domni
nop'renuntiatamsocietatemadquirit'solicon
ceditursoluituradhucsocietasēt·mortesocii
q̄qsocietatemcontrahitcertampsonamsibie
ligitdiciturēt·k·diminutionesoluisocietatem
qciuilirationek·d·morti[illegible]aequat'sedutique
siathucconsentiantinsocietatenouabidet'inci
peresocietassitemsicuiusexsociisb̄publiceaut
priuatimuenierintsoluit'societassedhaec[illegible]q

Pagina exterior maximam partem facile legitur. 1 ⁊ supra lineam primae manui debetur. 14 littera 21a τ, non τ' fuit.

SOCIETASDEQUALOQMUR..IO.. QCONSENSUZHIT'NU
DOIURISCOGEN..UMEITAQ̄IN..OMNESHOMINESNA
TURALIRATIONECONS.....
..DAT·CONSISTITSIUENOSTRAGRATIAMANDEM'SIUEALI
ENA..AQUESIUEUTMEANEGOTIAGERASSIUEUTALTERI
USMANDAUERIMZHITURMDATIOBLIGATIOETINUICE
ALTERALTERITENEUIMURIDINQ.UEL......TE
MIHIBPP̀STAREOPORTEREN.SITUAGRATIATIBIMAN
DEMSUP..ACUMEMANDATUMQ.ENIMTUTUAGRAFACTU
RUSSISIDDETUASENTENTIANEXMEOMANDATUFACE
REDEBES..ITAQUESIOTIOSAMPECUNIA..DOMITUAEA
.ENTEMHORTATUSFUERIM
UT..AMFENERARESQUIAMEIMUTUAMDEDERISAQUO S
SERUAR..NONPOTUERISNTM.HABEBISMECUMMAN
××××ACTIONEM ITAEMSIHORTATUSSI·
××R×× ALIQUAMEMERQNEXPEDIERITTIBIEAMEMIS
SENTMTIBIMANDATITENERIETADEOHAECITASUTQUE
RATURANMANDATITENEANT'QMANDAUITTIBIUT...
OPECUNIAM..ENERARS'SERUIUSNEGAUITNMG·H'
CA.UOBLIGATUMCONSISTEREPUTA...QUAM..GENE
RALITERALICUIMDETURUTIPECUNIAMSUAMFAENE
RARETSE.MURSABINIOPINIONEMCONSENTIEN
TISQ NALITERTITIOCREDIDISSESQSITIBIMDATUMEET
ILLU.............SDEEA..MDETQ·ZBONOSMORES

Pagina exterior difficulter legitur. 12 reliqua huius uersus pars scriptura uacat. 14 littera 18a s ex c uel т correcta est. 15 primae quattuor litterae ᴅᴀᴛɪ fuisse possunt. litterae ab exitu 14a et 13a incertissimae sunt. 16 litterae 1a et 2a ᴜᴛ, 3a et 4a ᴇᴍ fuisse possunt. 19 litteram ab exitu 4am ɴ' fuisse minus probabile est. 24 littera ab exitu 13a т, non ᴛ fuit.

enon7trahiobligationuutitibimdem'uttitiofur
tumatiniuriamfaciasitemsiquisposmortemmea
faciendummandetinutilemandatumeqgeneralit
placuitabhdisponaobligationemincipereNON
posse. S'recteqqconsummaturman
datumsidumadhucintegrarsitreuocatumfuerit
euanescititemsiadhucintegromandatummori
alterutriusalicuiusjueniatideue'qmandaritu
e'cuimdatsusceperitsoluiturmdatums'utilita
tisc receptumestutsimortuoeoqmmandaue
ritignoranseumdecessisseexsecutusfuerom̄
datump'semeageremdatiactionealioquiniusta
etprobabilisignorantiadamnummihinatferet
ethuicsimileeq.plerisqueplacuitsidebitorme
usmmsodispensatorimeopignorantiamiolue
ritliberarieumc'alioquinstrictaiurisratione
np'sentliberarieoq.alisoluissetq.cuisoluerede
beret
C'atiscuirectemandauerimegressusfueritm
datumegoquideatenusc'eoabeomdatiat7nem
quatenusmeainterreinplesseeummandatum
simimplerepotueritatillemecumagerenpoteit
itaquesimandauerimtibiutberbigratiafund·
ms s c emererstuseclemerisn habebismecum

Pagina interior facile legitur. 3 littera 13a τ, non τ' est. 20 littera 12a ᴅ, non ᴅ· fuit.

MANDATIĀONEMĒT·SITANTIUELISM'DARIFUND·QU
ANTIEMENDUMTIBIMANDASSEMIDQUEMAXIMEIA
BINOETCASS·PLITQ·SIMINORISEMERISHABEBIſME
ESCL·ĀONEMQUIAQUIMANDAT·UTĈMILIB·EMERE
TURISUTIQUEMANDARIINTELLEGIT'UTIMINORIſſI
P'S'EMERETINSUMMASCIENDUMALIQUIDGRATIſ
DEDERIMQUONOMINESIMERCEDEMSTATUIſſEM
LOCATIOETCONDUCTIOꝫHERETURMANDATIĒĒACYNE
UUTISIFULLONIPOLIENDACURANDAUEUEſTIMEN
TAASARCINATORISARCIENDA·
EXPOSITISGENERIBUſOBLIGATIONUMQUAEEXꝫCTU
NASCUNT'ADMONENDISUM'ADQ'RINOBIſNſOLU
ꝑNOSMETIPSOSS'ĒT·ꝑEASꝑSONASQ̄INNOSTRAPO
TESTATEMANUM̄CIPIOUES·ꝑLIB̄EOSQQ̄·HOMINEſ
ETALIENOSSERUOSQ̊SB̄FIDEP'SIDEM'ADQUIRITUR
NOBISS'TTEXDUABUSĈSISIDĒ·SIQUIDEXOꝑISſUIſ
UEXRENOSTRAADQUIRANTꝑEUMQQ̄·ſERUUMINQ̊
USUMFRUCTUMHABEMUSSIMILITEXDUABUſIſTIſ
ĈSISNOBISADQUIRITURS'QUINUDUMIQ̄.INſERUO
HABEṄTLICETDOMINUſSITMINUSTM̄IURIſINEARE
HABEREINTELLEGIT'QUAMUSUFRUCTUARIUſETBO
NEFIDEIP'SSESSORꝑPLACETEXNULLACALIAEIADQ
RIP'SEADEOUTETSINOMINATIMEIDARISTIPULATU
FUERITSERUUSMANCIPIOUNOMENEIUſACCEPIT

Pagina interior facillime legitur. 6 littera 8a ſ, non ſ' fuit. 10 in fine nihil amplius scriptum erat.

Quidamexistimantineiadquri7munemseruu
prodominicapartedominisadquirerecerteex
ceptoeoq·uninominatimstipulandoumancipi
andoamancipioaccipiendoillisoliadquiritur
uutc'itastipuleturtitiodominomeodarispon
desac'itamancipioaccipiathancremexiql titi
dominimeieēē·aioeaqeiemptaestohaereienea
qlibraillurqriturtamq·dominonomenadie
ctumdominietfecitidemfaciatuniusexdominis
iussumicedensnostripceptorpindeeiqiusse
ritsoliatquiriexistimantadquesinominatim
eisolistipulatusessetseruusmancipioueacci
pissetdiuersaescholaeauctorpindeutriusque
adquiriputantacsinullisiussumjuenissettol
lituràt·obligatiopcipuesolutionee'q·debeat'
undeqritursiquisconsentientecreditorea
liutpaliosolueritutrumipsoiureliberetura
nostrispceptoribusplacetanipsoiuremaneat
obligatussetaduersuspetentemexceptione
dolimalidefendidebeatquoddiusaescholaeau
ctoribuisumefitpacceptilationemtollit'obli
gatioacceptilatioateūūtiimaginariasolutioq
nexubor'obligationetibidebeamidsiueli
hiremittereporteritsicfieriutpatiarishaecubat

Pagina exterior facillime legitur. 7 littera ab exitu 5a ı, non ʌ fuit.

Edicereq egotibiꝑmiSihabesneacceptumet
turespondeasabeoquodgenereutdixim'u'n
ēt·ceterecōsentaneumꝑuisumēūbisfactam
obligationemp'sealisū·bisdissoluiſetidq·ex
aliac·sadebeat'potestinstipulation·deducie
ꝑacceptilationemimaginariasolutionetm
s·t·a acceptumfacerenp̄c'alioquinsoluieiſtā
possitit·q·debetpropartedebetpectesoluire
ctesoluita·ātinpartemacceptumfieripsitq×
sit·ēetaliaspeciesimaginariaesolutioniſpae
ēt·libramq·etipsumgenuscertisincauſiſrece
ptisumēuutisiquideonōm·debeatq·paeetlibr
gestumēt·siueq·texiudicatīcdebitathibem
n̄minusqquinq·testesedlibripensdd ..qliberat
itaōloquaturq egotibitotmilib·condemnat××××
mecconmen ×ctesoluolueroq h'aereaeneaq
librahanctibilibramprimamp'tremanqexpen
delegempublicamdd·assepcutitlibrameum
detelaq·liberatumūutisoluendīcsimilitlega
tariusĥeodem̊liberatdelegatoq·pdamnatio
nemrelictēuttmsel'sicutiudicatuscondemna
tiseēēsignificatitah .. ×sedaredamnat·ēedi
catdeeotm tt pot·ĥeom̊librariq·pondere nu
meroconstetetitasicertumsitquidametdeeo
·XII·

Pagina exterior non facile legitur. 1 littera 8a ɋ fuisse uidetur. 2 pro | duabus litteris plus extitisse uidetur. 6 paenultima littera incertissima est. 8 littera 14a ᴛ, non ᴛ' fuit. 8 litterae ab exitu 7a usque ad tertiam incertissimae sunt. 12 littera 28a ᴛ, non ᴛ' fuit. 12 in fine fortasse lıbrā potius scriptum erat. 15 in fine uſſu litteras extitisse ueri simile uisum non est. 16 supra 5am litteram ı fortasse additum erat; nec non supra uicinas litteras nonnullae litterularum umbrae apparent. 16 littera 9a e. g. ʀ litterae spatium non excessit.

Quodmensuraconstatindeꝫmantp̄tereano
uationetollit'obligatiouelutisiq.tumdebeatá
titiodaristipulatussimꝑiūtunouepsonaeno
uanasciturobligatioetprimatollittranslata
inposterioremadeoutinduumlicetposterioristi
pulatioinutilissittamprimanouationisiuretol
laturuutisiq.mihidebesātitiop'mortē'uamuli
erepupilloues·t·a·stipulatusfueroq.casure
amittonametpriordebitorliberat'etp'terior
obligationullaenonidiurisēsiaseruoistipula
tusfueroꝑtuncproindeathucobligatustenet'
acsip'teaanullostipulatusfuissemsedsieād
psonasitaquap'teastipuleritademumnouatio
fitsiquidinp'teriorestipulationenouisitfor
tesi7diciousponsoradiesadiciat'atrahatur
s'q̄desponsoredixiñ9statꝑdiuersaescolae
atoribusplitꝑadnouationemꝑficerespon
risadiection·adetractation q.āt·diximussicon
dicioadiciaturnouation fierisicintellegic·
utitadicamusfactamnouation sicondicioex
titeritalioquinsidefeceritduratpriorobliga
tios'uideamnumisquieonomineagatdolapa
cticonuentiexceptionep'sitummoueriqui
deturjeosidact·utitiaearespeteret'sip'ꝭioris

Pagina interior facillime legitur. 12 littera 23a ex o correcta est. 19 ultima littera nullo modo $\overline{o}$· fuit.

STIPONISEXSTITERITCONDICIOSERUIUSTM̄·SULPICIUS
EXTIMAUITSTATIMETPENDENTECONDICIONENOBATIO
NEMFIERIETSIDEFECERITCONDICIOEXNEUTRACSAAGI
POSSEEOMREMPERIREQ̄CONSEQUENTERETILLUTRE
SPONDITSIQUISIDQ·SIBI·TITIUSDEBERETASERUOFUIT·
STIPTUSNOUATIONUMFIERIETREMPERIREQC'SERUO
AGIN̄P'S'INUTROQUECASUALIOIUREUTIMURN'MAGISHIS
CASIBUSNOUATIOFITQ·SIIDQ·TUMDEBEASAPEREGRINO
CUMQUOSPONSIO7MUNIONĒSPONDESUERBOSTIPU
LATUSSIM· TOLLITURATHUCOBLIGATI
OLITISCONTESTATIONESIMODOLEGITIMOIUD·FIERITA
CTUMNAMTUNCOBLIGATIOQ̄D·PRINCIPALISDISSOLUIT
INCIPIATAT̄·TENERIREUSLITIB·CONTESTATIONESETS'
CONDEMNATUSSITSUBLATALITISCONTESTATIONEINCI
PITEXCIUDICATITENERIETH'QAPUETERSC̄·TUMĒ·ANTE
LITEMCONTESTATAMDAREDEBITOROR̄EP'LITEMCON
TESTATAMCONDEMNARIOREP'7DEMNATION·IUDICAT·
FACEREŌEUNDEFITUTSILEGITIMOIUDICIODEBITPETI
EROP'EADEEOIPSOIUREAGERENONP'SIMQINUTILITI
DODARIMIHIOR̄QLITISCONTESTATIONEDARIOR̄·EDE
SIITALITERATQUESIIMPERIOCONTINENTIIUDICIOEGE
RIMTUNC NOMINUSOBLIGATIODURATETIDEOIPSO
IUREP'TEAAGEREP'SUMUSS'DEBEOP̄EXCONREIIUDICA
TAEUINIUDICIUMDEDUCTESUMMOUERIQ̄·ATLEGITIMA

Pagina interior facile legitur. 12 ultima littera T, non T' fuit. 18 littera ab exitu 5ª T, non T· fuit. 24 in fine nihil amplius scriptum erat.

iudicetqimperiocontineantsequen tiq7mtario
repetemus
transeamusnuncadobligationesqexdelicton...
turuutisiquisfurtumfeceritbrapueritdamnu
dederitiniuriamcommiseritquarumomniumre
r unogenere7stititobligatioc'exzctuobligatio
nesiniiiigeneradeducantursicutsupraexpoſuim'
Furtorumaut generasēr suletmasuriussab·iiiiee
dixeruntmftumetnecm̄f̄tumconceptumetobli
gatumlabeoduom̄f̄tumnecm̄f̄nconceptumeto
blatumspeciespotiusȧonisēē furtocoherenter
quamgenerafurtorumq saneueriusuidet'ſicut
inferiusappareuitm≡tu≡≡fructumquidamid≡
sedixeruntq̊dumfitdep̀henditurali̊ulterius
q·eolocodep̀henditubifitūūsiin ·olibetoolibar
inuinetouuar·furtumfactumeqdiuineoolibetoa
uinetofueritasitasiindomofurtumfactumſitq
diuineadomofursitaliiadhuculteriusc̄ourq·´··´
i·m̄f̄f· ēedixeruntdonecp̄ferreteoquopferre
furdestinassetaliiadhuculteriusq.doqeamre
furtenensuisusfueritqsanoptinuitſetetillor'
saq̇existimauer·donecp̄ferreteoquofurdesti
nassetdep̀hensumfurtumm̄f̄.tu.· ēē ideonon
uidetum̄pbariqma namrecipitdubitatione...

Pagina exterior ex parte difficulter legitur. 1 pro // mihi nte lectio multo probabilior uisa est. 2 littera 5a r non uidetur fuisse. 12 in fine utrum ſicut an potius ſicuti scriptum fuerit, dici nequit. 18 in fine post urq fortasse ueiie uel simile quid, non uefur scriptum erat. 19 litteram 4am t· ex f· correctam fuisse ueri non prorsus est dissimile. 19 littera ab exitu 12a t, non t' fuit. 24 quattuor ultimae litterae incertissimae sunt.

UNIUSDIEIANETIAMPLURIUMDIER·SPATIOIDTERMINA
DUMSITQ·EOPTINETQ·SAEPEINALIISCIUITATIBUSSURRE
PTERESSINALIASCIUITATESUELINALIASPUCIASDESTINAN
FURPFERREEXDUAB·ITAQUESUPERIORIBUSOPINIONIB·
ALTERUTRAADPBATMG·TM PLERIQPOSTERIOREMPBANT
NIMF·TUMFURTUMQ·SITEXISQDIXIM'INTELLEGITURN
Q·MFMNEIDNECMFTE· CONCEPTUMFURTU
DICITURC'APALIQUEMTESTIB·PSENTIBUSFURTIBUSRA
SITAETINUENTAENINEUMPROPRIAACONSTITUTAEQU
ISFURNONSITQUAEAPPELLATURCONCEPTI
OBLATUMFURTUMDICIT'C'RFURTIBATIBIABALIQUOOBLA
TASITEAQUEAPUTTECONCEPTASITUELUTIQUERIEAMEN
TEDATATIBIFUERITUTAPUTTEPOTIUSQPEUMQUIDEDE
RITCONCIPERETURNTIBIAPQUEMCONCEPTAE·PPRIA
ADUERSUSEUMQUIOPTULITQUFURNSIT7STITUTAE·AC
ZAPPELLATUROBLITIEETPHIBITIFURTIADUEUMQUIFUR
TUMQUEREREUOLENTEMPHIBUERIT
POENAMFTIFURTIEXLEGE·XII TAB CAPITALIERATNAM
LIBERBERBERATUSADDICEBATUREICUIFURTUMFECERAT
UTRUMAT·SERUUSEFFICERETUREXADDICTIONEANAD
IUDICATILOCOCONSTITUERET'UETERESQREBANTINEU
ATQUERBERA[T][A] —————— P'TEAINPBATAEAPE
RITASPOENAEETTAMEXSERUIP SONAQ EXLIBERINQU
ADRUPLIAOPTORISED·CONSTITUTAEST

Pagina exterior ex parte difficulter legitur. 4 tertia littera R non R fuisse uidetur. 8 in fine e uix additum erat. 22 pro [ ] Goeschen dubitanter: us

NECMFTIFURTIPOENAPLEG TAB·DUPLIINROGATUREA
Q EI·PR7SERUAT7CEPTIETOBLATIPOENAEXLEGEXII TAB·
TRIPLICE·QUASIMILITAPTORESERBAT'PHIBITIACTIO
QD·RUPLIE·EXEPR INUTRODUCTALEXATEONOM·NUL
LAMPOENCONSTITUITHOCSOLUMPCEPITURQQRERE
UELITNUDUSQ·RATLINTEOSCINCTUSLANCEMHABENS
QUISIQUIDINUENERITIUBETIDLEXFURTUMMFCET
QUIDSITATLINTEUMQUESITUMESETUERIUSSEAMTU
TIGENUSEEQUONECESSARIAEPARTESTEGERENTQR·LEX
TOTARIDICULAE·N QUIBESTITUMQREREPHIBETISETNU
DUMQ REREPROHIBITUSEEOMG Q·ITAQUESITARIN
UENTAMAIORIPOENESUBICIATURDD QUODLANCEMSI
UEIDEOHABERIIUBEATUTMANIBUSOCCUPANTISNFU
BICIATSIUEIDEOUTQINUENERIIBIIMPONATNEUTR'
EOR·PCEDITSIIDQ·RAT'E'MAGNITUDINISANAT'AECITUT
NEQ.SUBICINEQUEIBINPONIP'SITCERTENDUBITATUR
CUIUSC'QUEMATERIAESITEALANXSATISLEGIFIERIPRO
PTERHOCTM·Q·LEXEXEAC MF·TUMFURTUMEEIUBET
SQSCRIBUNTFURTUMMF·ALEGEANATURALEGEIDIPFU
DEQUOLOQUIMURNATURAILLUDDEQUOSUPIUSEXPO
SUIMUSS'UERIUSENATURATANTUMMF·TUMFURTU·
INTELLEGINEQUEENLEXFACEREPOTESTUTQMFTUFU
R NONSIMFTUSSITNMG·Q QUIOMNINOFURNONFIT
FURSITETQUIADULTERAHOMICIDANSITADULTERUEL

Pagina interior facillime legitur. 11 littera 4a q aut q·, non q fuit. 19 littera ab exitu 8a ex s correcta est. 23 littera prima R cum spatiolo, non R neque R· fuit. 24 littera 19a A non A fuit.

Omicidasitatillutsanelexfacerepotestutꝓinde
aliquispoenateneatatquasifurtumueladulteri
umūhomicidiumadmissetq̄ū·ƞeor·admiſerit·
Furtumāt̄·fitnonsolumc·quisintercipiendic̄a
remalienamadmouetetgeneraliterc'quiremali
enaminuitodomino7trectatitaq̄ siquisremqu
aeaputeumdepositasitutaturfurtumcommit
titetsiquisutendamremacceperiteamq̄·inaliu
usumtranstuleritfurtiobligaturūutisiquisar
gentumutendumacceperitquasiamicosadcen
daminutaturusrogaueritetidperegresec·tule
ritāsiquisaec·gestandigratiacommodatumlon
giuscumaliquoduxeritꝗueter̄scripseruntde
eoquiinaciemꝑduxissetplacuitt̄m·eosquibur
commodatisaliteruterenturquttendasacce
pissentitafurtumcommitteresuntelegantid
seinuitodominofacereeumqsiintellexissent
n̄ꝑmissurumutsiꝑmissurumcredentextra
furticriminuiderioptimasanedistinctioēq·
furtumsinedm̄·n̄committiturs'etsicredatali
quisinuitodominoseremtrectaredominoāt̄
uolenteidfiatdiciturfurtumn̄fieriundeillut
q̄·situmetꝓbatumēc'titiussr̄·meumcolligitaret
utquasdamr̄mihisubriperetetadeumꝑferet

Pagina interior facillime legitur. 2 littera 18a T, non T' fuit. 6 littera 15a N ex T correcta est.

idadmeprtulitegodumuolotitiuminipsodelicto
dep̄henderepmiserumuoquasdampadeumpre
requeumirumfurtianseruicorruptioiudicium
teneattitiusmihianneutrorponsumneutrocu
tenerifurtiideoq̄ninuitomecontrectareser
uicorrusp̄tiideoq̄deteriorserfactusneit
idumai eiliberorhominumfurtumfituusiquis
liberorumnostrorumq̄inp̄ot̄ nostrassiueet
amuxorqinmanunostrassitsiueetiudicatusuel
auctoratusmeussubreptusqueriaiiqdet sacret
quisquefurtumcommittitu utisidebitorrem
qcreditorpignoridedītsubtraxeritu ēt b· f· poi
sessoriremmeampossidentisubripuerimunde
placuiteumquiserdumsuumquemaliusb̄.f.p'ti
debatadsereuersumcelaueritfurtumcommit
tererursusexdiuersoinedumalienasr̄occu
pareetusucapere7cessume·neccreditorfur
tumfieriuūrh̄tariasquarumh̄.. nenactuip'
sessionemn̄necessariusheressetnneceita
riohdeextateplacuitn̄prohdeusucapip'sitde
tor..emq̄fiduciaeccreditorimancipaueritaini
recesseritdumeaqinsuperiorecommentari
orettulim'sinefurtop'sidereeturusucaperepotest
idumfurtitenetur c'ipsefurtumnfeceritq̄li

Pagina exterior praeter ultimos uersus non nimis difficulter legitur. 1 supra 8am et proxime sequentes litteras sigla nulla extitit. 3 litteram ab exitu 9am u fuisse ueri minus simile est. 4 littera 6a T, non T' fuit. 7 litterae 7a et 8a ET, non QT fuisse uidentur 10 littera 24a, quae correctionem passa est, ad q litterae formam proxime accedit. 12 littera ab exitu 7a nullo modo s fuit. 18 litterarum ab exitu 9ae et 8ae lectio incertissima est

ecuiusopeconsi liofurtumfactumeinquonu
meroeqnummostibiexcussituteosaliussurri
peretu·opstitittibiutaliussurriperetaobesaut
uobestuasfugauitutaliuseasexciperetethocue
teresscripseruntdeeoquieopannorubrofuga
uitarmentumsedsiquisp lasciuiametndatao
perautfurtumcommiteret'factumsituideuim'
a·utilisatquedearidebeatc'plegemaliquiliam
qdedamnolataet·culpapuniatur·
Furtiat·aoueei7petitcuiusi e remsaluam ee·li
cetdominusn sititaq necdominoaliter7petit
qsieuminsitremnonpireundeconstatcredito
remdepignoresubreptofurtiagerep'seadeo
qd utque u ipsedominusidestipsedebitoream
remsubripueritdominuscreditori7petatacti
ofurtiitemsifullopulliendacurandaueautsar
cinatorsarciendauestimentamercedecertaac
cepiteaquafurtoamiseritipsefurtihabetaon·
N dominusq dominiN id e t a N perissecumiudi
ciolocatiaf× ulloneautsarcinatoresuumsequi
p'ssetsimodoisfulloasarcitorrempstandefse
sufficiatnsisoluendonetuncqaabeodominu
simconsequinpotestipsifurtiaoconpetitqhoc
casuipsiusintereremsaluamee·dequefullone

Pagina exterior praeter quinque ultimos uersus facillime legitur. 1 littera 14a correctionem passa est. 6 littera 17a q. non q neque q̄ fuit. 20 post 11am litteram una littera erasa est, quae fortasse f fuit. 21 littera 37a nullo modo a fuit. 21 pro tribus ultimis litteris de ra quoque cogitare possis.

ASARCITOREDIXIM'EADEMTRANSFEREM'ETADEUMcui
REMCOMMODAUIMUSNUTILLΨMERCEDEMCAPIEN
DOCUSTODIAMP̀STANTITAHIQ̄Q̄.UTENDOCOMMODum
P̣CIPIENDOSIMILITNECESSESEHABENTCUSTODIAm
P̀STARESEDISAPUTQUEMR̄DEPOSITAECUSTODIAM
NP̀STATUMTANTUMQUEINEOOBNOXIUSĒ·SIQUIDIPse
DOLOFECERITQUADEGREISUBREPTAFUERITQUAER
TITUENDAEE'NONOMNINOEDEPOSITIENONTENe
TURNECOBIDE'IEREMSALUAMĒĒ·FURTIITAQ̄·AGe
RENONPOTESTETEAAODOMINOCONPETITINSumma
SCIENDUMESTQUASITUMĒĒ·ANIMPUBESREMALie
NOUENDOFURTUMFACIATPLERISQ̄ PLACETQFUR
TUMEXADIECTUMCONSISTITITADEMUMOBLIGARi
EOCRIMINEIMPUBEREMSIP̣XIMUSPUBERTATI
SITETOBIDINTELLEGATSEDELINQUERE:
QRESALIENASRAPITTENETURETFURTIQ̄SEMMAG·
ALIENAMREMINUITODOMINOTRETATQ̣Q̄RAPITITAq̄
RECTUMĒĒEUMIMP̣BUMFUREMĒĒ·SETPROPRIA
AONEE'LECTINOMENP̀TORINTRODUXITQ̄APPELLa
TURUIUONOR'RAPTOR'ETEINTRAANNUMQUIADRu
PLIAY P' ANNUMSIMPLI Q̄.ACTIOUTILISĒ SETSIquisu
NUAMREMLICETMINIMAMRAPUERIT·
DAMNIINIURIAEAOCONSTITUITP̣LEGEMAQ̄LIAMcu
IUSPRIMOCAPITECAUTUMESIQUISHOMINEMALienu

Pagina interior facillime legitur. 2 littera 22a ı ex u a prima manu correcta est. 5 littera ab exitu 10a e, non ē fuit. 16 litterae 24a et 25a eт, non ēт̄ neque eт· fuerunt. 16 ultima littera q·, non q̄· fuit. 17 pro [] mihi potius ſı uel ɴ· uel simile quid scriptum esse uisum est. 23 littera 25a т, non т' fuit

Eamuequadrupedemquarecudumnumeroſit
iniuriaocciderit quantiearesineoannopluri
mifuittantumdominodaredamnet'isiniuriaāt·
occidereintellegiturcuiusdoloaculpaidaccide
ritnecullaalialegedamnumq̧sineiniuriadatre
p̄ h̄ dicitaqueinpunitusēquisineculpaetdoloma
locasuquodamdamn.committitnecsolumcorpuſ
inactionehuiuslegisaestimat's'saneiseruoocci
soplusdominuscapiatdamniq̧p̀tiumseruisidq̄q̄
aestimaturūusiseruusmeusabaliquoh̄r̄inſti
tutusanteq̧iussumeoh̄temcernereetoccisos
fueritn̄eꞥtantumipsiusp̀tiumaestimat's'et
h̄tisamissaeq̧titasitemsiexgemellisūexcomoe
disū exsyponiacisunusoccisusfueritn̄ ſolū·
occisifitestimatiosedeoampliusq̍7putatq̧ce
teriquisups̄deꝑtiatisidemiuriseēt·siexpari
mularumunamuēt·exquadrigisaequorumu
numocciderit cuiusāt·serū occisusē ıſliberū
arbitriumhabetūcapitalicrimineremfacere
eumquiocciderit ūhacleg·damnumꝑsequiq̧āt
adistumēinhacleg·q̧ tiineoannoplurimiear
fueritillutefficitsiclodumputaāluscumſeroc
cideritquiineoannointegerfuitaestimatiofi
atq̊fitutquis̄plusindumsequat'quameidamnū·

Pagina interior facillime legitur. 4 littera 30ª ᴀ, non ᴀ̄ fuit.

datumest
Capitesecundoadstipulatoremq'pecuniaminfrau
demstipulatorisacceptamfeceritq̨tieareseeta
tiaoconstituit'q̨etipsapartelegisdamninomao
neminroducim'fesedidcauerinfuitnecessari
umc'aymdatiadeampremsufficeretnisiq̨eale
geaduinfitiantemindupl umagit'
Capitetertiodeomnicet erodamnocauetitaqueri
quisseru u eam qd.rupedemquepecudumnu
merodeuucanemaferamuestiamuursumleo
nemuulneraueritoccideritéahoccapiteao
constituitinceterisq̄q animalib·iteminomni
b·rebusquaanimacarentdamnuminiuriadat·
hacparteuindicat'siquidenustuma· ruptumā·
fractumactiohoccapiteconstituitq̄q·poterit
solaruptiappellatioinomnesistasc'ufficere
ruptumē·undensolumustāāruptaafractaiet
etscissaetcollisaeteffusaetqmuitiataapempta
atq̄deteriorafactahocuerbo7tinent'hoctm kap
nquantiineoannosetq̨tiindieb·xxx·pxumuSe
ar·fueritdamnatisquidamnumdederitacne
plurimiqduerbumadicit'etideoquidamputputa
ueruntliberumēē·iudiciumadidtempusexdie
busxxx·aestimationemredigerequoplurimi

Pagina exterior praeter ultimos uersus non difficulter legitur. 7 ultima littera aut T' aut T fuit. 8 littera ab exitu nona T, non T' fuisse uidetur; idem de uersus 12 littera 10ª et de u. 21 littera 14ª dicendum est.

Resfuituelad[o]ōidquodminorisfuitſedsab·placu
itpindehauendumacsethacparteplurimi[p]⁝ūbu
adiectumeētnamlegislatorem7tentumfuis
seetplacuititademumexistalegeaynemeēesiqſ
corporesuodamnumdederitq[o]aliomododamno
datoutilesaōnesdantuusiquisalienumhomi
nemanpecudemincluseritetiamenecaueritа
iumentumtamuehementegeritutrumpe⁝it·
siquisalienoseruopsuaseritutinarboremasce
deretuinputeumdescenderetetsiascendendo
adescendendoce⁝ideriāmortuusfueritaaliq
partecorporislaesussit⁝tempsiquisalienum[a]
ser·deponteanripainflumenpieceritetisſuf
focatusfueritq[u]q̄hiccorporesuodamnumdediſ
seteoq pieceritndifficilitintellegipoteſt·
Iniuriaat·committit·n̄solumc'qspugnoputaut
fustepcussusu et·iuberatuseritsedetsicui7ui
ciumfactumfueritsiueqsuonalicuiusquaſideb
torisscienseumnsibideberesibipscripserit
siuequisadinfamiamalicuiuslibellumācarmen
scripseritsiueqsmatremfamiliamaptextatum
adsectatusfueritetdeniquealiispluribusmodis
⁝patiainiuriamuidemurnonsolumpnosmetip
sossedet pliberosnostrosquosinpōt·habem'

Pagina exterior propter scripturae pallorem non facile legitur. 6 littera 19a T, non T' fuisse uidetur.

ITEMP̄UXORESNOSTRASC INMANUNOSTRASINTITAqu
ESIUELTIAEFILIAEMEAEQ̄ TITIONUPTAEINIURIAMFEce
RISNONSOLUMFILIAENOMINAETECAGIINIURIARum
POTESTUERUMET̄MEOQ̄Q̄ ETTITINOMENSERUOĀTipsi
Q.NULLAINIURIAINTELLEGITFIERISEDDOMINOPEU̅
FIERIUIDETURN T·MISDEMMODISQB·ET̄ P̄ LIBERor
NOSTROSUELUXORINIURIAMPATIUIDEMURS'ITAcu
QUIDATROCIUSCOMMISSUMFUERITQ.APTEMINTu·
ELIAMDOMINIFIERIUIDET'UUTISIQUISALIENUmser̄·
UERBERAUERITETINHUNCCASUMFORMULAPponi
T'ATSIQUISERUO7UICIUMFECERITU̇PUGNOEUMP̄
CUSSERITNONPROPONITULLAFORMULANECTEme
REPOTENTIDATUR·
POENAĀT INIURIARUMEXLEGUMX̄II·TABULASPRO
PTERMEMBRUMQ̄D·RUPTUMTALIOERATP̄POSŮFra
CTUMA 9LISUMTRECENTORUMASSIUMPOENAE
RATUUSILIBEROOSFRACTUMERATATSISERUOC̄L·PP̄.
CETERASŮINIURIAS X̄X̄Ū ASSIUMPOENAERITcon
STITUTAETBIDEBANTURILLISTEMPORIBUSINMAGna
PAUPTATESATISIDONEAEISTAEPECUNIAEPENAE
NESETNUNCALIOIUREUTIMURPMITTITENIMNo
BISAP̄RSIISINIURIAMESTIMAREETIUDEXUELTan
TI7DEMNATQTINOSAESTIMAUERIM'UMINORISP
ILLUUISUMFUERITSETCUMATROCEMINIURIAMpr·

Pagina interior facillime legitur. 5 littera 23ª T, non T' fuit. 12 littera 19ª T, non T' fuit. 21 littera ab exitu 7ª T, non T' fuit. 24 litterae 5ª et 6ª UI ex TIT correctae sunt.

AESTIMARESOLEATSISIMULCONSTITUERITQTAEPE
ONOMINEFIERIDEBEATUADIMONIUMACIPSAQTITA
TETAXAMURFORMULAMETIUDEXQUIPOSSITUMINO
RISDAMNAREPLERUMQ·TM·PROPTERIPSIUSPR·AU
CTORITATEMNONAUDETMINUERE7DEMNATION
ATROXAT INIURIAAESTIMATUEXFACTOUUSIQUIIABA
LIQUOUNERATUSA·UBERATUSFUSTIBUSUECAESUI
FUERITU·EXLOCOUUSICUIINTHEATROAINFOROIN
IURIAFACTASITUEXPSONAUUSIMAGISTRATUSINIU
RIAMPASSUSFUERITUSENATORIBUSABHUMILIPRO
NAFACTASITINIURIA:~

LIB. III EXPLIC.

Pagina interior facillime legitur.

Pagina exterior a scriptura uacua erat.

q, generaaonumsintueriusuideturduoeein
remetinpson·nquiiiiieedixer'inexsponsion×
generibusnanimaduerteruntquasdamspecies ao
num+generaseretulisseinpsonao·e·quaagim'
quotiensc'aliquoquinobisuexzctuuexdelict·obli
gatuseidec'intendimusdarefacerepstarieo
× einr × × aoec a corporalemremintendimusno
strameeex ×usaliq nobis7peterẹuuuten d× aute
difruend×× undiagendiaquamueducendiualtius
tollendi ospiciendiueaoexdiuersoaduersario
estnegatiuasicitaq discretisaonibuscertumest
np'senosremnostramabalioitapeteresiparet
eumdeoteren'nq nostrumenobisdaripc'sc l
iddarinobisintellegaturqnostrumfiatn'rer
q·nostraamplicisfieripplaneodiofur'qmagis
pluribusao nib.teneantreceptumeutextrapoe
namdupliaquadrupliceireicipiendaenom·fu
resexhacao nemteneant'sipareteosdareopre
qu sitet·aduersuseoshaecaoquaremnostram
ee petimus·
Appellanturat·inremqd·actionesuindicationes
inpsonamuaonesqbdarefieriueoportereinten
dimus7dictionesagimusat dumutremtt·con

XIII·

Pagina exterior non difficulter legitur. uersus 1 et initium uersus 2 atramento uacant. 11 fenestra quae post 8am litteram hiat uelut ad pr, non ad upr aut apr litteras capessendas sufficit. 14 litterae ab exitu 23a et 22a ue magis quam ite fuisse uidentur. 14 littera 2a u fortasse ex a correcta est. 17 littera 20a t. non t' fuit. 19 littera 13a multo magis m quam et fuisse uidetur.

Sequamurıdumurpoenamtat aliaúrremetpoe
narem tat psequimuru utaonibusexzctuagim'
poenamt:t consequimuruutao nefurtietini
uriar'et<quorundamopinionemacneuibono
r'raptor'nipsiusreieruindicatioet7dictiono
bis7petitremũetpoenampsequimuruutexhi
causisexq̃b·aduersusinfitiantemindupluma gi
musq.accidit paonemiudicatı·ldepensidamni
IN —— aeuaqu ia alegatorumnom.qpdamna
tionemcerterelictaesuntquaedampterea s·ac
nesq adleg ão nemexpmunt'q dam uauiacpo
testateconstantq.utmanifestumfiatopuseut
pusdeleg aonibusloquamur·

Actionesquasinusuueteresabueruntlegisao
nesappellabaturuelideoq legib pditaeerantq
p tuncedictappr·isqb·7plurisaonesintroductae
s nondum inusuhabebanturu ideoquiaipsar'
leg·uerbisaccommodataeeranteti deoimmu
tabilespindeatq·legesobseruant'undeeumq̃de
uilibussuccisisitaegiss utin ao·neuitesnomi
naretresponsumeumremp didis c'quiade
buissetarbornominareeoq lexxii·tab·exqua
deuitibussuccisisao·7peteretgeneralifdear
boribussuccisisloqret'legeat agebaturmodit

Pagina interior maximam partem facile legitur. 2 littera 2ª a, non ã fuit. 4 littera ab exitu 9ª c, non o fuit. 9 pro ... Bluhme ····ıre... 10 ultima littera c, non o fuit. 21 littera ab exitu 7ª c', non e' fuit.

QUINQ SACRAMENTOPIUDICESP'TULATIONEMP7
DUCTIONEMPMANUSINIECTIONEMPPIGNORISCA
PTIONEM
SACRAMENTIAŌGENERALISERATADQUIBUSNPREBU'
UTALITAGERETURLEGECAUTUMNERATDEHISSACRA
MENTOAGEBATUREAQ̄AŌ PINDEPERICULOSAERAT
————————IIATQ H'TEMPOREPERICULOSAE AO CER
TAECREDITAEPECUNIAEPP̄.SPONSIONEMQUAPERI
CLITATURACTORSINDEBITUMPETATNQUIUICTUSERAT
FALSIICQ××IIIA..HTEMPOREPERICULOSAĒ AO CER
TAECREDITAEPEC·AEPP̄ SPONSIONEMQUAPERICLITA
RET'REUSSITEMERENEGETRESTIPULATIONEMQUAPE
RICLITAT'ACTORSIN̄DEBITUMPETATN Q UICTUSERAT
SUMMAMSACRAM̄TIP̀STABATPOENAENŌMEA..
INP..BLICUMCEDEBATP..ESQ EONŌM P̀ TORDABA
TURN̄UTNUNCSPONSIONISETRESTIPULATIONISPOE
NALUEROCEDITADUETEARIQUICERITUTPOENAATSA
CRAMENTIA QNGENARIAERATAUTQNQUAGENARIAN
DEREBUSMILLEAERISPLURISUEQUINGENTISASSIBU
DEMINORISUŌQNQUAGINTAASSIB·SACRAMTOCON
TENDEBATURN̄ITALEGXIITAB·CAUT·ERATSIDELIBER'
EHOMINISZ̄U SIAERATET·SIPTIOSISSIMUSHOMOCET
TAM·UTL·ASSIB·SACRAMTOCONTENDERETEAD·LEGECAU
TUMEFABORISC̀LICETLIBTATISNEORARENT'ADSERTOR

Pagina interior ex parte difficulter legitur. 10 init. FALSI lectio certissima est; pro . Bluhme modo AC..A..III, modo A . . MIN, modo A . . MIU..; proximum post FALSI locum AC uel AE litteras obtinuisse probabile est, quas post duarum litterarum interuallum N fortasse sequebatur.

.. IN

IIDQ.S

S I A C OMNESAONES

....ONECASSAC

CAPTUS

NIDCIIINDUO

ADIUDICEMACCIPI . ND

De pagina exteriore praeter paucas litteras, quas Goeschen et ego extricauimus, nihil nisi incertissimae litterarum umbrae supersunt.

Uenirentposteaū·reuersisdabat'u¦at·xx×⁝⁝
dexdet'plegempinariamfactume anteeam at
leg× × ×× ⁝⁝mdabat'iudexillutexsuperioribu¦ ¦
tellegimussidereminorisq̄·aeresagebaturq
quagenariosacramtononquingenarioeosco
tenderesolitosfuissep'teatmq̄iudexdatumeet
comperendinumdiemutadiudicemueniren¦
denuntiabantdd.c'adiudic·ueneranteq̄ap
eumg·porarentsolebantbrebitereietquasip
indicemremexponereq̄.dicebat'causaecolle
ctioquasicausaesuaeinbreuecoactio·
Siinr·agebaturmobiliaq̄d·etmouentiaq̄·modoin
jusadferriadduciuep'sentiniureuindicauan
turadhuncmodumquiuindicabatrestucamte
nebatdd.ipsamremadp̄hendebatūū·homine
etitadicebathuncegohominemeiqmeumeeaio
se7dumsuamcsamsicutdixieccetibiuindicta
inposuietsimulhominifestucaminponebatad
uersariuseadsimiliterdicebatetfaciebatcum
uterq̄·uindicassetp̄r.dicebatmitteamboho mi
n·illimittebantq̄priorsuindicabatp'tuloanne
dicasquaexcuindicauerisillerius feciisicutui
dictaminposuidd.q̄prioruindicaueratdicebat
quandotuiniuriauindicauisti·

Pagina exterior facile legitur. 1 littera 29a nullo modo q aut d fuit. 3 post alteram litteram gestati scriptum fuisse ueri non est dissimile, Goeschen tamen haec potius descripsit. (g ii n a t a u) ⁝⁝⁝⁝⁝m, Bluhme: ×n××sum 22 littera ab exitu 8a i, non t fuit.

Daerissacramentotepuocoadusariusqq·dicebat
similiteregotescil l assessacramentinomina
banidd·adseqbanturqc'qinpsonaageret'p'tea
pr secundumalter'eor'uindiciasdicebatidei
terimaliqmp'sessoremconstituebateumq iu
bebatp̀sidesaduersariodarelitisetuindiciar·
idereietfructuumaliosȧt·p̀desipsepr·abutro
q·accipiebatsacramentiqidinpublicumcede
batfestucaȧt·utebanturquasihastaelocosigno
quodamiustidominioxxī.mesuaeēē·credebant
q·exhostibuscepissentundeinc·iuralib'iudici
ishastappraeponitur· Siq̊r taliserat
Utsineincommodonpossetiniusadferriu·addu
ciuu sicolumnaagrexalic̆uipecoriseēētpars·a
liquaindesumebat'd̄d̄·ineampartemquasiin
iotamr·p̀sentemfiebatuindicatioitaq·uexgre
caeuunaquisȧcapprainiusadducebat'u·etpilur
idesumebat'etiniusadferebat'exnaueueruet
columnaaliquapars defringebat'similiterde
fundoudeaedibussiuedeh̄te7trouersiaerat
parsaliquaindesumebaturetiniusadferebat'
etineampartempindeatq intotamrēp̀sente
fiebatuindicatioūū·exfundoglebasumebat'ete
xedib·tegulaetsideh̄tate7trouersiaerataeq·

Pagina interior facillime legitur. 3 littera 8a ᴅ. non ᴅ· fuit. 17 litterae ab exitu 7a et 6a neque eт̄ neque eт· fuerunt.

Hoc folium, quod olim cum pag. 195/6 cohaerebat, ipsius Hieronymiani amanuensis manu rescissum periit.

NECOOM ×IIII×IIIQUALEMIIII× ×CAPIENDIIUDICIO
. . . II OOQ×C×ADIUDICEMCAPIENDUMPSTOEEDE
E××× ×××DICEREAT DENUNTIARE EPSCALINGUAIIA
Q HAECQDAO PPE7DICTIOUOCABAT'N AUCTORADU
SARIODENUNTIEBATUTADIUDICEMCAPIENDUMDIEX
XX·ADESSET·
NUNCUERO N PPE 7DICTION DICIM'AO NINPSON
INTENDIMUSIDNOBISO NULLAMHB'TEMPOREEO
NOM DENUNTIATIOFITHAECAT·LEGISAO·CONSTITUTA
EPLEGEMSILIAMETCALPURNIAMLEG·QUIDSILIACER
TAEPECUNIAELEGEUCALPURNIADEOMNICERTARE
QUAREATHAECAO·DESIDERATASITC'DEEOQNOUISDA
RIO POTUERITASACRAMENTOAPIUDICISP'TULATIONE
AGEREUALDEQUERITURPMANUSINIECTION·AEQ·
HISREBAGEBATURDEQUIB·UTITAAGERET'LEGEAQLIA
CAUTUMEUUIUDICATILEGEXII TAB·QAOTALISERATQ
AGEBATSICDICEBATQTUMIUDICATUSSIUEDAMNATU
ESSSXMIL·QDOCNSOLUISTIOBEAMREMEGOTIBIS
XMIL·IUDICATIMANUSINICIOETSIMULALIQ·PART·
CORPORISE'PRENDEBATNECLICEBATIUDICATOMA
NUMSIBIDEPELLEREET PSELEGEAGERESETUINDI
CEMDABATQUIPSECAUSAMAGERESOLEBATQUINDI
CEMNDABATDOMINUMDUCEBAT'ABACTOREETUIN
DICIEBAT'P'TEAQDAMLEGESEXALISQB·DEAMCAUISS

Pagina exterior praeter tres primos uersus non difficulter legitur. 1 quae post 3am litteram Goeschen legit, mihi ueri uisa sunt dissimilia; uelut statim quarta uersus littera N potius uisa est. 2 mihi tale potius uidetur uersus initium: . . . I×DIEXX·DIUDICEM etc.; sed omnia incerta sunt. 7 lineolam, quam Goeschen supra ultimum N legit, ego dignoscere non potui; ceterum pro PSON posse fortasse de PSONQ cogitari dubitanter adnotauit Goeschen. 19 litterae 17ae lectio certa est.

piudicatomanusiniectioninquosd mdeder
sicutlexpubliliaineumpquosponsordepe "di
sset insexmensibuspximisquampeodepenium
eet·nonsoluissetsponsoripecuniamit·lexfu
riadesponsuaduersuseumquiasponsoreplus
quirilempartemexegisseteteniqueconplu
resaliaelegisinmultiscausistalemaonemde
dersetaliaelegesinmultiscausisexqb·damn
constitueruntquasdamaonespmanusiniecti
on.sedpuramide·np iudicatouulegettaria
adusumquilegator'nominemortisuecplus
cassibuscepissetc'ealegeneet·exceptusutei
pluscapereliceretit·lmarciaadususfaenera
torutsiusurasexegissentdehisreddendis
pmanusiniectioncumeisageret'exquibusle
gibusetsiquaealiaesimileseent·c'agebat'manu
sibidepellereetpselegeagerenetactorinipia
legisaonenadiciebathocuerbumpiudicato
sednominatac·exqaagebatitadicebatobeamr·
egotibimanuminiciooc'hiquib·piudicatoaoda
taeratnominatac exquaagebatitainferebat
obeamremegotibi piudicatomanuminicion'
mepteritinformalegisfuriaettariaepiudica
toubuminsericumrinipsalegen sitq uidetur

Pagina interior facillime legitur. 1 spatio fenestrae ante 6am ab exitu litteram hiantis ƛ littera conuenit. 4 initio nihil amplius scriptum erat. 24 littera 16a fortasse ꝛ fuit.

NULLARATIONEFACTUMSEDP'TEALEGEUALLIAEXce
PTOIUDICATOETEOPQ DEPENSUMECETERISOMNIB·
C'QB·PMANUSINIECTIONEMAGEBATURPMISSume
SIBIMANUMDEPELLEREETPSEAGEREITAQ.IUDICA
TUSETISPQDEPENSUMEET·P'THANCLEGEMUINDic·
DAREDEBEBATETNISIDARENTDOMUMDUCEBANTur
ITAQ·QDIULEGISAONESINUSUERANTSEMPITAOB
SERUABANTURUNDENOSTRISTEMPORIBUSISC'quo
IUDICATIDEPENSIUEAGITURIUDICATISOLUISATisda
RECOGITUR·
PPIGNORISCAPIONEMLEGEAGEBATURDEQB·DAMre
BUSMORIBUSLEGEINTRODUCTAEMORIB·REIMili
TARISNETPP.STIPENDIUMDICEBATMILITIABEOQdii
TRUEBATNISIDARETPIGNUSCAPEREDICEBATURat
EAPEC·AQUESTIPENDINOMINEDABATURAESMILita
REIT·PP·EAMPECUNIAMLICEBATPIGNUSCAPEREEX
QUAECIUISEMENDUSERATQ·PECUNIADICEBAT'aeie
QUESTRAEITEMPPEAMPEC·EXQHORDEUMEQSerat
YPARAND·QPEC·DICEBAT'AESHORDIARIUMLEgeat·
INTRODUCTAE·PIGNORISCAPIOUU.LEG XIITAB·AD
UERSUSEUMQUIHOSTIAMEMISSETN'PTIUMRED
DERETITADUERSUSEUMQUIMERCEDEMNREDDE
RETPEOIUMENTOQQUISIDEOLACASSETUTINDEpec·
ACCEPTAINDAREMIDEINSACRIFICIUMINPENDeret

Pagina interior facile legitur. 13 l litterula supra lineam primae manui debetur 22 littera 7a neque T· neque T̄ fuit.

Jt·legecensoriadatae pignoriscaptiopublicanis uectigaliumpublicor'p.r·aduersuseosq̇aliq legesuecti aliadeberentexomnib·at·istis causiscertisuerbispignuscapiebat'etobidplerisq placebathancq̃q.aonemlegisaonemeeq̇bdam at·placebatprimumq̃pignoriscaptioextraius pagebat'idenaputp.r·plerumq·etiamabsentem aduersarioc'alioquinceterisaonibusnaliteruti p'setq̇aputpr.p̄senteaduersarioṗterea. nefa cioqq.deide quonlicebatlegeagerepignus capi poterat·

Setistaeomneslegisaone Spaulatiminodiumue ner·ǹ q̇exnimiasubtilitateueter'q̇tunciura7 dider·eorperductaeutuquiminimumerrasset litpderetitaq'plegemebutiametduasiuliassubla taes·istaelegisao·neseffectumq̇eutp7ceptau baideperformulaslitigaremustantumexdu ab·causisp̄missume·idlegisaonemfacerelege agere damniinfectietsic uiraleiudicium [illegible] · × × × sane q̇c'adgent·uirosi antelegeagit'sacra mentoaputpr·urbuperegrinump [illegible] .damniue roinfectinemouultlegeageresetpotiusstipula tioneq̇inedictopposita e·obligataduersarium submittaqe commodiusiusetpleniusest pignoris

Pagina exterior non facile legitur. 8 in fine nihil amplius scriptum erat. 19 in fine u· quam ui· extitisse probabilius est. 20 initio fortasse eeт uel esт scriptum erat. 20 litteram ab exitu 6am т' quam т fuisse probabilius est.

uel

De pagina exteriore nihil nisi incertissimae litterarum umbrae supersunt.

APPAREI7TINEAFORMAQPUBLICANOPPROPONITTALIS
FICTIOEUTQUANTAPECUNIAOLIMSIPIGNUSCAPTUM
EETIDPIGNUSISAQUOCAPTUMERATLUEREDEBERET
TANTAMPEC·AMCONDEMNET'NULLAAT·FORMULAAD
7DICTIONISFICTION·EXPMIT'SIUEħPECUNIASIUER
ALIQUAMCERTAMDEUITAMNOBISPETAMUSEAMIPSA
DARINOBISOPORTEREINTENDIMUSN'ULLAMADIUNGIM'
CONDICTIONISFICTIONITAQSIMULINTELLEGIMUSE
ASFORMULASQB·PEC·AREMALIQNOBISDAREOPORTEIN
TENDIMUSSUAUIACPOTESTATEUALEREEIUSDEMNA
TURAESAONESCOMMODATIFIDUCIAENEGOTIOR'GE
STORUMETALIAEINNUMERABILES·
HABEMUSADHUCALŦIUSAGENERISFICTIONES×NQBUS
DAMFORMULISŪŪ CUMISQUIEXEDB̄P PETITFICTO
SEH̄DEAGITC'ħP̄TORIOIUREESNONLEGITIMOSUC
CEDATINLOCUMDEFUNCTINONHAUENTDIRECTAÍAO
NESETNEQ̄IDQ·DEFUNCTIFUITPINTENDEREÍUUM
E————————IDEBEBAT'PINTENDERESIUIOITA
QFICTOSEH̄DEINTENDITUUTH'Q̊MIUDEXESTONAULI
USAGERIUSIDESIIPSEACTORI×IIIH×EUA×× UNᵭ×
DEQUOAGITUREX FUISSE××× IETS ITDODEUATI CUI
PPOSITASIMILIIICHEN× LILLAIFASUBICIT'TU IIPI
RETNNASSXMILDO·RESIMILITERBONOR'EMPTOR
FICIOSEHEREDEAGITSEDIDUMETALIOMAGERESOLET

Pagina interior ex parte difficillime legitur. 6 septima ab exitu littera ex l correcta uidetur. 13 pro Goeschen CI———— 20 pro Bluhmio modo ————CUUS modo INILL IT EA apparuerunt. 21 pro priore Goeschen: F I × UCU; pro posteriore Bluhmio alio tempore ITAQUE TRAT, Goescheno U TE × I × AUCU, mihi ipsi ····DEUCAT'··· uisa sunt apparere. 22 pro Goeschen: I I

NEXPSONAEIUSCUI·BONAEMERITſUMPTAINTEN
TIONE7UERTIT7DEMNATIONEMINSUAMPSONAM
IDE·UTQ ILLIUSEET·U·ILLUDAREO REETEONOM ADU
SARIUSHUICCONDEMNET'QUAESPECIESAONIſAP
PELLATURUTILIANAQA·APR·PUBLIORUTILIOQETBONO
R'UENDITIONEMINTRODUXISSEDICIT'7PARATAEE·
SUPERIORAT·SPECIESAONISQUAFICTOSEHDEB·EMPTOR
x GISSERUIANAUOCAT'DAT'AT·HAECAOEIQUIEXIUSTAE·
TRADITAMSIBIREMNDUMUSUCEPITEAMQ·ADMIſ
SATP'SESSION·PETITNQA N PEAMEXIQSUAMEE·IN
TENDEREFINGIT'REMUSUCEPISSEETITAQUASEXIQDO
MINUSFACTUSEET Ix UHOCM IUDEXESTOSIQUEM
HOMINEMAA·EMITISEITRADITUSEANNOP'SEDIſ
SETTUMSIEUMHOMIN·DEQUOAGITE'EXIQEE·OREI
ExRELIQUAIT·CIUITASR·PEREGRINOFINGITURſEO
NOM·AGATAUTCUMEOAGATURQUONOM·NOſTRISLE
GIBUSAO CONSTITUTAE·SIMIUSTUMSITEAMAON·
ETIAMATPEREGRINUMEXTENDIUUSIFURTUMAGAT
PEREG·AC'EOAGATINFORMULAITACONCIPITURIESIPA
RETCONSILIOUEDIHONISER·MEIFILIOFURTUMFA
CTUMEE·PATERAEAUREAEQOBREMEUMSICR·EET
PFUREDAMNUMDECIDEREOPORTETETRELIQUA
IT·SIPEREGRINUSFURTIAGATCIUITASEIROMANAFI
GITURSIMILITSIEXLEGEAQLIAPEREGRINUſDAMNI

Pagina interior maximam partem facile legitur. 3 littera 20ª u lineola expuncta est. 8 prima littera aut a aut e fuit. 14 littera 25ª T, non T' fuit. 19 littera 13ª T, non T' fuit.

INIURIAEAGATAC'EOAGATFICTACIUITATEROM·IUDI
UMDAT'PTEREAALIQUANDOFINGIMUSAD7IRARIU
NOSTRUM DNEENSIEXZCTUNOBISOBLIGATUR'OBLI
GATAUESITETKDDEMINUTAUEFUINTUUTMULIER
PCOEMPTION·MASCULUSPADROGATIONDESINITIURE
CIUILIDEBERENOBISN'DIRECTOINTENDIPSIIIDARE
EUMEAMUEOPORES'NEINPOTESTATEE'SITIUSNOSTR'COR
RUMPEREINTRODUCTAE·AOZEUMEAMUEAO·UTILIS
RESCISSAKD IDEINQUAFINGITURKD·DEMINUTAUE
NEEPARTESAT FORMULAR'HAESDEMONSTRATIOIN
TENTIOADIUDICATIOCONDEMNATIODEMONSTRATIO
EEAPARSFORMULAEQPCIPUEIDIUN SEERIT'UTDEMO
STRARETURRESDEQUAAGIT'UUTHAECPARSFORMULAE
Q AANNHOMINEMUENDIDITITEMHAECQ A A NN
HOMINE DEPOSUITINTENTIOEEAPARSFORMULAE
QUAACTORDESIDERIUMSUUM7CLUDITUUTHAECPAR
FORMULAESIPARETN N A ASSXMILIADOITEMHAEC
QDQDPARETNNAA·DF·ITEMHAECSIPARETHOMIN
EXIQAAEEADIUDICATIOEEAPARSFORMULAEQUA
PMITTIT'IUDICIREMALICUIEXLITIGATORIB·ADIUDI
CAREUUTSIICOHEREDESFEDEAGAT'AISOCIOSCDO
AIUICINOSFINIUMREGUNDOR NILLICITAEQ IAM
ADIUDICARIOTETIUDEXTITIOADIUDICATOCONDEMNA
TIOEEAPARSFORMULAEQUAIUDICICONDEMNANDI

Pagina exterior ex parte difficulter legitur. 1 littera 20a T, non T' fuit. 4 in fine nihil amplius scriptum esse uidetur. 12 pro priore ... Goeschen modo ITQDLLN modo ITQDLIIII 18 in fine nihil amplius scriptum esse uidetur.

ABSOLUENDIUEPOTESTASPROMITTIT'ŪUTHAECPART'
FORMULAEIUDEXN̄N̄ĀĀSSX̄MIL·7DEMNASIN̄PARET
ABSOLUEITEMHAECIUDEXN̄N̄ĀĀDUMTAXANT7DEMNAR
INPARRETABSOLUITOITHAECIUD N̄N̄ĀĀX̄M̄7DEMNA
TOETRELIQUAUTN̄ADICIAT'D̄TN̄ĪM̄ISTEOMNE×PAR
TESSIMULINUEN⁝UNTURS'Q̄DAMINUENIUNT'Q̄DAM
N·INUENIUNTCERTEINTENTIOALIQUANDOSOLAINUE
NITSICUTINP̀IUDICIALIBUSFORMULISQUALIŔĒQUA
Q̄RITURALIQUISLIBERTUSSITŪ·QUANTADOSSITETALI
AECOMPLURESDEMONSTRATIOAT ETADIUDICATIOET
CONDEMNATIONUNCQ.SOLAEINUENIUNT'[illegible]OMNI
NOSINEINTENTIONEŪ7DEMNATIONEUALETIT·CON
DEMNATIOSINEDEMONSTRATIONEŪ·INTENTIONEŪ
ADIUDICATIONENULLASUIRESHABETOBIDNUMQ.SO
,LAEINUENIUNT'
SEASQUIDFORMULASINQB·DEIUREQRITURINIUŔ7CE
PTASUOCAMUSQUALESSQ̄BINTENDIMUSNOSTR'ĒĒ·A
LIQUIDEXIQ̄AUNOBISDŌ·A PFUREDAMNUMQ̄B·IU
RISCIUILISINTENTIOĒCETERASŮINFACTUMCONCEPTAS
UOCAMUSIDĒINQ̄B·NULLATALISINTENTIONIS7CEPTA
Ē INITIOFORMULAENOMINATOEOQFACTUMĒ·ADIQU
TUREAŪBAP̄ Q̄IUDICIDAMNANDIABSOLUENDIUEPO
TESTASDAT'QUALISĒ·FORMULAQUAUTIT'PATRONOI'7TRA
LIUERTUMQUIEUMCONTRAEDICTUMPR.INIUŔEUOCAUIT

XIIII

Pagina exterior facile legitur. 4 littera 2a N, non N̄ fuisse uidetur. 7 littera 10a T, non T' fuisse uidetur. 8 littera 3a T, non T' fuit. 21 paenultima littera Q, non CI fuisse uidetur; 21 in fine nihil amplius scriptum fuisse uidetur; fortasse ADIQŪ fuit.

Nineaitaerecuperatores siparetillumpatronu
abillopatronolibertocontraedictumilliuspr·
iniusuocatumee·recuperatorillumlibertum
illipatronossxmil condemnatesinpaceteraeqq
formulaeqsubtitulodeiniusuocandoppositaes
infactumconceptaesuutaduersuseumqiniur
uocatusnequeueneritneq·uindicemdederiti
temcontraeumquiexemeriteumqiniusuocare
turetdeniq innumerauileseiusmodialiaefor
mulaeinaluopponunturs'exqb damcausispr·
etiniusetinfactum7ceptasformulassppon itu
etidepositietcommodatiillaeenformulaq·itaco
ceptaeiudexestoq aaapnumeriumnmensam
argenteamdeposuissetquadereitagitqdqdobe
amremn naadfco exfidebonaeiusid·iud·nn
aacondemnatonrsnpa·iniusconceptaeadilla
formulaq·itaconceptaeiudexestosiparetaaa
putnnmensamargenteamdeposuisseeamq·d·
omnnaaredditanee·quantieareritta nta·
pec amiudexnnaaydemnatosnpa·infactum
conceptaesimilesetiamcommodatiformulae
s· Omniumat·formularumq.condemna
tionemhabentadpecuniariamaestimation·con
demnation·conceptae·itaq etsicorpusaliqpeta
mu

Pagina interior facillime legitur. 14 littera ab exitu 8a τ, non τ' fuit 15 littera 12a c̄, non ē fuit

UUfundumhom nemuestemargumentum
dexn·ipsamremcondemnatumcumqactum
sicutolimfierisolebataestimatarepec·neum
7demnatcondemnatioat ucertaepec·inform
pponituru·incertaecertaepec·u·utineaform·
qcertampec ampetimusNillicimapartaeform
laeitaciudexNN aa ss xmiliacondemnatio
pabsolueincertaeucondemnatiopec·aedupli
cemsignificationemhabetetunaquae aliqua
pfinitionequulgodicit'c'taxationeu·utsiincer
tumaliquidpetamusNillicimapartefor mulae
itae·iudexNNaa dt·ssxmiliacondemnetsno
pau·incertaeetinfini acx iutsiraliquamap'
sidentenostramee·petamusidestsiinr·agam
uadexhibendumnamilliciaequanticx reicrit
tantampec·iudex N neidcondemnasin pa
absoluitqdeueiudexsicondemnetcertampec·
amcondemnaredebetetsicertapec·aincon de
mnationepositansitdebetat·iudexat tendere
x x cumcertaepecuniaecondemnat iopo sita
sitneqmaiorisneq·min ssumma posita
7demnetalioquinlitemsuamfacitit·sitaxat
positasitneplures7demnetqtaxat[..'sitalissn
[sim]ilxtx rlitemsuamfacitiminorisat·damnare

Pagina interior maximam partem difficillime legitur. 5 littera 1a incertissima est; la tamen nullo modo ibi extitisse uidetur. 17 littera 9a e magis quam o fuisse uidetur. 17 pro] Goeschen x ii 19 proter uicinitatem fenestrae, quae inde a membranarii tempore propagata sub exitum uersuum 20 et 21 hiat, spatium uacuum sub uersus 19 finem relictum est. 21 pro [ ] mihi potius 'n (ex ai correctum) extare uisum est. 21 in fine post posita fortasse nihil amplius scriptum erat. 23 tertiam ab exitu litteram ad a litterae formam uix quadrare adnotauit Bluhme.

ipmissumeaisicitam ——
——
uiformula acc . . . . intenderedeueineceam ——
—— ec iaconde natioaeconstringi . . .
—— p —— eand —— amaccipia ——
—— iecp ——
q uelii
Siquisintentionep . u . plexusfuit ——
iderempditneapp inintegroptituit excep ——
qu damcasib inqu —— one —— r . npatitur .
. . ——
—— i —— s ——
modispetit'restempuplocoe . cu ——
milib · quaeeidebentur xmil petierit . . ——
exparteresee totamc mamaioreexpart ——
ec intendep ——
ante ——
daripmissume · id ——
neeiuslocipe atur ui si ——
darei pondesd . . romaep ——
d . ai . . . arcu —— s ——
daremihio re . . . . . n ——
pul . ii . . deii . r ——
. s . . . b . . deie . e . . iepl ——

Pagina exterior difficillime legitur. paulo plura leget, cui fortiora medicamenta praesto erunt nimis incerta describere nolui. 4 quinque ultimae litterae admodum dubiae sunt. 15 litterae 19ª et 20ª nullo modo re fuerunt. 20 fenestra, quae sub uersus initium hiat, inde ab ipsius membranarii tempore propagata est. 23 Bluhme hoc potius uersus initium descripsit: . . . cnanorul

Petereidēinadiectolocoōpluspetituruutsiquis
inintentionetollatelectionemdeuitorisquisha
betobligationisiureū utsiquisitastipulatussitss
xmil· āhominemstichumdarespondesdd alt
utr’eor’exhispetatnq̄ūpetatq̄minuseplustm
petereuidetur quiap̄·aduersariusidumfacilius
idp̄stareq̄n̄·petit’similitersiquisgenusstipula
tussitddspeciempetatūūsiquispurpuramstipu
latussitgeneraliterdd

Tyriamspecialiterpetatq̄net·l ci uilissimampetat
idemiurisē pappeamrationemq̄pximedix imur
idemiurisē·siquisgeneraliterhominemstipula
tussitdd nominatimaliquempetatuutstichum
q̄ū·uilissimumitaq̄sicutipsastipulatioconcepta
ē itaetintentioformulaeconcipideuetillud ratis
apparetinincertisformulispluspetinonp’seqa
c’certaquantitasn̄petaturʼsedquidquidaduersari
umd.f·ōteretintendatnemopplusintenderelde
iuriseeetsiinreminceRtaepartisāō·datasitūūta
lesquantampartempāpetineofundoquodagitur
actorisēēq genusāonisinpaucissimiscausisda
risoletitempalamēsiquisaliudpaliointenderit
neumpericlitarieumqexintegroagerep’sequia
nihilanteuidetureisseeuusiisqhominemstichu

Pagina exterior praeter ultimos uersus non difficulter legitur. 18 littera 18ª τ, non τ' fuisse uidetur.

Peteredebereterotempetieritasiquisexttodare
siuioreintenderitcuiexstipulatudeberedebat'
asicognitorapcuratorintenderitsiuidoreiet
plusq̄d.intenderesicutsupradiximuspericuloſu
eminusatintenderelseddereliquointraeiui
dem̀pturamagerenp̄mittiturn'quiitaagitp̄ex
cexcluditurq exceptioappellaturlitisdiuiduae
adsi'ncondemnationempluspetitumſitq̄oteta
ctorisqāpericulumnullumesediniquaformu
lamacceperitinintegrumrtituit'utminuat'co
demnatiosiůminuspositumfuit·q̄oteth'solum
consequit'q̄posuitǹtotaq̄d̄ rīniud̄ deducitur
7stringit'at̄·condemnationisfineq̀miud eqre
dinpn'exeapartepr̄·inintegr'rtituitfaciliusn̄
reispr̄·succurritq̄actoribuslοq̄muràt·exce
ptisminorib·xxu̅·annor'ǹhuiaetatis hominib·
Sinomnib·rebuslapsisp̀torsuccurrit·
Siindemonstrationeplusaminusposſitumsit
n̄iniudiciumdeducit'etideoresinintegroma
neteth'ē·q̄diciturfalsademonstrationeremn
perimisedsquiputantminusrectae7p̀hendiut
quifortestichumeterotemeritrecteuidet'ita
demonstrareqegodetehominemerotememiet
siuelitdestichoaliaformulaidagatquiauer'eeu·

Pagina interior facillime legitur. 22 Goescheno supra litteras 20am 21am 22am 23am nonnullae litterae extare uidebantur, quas tamen ne ipse quidem legere potuit. mihi ne umbrae quidem eiusmodi litterarum apparuerunt. 24 littera 28a ɗ, non ɗ̄, neque ɗ· fuit.

Quiduosemeritsingulosqq̄.emisseidq̄·itama
ximelaticoniuisumēsedsiisquiunumemerit
deduobusegeritfalsumdemonstratidemetin
aliisaonibusē uūcommodatietdepositisednon
aputquosdamscriptuminuenimusinaonede
positietdeniqinceterisomnib·exqb·damnatū
unusqsqignominianotat'eumqplusqoretde
monstraueritlitempdereuū·siquisunareide
positaduasplurespuposuissedemonstrauerit
autsiiscuipugnomalapcussaē·inaoneiniuria
r'et·aliampartemcorporalispcussamsiuide
monstraueritqandeueamuscredereueriusee
diligentiusrequiremuscertaec'duaesintdepo
sitiformulaealiainius7ceptaaliainfactumsicut
upraqqnotauimusetineaqdformulaq uaein
ni…sconceptaeinitior deq … aagit'demonstra
toriomdesignetur dd·inferaturiuriscont e
tiohisuerbisquidquidobeamremillum… id
foineamūq· infactumconcep… ·si … i…ini…
oii…ientionisaliompresdequaagit'designetur
hisuerbissiparetillumapillamdeposuissedu
bitareN̄debemusquinsiquisinformulaquaei
factumcompositaē plurespesdesignaueritqde
posueritlitempdatqa·inintentionepl… p…

Pagina interior maximam partem non difficulter legitur. 2 litterae 7a 8a 9a TIC magis quam UE fuisse uidentur. 11 littera 22a l lineola deleta esse uidetur. 19 pro ( ) de TAESTATIMI lectione cogitari posse uidetur.

NISÀIIN...
I
S NCÀ
S
OP

In pagina exteriore nihil nisi perpaucas litteras expiscari potui; paulo plures fortasse poteram, sed nolui, ne remediorum ui membrana penitus periret.

———— INQUA ———————— AICS ————

———————— ꝺ ————————

——————— ꝺ ——————————

———————————————— PO —— S

De pagina exteriore praeter incertissimas umbras, quas, ne aliis fraudem facerem, describere nolui, nihil nisi paucae litterae supersunt.

CONTINET'URHABITARATIONEEIUSQ INUICEMACTO
REMEXEADEMCPSTAREO RETINRELIQUUMEUMEU
QUOACTUMECONDEMNARESAT B̃F·IUDICIAHAECEXE
PIOUENDITOLOCATOCONDUCTONEGOTIOR'GESTORU
MANDATIDEPOSITIFIDUCIAEPSOCIOTUTELAEFUACCU
DATIDEPOSITIFIDUCIAEPSOCIOTUTELAE . . . .
TMIUDICINULLAMOMNIN INUICEM CONPENSATIO
NISRATIONEMHABERENT . . . . . FORMULAEUERBIS
P̃CIPIT'S'QUIAIDB F IUD CONUENIENSUIDET'IDOF
FICIOEIUSCONTINERICREDIT'ALIACEILLIUSAONIS
QUAARGENTARIUSEXPERIT'NAMISCOGIT'C'CONPEN
SATIONEAGERE . . . ACONPENSATIOUERBISFORMU
LAEEXPMIT'ADEO ABINITIO7PENSATIO
NEFACTAMINUSINTENDATSIBIDAREOPORTEREEECE
. . SIS·EXMILIADEUEATTITIOATQ EIXXDEBEANT'SICI
TENDITSIPARETTITIUMSIUIXMIL D·O AMPLIUSQIRPE
. . . ODEUETITEMD̃EBEC'DEDUCTIONEAGEREIUBE
II . . . . INHOCSOLUMADUERSARIUSE'7DEMNET'QSU
PEDEDUCTOEOQINUICEMEIBEDEFRAUDATORISNO
MINIDEBETICONPENSATION AT QARGENTARIOOP
PONIT'ETDEDUCTION.QOBICIT'BE RULLAEDIFFERE·
TIAESTQ.INCONPENSATIONEH'SOLUMUOCAT'Q E'DE
GENERISETNATURAEE U UTIPEC ACUMPECA7PEN
SETURTRITICUMCUMTRITICOUINUMCUMUINOADEO

Pagina interior maximam partem difficulter legitur. 8 pro litteris 20ª usque ad 25ªm de RA7NE cogitari non posse uidetur. pro litteris 20ª et 21ª Goeschen I· uel I· legit. 15 littera 5ª e, non c fuit. 18 pro [ ] spatio sufficiat uelut haec lectio: TICUTIN 23 littera ab exitu 6ª c, non c· fuit.

UTQB·DAMPLACETNOMNIMUINUMCUMUINOA
TRITICUMC'TRITICOCONPENSANDUMSEDITASIEIUS
DEMNATURAEQUALITATISQ·SITINDEDUCTIONEMAT
UOCATURETQNEEIUSDEMGENERISITAQSIUPECA
PETATBEETINUICEMFRUMENTUMAUINUMIS
DEBEATDEDUCTIO(u)REQUANTIDERITINRELIQUUMEX
PERIT'IT·UOCATURINDEDUCTIONEETIDQINDIEMDE
BETURCONPENSAT'AT·HOCSOLUMQPSENTIDIEDEUE
T'PTEREACONPENSITATIONISQD·RATIOININTENTIO
NEPONITUR·
QUOFITUTSIFACTACONPENSATIONEPLUSNUMMOUNO
INTENDATARGENTARIUSCCADATETOBIDREMPDAT
DEDUCTIOUADCONDEMNATION·PONIT'QUOLOCOPLUS
PETENTIPERICULUMNIUENITUTIQB C·RE·AGENTEQ
LICETDECERTAPEC·AGATINCERTITM·CONDEMNATIO
NEMCONCIPITQATM·SUPERIUSMENTIONEMHABUI
MUSDEAONEQUAINPECUL·FILIOR'FAMILIASSERUOR'
QAGAT'OPUSE·UTDEACACTIONEETDECETERISQ·EOR'
DEMNOMINEINPARENTISDOMINOSUEDARISOLENT
DILIGENTIUSADMONEAMUSINPMISITAQ·SIIUSSUPA
TRISDOMINISUENEGOTIUMGESTUMERITINSOLIDU.
PR·AONEMINPATREMDOMINUMUECONPARAUIT
ETRECTEQAQITANEGOTIUMGERITMG·PATRISDOMI
NIUEQFILIISERUIUEFIDEMSEQT'EADEMRATIONE

Pagina interior facillime legitur. 6 litterae 12a et 13a correctionem passae sunt; fortasse DEDUCTIOREQUANTI ante correcturam scriptum erat, ex quo DEDUCT°IURE (sed ut IURE litterae deleri deberent) corrector effecit.

Comparauitduasaliasaconesexercitoriamet
institutoriamtuncatexercitorialocumhabetc'
paterdominusuefiliumseruumuemagistrum
nauispposueritetqdc'eoeiusreigratiacuippo
situs p'fuit·negotiumgesumeritc'eaqqr
exuoluntatepatrisdominiuecontrahiuideat'
aeqssimumee uisumeinsolidumadariquin
et.licetextraneumquisquam smagistrumnauit
pposueritsiueseruumsiueliber'tmeappreto
riaaoineumredditideoat·exercitoriaap
pellaturquiaexercitoruocaturisatquemcotti
dianusnauisquaestuspuenitinstitoriaufor
mulatumlocumhabetcumquistabernaeacuili
betnegotiationifiliumseruumueautquem
libetextraneumsiueserb·siueliber'pporuerit
etqdcumeoeiusreigratiacuippositusecon
tractumfuit·ideoat·institutoriauocatqaqui
tabernaepponit'institutorappellatquaeeipr
formulainsolid·e ptereatriuutoriaquaeo
inpatremdominumueconstitutaec'filiusfer
busueconstitutaec'filiusseruusueinpeculi
ariqoptiomercescientepatredominoueni
goueet nsiquideiusreigratiacumeocontra...
fuisitaptoriusdicituquidquidin.. mercib

Pagina exterior propter scripturae pallorem ex parte difficillime legitur. apparent autem, nisi egregie fallor, sub Gaiana scriptura alterius scripturae ductus admodum euanidi, ut hac membrana ante nostrum iam alium amanuensem usum esse coniciendum sit. 5 pro 5a littera m de us, non de sis cogitare licet. 14 littera ab exitu 6a nullo modo e fuit. 22 pro 7a et 8a litteris de unico N cogitare uix licet; litterae 6a 7a 8a fere certae sunt.

In hac pagina perpaucae litterae ei fortasse apparebunt, qui fortissimis remediis uti audebit; ego membranae parcendum esse duxi. longe plurima tamen ab amanuensibus Hieronymiana describentibus deleta omnino perierunt.

ducit'q patridominouequiq·ine'potestatemiasi lioseruouedebeterqsupeh'solumpeculiumee intellegituraliquandotmidqeidebetfiliuſier uusueqinpotestatepatrisdominiueſitndeduci i'expeculiou·ursiiscuidebetinhuiipsiuspeculio siiceterumduuiumn e·quinetisqiussupatrii dominiuecontraxitcuiqexercitoriauiníititu toriaformulacompetitdepeculioadeinremuio agerepossitsednemotamstultuseritutquialiq illar·aonumsinedubiosolidumconsequip'íitu indifficultatesededucatpbandohaberepecul eumcumquocontraxeritexq opeculiop'seíibitra tisfieri idqpsequiturinrpatrisdominiueuer sumeei sqqcuitributoriaaoconpetitdepecu lioudeinr·uersoagerep sedhuicsanepleruma expedithacpotiusaoneutiqtributorianintri butoriae'soliuspeculiiratiohauet'qinhiſmer cibuse·inquibusnegotiaturfiliusseruusueq q·indereceptumeritadinao·nepeculiitotiuſ etp·quisqtertiafortea·quartau etminorepar tepeculiinegotiarimaximamůpartempeculi inaliirebushaberelongemḡ·sip·adpbariid contraxitinr·patrisdominiueueriumee·ad hancaonemtransiredebetǹutsupradiximu

Pagina interior non facile legitur. 10 ultima littera u non b fuit. 11 in fine utrum una uel duae etiam litterae extiterint necne, dici nequit. 13 pro 9ª littera, etsi incertissima sit, minus recte de ıт uel m cogitari posse uidetur 21 in fine utrum peculi an peculii scriptum sit, dici nequit.

EADEMFORMULAETDEPECULIOETDEINR·UERSOAGI
TUREXMALEFICIOFILIOR'FAMILIASSERUORUMQUUTI
SIFURTUMFECERINTA·INIURIAMCOMMISERINTNO
XALESAONESPDITAES·UTILICERETPATRIDOMINOUEA
LITISAESTIMATIONEMSUFFEREAUTNOXADEDEREE
RATNINICUMNEQUITIAMEOR'ULTRAIPSOR'CORPO
RAPARENTIBUSDOMINISUEDAMNOSAMEE·CONSTI
TUTAES·AT·NOXALESAONESA·LEGIBUAUTEDICTOPR·
LEGIBUSU·UTFURTILEG·XII·TAB·DAMNIINIURIAEU
UTLEG·AQUILIAEDICTOPR·UUTINIURIAR'ETUIB.R·RA
PTOR'OMNESAT·NOXALESAONESCAPITASEQUUNTUR
NSIFILIUSTUUSSERBUSUENOXAMCOMMISERITQU
AMDIUIN i TUAPOTESTATEEE·TECUME·AOSIINALTERI
USPOTESTATEMPUENERITC'ILLOINCIPITAOEE·SUI
IURISCOEPERITEE·DIRECTAAO·C'IPSOE·ETNOXAE
DEDITIOEXTINGUIT'EXDIUERSOQQ·DIRECTAAO·NO
XALISEE·INCINCIPITNSIPFAMILIASNOXAMCOMMI
SERITETHISSEINADROGATIONETIUIDEDERITAUTSER
BUSTUUSEECOEPERITQBDAMCASIBUSACCIDEREP
MOCOMMENTARIOTRADIDIMUSINCIPITTECUMNO
XALISAOEEQ·ANTEDIRECTAFUITSEDSIFILI PATRI
A·SERB·DOMINONOXAMCOMMISERITNULLAAO·
NASCITURNULLAENOMNINOIMEETEUMQINPOTE
STATEMEAEOBLIGATIONASCI·P·IDEOQ.ETSIINALIENA·

Pagina interior, quae remediorum chemicorum ui in inferiore parte grauem labem passa est, difficulter legitur.

Por·puenerıtasuiiurısee coeperitneqc'ipsione
qc'eocuinuncinpotestateeagipundequaerit'
sialienusseruusfiliusuenoxamcommiseritmi
hietisp'teainmeaee.coeperitpotestateutr'ici
datā·dānquiescatnostripceptoriniciderepu
tantqā·ineumcasumdeductasitinquo a7 consi
stereNporueritideoq·licetexieritdemeapotesta
teagerementp'sedsa·qdiuinmeapsitqescrerc
aonemputantq·ipsemecumagerenp'sumcum
ueroexieritdemeapotestatetunceamreiuscita
ric'at·filiusfamiliasexnoxalic·mancipiodat'da
putantteneummancipiodaridebereqaiaeleg·xii
tab'cautumsitexeatq.siterfuitmcipatussauini
etcassiusceteriq·nostrisscholaeauctoresuffi
cereunammancipationemcredideruntcenill...
treslēg·xii·tab'aduoluntariasmancipationesp
tinere·
haecitadehispsonisqinpotestatesiueexcontra
ctusiueexc***lericioeap·inōmisiaēetq.ūad *a*
psonasqinmanumc...piouesitaiusdicit utcum
ex ... liac... ueap agerer'nisiabeocuiiurisubi
ectaesintinsolidumdefendant'bonaeapr*
turaforenisic...iuresubiectaeneeniuen an
sedcumpcissipnpiisimperiocontinent illud*c

Pagina exterior, quae remediorum chemicorum ui in inferiore parte grauem labem passa est, ex parte difficillime legitur. 6 pro [ ] mihi m potius uel c uel o uel e extare uidebatur. 12 pro [ ] unicum a potius scriptum fuisse et Goescheno et mihi spatii angustiae persuaserunt. 19 Goeschen modo musiuel ... aac ... io***rinii*i ... a*c** a..., modo musiueex*a*ii*** ... in ——— c —— ad leg't.

21 pro [ ] Goeschen: ... a 24 pro priore [ ] Bluhme uix recte ac...for

aqu ———

——— oin ———

[uindexsi] ——— eps ——— s ———

citura ———

tabul ———

——— exdari ———

× × quo ———

——— lu ———

——— pad × ex × × × mceter × ———

——— [enime.suatenouerit]

Pagina exterior difficillime legitur. nimis incertas litteras describere nolui.

pgo·etiamsiuadquarē diximusqqnpuir
sumfuit·eimortuoshominesdedere tm etsiqr
eumdederitqfatosuouitaexcesseritaeq liberat
Nuncadmonendisumusagenosautnostronoma
alienouuticognitorioprocuratoriotutorio
curatoriocumolimquotemporelegisacones in
usufuissentalienonom·agerenlicerei propē
qexceptisc·cognitoratcertisuBisinlitemcora
aduersariosuBstituiturnamactoriicognitore
datqegeateuerBigratiafundumpetoineamre·
luciumtitiumtiBicognitoremdoaduersariur
itaqa·tuamefundumpetisineamtiBipuBliumme
uiumcognitoremdopotesrutactoritadicatqego
tecumagereuoloineamremcognitoremdoad
uersariusitaqa·tumecumagereuiiineamrem
cognitoremdon'i e psensanaBsenscognitor
deturssiaBsensdatusfuit·cognitoritaeritrico
gnoueritetsusceperitofficiumcognitorit
Pcuratoruerono ullisceptisuerBisinlitemsuBsti
tuit's'exsolomdatoetaBsenteetignoranteadura
rioconstituit'quinetiamsqputanteumqqpcura
toremuidericuinsitmdatumsimBf·accedatad
negotiumetcaueatratamremdominumhaBitur
qq·etillaecuimandatumpler'qsatisdaredeBet

Pagina interior maximam partem difficillime legitur. totius initii primi uersus lectio incertissima est. 8 littera 6a p, non r fuit. 12 litterarum 4ae et 5ae lectio certa est. idem de u. 15 litteris 13a et 14a dicendum est. 18 et 23 in fine nihil amplius scriptum erat.

QASAEPEMANDATUMINITIOLITISINOBSCUROEEET·P'TE
AAPUTIUDICEMOSTENDIT'
TUTORAT·ETCURATORQMADMODUMCONSTITUANTUR
PMOCOMMENTARIORETTULIM'
QUIAT·ALIENONOMAGITINTENTION·QD·EXPSONADOMI
NISUMITCONDEMNATIONEMAT·INSUAMPSONAM7
UERTITNSIUERBIGRATIAL·TITIUSPL·MEUIOAGATITA
FORMULACONCIPIT'SPNNPMSSXMD OI NN L T SS
XMCSNPAINREMQQ·SIAGATINTENDITPL UTEIREM
EE·EXIQ.ETCONDEMNATIONEMINSUAMPSONAM
7UERTIT:
ABADUERSARIIQQ·PARTESIJUENIATALIQSC'QAO·CONSTI
TUIT'INTENDITURDOMINUMDAREOPRECONDEMNATI
OAT·INEIUSPSONACONUERTIT'QUIIUDICIUMACCEPIT
SCUMINREMAGITURNINTENTION·FACITEIUSPSONA
C'QUOAGITURSIUESUONOMINESIUEALIENOALIQUIS
IUD.OJUENIATTANTUMNINTENDIT'RACTORISEE·
UIDEAMUSNUNCQB·EXCSISISCUMQUOAGIT'UHICQA
GATSATISDAREIGIT'SIUERBIGRATIAINREMTECUMA
GATSATISMIHIDARIDEUESAQUUNENUISUMEDEEOR
INTEREATIBIREMQANATTEPTINEATDUUIUME'P'SIDE
RECONCEDIT'C'SATISDATIONEMCAUEREUTSIUICTUS
SISREMN'IPSAMRTITUASN'LITISAESTIMATIONEMSUF
FERRASSITMIHIPOTESTASAUTTEC'AGENDIAC'SPONSORIB·

Pagina interior facillime legitur. 21 littera ab exitu 6a e', non $\bar{e}$ fuit.

tuismultoqmagisdebessdmsialienonom iudi
ciumaccipias.
ceter'c'inremaoduplexsitañppformulampetito
riamagitapsponsionemsiqd ppformulampetito
riamagit'illastipulatiolocumhabetq·appellat'iu
dicatumsol siuerops sponsionemillaq·appellat'
ppdelitiseruindiciar'petitoriaat formulahaecert
quaactorintenditremsuameepsponsionemuero
hocmodoagimusprouocamusaduersariumtalispo
sionesihomoquodeagit'exiq.meuse ssxx·unu
mor'daresponedesdeindeformulamedimusquia
intendimussponsionissummamnobisdareopo
quaformulaitademumuincimussiprobauerimus
r nostraee·
ntm aecsummasponsionisexigit'ñpoenalise
spiudicialisetpphocsolumfiturpeamdereiudi
cet'undeetiamiscumquoa nonrestipulatideo
at appellataeppdelitisuindiciar'stipulatioqainlo
cumpdiumsuccessitqolimc'legeagebat'plitetu
dicusieppreetfructibusap'sessorispetitoridaba
t'pdes
ceterumsiap c uirosagit'summamsponsionisnp
formulampetimuss plegisaonemsacramtoñre
repuocat ..eaq.sponsiosscxxu·nummfitsolet

Pagina exterior maximam partem non difficulter legitur. 23 pro | Goeschen ...; nullo modo dario, uix ipio fuit. 24 pro | Bluhme ta minus probabilis uidetur haec lectio. 24 pro | neque itieil uel similis uocis scilicet nota neque·initur scriptum esse uidetur; mihi ieritolet lectio non omni modo reiectanea uisa est; Goeschen haec descripsit: ....

Pp.legem c reperiam
Ipseatqinremagitsisuonomineagatsatisndatac
necsipcognitoremqd·agatnullasatisdatiouabipro
uadominodesiderat c necertisetquasisollemni
Busuerbisinlocumdominisubstituat cognitor
meritodominilocohabet
Pcuratoruerosiagatsatisdareiubet rat remdomi
numhabiturumpericulum ... neiterumdomi
nusdeeademreexperiat q.periculum uenitn
pcognitoremactumfuitqadequarequisq.pco
gnitoremactumfuitqadequarequisq·pcognito
remegeritdeeanmg·ampliusaonemhabetqsipre
egerittutoresetcuratoreomodoquoetpcuratir
daredeuereuerbaedictifaciunt s aliquandoillisa
tisdatioremittit
Haecitasiinremagat siueroinpsonabactoriqd·
partequandosatisdarideueatquaerenteseadem
repetemusquaediximusinaonequainremagit ab
e upartec qagit siqd·alienonomenaliqsinfueni
atomnimodo sd debetqanemoalienaereisineia
tisdationedefensoridoneusintellegit ssiqdc cogni
toreagat dominussatisdareiubet siuerocumpcu
ratoreipsepcuratoridemetdetutoreetdecuratore
iuriseq.sippnominealiquisiudiciumaliquidaccipiat

Pagina exterior non facile legitur. 1 in fine nullo modo cicereiam scriptum erat. 8 litterae 22a 23a 24a incertissimae sunt. 10 med. et 11 med. aut fuit aut fuit scriptum erat. 10 litteram ab exitu 4am q. quam u. fuisse probabilius est.

INPSONAMCERTISEXC SATISDARESOLETQUATIPSEPR
SIGNIFICATQUAR'SATISDATIONUMDUPLEXC E NAMAPP
GENUSAONISSATISDARET'APPERSONAQASUSPECTA
SITPP·GENUSAO.NISSATISDARET'APPERSONAQĀ SUSPE
CTASITPP·GENUSAONISUU.IUDICATIDEPENSIUEAUT
CUMDEMORIBUSMULIERISAGET'PP.PSONAMUU·SIC'
EOAGIT'QDECOXERITCUIUSUEBONACREDITORIBUSP'
SESSAPSCRIPTAUESSIUEC'EOHDEAGAT'QUEMPRSUSPE
CTUMAESTIMAUERIT·
OMNIAAT IUDICIAALEGITIMOIURECONSISTUNTĀ·IM
PERIOCONTINUNTLEGITIMAS·IUDICIAQ·INURBERO
MAU·IPRIMUMURBISROMAEMILIARIUMIOMNEI'
CR·SUBUNOIUDICEACCIPIUNT'EAQ·LEG·IUL·IUDICIA
NISIINANNOETSEXMENSIBUSIUDICATAFUINTEXPI
RANTETHOCEQUULGODICIT'URELEGEIUL·LITEMANNO
ETSEXMENSIB·MORITIMPERIOUEROCONTINENT'RE
CUPERATORIAEETQSUBUNOIUDICEACCIPIUNT'IUENI
ENTEPEREGRINIPSONAIUDICISALITIGATORISINEA
C SQUAEC'Q·EXTRAPMUMURBISROMAEMILIARIU.
TAMIC·ROMANUMQIPEREGRINOSACCIPIUNT'IDEO
ĀT·IMPERIOCONTINERIIUDICIADICUNT'QĀTAMDIUUA
LENTQUAMDIUHISQEAPCEPITIMPERIUMHABEBITET
SIQD·IMPERIOCONTINENTIIUDICIOACTUMFUERITSI
UEINREMSIUEINPSONAMSIUEEAFORMULAQINFA

Pagina interior facile legitur 13 et 18 in fine nihil amplius scriptum erat.

CTUMCONCEPTAĒSIUEEAQ̄INIUSHABETINTENTIO
NEMPOSTEANIHILHOMINUSIPSOIUREDEEAD·REA
QIP̄·ETIDEONECESSARIAEEXCEPTIOREIIUDICATAEŪ
INIUDICIUMDEDUCTAEAIŮLEGITIMOIUD̄·[INꝑSONĀ]
ACTUMSITEAFORMULAQUAEIURISCIUILISHABETIN
TENTIONEMP'TEAIPSOIUREDEEADEMREAGIN̄P̄ETOB
IDEXCEPTIOSUꝑUAQUAĒSIŮŪINREMŪ·INFACTUMA
CTUMFUIT̄ IPSOIURENOMINUSP'TEAAGIP̄ETOBIDEX
CEPTIONECESSARIAĒREIIUDICATAEU·INIUDICIUMDE
DUCTAE·
ALIAĒFUITOLIMLEGISAŌ NUMN̄ Q̊DEREACTUMSEMEL
ERATDEEAP'TEAIPSOIUREAGIN̄POTERATN'OMNINO
ITAUTNUNCUSUSERATILLISTEMPORIBUSEXCEPTIO
NUMCETER·P̄ EXLEGEQD̄·ĒĒ·IUDICIUMSLEGITIMUM
N̄ĒĒETCONTRAEXLEGEN̄ĒĒSLEGITIMUMĒĒNAMFI
UERBISGRATIAEXLEGEAQLIAŪOLLINIAŪFURIAINPUIN
CIISAGATURIMPERIOCONTINEBIT'IUDICIUM
IDEMQIURISĒETSIROMAEAP̄ RECUPERATORAGAMU'
ŪAP.UNUMIUDICEMIUENIENTEPEREGRINIꝑSONA
ETEXDIUERSOSIEXEAC̄ EXQUANOBISEDICTOPR̄·DAT'
ĀOROMAESUBUNOIUDICEIOMNESCIUESROMANUS
ACCIPIAT'IUDICIUMLEGITIMUMĒQ̊LOCOADMONENDI
SUMUSEASQD̄·ĀONESQ̄·EXLEGESENATUSUECONSUL
TISPFICISCUNT'ꝑPETUOSOLEREPR̄ACCOMMODARE

Pagina interior praeter paucos locos facile legitur. 2 pro [] Goeschen D̄·R C
4 litteram 19am s fuisse ueri minus est simile.

Easūqexppaipsiusiurisdictionependentpleru
q jann.darealiquandotm..p ———— dus
i itaiuslegitimumqualesseaequas ——— s
soribusceterisquae hdislocos uucejjci...iias.ii
tiqq mfestiaoqu exipsiusprisiurisdiction. ...
Pficiscat'ppetuodaturetmeritoc'pcapitalipoena
pecuniariaconstitutasint7
Nonomnesaonesquaeinaliqmaipsaiurec——
iuniaapprdant'etiaminhdemeaqconpetuntado
risolentemceptissimaiurisregulaexmalefici..
poenalesaonesinhdemnec7peterendarisol...
uu·furtiub riniuriar damniiniuriaeshdi....
demuidelicetactorishui·modiao nescompetunt
necdenegant'exceptainiuriar'aoneetsiquaalia
similisinueniat'ao
Aliquandotmexcontractuaoneq·hdineqinhde·
7petitnadstipulatorishresnhauetaoncmiciipo
soriseti pr·hntenetur·
Supeurdespiciamussianteremiudicatamifc'qaqi
t'postacceptumiudiciumsatisfaciatactoriqdoffō
iudicisconueniatutr'absoluereanideopotiusda
mnareqaiudiciiaccipienditemporeineacfuit·
utdamnaridebeatnostripceptoresabsolvereeu
deuereexistimantn'| e cui·generisfitiud·umet

Pagina exterior praeter ultimos uersus, qui facillime leguntur, difficulter legitur. 2 dus litterae quo loco in hoc uersu apparuerint, Bluhme non indicauit. 4 pro (spatio, uix ductibus accommodatfur lectio conuenire uidetur. 5 in fine e. g. epro uel quidlibet aliud scriptum esse potest. 13 uersus ab defuncti non uidetur incohasse. 22 in fine fuit· quam fuit scriptum esse probabilius est.

hestq uolgodicit'sabinoetcassioplacereomni
aiudiciaabsolutoriaee——————————
xx debonefideisiudatidemsentiuntqaine'mo
diiudiciisliber'eofficiumiudicistantumdem
(ei)dex x remaonibusputantqa(iiiqqs——————
cisidip x x mexpiucxaeixsiiciuj)——————
absoli——————————————
(qb·q——————meniiiii)——————
anfiqit petent'etadiicii——————
(ininix)i dumn——————————
(xxuascini)——————————
——————————essent——————————
——————————(ncind)——————uesuntxtia
inpsonamtalesaonesinqbixpmit)——————
peturbisuiiiiq——————————
actoriquam——————————
lociq——————————————
——————————————uiiiciiic——————
paratusadactoris——————————
u extcaueamiiiuic——————————
(cctatas)——————————
actumfuit

Sequit'utdeexceptionibusdispiciamus7paratae

Pagina exterior difficillime legitur. paulo plura fortasse expiscabitur, cui meliora medicamenta adhibere licebit. 5 spatio post 4am litteram IN lectio sufficiat. 5 post PUTANTQA nullo modo IBI scriptum erat. 6 spatio post 7am litteram SU lectio conueniat. 7 non ab ABSOLUIDEBERE incohasse uidetur. 15 [ ] lectio ad codicis ductus non bene quadrare uidetur. 17 littera 4a nullo modo O fuit. 21 pro ( ) Bluhme: XCTAIBS

Sat exceptionesdefendendor'reor'gratiac'qb
agitursaepaeenimacciditutquisiureciuilitene
atursiniquumsiteumiudocondemnariuui'tipu
latussimàpatepec̄ amtamq̀credendic numera
turusn'numerauerimnameampecuniamatepe
tip'secertumedareeHteoretc'exstipulatute
nerissq̄àiniquumeteeonominecondemnari
placetpexceptionemdolimalitedefendidebe
reitemsipactusfuerotecumneidq̄m̄debeara
teretamHominusidipsumatepeterep'sumda
remorequiaobligatiopactoꝯuentonontollitur
splacetdeueremepetentempexceptionempa
cticonuentirepelliinhisq̄q̄ aynibusq·inpio
nasexceptioneslocumhabentuusimetumceo
gerisadoloinduxerisuttibiremaliq̄mancipio
dem nansineampremamepetasdat'm̄exceptio
pq̀simetusc̄ tefecisseudmarguerorepelleris
temsifundumlitigiosumsciensanp'sidente
emeriseumq̄·ap'sidentepetasopponit'tibiex
ceptiopquamomnim̊summoueris
Exceptionesat·aliasinedictoppr̄ habetppositae
aliasc̄c̄·accommodatq̄omnesū·exlegib·ūexhir
quaelegisuicemoptinentsubstantiamcapiunt
uexiurisdictioneprr̀ispditaes·

Pagina interior non facile legitur. 4 littera nona ⲁ uel ⲁ̄ fuisse uidetur. 4 littera 22ª, quae q̀ teste Goeschenо fuit, nunc propter medicamenta q tantum uidetur. 8 littera 7ª p magis quam ꝑ fuisse uidetur. 9 littera ab exitu 9ª q, non ꝗ fuisse uidetur. 10 littera 3ª R per punctum in P mutata esse uidetur. 12 littera ab exitu 14ª ꝑ magis quam p fuisse uidetur. 14 in co, non in coe exiisse uidetur.

Omnesāt̄·exceptionesincontrariumconcipiun
t'q̇adfirmatiscumquoagit'namsiuerbigratia
reusdolomaloaliq̇dactoremfaceredicatq̄for
tepecuniampetitq̀nnumerauitsicexceptiocon
cipit'siinearenihildolomaloāā factumsitne
q̄·fiatitemsidicatutcontrapactionempecunia
petiita7cipit'exceptiosiꝑāā·etn̄n̄n̄7uenitnee
apecuniapeteret'etdeniq·inceteriscausissimi
litercon cipisoletideoscilicetq̄āomnesexcepti
oobigit'q̄dareositaformulaeinseri+utcondici
onalemfaciatcondemnationemidenealii+iudex
eumc'quoagiturcondemnetq̀sinꝑineareque
deagit'doloactorisfactumsititemnealiteriu
dexeumcondemnetquamsinullumpactumco
uenitenonpetendapecuniafactumeritdicun
turāt̄exceptionesāꝑemptoriaeadilatoriaep
emptoriaes̄quaeꝑpetuoualentneceuitaripoi
suntūūq̱metusc̄·adolomaloaqcontralegemse
natusueconsultofactumē·ā·q̱resiudicataeūin
iudiciumdeductae·itempacticonuentiq̱pactu·
ē·neomninopecuniapeteretur:
Dilatoriaes̄·exceptionesquaeadtempusualent
ūūisilliuspacticonuentiqfactumēuerbigrā
neintraquinq̄.nniumpeteret'finitoꝑeotempore

Pagina interior maximam partem facile legitur. 6 in fine ā quam a extitisse probabilius est. 20 littera ab exitu 5a nullo modo f, uix ꝑ fuit.

c̄alis

Nhabetlocumexceptiocuisimilisexceptioelitisdi
uiduaeetreiresiduaenamsiquispartemreipetierit
etintraeiusdemp̄turamreliq̄partempetathaecex
ceptionesummoueat'quaeappellat'litisdiuiduae
Itemsiisquic'eodempluresliteshabebatdeq̄bdā
egeritdequibusdamdistuleritutadaliosiudicesre
gantsiintrae'demp̄turamdehisquadistulerita
gatphancexceptionemq̄appellaturreiresidu
aesummouet·
Obseruandumeāt·eicuidilatoriaobicit'exceptio
utdifferatāonemalioq̄nsiobiectaexceptionecge
ritrempditn̄p'tilludtempusquointegrarec
uitarepoteratadhuceipotestasagendisupere
iniudiciumdeductaeetpexceptionemperemptae
Nsolumat·extemporesetiamexpsonadilatoriae
exceptionesintelleguntur qualesscognitoriae
uu·siisquipedictumcognitoremdaren̄poteit
pcognitoremagatueldandiq̄d.cognitorisiusha
beatseumdetcuin̄lcogniturammsuscipenamsi
obiciat'exceptiocognitoriasiipsetaliseratuten̄
liceatcognitoremdareipseageretsiūcognito
rin̄liceatcogniturammsuscipepaliumcognitor
āpsemetipsumliberamhabetagendipotestat
ettamhocq̄illomeuitareexceptionemq̄sidisi

Pagina exterior non difficulter legitur. supra uersum 1 perpallidae et incertissimae litterarum umbrae apparent, quae fortasse eidem manui debentur; fortasse eadem per errorem hic scripta posteaque deleta erant, quae in huius paginae uersu 5 extant, nisi quod lis pro lites peccatum esse conicias. 9 ultima littera т·, non т'· fuit.

Mulaueritcumeipcognitoremegeritrpbit
Sempemptoriaqd·exceptionesipeuspeppope
nonfuit usus inintegrumrestituiturradicien
daeexceptionisgradilatoriauerosin·fuit usus
aninintegrumrtituit'quaerit'·
Idumeuenitutexceptioquaepmafacieiustauide
aturiniquaenoceatactoriqc'accidataliaadiecti
oneopuse·adiubandiactorisgratiaquaeadiecti
oreplicatiouocat'qa·peamreplicat'atquaeresolui
turuisexceptionisnsiuerbigrapactussumte
cumnepecamqmdebesatepeteremdeindep'tea
in7trariumpactisumusie utpeteremliceatetn
agamtec'excipiastuutitademummydemnerin
nconuenieritneeampecuniampeteremnocet
mihiexceptiopactiyuentinqnominushocuer'
manetetiamsip'teaincontrariumpactisumuss
quainiquumememeexcludiexceptionereplicatiom
dat'exp'terioripactoh'msinp'teaconuenitutm
eampecuniampetereliceret·
Itemsiargentariusptiumreiquaeinauctionem
ueneritpsequat' obicitreiexceptioutitademum
emptordamnet'sieiresquamemerittraditae·st
eiustaexceptiossiinauctionepdictumeneante
emptoritraderet'qsiptiumsolueritreplicatione

Pagina exterior paucis locis exceptis facile legitur. 1 littera 26ª nullo modo ᴀ fuit. 1 septem ultimae litterae incertissimae sunt. 3 et 4 fortasse FUIT uel FUIT· potius scriptum erat. 10 litteram ab exitu 4am u quam ı fuisse ueri multo similius est. 22 initio nihil amplius scriptum erat. 23 in fine ᴀ fortasse post ultimum e additum erat.

Taliargentariusadiubaturautsip̀dictumencali
teremptoriirestradereturq̀sip̀tiuemptorfol
ueriti dumat·euenitutrursusreplicatioqp̍ma
faciеiustasitiniquereonoceatqc'accidatadiecti
oneopuseadiubandireigratiaquaeduplicatiouo
caturetsirursussieap̍mafacieiustauideturs
pp̄·aliq̀ciniq·actorinoceatrursusexadiectione
opusequaactoradiubet'qdicit'triplicatioquar'
omniumadiectionumusumidumetiamulterius
q̀diximusuarietasnegotior'introduxit
Uideamusetidep̀scriptionibusquaereceptaes
pactoresaepeenimexunaeademqobligatione
aliquidiamp̀starioretaliquidinfuturap̀stati
onee uuc'insingulosannosu·mensescertā
pecuniamstipulatifuerimusnfinitisqb̄ dam
annisā·mensibushui·quidemtemporispecuni
amp̀stariooportetfuturor'atannor'saneqdo
bligatiocontractaintellegit'p̀stariouadhucnul
laesiergouelimusidqd̄.qp̀starioretpetereet
iniudiciumdeducerefuturamueroobligatio
nisp̀stationeminintegrorelinquerenecesse
eutcumhacp̀scriptioneagamusearagat'cuī.
reidiesfietalioquinsisinehacp̀scriptioneege
rimuseascilicetformulaquaincertumpetimus

Pagina interior facillime legitur. 3 littera ab exitu 3a p̍ ex p̀ antiquitus correcta est 6 λ ante 4am ab exitu litteram a prima manu superscriptum est.

Cuiintentiohisuerbisconceptaeqdqdparetnn
a·a·darefacereoteretotamobligation ideetiam
futuraminhociudiciumdeducimusetq antere
pusobligatxx xxxxx mx ns———— lxxqfic——)
[pcxxa pmissare[iiiu . . . . . iii . . .]
Itemsiuerbigraexemptoagamusxx nobiifundux
mancipiodet'debemus x xxx pscribe
reearesagat'defundomcipandoutp'teasiueli
musuacuampsessionemnobistradix tradexxii
[iu.ri . . . . .]ue[. . . epiea . . u . . . iublisn . ps]
resumustotiusilliusiurisobligatioillainc xx
tao·nequidquidobeamremnnaad f o· reiiii a)
iionecónsumit'utp'teanobisagereuolen
tibusdeuaquap'sessionetradendanullasuprit
ao· pscriptionessiq·appellatar
eeabeoq ntefórmulaspscribent'plusq mfe
stume· Siisqd temporibussicutsupraqq·
notauimusomnespscriptionesabactorepfi
ciscuntuprolimat·quaedametpreooppone ba[n
turqualisillaeratpscriptioearesagat's——]
diciumhditatinfiatquaenuncinspeciemexcepti
onisdeductae·etlocumhabetcumpetitorhdita
tisaliogenereiudiciip iudiciumhditatifaciatuu
[cumsingulasrespetxx eniniquump(xx iiiiaxxi——)

Paginae interioris contextus non paucis fenestris interruptus maximam partem difficillime legitur. 4 sub uersus finem pro q posse etiam de m cogitari adnotat Goeschen. 5 pro altero [ ] Goeschen cxxi——— 6 post 27am litteram ut scriptum fuisse potest. 8 litterae 23a et 24a an ex io a prima manu correctae sunt. 9 post 29am litteram uel c uel o uel q uel similis aliqua littera extitit, nullo modo de. 10 Goeschen pro priore [ ] c———. pro posteriore [ ] xxxxx——— legit. 11 littera 2a non uidetur o fuisse. 15 litterarum ab exitu 12ae et 11ae iq· lectio incertissima est. 16 in fenestra post 7am litteram a fuisse potest. 20 pro agat'——] Goeschen: axixxxxxxxxpixi 24 pro ( ) Bluhme: u xxx

In pagina exteriore neque hodie quidquam legi potest et uix umquam legi poterit.

Tioneformulaede ecuidareoportetet
sanedominodareōtetq̣seruusstip..laturadin
p̀scriptionedepactoquaerit'q̣secundu..natura
lemsignificationemuerumēē·debetq̄c'q̄atdi
ximusdeseruiseademdeceterisq̄q̄·p̣sonisq̄·
nostroiurisubiectae:
Suntdictaintellegemusitemadmonendiſumuſ
sicumipsoagamusq̄incertump̣misseritita
formulēē·p̣positamutp̀scriptioinsertaſitfor
mulalocodemonstrationishocm̊ī ē·q̣aaden·n·ī
certestipemcuī·reidiesfuitq̄q̄dobeamremn̄·n
a.. d f ō etreliq̄ āsic'sponsoreafideiussoreacat
p̀scribisoletinp̣s·q̄d·sponsoris·
Hocm̊earesaget'q̄a·adeluciotitioincertumſtip·
ēquonōm.n̄nsponsorecuī·reidiesfuitinp̣ſona
uerofideiussoriseaṛagatq̣n̄np̣l·tioincertū·
fsuaēē·iussitcuīheresdefuitdeindeformula
subigit'·
Sup̣ē·utdeinterdictisdispiciamuscertisiḡ·excſſ
p̀torā·p̣consulp̣ncipaliṫauctoritatemsuamfi
niendiscontrouersisp̣ponitq̣tummaximefa
citc'dep'sessioneāquasip'sessioneſaliquoſco̅
tendit'etinsummaā·iubetaliq̄dfieriafieriphi
betformulaeāt·uerbor'etconceptionesq̄b·in

XUI·

Pagina exterior facillime legitur. hoc folium non palimpsestum iam a Scipione Maffeio anno 1732 descriptum est. 1 ante ēcuidare Goescheno m litterae reliquiae apparuerunt. 3 littera ab exitu 7ª nunc u magis quam o fuisse uidetur. 11 litterae 9ª 10ª 11ª pem, non p̄ ē m̊ fuerunt. 12 ultima littera t, non t' fuit. 16 littera 23ª t, non t' fuit.

Eareum . . . ' ⁊ dicta dec . . . uocant' a't · decreta c'
fieri aliquid iubet · ūuc cum p̀cipitur aliquid exhibe
atur a restituat' ⁊ dicta ūc' p hibet fieri ū uc' p̀ci
pit ne sine debitio p'sidenti uis fiat ne ue in loco
sacro aliq̇ d fiat unde omnia int dicta a re'tituto
ria a exhibitoria a prohibitoria uocant' nec ī m̄c'
quid iusserit fieri a fieri p hibuerit statim pac
e negotium s ad iudicem recuperator ue it emēt · ibi
editis formulis q̄ritur an aliquid aduersus p̄p̄ri'e
dictum factum sit ūan factum n sit q is fieri iu'i'erit
et modo cum poena agit' modo sine poena cum poe
na ūu cum psponsionem aget' sine poena ūu cu
arui ter petitur et q̄d̄ . ex p hibitoriis ⁊ dictis i'em p
psponsione magis solet ex r titutoriis uero ue exhi
bitoriis modo psponsionem modo p formula ma
gitur q · a ruit raria uocat' ·
Principalis ig · diuisio ne oē q a phibitorias ⁊ dicta
a · r titutoria aut exhibitoria sequens in eo ē diu isio
q ū · adipiscendae p'sessionis c · conparata sunt u ū
retinendae p'sessionis c · ⁊ dictum' u recipera ndae ~
Adipiscendae p'sessionis c̄ · ⁊ dictum accommod at'ur
bonor' p'sessori cūi · p ncipium ē quor' bonor' eiu
quis et potestas haec ē · ut quod q̇s que e = his boni squ
orum possessio alicui datae · si p h̄ de a p p'se ssore

Pagina interior facillime legitur; huius paginae exemplum arte photographica factum huic uolumini subiunximus.

P'sideretideicuibonorumpossessiodataertitu
aturp h̄deat̄·possidereuideturtamisq̇ h̄eq̄ isquipu
tatseh̄demēē·pp'sessorehisp'sidetq̇sinec̄aliq̄re·
h̄riamūet̄·totamh̄temsciensadsen̄ptinerep'sidet
ideoat̄·adipiscendaepossessionisuocaturqeita̅
tumutileeq̇nuncṗmumconat'adipiscereip'ser
sionemitaq̄siq̇sadeptusp'sessionemȧmiseritde
siniteiididictumutileēē bonor'qq̇emptorisimi
literpponit in⁝dictumqq̇damp'sessoriumuo
cantitemeiq̇publicabonaemeriteiusdemcondi
cionisꝉdictumpponit'qappellatursectoriumq
sectoresuocanturquipublicebonamercantur
q̇publiceuonamercanturꝉdictumq̄q̄·q appella
tursaluianumapiscendaepossessioniscompara
tumēeoq̄ utit'dominusfundidereburcoloniquaſ
ṡipsemėrcedibusfundipign oriṡfuturaṁspe
pigisset·
Retinendaep'sessionis c̄·soletꝉ dictumreddic'ab
utroq̄ partedepprietatealicūi·reicontroūsiaeſt
etantequaeriturutererexlitigatoribusp'sidereetu
terpeteredebeatcūi·reigratiacomparatasuntuti
possidetiseturubietqd'utp'sidetisꝉdictumdefu̅
diū·aediumpossessioriisreddit'utrubiuerodere
bummobiliump'session·etsiq̄d defundoūaedib·

Pagina interior facile legitur. 5 littera ab exitu 5a q non q̄ fuit. 8 littera 10a i non ꝉ fuit. 16 fenestra, quae post 24am litteram hiat, ipsi membranario debetur.

|dicitureumpotioremeep̀toriubetquieotempo
requo|dictumredditurn·unc·np abaduersario
p'sideatsiuerodeRemouiliaeumpotioremeeiu
betquimaioreparteeiusanninuncnp abaduer
sariop'sidetidq̄.satisipsiusuerbisintdictorumsi
gnificatursiinutrubi|dictonsolumsuaqqp'sessi
opdesedetiamalterisgiustumeeiaccidereuue'
cuihextiteriteiusqueaquoemerituexdonatione
ādo·isnom·acceperititaqsinostraep'sessioniiu
ctaalteriusiustapossessioexsupataduersariip'
sessionemnoseo|dictouincimus
Nullamāt·ppriampōssonemhabentiaccessiotem
porisn'dat'necdarip·n̄eiqnullumenaccederep
s'etsibitiosamhabeatpossonemieāuiāclamāpca
rioabaduersarioadqsitamndaturnaccessionei
suanppdeānnus āt retrorsusnumerat'itaq̄si
tuueruigr aiiiimensibuspossederisporibuset
egouiii·posterioribusegopotiorerogtrumpriu·
mensiumpossionihiltibiinh'|dictopdeqalter
usannipōssioēp'sidereāt·uidemurnsolumsipu
p'sideamussetiamsinostronōmaliquisinp'sessi
onemsitl·innostroiuresubiectusn̄sitqualise
colonusetinqlinuspeosq̄q̄·āp.quosdeposuerim'
autqb·commodauerimusāqb̄gratuitamhabita

Pagina exterior difficilius legitur. 6 litteras 11am et 12am si quam at fuisse ueri similius est. 14 primam litteram s' quam s fuisse probabilius est. 15 pro 10a et 9a ab exitu litteris minus bene de unico m cogites. 15 sex ultimarum litterarum lectio admodum incerta est; hoc fere constat in fine neque possio neque possessio scriptum fuisse. 16 fenestra, quae post 12am litteram hiat, ipsi membranario debetur.

Tionemrtituerimusāquibusgratuitamhabita
tionemipsip'sideredeuimureth'equolgodicit'
retinerip'sessionemp'sepquemlibetq̄nostrono
m̄·sitinp's̄neqnet̄ pleriqputantanimoqq———
rip'sessioneq·nostronomaliustmsiñreliqndae
possion animosp'teareuersuriindedisceprifeei
musretinerep's̄uideamurapisciūpsrquorp'
secundocommentarioretulimusn'ulladubita
tioēquinanimopossessionemapisciñpsumus
Reciperandaepc̄soletidictumdarisiquisexp's̄ui
deiectussitnameipponit'ŧdictumc̄uipncipiu
undetuillumuideiecistipqisquideiecisticogitur
eirtituerereipossession·simisq̄deiectureñt
nenp × × ×de———rocumquiameuiaclamāp̄cari
op'side retinpunedeici × idumt̄m̄etsieumuidei
ecerimquiameuiāclamāp̄cariop'sideretcogere
restituereps̄·ūū siarmiseumuideiecerimñpp.
atrocitatemdelictiintantumpatioraonemutomni
m̊debeameirstituerep'sessionarmor'āt·appel
lationensolumscutaetgladiosetq̄aleassignifica
riintellegemussetfustesetlapides
Tertiadiuisioidictorinheqāsimpliciāsāduplicia
simplicia×uuinquib alteractoralterreusequa
lias omniarestitutoriaaexhibitorianamqactor

Pagina exterior propter euanescentium litterarum tabem difficulter legitur. 4 in fine e. g. retine scriptum fuisse potest. 6 inter 7am et 8am litteram fortasse e uel i littera etiam extitit. 14 spatio post 4am litteram pse uel psi lectio non male conuenit. 14 spatium ante 24am ab exitu litteram quominus ralte litteris expletum fuisse conicias, ductuum umbrae non impediunt. 15 spatio post 20am litteram neque at neque tur lectio conuenit; probabilius de p cogites.

Equidesideratautexhiberiautrestituireusise a
quodesiderat'utexhibeatarestituat·
Phibitorior'autiidictorumq̊dumaliaduplicialiarum
pl ciassimplicias ūui qB ꝓhibetpr·inlocosacro
ainflumínepublicoripaueeiusaliq̇dfacereeu
namactoremq̇desideratneq̇dfiatreuisq̇aliqd
faceresconaturduplicias ūuutip'sidetisꝭdictum
etutrubiideoāt dupliciauocanturq̣p⸗scar·utriui
q litigatorisinhisconditioenecq̇squamp̀cipuere
usuactorintellegit'sunusquisq tamreiq̀actoris
partessustinetquippepr pariseromonec'utrou
qloquit'nsummaconceptioeorumꝭdictor'haec
e utinp'sideris quominusitap'sideatisuꝭnfieri
uetoii alteriusutrubihis̊chomodequoagitura
pudquemmaiorespartesh̄ui annifuitq̊minuuir
eumducatuinfieriueto
Expositisgeneribusinterdictor'sequiturutde
ordineetdeexitueor dispiciamusetincipiamur
asinpublicibusiq̄·restitutoriumu exhibitori
umꝭdictumreddit'ūu·utrestituat'eipossessio
q̇uideiectusea·exhibeat'libertuscuipatronui
operasindicereuletq̊sinepericuloresadexi
tumꝑducit'q̊c·periculo quesiarbitr'postula
ueritisc'q̊agituraccipitformulamqappellatur

Pagina interior facile legitur. 6 litterae ab exitu 4ª et 3ª ex q uidentur correctae.

arbitrariaetiudicisarbitriosiqd restituiuexhi
ueridebeatidsinepericuloexhibeatarestit
etitaabsoluitqsin'restituatneqexhibeatqua
tiearesecondemnatsetactorcessinep×ena expe
rit'c eoq neqexhiberenēq rstituereqcq
pcp ̄t qsicalumniaeiudiciumeiopposituṁfuit·
decimaepartisqqpculoplacu..ce..etpditiu
dumcalumniaeiudicio × × eiaqaruitr'p'tulaue×
quasihocipsoconfessusuideaturrestituerere
u exhiberedeueres'alioiureutimuretrecte
iiusen eiii×odestioremalitieietarbitr'quiq
petitqquiacenu× × t
Obseruaredebetisquiuultarbitr petereutita
timpetatanteqexiureexeatideanteqapp·re cu
cedatseroe petentibusnindulgent'i qsiar
bitrnpetierits'tacitusdeiureexieritc'periculo
radexhitumpducitNactorprouocataduersari
umsponsionemcontraedictumpr'nexhibue
ritanrestitueriilleataduersussponsion
aduersariirestipulaturddactorqd sponsionis
formulameditaduersarioillehuicinuicemre
stipulationissactorsponsioni sf××d××sc×si×ii××××
etaliutiud.umdererestituenda u exhibenda
utsisponsioneuiceritnisieir exhibeat'artituat'

Pagina interior difficillime legitur. 3 littera 13a T, non T' fuit. 7 lectio Bluhmiana non uera uidetur. 8 post 19am litteram uelut mi uel uti fortasse extitit. 11 pro priore (mihi × × m extare posse uisum est. 12 reliqua huius uersus pars uacua uidetur. 15 littera ab exitu 6a h (et fortasse 7a quoque) correctionem passa esse uidetur. 20 littera 21a u magis quam o fuisse uidetur. 22 pro ( ) Bluhmio u e r e . . . . m . . . , mihi [illegible] apparuerunt.

— NC — COSNU . . PCC —

— mnepedie —

De paginae exterioris scriptura fere nihil superest; ea quae uu. 8 et 23 descripsi incertissima sunt; alia describere nolui, ne fraudem facerem eis, qui ex dissolutis frustulis Gaianum sermonem restituere conantur.

× × × × × aliutfacereqqpcei × × × dicatid —

— oifacis × × × × × × po

— ridl — mfa —

— aer — ss —

— sece × × × × × × uexseqn —

— N × × × ×

— iiB —

— mcsd —

— ir — appellaia —

× × × × inielle —

enibid × × × s × om —

uideritantixperant × × × × × di —

— qua —

mnois × m —

— erenO × × paratusfuit —

Pagina exterior difficillime legitur. plura leget, cui fortioribus medicamentis uti licebit. nimis incertas litteras describere nolui. ea, quae Bluhme in uu. 21 et 22 legere sibi uisus est, in uu. 20 et 21 potius apparent.

..ispesabe plicitan oisi ntispinp ssionee co
. . . sicmaduersapiosuofructuariastipu
acriicmuiscip tcstas aecoutsico trlaeun . .
essi . . . a p nun ——— uep . . . amsu amadu er
sapiosoluai aecat lice diconrentiofructurlicita
tiouocai scil qanne oleun ii eeruiiantii pp
p . es . . . eip fuenditeq . . q alagatp teaa
ali sponsionepuocatq aduersusedicumppp
sidentisi ibispactae etinuicemamborestipulan
ipaduersussponsionem elsti . . . . accu
unajeossponsioiiem . . . stipulaii ———
adeam it ——— eius ———
fundoab ———
ptiiui . . . . . d . . uae ——— a iudexap quemdeea
reagit illud scil requiritpp infdictoconplexu
eide uteреор eumfundumeasueaedespidtemp
quoidictoreddit nuncnpp siderercumiudex
idexplorauerit etforte secundummeiudicatu
sitaduersariummetsponsionisetrestipulatio
nissummasquasc eofecicondemnatetconue
nientermesponsionesetrestipulationisquae
mec factaesabsoluiteth ampliussiapaduersa
riummeumpossioeqisfructuslicitationecui
citnisirestituatmpossionemcascellianosiue

Pagina interior in parte superiore propter remedia Bluhmiana difficillime, in inferiore facile legitur. 1 pro Goeschen: . . . . ii . . . . ii. Bluhme ipse alio tempore . . . . ab . . fli 3 pro Bluhme modo NER . TOS, modo . . R . TO . 6 pro Bluhme alio tempore: N oleun . . . . . er . . . 7 pro priore Bluhme alio tempore: PRE . . . cifuendit ———, pro posteriore idem . . . 10 pro Bluhme alio tempore: R . i ——— 13 Bluhmiana lectio uix uera uidetur. 14 pro Goeschen P . i . . c ———

SECUTORIOIUDOCONDEMNATURERGOISQUIFRU CTUSLICITATIONEUICITSINPBATADSEPTINEREPSEM ONEMSPONSIONISETRESTIPU|ATIONISETFRUCTUS LICITATIONISSUMMAMPOENAENŌMSOLUEREET P̀TEREAP'SSIONEMRTITUEREIUBET'ETH'AMPLIUS FRUCTUSQUOSIEAPCEPITREDDITSUMMAEN̶FRU CTUSQUOSIEAPCEPITREDDITSUMMAEN̶FRUCTUS LICITATIONISN̄P̀TIUMĒFRUCTUUMSEDPOENAENO MINESOLUIT'QQUISALIENAN̄PŌSSIONEMPHOCTE PUSRETINEREETFACULTATEMFRUENDINAMCISCICO NATUSĒ·ILLEAT̄·QUIFRUCTUSLICITATIONEUICTUSESIN P̄BABERITADSEPTINEREP'SESSIONEMTANTUMSPCN SIONISETRESTIPULATIONISSUMMAMPOENAENŌM DEBETADMONENDIT̄M̄SUMUSLIBERUMĒĒEIQFRU CTUSLICITATIONEUICTUSERITOMISSAFRUCTUARIASTI PULATIONESICUTCASCELLIANOSIUESECUTORIOIUDO DEP × × × IONEREECIPERANDAEEXPERIT'ITAS × × × × × × DU FRUCTUSLICITATIONEAQEREINQPEMPPUMIUDUM CONPARATUMĒQAPPELLAT'FRUCTUARIUMQ̊NŌM ACTORIS·SATISACCIPIAT'DICIT'AT̄.ETH'IUDICIUMSECU TORIUMQSEQUIT'SPONSIONISUICTORIAMSN̄AEQ CASCELLIANUMUOCAT

SQANNULLIDICTOREDDITOCETERAEXIN+DICTOFACE RENOLEBANTATQ·OBIDN̄POTERATRESEXPEDIRIP̄R·

Pagina interior maximam partem facile legitur. 17 spatium post tertiam litteram uelut OSS uel SES litteras capere possit. 17 spatium ante paenultimam litteram ad IMILIT litteras capessendas sufficit.

NEAUTPROMPSPEXIT TEOMPARAUITINTERDICTAQ
SECUNDARIAAPPELLAMUSQSECUNDOLOCOREDDUNT
QUORUNB— —A L—OC— TERAE INTER
ETONFACITUOQUILLIMNONFACIATALFRUCTUI
AQFRUCTUSLICITATIONISSATANDATAUTSISPONSIONIB
NFACITSP NSIONISUELIUDICIANACCIPIATSIU P IDEAT
ETPE TITUATADUERSARIOPOSSESSI N —
— IIP'SIDENI NFACIATITAQ ET IALIASPOT
IDICTOUTIP IDETI UINCEPE ICET PAEXINTERDICT
— ETAM.PIDICTUM CUNDARIUMU
— FNOMUI —
— NID —
— U NULLUMI Q S CUNDARIUM —
PRANO — QUEHANC PINION —
— M — NUSETCASSIUSSECUTIFUERINTR —
— NOBI Q — ADEA —
— NOSPR —
—
—
—
— INEUM —
PARENSCT — ATEIMIREIMAMEIIA
—
—

Pagina exterior difficillime legitur. plurima eorum, quae descripsi, incerta sunt; incertiora non pauca describere poteram. 13 Bluhme uersus initium parum probabiliter ita legit: U . SINECA 22 Bluhmiana lectio ad incertas codicis umbras uix bene quadrare uidetur. 22 initio aut P aut Y legi posse Bluhmianae schedae uidentur significare.

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

—— endom[e] ————————————

× × × niisoriso[q] ———————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

——————————————————————

pecuniariapoenaam̊iurisiurandoreligione × × × ×

cen × × × ×   aq pr · × × ueidco ————

——————— aduersusin ———————

Pagina exterior difficillime legitur; ductus autem plerique incerti sunt. 9 initio nihil amplius scriptum erat. 9 initio Bluhme ante SORI legit EIASPON (p supra E), quae tamen lectio ad codicis ductus non quadrat. 23 proximum ante EAQ spatium uacuum est. 23 post PR fortasse ET uel Q uel simile quid scriptum fuit.

sisduplicia.o.constituitur uus iudicati adu e
si aut damni iniuriae aut legatorum p damnatio n
relictum nomine agitur ex quibusdam causis sponsione
facere permittitur uelut de pecunia certa credita et pec. a
constituta sed certae quidem creditae pec. ae tertiae partis 7
stitutae uero pecuniae partis dimidiae eq. s n . . . spon
sionis neq. dupli actionis periculum eic quo agitur co
iungatur a nestatim quod ab initio pluris quam simpli ut
a.o. permittit pr. iurisiurandum exigere ne calumni
ae causa eum infitias ire unde quia heredes uel qui h. dum loco a
bent n cid 7 li n. a pl. obligatis item feminis pupill.
que x x x . periculo sponsionis iubet. eos iura re
statim ab hab initio pluris quam simplia o e ut furti ma
nifesti quadruplicis Manifesti duplico
cepti et oblati tripli ex his causis et aliis quibusdam ue
quis negat siue fateatur pluris quam simpli ea o
Actoris quoque calumnia c coercetur modo calumniae iudi
cio modo contrario modo iureiurando modo restipulatione
et quidem calumniae iud. um aduersus omnes a o nes lu
cum habet et est decimae partis p. p x x adusus ad . .
torem tertiae partis c liberum est ei cum quo agitur aut
calumniae iudicium opponere aut iusiurandum exigere ne calumni
ae ca agere.
Contrarium aut iudicium ex certis causis 7stitu . . ——

Pagina interior ex parte difficulter legitur. 11 pro . Goeschen c . ius . qpaiiis; Goescheniana autem lectio ad tabescentes umbras propius accedere uidetur quam Bluhmiana. nunc nisi propter remedia chimica omnia incerta facta essent, non nimis a ductibus uelut haec lectio discrepare uideretur: simplotenus 12 quae post 1am litteram scripta fuerint, dignosci nequit; fortasse, nisi m litterula supra lineam fraudem facit, haec olim exarata erant: exant' (im) periculo 20 pro spatio satisfacere uisa est uelut haec lectio: eis 24 in fine fortasse 7stituuntur, non 7stituipote scriptum erat

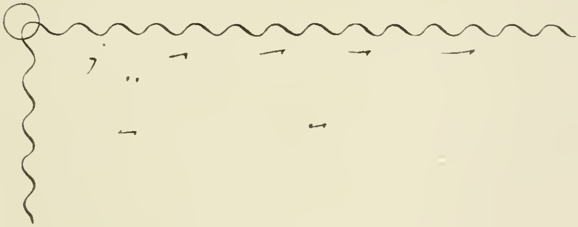
UU·siiniuriar'agat'etsic'mulierεεoN̄ōm̄ agat'
qdiceturuentrisnōm̄ inp'sessionemmissadm̄
adaliumpossessionemtrtulissetetsiq̍seonōm̄.
agatq̣dicatseapr̄·inpos·s·ionemmissumabalioquo
admissumnonesse
Saduersusiniuriar'q̄daōnisdecimaepartisdatur
aduersusůduasistasq̍ntae·
Seueriorāt·coercetioē·pcontrariumiud·umnon
calumniaeiudicioẋ·partisnemodamnet'niſiq̍in
tellegitn̄recteseageresuexandiaduersariigra
tiaāonemInstituitpotiusq̄exiudiciserroreueli
iniquitateuictoriamsperatq̀excuēritatiscalu
mniaeñinadfectumēsicutfurticrimencontra
riouerojūdoomnim̊damnat'actorsicsamn̄·tenu
erit|aliaopinioneinductuscredideritserectea
gereutiq̄·ātexq̄b·ēsiscontrarioiudoagerepetia
calumniaeiūd·umlocumhabetsalterutrotm̄·iu
dicioagereꝑmittiturquarationesiiusiurandu
decalumniaeexactumfūit q̄madmodumcalumni
aeiūd·umdat'itaetcontrariumnondaridebet:
Restiponisq̄q̄·poenaexcertiscsisfierisoletetque
madmodumcontrarioiūdoomnim̊condemnat'
actorsicsamnontenueritn'requirit'anscieritn
recteseagereitaetiamrestipulationispoenaomni

Pagina interior facillime legitur. 15 supra 8am et 9am litteras qu litterulae aliquoties apparere mihi uisae sunt; fallacem tamen potius speciem esse crediderim.

ƆDAMNAT'ACTOR ... ST×PULATIO
ONISPOENPETIT'EINEQCALUMNIAEIUDUMOPPONIT'NEQ
IURISIURANDIRELIGIONIIUNGIT'N7TRARIUMIUDU ××
HISCAUSISLOCUMNONHABEREPALAME
QUIBUSDAMIUDICIISDAMNATIIGNOMINIOSIFIUNTU
FURTIU·B R INIURIAR'ITEMPSOCIOFIDUCIAETUTEL...
DATIDEPOSITIS FURTIAU RAINIURIAE NSOLUMDAMNA
TINOTANT'IGNOMINIASETIAMPACTIUIINEDICTOPR·
SCRIPTUME·ETRECTEPLURIMUMEN|EUTR'EXDELICT
ALIQUISANEXCONTRACTUDEUITORSIIITEMILLAPARTE
EDICTIIDIPSUMNOMINATIM××PP ———
MINIO×U ——— PHIBC ——— PIU ———
TORDARE PEUREMADHIBEQ×II ——— FIDUIO
RIONOM·IUDICIOIUENI ... ———
INSUMMASCIENDUMEEUMQ ×LIOPOU×I××ULU×PHIC
TEREETEUMQUOCATUSE TO×NUC×UC×I××CICIIMAI
CIAIEPPP×××XIOMIIEREQUA DAM ——— I
PMISSUPTORISINIUSUOCARENLICETUUPAR ———
TRONOSPATRONOSQLIBEROSETPARENTESPATRONIPA UO
NAEUEETINEAMQADU SUSEAEGERITPOENACONIT ———
CAT·INIUSUOCATUSFUITADUSARIUSNEQ ODIEFINIRIO
TUERITNEGOTIUMUADIMONIUMEIFACIENDUMEIE
PMITTATSECERTODIESISTIFIUNTAUADIMONIAQBUIDAM
EXCSISPURAIESINESATISDATIONEQBDAMC'SATIIDATIONE

Pagina exterior propter remedia Bluhmiana difficillime legitur. 1 pro Bluhme ...MSIABAC..REIII *restipulationis* 11 spatium post 22am litteram sufficit ad ex litteras capessendas. 12 litterae 6a 7a 8a incertissimae sunt. 13 Bluhmiana lectio uix recta uidetur. 14 litteram 21am I quam T fuisse probabilius est. 15 pro Bluhme parum probabiliter A.LIQ.RATARA...ITUR.A| 15 uersum exempli gratia in OPOR exiisse ueri non est dissimile. 16 primam litteram I fuisse minus probabile est. 16 pro Bluhme parum probabiliter NRALIAPIQA... 17 spatium ante 4am ab exitu litteram sufficit ad TMPSONAS litteras capessendas. 18 post PAR in fine ENTESPA extitisse ueri non est dissimile. 19 littera 14a uix R fuit. 20 in CONſTITUIT' quam in CONITITUTAE exiisse paulo probabilius est.

QuiBusdamiureiurandoqBusdamrecuperatoriBu
Suppositisie .utqnsteteritisptinusarecuperatori
Businsummauadimoniicondemnet'eaqinguladi
ligenterptorisedictosignificant'etsiquidemiudi
catidepensiueaget'tantifiatuadimoniumquantiea
reritsiuexceteriscausisquantiactoriuraueritnca
lumniaecp'tularesiBiBadimoniumpmittin'tmplu
riBusqsscmfituadimonium
Jtaqsicentummiliumreseritn'iudicatidepeniue
. ageret'nplusqssqnquagintamili[illegible]fituadimoniu
Q[illegible]atpsonassinepmissuppr·inpuneiniusuocare
npossumuseasdemneuadimonioinuicasoBligare
np'sumuspterquasippr·aditusmittat

Pagina interior non difficulter legitur. 13 littera 27a aut p aut p fuit. 13 paenultimam litteram i fuisse minus probabile uidetur. Reliqua huius paginae pars scriptura uacat.

Pagina interior scriptura uacat. Post hanc paginam ultimum folium ultimi quinionis, quod olim cum pag. 235/6 cohaerebat, periit.

INDEX NOTARVM.

Indicem notarum, quae in Gaii institutionum libro Veronensi reperiuntur, summa diligentia confectum I. F. L. Goeschen editioni a se curatae adiecerat; cum tamen membranis denuo a me collatis Goescheni index permultis locis corrigendus esset, ipse prorsus nouum omnium scripturae compendiorum indicem ita composui, ut tacitus corrigerem, sicubi a Goescheniano exemplo recedendum fuit. Quo in componendo non me paenitet quod etiam pusillas scripturae minutias attendi: harum enim ope factum est, ut ab altero librario libros primum secundum tertium, ab altero quartum scriptum esse appareret; de qua re confer quae inprimis ad N̶ = *nam*, q̶ = *quam*, qꝃ = *quia*, q· = *quod*, nec non ad Ǹ = *nam*, q̀ = *quam*, q̄λ· = *quia*, q̶ = *quod*, c̄ui· = *cuius*, hūi· = *huius*, q̄B· = *quibus*, s̶ = *sed* adnotaui. Cum in membranis rescriptis notarum particulae passim Hieronymiani contextus ductibus obtectae dispici non potuerint et praecipue lineolae et puncta, quibus notatio significari solet, saepius non apparuerint, multis locis incertum est utrum lineolae punctaue addita fuerint necne. Neque punctorum collocationem in hoc indice conficiendo diligentius curaui, quippe quae librariorum arbitrio modo ad imas modo ad medias modo ad summas litteras adscripta sint. — Non recepi in hunc indicem compendia numerorum, quae cum uulgato scribendi modo concinunt; notantur igitur numeri additis plerumque lineolis (supra uersum) et punctis (post numeros). Addidi tamen suis locis plerasque earum corruptelarum, quae praue intellectis uel inter se permutatis notis ortae in scripturae Veronensis contextum irrepsisse uidentur.

Index notarum Gaianarum maiores paginarum laterculos occupat; primus numerus paginam codicis significat, sequentes numeri uersus indicant.

F In minoribus paginarum laterculis omnes notas composui, quae in fragmento DE IVRE FISCI Veronensi a Paulo Krueger optime depicto reperiuntur, *F* littera significatas. Indicem notarum quem Krueger editioni fragmenti

de iure fisci a se Lipsiae 1868 curatae addidit, ideo in hanc editionem transscribere non potui, quia typographorum culpa non pauci errores in indicem Kruegerianum irrepserunt.

U Ibidem omnes notas *U* littera significatas collegi, quae extant in fragmentis INSTITVTIONVM VLPIANI Vindobonensibus a Paulo Krueger diligentissime descriptis in calce libri cui inscriptum est 'Kritische versuche im gebiete des roemischen rechts' Berolini 1870.

Praeterea ex reliquis notis iuris eas selegi, quae cum Gaianis apte comparari posse uidebantur. Adscripsi igitur suis locis similes notas quae occurrunt

V I in codice Vaticano 5766, in quo insunt IVRIS ANTEIVSTINIANI FRAGMENTA quae dicuntur VATICANA egregie edita in commentationibus regiae academiae scientiarum Berolinensis anno 1859 a Theodoro Mommsen, cuius indice notarum (l. l. pag. 385—388) utatur, qui singulos locos inspicere uoluerit — has notas *V* littera significaui —

II in notarum laterculis antiquis, quos in Henrici Keilii *grammaticorum latinorum* uolumine quarto Lipsiae 1864 pag. 265 seqq. Theodorus Mommsen tam singulari diligentia collectos et tam admirabili ingenii acumine digestos edidit, ut perpauca posterioribus reliquerit emendanda. Aperta scripturae menda, quae collatis notis Gaianis unusquisque facile primo obtutu correxerit, ne ego quidem emendare uolui. Adscripsi igitur selectas notas:

P 1 ex *M. Valerii Probi de litteris singularibus* fragmento (in editione Mommseniana pag. 271—276) *P* littera significatas;

L 2 ex *notis Lugdunensibus* l. l. pag. 277—281 et 611—613, *L* littera
Ll significatas, ubi codex Lugdunensis *Ll* et Parisinus *Lp* inter se consentiunt;
Lp *Ll* uel *Lp* significatas, ubi in altero utro uera lectio seruata esse uidetur;

R 3 ex *notis codicis Reginae* 1128 (l. l. pag. 282—284), *R* littera significatas;

M 4 ex *notis Magnonianis* (l. l. pag. 288—300), *M* littera significatas;

T 5 ex *notis Lindenbrogianis* (l. l. pag. 288—300), quas primus ediderat Fridericus Tiliobroga siue Lindenbrogius, *T* littera significatas.

N Denique ex *notis Vaticanis* (l. l. pag. 301—314), *N* littera a me significatis, eas tantum notationes excerpsi, quae in reliquis notarum laterculis non extant sed aliquo saltem modo ad Gaianas notas illustrandas adhiberi possunt: item ex *notis Papianis* et *Einsidlensibus* (l. l. pag. 316—330) et ex *Isidoro* (conf. l. l. pag. 268).

λ̄ = ABSOLVE *uel* ABSOLVITO *uel* ABSOLVITE *uide* SNPλ

λ̄ = Aelia *uide* λ̄·S

λ̄· = AGERIVS etc. *) *uide* λ̄ λ̄

λ̄· *uel* λ̄ *uel, siquidem lineola passim dispici nequit,* λ· *uel* λ = -am *uel* am- *passim* (*conf. e. g.* 107, 15; 26, 21; 30, 24; 11, 9) *nec tamen nisi in fine uersuum; nam prorsus singulare est* q̊dλ̄· *i. e.* quodam 163, 13 *in medio uersu. alibi contra, siquidem* m *in fine nominum et rarius uerborum modo praue omittitur modo praue additur, mere erratum est: conf.* 6, 21 ROMλNλ *pro* Romanam, *similiter* 69, 22; 100, 12—13; 105, 20; 126, 3—4; 142, 6; 190, 1—2; 194, 3; 197, 24; 200, 5; 204, 19; 208, 9; 221, 14; 222, 14; 224, 3; 228, 13—14; 251, 3, 13 (*conf. etiam* 161, 22); *contra* -am *pro* -a: 4, 1; 11, 17, 18 (*correct.*); 25, 17; 40, 1; 82, 24; 98, 6; 109, 21; 111, 6; 112, 24—113, 1; 122, 5; 125, 20—21; 140, 10; 159, 20; 179, 4 *in fine*; 195, 8; 209, 19.

λ̄ = -am *F* 2, 4, 18 *et* 1, 4, 1? *in fine uersuum conf. F* 2, 3, 6)

λ̄ = -am *V*

λ̣̄ = -am 62, 9 *in fine* (*casu, puto*)

λ = an- *uel* -an- *passim* (*conf. e. g.* 67, 6; 95, 1 *nec tamen nisi in fine uersuum; nam* λCILLλ 23, 4, 6 (*conf.* λCCILLλ 23, 2) *falso pro* ancilla, EλDEM 48, 5 *pro* eandem, OCCUPλTIUM 70, 12 *pro* occupantium, EXTλTE 180, 20 *pro* extante *scriptum est: de* TλTUM 12, 14 *conf.* D̄T·

λ̄ = -an- *V*

Praeterea constat formas uerborum in -at *uel* -atur *et in* -ant *uel* -antur *exeuntes passim inter se confundi: conf.* 2, 23; 16, 15; 23, 6, 22; 25, 9—10; 28, 9; 37, 3, 11, 12; 38, 15; 14, 17; 51, 12; 63, 13; 65, 9; 77, 10; 90, 22; 96, 23; 112, 21—22, 23; 126, 3; 129, 24; 131, 24; 150, 2, 18; 162, 10; 169, 18; 177, 3; 190, 15; 196, 21 *bis*; 197, 6, 8; 203, 3; 237, 5 *conf. etiam* OCCUPλNTIS 178, 13 *pro* occupatis

λ̄· *uel* λ̄ *uel* λ̄· *pro* an *coniunctione* 181, 8; 159, 13; 173, 9 (*fortasse ubique* aut *pro* an *scriptum est*): λ̄ = an 82, 18 *in fine uersus.*

* *Adiectum hoc* etc. *illud indicat, littera* λ̄· *praeter eum qui praecedit uerbi* AGERIVS *casum alios quoque exprimi. atque similis est istius additamenti in similibus locis significatio.*

ꝺ = auc- V | ꝺ (uel ꝺ) = auc- 77, 17 ꝺtore, 165, 9 ꝺtor, 171, 17 ꝺtoribus
tutoribus *falso pro* auctoribus 29, 22—23

ꝺ = auct- 90, 2 ꝺore

ꝺ = auctore *uide* tꝺ
ꝺuctor *falso pro* auctore 22, 10—11

ꝺ· = auctores etc. *uide* ꝺsꝺ·

ꝺ = auctoritate *uide* s t·ꝺ

ꝺ· = AVLVS etc. *uide* ꝺ·ꝺ

ꝺ = aut *F* 1, 1, 19; 2, 2, 19; 2, 1, 15. | ꝺ = aut *V* | ꝺ = aut *V* | ꝺ aut *Lp* ꝺu... | ꝺ· *falso Ll* | ꝺ· aut *T*

ꝺ· uel ꝺ (uel ꝺ) = aut *passim* (*conf. e. g.* 106, 6; 1, 13; 3, 3)
eꝺ· *pro* eꝺ· (*i. e.* causa aut) 162, 22; ꝺdultera *pro* ꝺdultera 178, 24; ꝺculpa *pro* ꝺculpa 183, 1; ꝺN *pro* aut 185, 7. 13.
ꝺ (*i. e.* aut) *pro* ut 3, 12; *item* ꝺut *pro* ut 13, 6 (*ubi correctoris signum exstare uidetur*) *et* 37, 3 *et* 116, 13; ut *pro* aut 80, 7 *et* 91, 8?; ꝺut *pro* at 123, 20.

ꝺ·ꝺ Aulus Agerius *T* | ꝺ·ꝺ· (233, 2) *uel* ꝺꝺ· *uel* ꝺꝺ *uel* ꝺꝺ (233, 12) *uel* ꝺꝺ· *uel* ꝺꝺ (*uel* ꝺꝺ) = AVLVS AGERIVS etc. *passim* (*conf. e. g.* 205, 12; 202, 17; 201, 13; 229, 5; 201, 19)
qꝺ·ꝺ *falso pro* qꝺ·ꝺ 235, 11; ꝺ *falso pro* ꝺꝺ (AVLO AGERIO) 200, 23

ꝺeb actionibus *M* ꝺe actio *notarum Papianarum liber Parisinus* | ꝺe = actio- 190, 10—11 ꝺe nes (= 190, 1 ꝺene)
e *falso pro* actione 10, 2
ꝺ7 *uel* ꝺ7 = actio *uel* actio- 161, 3; 182, 21 (*priore loco*); 184, 6; 162, 18; 185, 4; 228, 13; 218, 6 *teste Bluhmio* (*uix recte*)
ꝺ *pro* ꝺ7 177, 9 (*falso; sequitur* constituta)

ꝺti· actio *L* *falso* | ꝺt· *scribe* ꝺ7· *ex numero* 2) actio *T* | ꝺdu· aduersum *T* | ꝺdu = aduersus 177, 16; 181, 7
ꝺdusum 196, 11 *falso pro* aduersus eum

ꝺel· = Aelia 7, 10

ꝺlr *pro* aliter 30, 1 *teste Bluhmio* (*uix recte*)

ꝺN· annorum *T* | ꝺNN· = annorum 1, 7; 95, 17, 21

ꝺNN annos *notarum Papianarum liber Parisinus* | ꝺNNI *falso pro* ꝺNN· (*i. e.* annorum) 82, 1 (*ubi insuper* ꝺNNIXII·tꝺb· *i. e.* anni duodecim tabularum *scriptum est*) *et* 82, 1. ꝺNNOR· (*i. e.* annorum) *pro* annum (*i. e.* ꝺNN·?) 82, 6

ANT· = Antoninus 85, 16

AO· *uel* AO *hoc saepissime* *uel* AO 189, 11 *uel* A·O (218, 5) *uel* AO· *uel* AO] = actio *uel* actio- *passim* (*conf. e. g.* 195, 9. 7: 191, 7; 192, 12)

AO *pro* actionem 214, 7; AONIS *pro* actionem 249, 6

AP· *uel* AP *uel* AP (175, 15) [*uel* AP] = aput *uel* apud *passim* (*conf. e. g.* 193, 8; 204, 13; 1, 7)

APR· 59, 12 *falso pro* AP·, *quia proxime praecessit* PR· (*i. e.* praetorem)

APP = appellati- 161, 23 (APPONE)

A·S· (18, 20; 19, 8) *uel* AS· (7, 19; 146, 24) *uel* A·S· (39, 7 *uel* AS (3, 8; 7, 2; 10, 11; 17, 20; 19, 5) *uel* AS· (18, 17 *uel* AS (21, 23) *uel* AS· (146, 22) *uel* A S (9, 22; 13, 6; 147, 1) = Aelia Sentia etc.

inde ASE (22, 1) *et* AEL· SENT· A (7, 10) = Aelia Sentia.

A·S 18, 20 (*ante* ELEGEA·S·) *e dittographia natum est:*

XS *falso pro* A S 146, 18

AT· *uel* AT *uel* AT (1, 18; 187, 6) *uel* AT· [*uel* AT] = autem *passim* (*conf. e. g.* 158, 4; 2, 24; 7, 14; 178, 4

AH *falso pro* AT 248, 13; AN *pro* AT 162, 20; A (*i. e.* aut) *pro* AT (*i. e.* autem) 250, 23; AUT *pro* autem 101, 1; 240, 3; *similiter* 185, 22—23 MODII SPATIA *pro* MODII PATIAT (*i. e.* modis pati autem).

AT (*i. e.* autem) *falso pro* aut 159, 4; 170, 2; AT *pro* aut 161, 6; AT· STIPULATOR *pro* atstipulator *uel* adstipulator 158, 23

AUCT· = auctores 81, 6

(AUCTOR = auctoritate 81, 22?

AUT *pro* auctorem 51, 20

AUT *pro* auctoritatem 51, 1

B = -banum *uide* URB

ANT· Antoninus *M*

AO = actio *uel* actio- *V*

AON· actionem *T*

AP = apud *F* 1, 4, 13

AP *uel* AP· = apud *V*

AP· apud *L et T*

APP· appellatum *L*

APPB· appellationibus *M*

APPT appellant *T*; APP' appellationem *T*

APP appellat *notarum Papianarum liber Parisinus*

AS· alia sententia *L* (*scribe* Aelia Sentia)

LAS lex alia sentencia *Ll* (*scribe* lex Aelia Sentia)

AT = autem *F* 1, 4, 11

AT· = autem *U*

AT *uel* AT· *uel* AT· *uel* AT = autem *V*

AT· autem *Ll*

AUT autem *Lp*

A7· *scribe* AT· *ex numero* 4 autem *T*

AUCT· auctor *T*

B F· beneficium *L* B F O· beneficio *et* B F N· L· beneficii loco *et* B F D· beneficium dedit *M* B F λ beneficia *T*

B F — benefi- *F* 2. 1, 16 B F C I O *et* 2. 3. 16?

B F I O — beneficio *V*

B — -ber- *F* *uide* L I B

B — -ber- *V*. B' — -ber- *V* *in scholio*. B = -ber- *V* B· ber *L*. B· ber *T*

B· bona *L et T*

B = bene- 161. 13 B F I C I U M

B· — -ber *uel* -ber- *uide* L I B·

B· — -berta- *et* -bertae *et* -bertatem *uide* L I B·

B· = -bis *uide* N O B·

B 91. 2. 168. 23 *uel* B 93. 23. 94, 21. 176. 1 — bona. *conf. etiam* U = uona.

B P *i. e.* bonorum possessio- *falso pro* bona 111. 1 *sequitur* POSSENT

B = bona *uide* B F

B· = bonorum *uide* B E *et* B P· *et* U· B R·

B· = -bularum *uel* -bulas *uide* T λ B·

B· — -bus *F* 1. 4, 14. 2, 4. 22: 2. 2. 6?

B· = -bus *V*

B' bus *L*

B· bus *M*

B· bus *T*

B· *uel* B = -bus *uel* -bus- *passim* *conf. e. g.* 7. 6: 33. 1: 23, 19

inde S E R B· *uel* S E R B = serbus *pro* seruus 76, 1. 156. 8. 159. 8. 217. 22

L I B U S T O R U M *ortum ex* L I B· T O R U M *falso pro* libertorum 147. 2 *conf. etiam* 52. 13

B E bonorum em*p*tor *Lp*

B E· bonorum emptor *M*

B E = bonorum emptor 212. 17. 19: 213. 5

inde B· E M P T O R 201. 7. B E R I = bonorum emptori 212. 21. B E· R E = bonorum emptore 213, 11: *inde etiam* U E = uonorum *pro* bonorum emptorum 148, 12—13 *explicandum esse uidetur*.

F· B· . . . fide bona *P*

B F· bonae fidei *Ll*

B F D bona fide *L*

B F· bona fide *M*

B· F· bona fide *T*

B. F. 180, 14 *uel* B F· 65. 18. 75. 21. 220. 22 *uel* B F 72. 8 *uel* B· F 180, 12 *uel* B F. 74. 19 *uel* B F· 76. 18. 212, 3 *uel* B F 76. 2. 5. 12: 169. 8: 212. 9 = bona fide *uel* bonae fidei.

inde B F I D E 171. 15

B N = bonorum *sequitur* uenditionem 93. 21

B P' S S I O = bonorum possessio *V*

B P· bonorum possessio *L*

B P· bonorum possessio *M*

B· P· bonorum possessio *T*

B P· *uel* B P *uel* B P 91. 10 *uel* B P. 134. 3. 135, 21 *uel* B P 131. 21 *uel* B P· *uel* B P 138. 2 = bonorum possessio etc. *passim* *conf. e. g.* 85. 13: 136. 5: 85. 18

B M *pro* B P *i. e.* bonorum possessionem 83. 8?: *conf. etiam* 77. 11 *et* 131. 17

Bp· = bonorum possessores 147, 24
inde BONORUMPOSSESSIO *falso pro* bonorum possessores 148, 12

C· *uel* C *uel* C = capere etc. *et* -capio etc. *uide* UC

Z = -catio- 110, 9 UINDIZNEM

C *uel* C· (20, 9; 173, 5) *uel* C = cau- (*insequente* s- *littera, i. e. in* causa *uocabulo*) *passim* (*conf. e. g* 8, 5; 4, 5 *tit.*); *praeterea* CT· = cautum 2, 1

C· *uel* ·C· (39, 5) *uel* C (*hoc saepissime*) *uel* C· [*uel* C] = causá *et* causā *passim* (*conf. e. g.* 40, 5; 4, 9; 39, 20; 10, 1)

CA· *pro* CA· (*i. e.* causa aut) 162, 22; EXSC·TO (*i. e.* ex senatusconsulto) *ortum ex* EXSC· *pro* EXC· *falso pro* ex causa 83, 13; CAUTEM *pro* causa 126, 12; G *pro* C (*i. e.* causa) 182, 7
CAUSAE *pro* causa 248, 10

C· (7, 24 *priore loco*; 18, 8. 14) *uel* C (7, 24 *secundo loco*; 10, 18; 19, 7. 11; 122, 7; 232, 7) *uel* C (19, 1) = causam

G· *pro* C· (*i. e.* causam) 193, 9

C (184, 16) *uel* C (38, 10) = causas

C· = causis 220, 8 *et* 224, 1

C = cautum *uide* CE
MF *uel* CAF *falso pro* cautum erat 65, 11?

C· = -cem 193, 8 IUDIC·; 197, 5 UINDIC·

C *pro* -cepti- *uide* EXCON

C *uel* C = -ceptionem *uide* EXC

C· = -cet 2, 22 LIC·; 163, 19 (SCILIC·); *conf. etiam* 68, 6

C· = -cione *uide* CONDIC·

C· = -citus *uide* EXPLIC·

C· = ciuili *uide* IC·

C = ciuis etc. *et* ciuitas etc. *uide* CR· *et* CR

C = clam *uide* NUNCNP

C· = cognita *uide* CC·

C· = -commissum etc. *uide* FC·

Z = -commissorum *uide* FIDZ

H·B·V·P· heres bonorumue possessor *P*

MFP malae fidei possessior (*L1* scribe possessor?)

C = cau- *F* 2, 2, 11 CSA

CS *uel* CS *uel* CS = caus- *V*

CTI· cautio *L* (*falso*)

C = causa *F* 2, 3, 12

C causa *L*

C· causa *M*

C· causa *T*

CAT· cautus *M*

C = cen- *F* 1, 1, 20 CTENSIMUM

LIC = licet *V*

ꝯ = con- *uel* -con- *uel* com- *F* 1, 1. 1. 12. 15 1. 2, 2: 1, 3, 11. 15. 1, 1, 7. 11. 19; 2. 1, 3 16; 2, 1, 3.

ꝯ = con- *U quater*

ꝯ = con- *uel* com- *V*

ꝯ· con *L*

ꝯ· ꝉ· con *M*

ꝯ con *T*

ɔ 1, 3, 1. 6. 22; 1, 4, 5?; 2, 2, 13; 1. 2. 19: 2. 1, 25 *uel* ɔ 2, 3. 22: 1. 2, 11) = contra *uel* contra- *F* ꝯ *uel* ꝯ = contra *V* ꝯ· contra *L* G· contra *L* ꝯ· contra *M* ꝯ contra *T* ꝯ contra *N*

ꝯ t· contractum *N*: ꝯR̄' contrarium *N*

ɔ usia = controuersia *F* 2. 2, 17

ʒusia controuersia *T*

c = -cura- *F*: *uide* pctore

c' = cum *F* 1, 2. 11: 1, 3. 19, 2, 1. 8; 2. 3. 25: 2. 1. 21: = -cum 1. 1. 21. 2. 2. 16: 2, 1, 4: = -cum- 2. 1, 20 quoc'q·

c' = cum *U et V*

c'· cum *L*

c· cum *M*

c cum *T* ?

cs Caesar *N* caes *cod. Chigianus*

caes· = Caesare *uel* Caesari *F* 2, 1. 5. 11.

caess = Caesares *V*

c *pro* con- 6, 23? cphensa *pro* conprehensa *uix recte lectum a Bluhmio*

ꝯ *uel* ꝯ *uel* ꝯ *uel* ꝯ 22. 10 = con- *passim conf. e. g.* 1, 10 2, 19: 3, 22 8, 13

ꝯ *pro* con- 228, 11. ~ = Con- 2, 6 *initio uersus, ubi* Contitutio *pro* Constitutio *scriptum est*

istituunt *pro* ꝯstitu unt' 132, 5; *conf* 200 1

c = CONDEMNA 221, 9

c· = -consul- *et* -consultum etc. *uide* sc·

ʒ *uel* ꝯ *uel* ʒ *uel* ꝯ 165, 6; 6. 17 *supra lineam? uel* ꝯ 161, 19: 163, 21 — contra *uel* contra- *passim conf. e. g.* 85. 13: 17. 8: 139. 19

inde ꝯtrahi 170. 1: ꝯ̄rium *pro* contractum 21. 21

ʒ = contro- 191. 22 ʒusia = controuersia

ꝯ *uel* ꝯ = -etio *uel* -etio- *uide* aꝯ

ꝯ = -cun- *uide* seꝯdum

c· *uel* c̄ *uel* c· = -cu- *uel* -cuni- *uel* -cunia etc. *uide* pec·

c· = -cura- *uide* pc·toris

c' *uel* c· 179, 1. 11. 12; 210, 23 *uel, siquidem* ' *interdum legi nequit.* c = cum *uel* -cum *uel* -cum- *passim conf. e. g.* 3, 12: 6. 3: 8, 15

c̃ *falso pro* c' 171. 1: libe ror'uelhoc *i. e.* liberorum uel hoc *pro* libe ror'ueloc' *i. e.* liberorumue locum 15. 20

caes = Caesar- 59, 5 caesis

caes· = Caesaris 2. 15; 55, 17

caN· = Caniniae 39, 11 *praecedit* legisfuf·

cas· *pro* casu 20. 16: *conf.* CON SENS *pro* consensu 159. 11

cass· = Cassio 171. 3

CC· = causa cognita 228, 22	C·C· ... causa cognita *P* C·C causa cognita *L* CC· causa cognita *M* C·C· caussa cognita *T*
CDO = communi diuidundo 202,21	
CE = cautum est 41, 3	I·C·E· iure cautum est *M*
COL· = coloniam 35, 3 ??	COL· colon*iae* uel coloni *P*
CONDIC· = condicione 167, 2	
COS· = consulto *uide* SC·	
CP *uel* CP = -ceptionem *uide* EXCP	
C·R· *uel* C·R· *uel* CR· *uel* CR *uel* CR (31,8) *uel* CR· (50,17) *uel* C.R (19,5) *uel* CR· [*uel* CR] = ciuis Romanus etc. *uel* ciuis Romana etc. *passim* (*conf. e. g.* 18, 12; 34, 10; 18, 2; 15, 10; 3, 21; 21, 2)	C·R ciuis Romanus *P* CR ciuis Romanus *L* C·R· ciuis Romanus *M et T*
inde CR·NUS = ciuis Romanus 21,24; CROMANA (18, 12; 23,23) = ciuis Romana; CRNA (21, 23) *uel* CROMANA = ciue Romana 17,22; C·RO MANI = ciues Romani 7, 14 *et* 19, 2; CIUISR· (7, 16) *uel* CIUISROM (8, 1) = ciuis Romana; CIUIUMR· (34, 3 *et* CIUIU·R (142,21) = ciuium Romanorum; CIUIB·R (31, 9 *uel* CIUIBUSR (14, 1) = ciuibus Romanis; CIUEMROM'. = ciuem Romanum 3,24; CIUES ROM = ciues Romanos 1, 8; CIUIUMROM = ciuium Romanorum 69, 17; CIUIBUS ROM. = ciuibus Romanis 7, 7. *inde falso* C·ROMANUM *pro* ciues Romanos 224, 20; CIUESR *pro* ciuis Romanus 23, 24; CIUESROMA NUS *pro* ciues Romanos 225, 21; *idem pro* ciuis Romanus 25,12; CIUEM ROMA NAM 7, 4 *scripserat prima manus*, ROMANAS *saltem correxit corrector*.	R roma *L*

SCRIB· *falso pro* CRLIB· *i. e.* ciuis Romani liberti 141.18 SC *i. e.* senatusconsult- *falso pro* CR *i. e.* ciuium Romanorum 147, 2

R·C· Romana ciuitas *N*

CR· *uel* CR *uel* CR = ciuitas Romana etc. *passim conf. e. g.* 18, 15 : 7, 18. 20, 5

inde CIUITASR· = ciuitas Romana 201, 15;

CIUITATEMR· = ciuitatem Romanam 146, 23 *uide etiam* 19, 13 : CIUITATEROM· = ciuitate Romana 202.1

CIUITATERM· *falso pro* ciuitate Romana 130, 10

CTU = contractu? *F* 1.3, 10

CUI = cuius *F* 2.4, 2

CUI' cuius *L*

CUI· cuius *M et T*

CUI· 201.1. 226,21. 232,22. 236,22. 237,19.21 *uel* CUI· 235, 11.15 *uel* CUI 233, 1 *initio paginae uel* CUI 191. 11 : 218. 2. 21 : 235. 17 : 239,11 *uel* CIII *i. e.* CUI 241, 3 = cuius *uel* -cuius *conf. etiam* 241.3 *in solo libro quarto : conf. quae ad* HUI· *adnotauimus.*

CUR curator *T*

CUR = curatores 51,7

D· *uel* D = DARE *uel* DARI *uide* DFO *et* D·O· *et* SD

D· = -dem *F* 2.2.20 ID·

D· *uel* D' = -dem *V*

D dem *L*

D· dem *T*

D 76,2 *teste Bluhmio uel* D· *uel* D = -dem *praecipue in fine pronominum passim conf. e. g.* 7, 15 : 99, 20 : 158. 15 : 195. 10 : *in fine nominum* : 13, 3 : 82. 24 : 1. 24 : 93. 11

inde QUID' = quidem 12.19: QD = quidem 1, 15

QD *i. e.* quid; *sequitur* EMPTION· *i. e.* emptionem *falso pro* quidem 167. 7 : *et* QUID *pro* quidem 170, 20 *conf. etiam* 203, 16?: 137. 22 : *uide etiam* QD·

ID· idem *Lp*

ID· idem *R et T*

ID *pro* idem 158. 2.11.16.

ID *pro* idem 85. 5?: 126. 16?: 158, 18 *bis sequitur* DABIS *priore loco* : 161. 11 208, 21 *conf. etiam* 171, 10 : *contra* IDEM *ortum ex* ID· *falso pro* id 142. 22 : IND *pro* idem 174, 1 : AD SEQBANTUR *pro* EAD·SEQ BANTUR 191, 3 : AUEM *pro* ab eodem *in* ABEO *mutatum est* 3, 14.

d· *uel* d *uel* d· [*uel* d] = -dex *uel* -dic- *uel* -dici- *uel* -dicio *uel* -dicium *uide* iud· etc.

d· = -dicto *uide* ed·

d· = dimidiae *uide* pd·

d· = diminutio etc. *uel* diminutus etc. *uide* kd·

d· = -dita- *uide* hd·

d = diuersae *uide* dsλ·

d (23, 7) *uel* d (161, 2) *uel* d (160, 2. 10) = diuus (23, 7) *uel* diui (160, 2. 10; 161, 2)

d· = diximus 20, 14

d = -driani *uide* hλd

d· [*uel* d] = -dum *passim in nominibus secundae declinationis* (*conf. e. g.* 3, 13) *et in aduerbiis* (INTERd· 98, 7)

dd· *uel* dd *uel* dd· [*uel* dd] = deinde *passim* (*conf. e. g.* 3, 18; 23, 23; 24, 4; 173, 14); *conf. etiam* 206, 20

de = DARE *uide* d·o·

de *pro* DIES 235, 17; de *pro* die 198, 10

dfo (235, 12) *uel* dfo (209, 18—19) *uel* dfo· (233, 12) = DARE FACERE OPORTET

inde dfco· = DARE FACERE OPORTET 204, 15; df· = DARE FACERE 202, 18 (*sequi debebat, quod librarius falso omisit,* OPORTERE)

d.f·oteret (*i. e.* DARE FACERE OPORTERET) *pro* DARE FACERE OPORTET 207, 18

di *pro* diminutus *uide* kλp.di

dim· = diminutio *uide* kλpdim·

d·m· = diminuti *uide* k·d·m·

dm· (109, 14; 179, 20) *uel* dm (249, 2) *uel* dm (72, 5) *uel* dm (72, 8; 74, 8; 228, 17) *uel* dm (174, 22) *uel* d·m (83, 20) = dolo malo (109, 14; 179, 20; 228, 17; 249, 2) *uel* (*prope* exceptionis *notionem*) doli mali (72, 5. 8; 74. 8; 83, 20; 174, 22)

inde d· om = DOLO MALO 204. 18—19; *et* dolim = doli mali 71, 22

d (1, 4, 5) *uel* d (1, 2, 17) = diui *F* d = diuus *V* d diuus *L* d'm· diuus Marcus *R* d· diuus *M* d· diuus *T*; d = dixit *V* d· dixit *T* d dixit *N*

d' = -dum *V* dλ· dum *L* (*falso*) d· dum *R et T*

dd· = deinde *V* D·D· etc. deinde etc. *P* dd deinde *et* dd· deinde *L* dd· deinde *T*

T·M·D·F·O te mihi dare facere oportere *P*

dfo dare facere oportet *R*

d·f·o dare facere oportet *T*

dfp· dare facere praestare *M*

D·M·F·V·C· dolo malo fraudisue causa *P* D·M·F· dolo malo fecisti *P* D·V·M· dolo*ue* malo *P* dm· dolus malus *L* d·m· dolo malo *R* c· d·m causa doli mali *T* dm uel d·m dolo malo uel donum munus *T* dm dolo malo *T* «scribebatur . . . per D et M dolum malum» *Isidor.*

A T M D·O· aio te mihi dare oportere *P*

DO· dare oportet *L*

D·O dare oportet *T*

DSCAM *scribe* DSA *uel adeo* DSCA diuerse scole auctores *R*

D· S· A diuersae scholae autores *T*

D· T· = dumtaxat *V* .... D· T .. dumtaxat *P* DT· dumtaxat *L!* «scribebatur . . . per D et T dumtaxat *Isidor.* DT· dum taxat *T*

B· E· E· etc. bona ex *edicto etc.* *P*

e' = eius *F* 1. 1. 2. 5; 1. 2, 6; 1. 3, 21. 2. 1. 21; e' *pro* ex *F* 1, 2, 23

e' = eius- *V*

e' = eius *V*

e' eius *L*

e' d' eiusdem *L*

e· eius *T*

DOLO *pro* dolo malo? 182, 7

DO = diuidundo *uide* CDO

D·O· 212, 16 *uel* DO 202, 17 221, 8 = DARE OPORTERE DO· = DARI *uel* DARE OPORTERE 203. 18

inde DORE = DARE *an* DARI? OPORTERE 208, 3; DO·RE 200, 23 *uel* D:OTERE 189. 11 = DARE OPORTERE. DARIMIHIOR = DARI MIHI OPORTERE 175. 20

DARE *igitur pro* DARI *scriptum est* 189, 23; 200, 9; 201. 3; 212. 11; 222. 12; 235. 1 2.

IDNOBISO *falso pro* DNOBISO *i. e.* DARI *uel* DARE NOBIS OPORTERE 195. 8; SIUIO *pro* DSIBIO *i. e.* DARI *uel* DARE SIBI OPORTERE 200. 18.

DSA· 218. 8 *uel* D SA 84. 16 *uel* DIA 218, 11 *in fine uersus* = diuersae scholae auctores; D· S A 72. 21 = diuersae scholae auctoribus

DΓ· 12. 8. 9 *uel* DT· 205. 12 *uel* DT 203. 5 *uel* DT 12. 13 = dumtaxat TATUM *falso pro* dumtaxat 12. 11

e = edicto *praecedit* ex. *sequitur* PR· *i. e.* praetoris 178, 1

e' *uel* e = eius *uel* eius- *passim conf. e. g.* 8. 15; 13. 9; *inde* e'd· = eiusdem *conf.* 7. 5. 15; 14. 19

e'· = eius 18. 1 *uel potius* e' *i. e.* eius *ex* e· *i. e.* est *correctum est*.

PSONAE *i. e.* personae *falso pro* PSONAE' *i. e.* persona eius 101. 22. eS 20. 16 *et* eUS 37. 21 *et* eUM 181, 12 *pro* eius

ē· *uel* ē [*uel* e, *ubi lineola non apparuit*] = -em *uel* em- 164,20 *uel* -em- *passim* (*conf. e. g.* 16, 19; 79, 14; 245, 9), *nec tamen nisi in fine uersuum.*

ē = -em *F* 2,4,6 *in fine uersus.* ē = -em *V* (*in fine uersuum*)

inde ACTOREM 240, 6 *pro* ACTORĒ (*i. e.* actor est *uel* actorem *in uersus fine*). *Ceterum tenendum est* -em *et* -e *terminationes saepissime inter se confusas esse:* 1,24; 6,24 *tit.*; 15,4. 15—16; 16,7; 19,13; 23,14. 16; 21,1; 35,8—9; 40,20; 49,4,5; 65,11.14; 67,21 *ante correctionem*; 80,5.22; 88,1.17—18; 105,24; 106,16; 111,13; 118,2; 125,20 FIDEM *pro* fide[i]; 126,8; 127,3—4.22 *ante correctionem*; 130,11; 140,13; 141,10; 142,10; 143,3; 156,2; 161,21; 167,1 *bis*. 10; 168,22; 176,24; 179,6; 182,19; 189,19; 193,3?; 198,7; 208,8; 212,22; 213,7; 216,11; 217,18; 221,22; 231,20; 233,13; 238,21—22; 241,18.

COEPTIONEM *pro* coemptionem 29,12, EYNEM (*i. e.* etionem?) *pro* emptionem 165,10, INDENIS *pro* indemnis 118,12 *mero errore scripta sunt.*

e = emptor *uide* Be

ē· (212,21) *uel* ē [*uel* e, *ubi lineola non apparuit*] = -en- *passim* (*conf. e. g.* 167,18; 83,22) *nec tamen nisi in fine uersuum.*

ē = -en- *F* 2,3. 13. 17 *in fine uersuum.*

mero errori debentur SINEDI 125,6 *pro* sinendi, SPORADE 17,15 *pro* sporaden, EMĒDATUR 20,16 *pro* emendatur, CONUENIES 77,2—3 *pro* conueniens; P̱TINET *uel* PTINET 16,20 *et* 51,14 *et* 77,16 *et* 143,3 *pro* pertinent, P'SET 198,9 *pro* possent, INFIRMĒTUR 92,15 *pro* infirmentur; UALET 163,4 *pro* ualent;

contra DEUENT' 106,24 *pro* debetur, P̱MANENT 120,6 *pro* permanet, IUBENT 148,4 *pro* iubet, P'SENT 170,17 *pro* posset, INTELLEXISSENT 179,17 *pro* intellexisset, HABENT 182,4 *pro* habet, HAUENT 200,16 *pro* habet, INDULGENT' 241,15 *pro* indulgetur.

e *pro* es- 98,9 HĒTO *pro* heres esto

ETO *falso pro* esto 107,21; Ē SE (*i. e.* est se) *pro* ĒĒ 176,13—14

ē· *uel* ē *uel* e· [*uel* e] = est *uel* -est *passim* (*conf. e. g.* 7,16; 3,3; 37,19; 8,10; 7,24

ĒĒT (205,13) *et* ĒĒT· 221,1 (*i. e.* esset *falso pro* ĒET (*i. e.* est et); ĒĒA (*i. e.* esse a) 161,22 *pro* ē

ē = est *F* 1,1,4. 19.23; 1,4,9.14; 2,1,14; 2,3,20; 2,4,15 ē = est *U* ē = est *V* ē est *L* e· est *T*

eλm *i. e.* est eam · POTESTλT·eė 79, 13 *pro* POTESTλTee *i. e.* potestate est · ee·quλ *i. e.* esse qua *pro* eeλque *i. e.* est eaque 178, 3; eλ *i. e.* eam 82, 18 *in fine uersus pro* eλ *i. e.* est an · DepositλE *pro* Depositλe 182, 5. mλNIFESTE *pro* mλNIFESTλE 33, 4; e· SI *i. e.* est si *pro* est 236, 24. ee *pro* est 184, 3; ee *i. e.* esse *pro* e *i. e.* est 162, 15 *et* 201, 6; eeT· 121, 2· 161, 20 *uel* e=T 206, 15 *i. e.* esset *pro* est. e' *i. e.* eius *pro* e 221, 21. eT *pro* est 120, 11 POTEN *pro* POTE 42, 11 *praeced't* NON.

e· *i. e.* est *falso pro* et 119, 22.

e = ESTO *uide* Ie· = IVDEX ESTO

eESTO *pro* ESTO 101, 20

eD = edictum V — eD· (177, 21 *uel* eD 200, 14) = edicto

eD· edictum *L* — *inde* eDICTO *pro* edicto 217, 8

eDO· edicto *Ll* — eDe = erciscundae *uide* FeDe

eD edictum *R*

eD· edictum *M* — ee· *uel* ee *uel* ee (26, 14) *uel* ee· *uel* ee = esse *uel* esse- *passim* (*conf. e. g.* 14, 18; 6, 1. 22; 7, 8)

eD· edictum *T*

ee = -esse *F* 2. 3. 13. 22 — *inde* eeNT *uel* eeNT (7, 5) *uel* eeNT· (196, 16) *uel* eeNT· (127, 2; 147, 11) *uel* eeNT· (117, 12) *uel* eeNT· (117, 5) *uel* eeNT = essent *passim* (*conf. e. g.* 19, 9; 1, 24)

ee = esse *V*

ee· esse *L*

ee· esse *T* — *indidem* eeT *uel* eeT· *uel* eeT· *uel* eeT *uel* eeT· (89, 22; 104, 18) *uel* eeT = esset *passim* (*conf. e. g.* 20, 6; 135, 22; 135, 12; 194, 14; 191, 22)

ee esse *N*

eeT· = esset *V*

eeT· esset *M*

ċee *pro* esse 165, 13; CeeeRIT *i. e.* cesseerit *pro* CeeRIT (*i. e.* cesserit) 62, 24. e *i. e.* est *pro* ee *i. e.* esse 110, 8; eeT *pro* esse 178, 7. eeeT 19, 6 *pro* esse?; eeT·eT *i. e.* esset et *pro* esset 67, 24. ee· *pro* esset 109, 19; eT· *i. e.* etiam *pro* eeT· *i. e.* esset 173, 13; eST *pro* esset 119, 9

Beo· bonorum emptio *M* — eGISS· = egisset *uide* S'

e7Nem *pro* emptionem 165, 10

e·ı·q = EX IVRE QVIRITIVM 193, 16: eıq = ex iure Quiritium *dubia lectio est* 148, 13; *conf. etiam* 73, 18	E·I·Q· ex iure Quiritium *P*
eñ = enim 50, 23: 168, 1: 178, 22: 182, 16; 183, 12: 184, 14: 204, 12: 217, 23: 223, 8; 228, 6: 232, 12; 241, 11. 15: 245, 6. 7: 250, 9. eñ *pro* eñ 249, 13	eñ enim *Lp* ēm· *falso Ll* eN̄· enim *R* eN̄' enim *M* eN· enim *T*
De ñ = enim *uide infra suo loco* (*post* ñ = nihil *et* ñ = -nim)	
eτ̄· *uel* eτ̄ *uel* eτ· [*uel* eτ] = etiam *passim* (*conf. e. g.* 7, 18. 21: 165, 3) et *et* etiam *saepe inter se confunduntur*: *conf. e. g.* 66, 3; 180, 7; 182, 16: 194, 17; 1. 21?: 62, 8?: 177. 16?: 184, 18?: 185, 2?; 216, 20?; 236, 8	eτ̄ = etiam *F* 2, 1, 14: 2, 3, 13. eτ̄' *uel* ēτ̄' *uel* ēτ̄ *uel* eτ̄' = etiam *V* ēτ· etiam *L* eτ̄· etiam *T* eτ *pro* etiam *F* 2, 1. 11
exc̄ (208, 6—7 *uel* exc (83, 20; *sequitur* ƌ·m *i. e.* doli mali) = exceptionem	excƌm exceptio doli mali *Lp* exc· exceptio *T* ex·co· excepto *R*
EXCON *pro* exceptionem 175, 23	
excp (74, 8) *uel* excp (72, 5) = exceptionem	
exhτ̄· = exheredatos 111, 17	
exıq̄. = ex iure Quiritium *uide* ıq̄.	
ēxo = exceptionem 72, 8	ēxo exceptio *L*
explıc· = explicit us 187	
F̄ = FACERE *uide* ƌF̄O	
F = factum *uide* F̄e·	
F = familiae *et* familias *uide* Feƌe *et* F̄F·	
F̄· = -fes- *uel* -festum *uide* m̄F̄·	
F· = -fiae *uide* FUF· CλN·	
F = FIDE 235, 17	
F̄· = fide *uel* fidei *uide* B̄. F̄. *et* F̄C· *et* F̄P·	
F̄ = -fructua- *uide* ŪF	
F̄ = fructus 244, 1 *teste Bluhmio*; *uide etiam* ŪF̄·	
F̄· = furtum *uide* m̄F̄F̄·	
F̄λm = familiam 43, 8	Fλm̄· (*estne corrigendum* Fλm̄·ē?) familiae emptor *R*
Fλmıl = familias 90, 18 (*praecedit* pλτeR)	Fλm̄λ· familia *M*
FC *pro* FACERE *uide* ƌF̄O	F· Fλm filius familias *N*

FC — fideicommissam *F* 2, 1, 15

PR FC· praetor fideicommissarius *Lp*

FC — fideicommis- *insequente* s- *littera* *V*

F·C· . . . . fidei commissum *P*

FC·fideicommissis *Ll*, FC fideicommissus *Lp*

FC fidei commissum *N*

Q F·E· quod factum est *P*

M·T·F·E· malo tuo factum est *P*

FT· factum *L*

FE· factum est *R et M*; F·E· factum est *T*

F·E· familiae erciscundae *P*

FHE familiae herciscundae *Lp*

FE· familia . . erciscunde *R*

F·HC· familiae herciscundae *T*

FF = filium *uel* filio familias *V in scholiis*

FF· filius familias *L*

FFAE· filius familiae *M*

FI· fidei *M*; MFI· malae fidei *N*

FI· fideiussor *L*

F·I·R· fideiussores *notae Einsidlenses*;

F·I· fideiussor *eaedem*

FORM· = formulam *V*

F·P· fidei promissor *P*

FC — fideicommissaria 122, 14

FC· *uel* FC *uel* F·C· 126, 18 *uel* F·C· 119, 21 *uel* FC 126, 13 [*uel* FC — fideicommissum etc. *passim* *conf. e. g.* 101, 11, 118, 21; 122, 7

inde FC·COMMISSUM 126, 21 *pro* fideicommissum: FIDE COMMISSA *pro* fideicommissorum 125, 21-22. FIDEMCOM MII SAM *pro* fideicommissa 125, 20 — 21; *conf. etiam* 123, 8

FE· 90, 2 *uel* FE 118, 20 *uel* FE 81, 22 = factum est. *conf. etiam* 91, 12

FEDE = familiae erciscundae 202, 21

FF· = filius familias 79, 23

inde fortasse FILIAEFAMILI AS *pro* filiafamilias 158, 9 ?

FI = fide- 159, 20 FIPMISSOR = fidepromissor

FI = fideius- . FISOR 158, 19 *et* 161, 12; FISOREI 159, 2; FISOREM 159, 15; FISOR *pro* fideiussorum 161, 11; *conf. etiam* 160, 21

FIDZ = fideicommissorum 117, 17

FIDEICOMMISS· = fideicommissum 6, 9

FIL· = filio 37, 11

inde fortasse FILIUS *falso pro* filium 51, 20

FMAE *pro* feminae 30, 22 *teste Bluhmio*

FO = -ficio *uide* OFFO

FORM· 205, 5 *uel* FORM 205, 4 = formula

FORMUL· = formulam 235, 9

F·P· = fidepromissoris 226, 18

inde FPMISSORES = fidepromissores 160, 8

FŪ = fuerit 21, 24?

FUF·CAN· = Fufiae Caniniae (*praecedit* legis) 39, 11

FUINT = fuerint 224, 14

FUIT· *uel* FUIT· *uel* FUIT· *uel* FUIT *uel* FUIT *uel* FUIT· *uel*, *siquidem neque lineola neque punctum passim apparuit*. FUIT = fuerit *passim* (*conf. e. g.* 175, 5; 208, 11; 219, 19; 225, 8; 2. 5; 220, 17; 182, 3)

FUINT (202, 4) *uel* FUERINT (33, 21; 89, 14; 110, 15) *falso pro* fuerit: *conf. etiam* 223, 10

Ḡ· = -gis etc. *uide* LEG· *et* MAḠ *et* MG·

G· = -grinae *et* -grinus *uide* PEREG·

ḠR = gratia (*praecedit* UBI) 167, 5

ḠRA (229, 23; 231, 10; 233, 6) *uel* ḠRA (238, 17) *uel* GRA (169, 9; 231, 4) = gratia

H = -hen- 183, 6 (REPHDIC *pro* reprehendi*tur*)

H *uel* H = he- *passim* (*insequente* R *littera*: *conf. e. g.* HREDITATEM 102, 8; HREDES 75, 4); *inde* HR (183, 10) *et* HR (180, 18) = heres

H = her- 66, 21 (H ES)

HEDI (*non* HEDI) *pro* heredi 112, 24

H *uel*, *siquidem lineola passim non apparuit*, H = here- *uel* -here- *passim* (*insequente* D *littera*; *conf. e. g.* HDES 41, 17; HDE 10, 13); *inde* HD· = heredem 4, 24 *et* 82, 24; HS = heres 67, 23

H *pro* hered- 112, 8 (HES *pro* heredes, *nisi potius* heres *pro* heredes *hic*, *ut* 95, 6. *peccatum est*)

H = -hereda- *uide* EXHT·

FU· = fuerit? *V* 8, 16(?); FŪ fuit *R*; FU· fuerit *et* FŪ· fuit, fuerit *M*; FU· fuit *T*

FUS· fusfia *Ll*; FF sufficia *Lp* (*scribe*: FUF· Fufia

FŪNT fuerunt *R*; FŪRIT = fuerit *V*

FUT· (*ita Ll*) *uel* FT (*ita Lp*) *uel* FIUT (*ita Ll*) fuerit *L* (*scribe* FUIT·

FUIT fuerit *T*

G gratia *L*; UG uerbi gratia *L*

UG· uerbi gratia *R*

GRA· gratia *M*

GRA gratia *T*

HR = heres *V*

HR· heres *Ll*

H = here- *F* 1, 1, 2 (HDI; 2, 1, 6 HDE

H = here- (*insequente* D- *littera*) *V*

HD heredem *L*

HD· heredum *T*

HDI heredi *T*

HS heres *L*

H·Q·M· heredemque meum *P*
hep F· heredem facio *M*
h·e·u· heredem esse uoluit *M*
M·H·E· mihi heres erit *P*
E·H·E· exheres esto *P*
h heres *T*

h̄t — = heredit-? *F* 1. 3. 11 (h̄t-
h̄·tatem = hereditatem *V*
h̄t *uel* ht = heredit- *V*
h̄ heredi *L*
htatis hereditatis *T*

h̄tem = hereditatem *V*

ht· hereditatem *M*

h· d· hereditas diuisa *M*

h· p· hereditatis possessio *M*

h' = hoc *F* 1. 4. 11
h' = hoc *V*
h̄'· hoc *L*
h' hoc *T*

h̄ = HEREDEM 83, 3 *sequitur* FACIO = heredem 173. 20 *et* 111. 12? = heredis 112. 5. = heredes 95. 6

h̄ *uel. siquidem lineola passim non apparuit.* h = heres *passim conf. e. g.* 65. 23. 19. 18?
inde exh̄ 86, 2; 96, 8 *uel* exh 98, 10 = EXHERES
inde heto = HERES ESTO 98 9:
he *pro* h̄e = heres est 237, 2.
h̄des 121, 2 *et* heredes 119, 18 *falso pro* heres

h̄ *uel. siquidem lineola passim non apparuit* h = heredi- *passim insequente* t *littera: conf. e. g.* h̄tatis 6. 7. htatem 48. 8)
h̄tabib· *falso pro* h̄tatib· *i. e.* hereditatibus 77. 11

h̄ *uel. siquidem lineola passim non apparuit.* h = heredita- *passim insequente* t *littera: conf. e. g.* htem 63. 6. h tem 91. 19
inde h̄riam = hereditariam 237. 4
inde h̄temstatem *falso pro* hereditatem 63. 12

h̄ 62. 21; 63. 3; 83. 19 *uel* h 63. 9 = hereditas 62. 21; 63. 9 *uel* hereditatis 63. 3 *uel* hereditatem 83. 19
inde h̄te *falso pro* hereditas 75. 3
heréditates *pro* hereditatem 33. 1

h' *uel* h = hoc *passim conf. e. g.* 7. 18; 2. 16
h̄ *pro* h' 108. 23; *et contra* h' *i. e.* hoc *pro* h̄ *i. e.* heres 75. 2

had = Hadriani 13, 9; 160. 10. 161. 2
hadr· 2. 22—23; 81. 22 *uel* hadr 25. 13 = Hadriani
hadr· = Hadriano 7. 17
hd· = heredita- 96. 3 hd·tem
h̄dem *pro* hereditatem 84. 20 *non falso* heredem

hē = heredi- 129, 14 (hetas)
hēre = heredi- 142, 5 (heretas)
hēre *pro* heredita- 62, 23 (heretem) | herB· hereditatibus *M*
hr· = -heredatos *uide* exhr·

hūī· (226, 13; 232, 16) *uel* hūī (208, 16; 240, 15) [*uel* hui (216, 5)] = huius *in solo libro quarto* | hui· huius *L et M* — hui huius *T*

ī = id *uide* īe·

ī· *uel* ī = -im *passim* (*conf. e. g.* 14, 12; 66, 4), *nec tamen nisi in fine uersuum; nam* parti 147, 21 *pro* partim, syponiacis 183, 14 *pro* symp*h*oniacis *mero errori debentur.*

ī = in *uel* in- *uel* -in- *passim* (*conf. e. g.* 42, 4; 39, 12; 193, 22), *nec tamen nisi in fine uersuum; nam mero errori debentur:* inumerauiles 56, 19 *pro* innumera*b*iles, ide 194, 18 *pro* inde, iiungit' 250, 3 *pro* iniungitur, istitutus 90, 16 *pro* institutus; reliquat 136, 18 *pro* relinquat, reliqndae 239, 5 *pro* relinquendae (*conf.* reliquantur 78, 15—16); sit 38, 14 *pro* sint, possit 73, 15 *pro* possint, coeperit 52, 16 *pro* coeperint, uendiderit 80, 16 *pro* uendiderint; *contra* sint 41, 18 *et* 226, 7 *pro* sit, uelint 96, 22—23 *pro* uelit, habebint 126, 10 *pro* habebit (*conf. etiam* fuit·) | ī in *L et T*

inde pī = proin (*pro* proinde) 72, 11 | ·j· = insti- *F* 2.1,6 (·j·tuto)

ī = intenden- 175, 19—20 (ī ido) | ī institutus *L*

ī = intendit 201, 12 | i·tutush institutus heres *R* — hius· heres institutus *M* — h· i heres institutus *T* — īt institutus *T*

ɟ *uel* ɫ *uel*, *siquidem lineola passim non apparuit*, | *uel* ȷ *uel* ı = inter *uel* inter- *passim* (*conf. e. g.* 1, 6; 10, 18; 21, 4; 16, 15; 8, 9; 15, 22) | ɟ = inter *uel* inter- *F* 2.2.14; 1.3.22; 2,2.22 ɟ = inter *U* (*ter*) ı = inter *U* ɫ inter *L* ɫ· inter *M*

inde ɟe (*conf.* 19, 16; 181, 10; 182, 9; 220, 16; 226, 24 [*pro* interesse]) *uel* ɟe (250, 9) = interest; ɟeet (85, 16) = interesset; ɟutu (174, 3) = interuentu | ɫ·e· interest *notae Einsidlenses* — ɫd' interdum *N* — ɫ·d· interdum *notae Einsidlenses*

IU *scribe* IC ius ciuile *L*

I·C ius ciuile *T*

I·E id est *T*

I E· iudex esto *P*

IX· *scribe* IE· iudex esto *R*

scribebatur per I et E iudex esto *Isidor.*

IG *uel* IG· *uel* IG· = igitur *V*

IG· igitur *L et M*

IG· igitur *R* IG igitur *T*

II iusiurandum *LI*

II· iuris iurandi *M*

II· ius iurandum *T*

IMP *uel* IMP = imperator *V*

IMP· imperator *L et R*

IMP imperator *T*

I inter *T*

INST· = Institutionum *I*

ITER *pro* inter 15.22 97.4

ITERDUM IEREMPTO *pro* interempto 139.15 - 16

IDICTUM *pro* IDICTUM *i. e.* interdictum *falso* 237.8

IDE *pro* interest 181.19 P *i. e.* pro *pro* I 235.21 I *ex* I *expuncto, puto, ortum* 56.22 *delendum est. Conf. etiam* IN *pro* inter

I *pro* intra 224.12 226.2

I = IVDEX 221.8

I = ius etc. *uide* II et IQ·

I· = -ius *uide* CUI· *et* HUI·

IC· 88.19. 92.18. 101.11.23 110.3.7 *uel* IC 82,15; 83.6. 88.6 91 22 *uel* IC 92.1 = iure ciuili

ID *pro* inde 162,23 *scriptum esse censuit* *Huschke* [2]

IE. 251.2 *uel* IE 222.20 250.21 *uel* IE 231.12. 250,22 *uel* IE 128.9; 238.14 = id est *conf. etiam* 212.18

IE· 235.10 *uel* IE 201.19 = IVDEX ESTO

IG· = igitur 160 1 235.19 236.17 240.19

II = iusiurandum 248 22

IURISIURĀNDO *pro* iurisiurandi 247.22

IMP· 152.19 *uel* IMP· 2.8 *uel* IMP 20.7. 25.5 85.16 = imperator. IMP 8.17 *uel* IMP 27.5 *uel* IMP. 93.1 = imperatoris IMP· = imperatore 116.8

IN *pro* inter- *uide* I

INE *pro* inter- *uide* I

IQ· (103, 13. 16; 104, 9; 140, 9; 221, 10; 222, 10) *uel* IQ. (104, 6 *uel* IQ (59, 14; 172, 6; 201, 10. 11. 14; 203, 18) *uel* IQ (202, 19) *uel* (*per abusum?*) IQ (64, 5) *uel* IQ· (64, 11) [*uel* IQ (14, 19 *priore loco*; 64, 8. 14; 75, 7; 111, 14; 200, 21)] = iure Quiritium (*praecedente* EX: 14, 19; 64, 5. 8. 11. 14; 75, 7; 103, 13. 16; 104, 6. 9; 111, 14; 140, 9) *uel* IVRE QVIRITIVM (*praecedente* EX: 59, 14; 172, 6; 200, 21; 201, 10. 11. 14; 202, 19; 203, 18; 221, 10; 222, 10)

IUQ· ius Quiritium *L*
I·Q· iure Quiritium *M*
I·Q ius Quiritium *T*

EX I·Q· ex iure Quiritium *M*

inde EXIQU. 46, 14

inde EXIQUE 46, 18 *pro* ex iure Quiritium: EXIUST·Q· 31, 13 *pro* EX IVRE QVIRITIVM

uide etiam E·I·Q

IQ. (171, 19 *uel* IQ (146, 8. 20) *uel* IQ· (14, 19 *altero loco*) [*uel* IQ (146, 6)] = ius Quiritium

IS· = iudicatum solui 245, 20

inde IUDICATUMSOL· = IVDICATVM SOLVI 222, 5—6

I·S· iudicium solui *P*
I·S iudicatum solui *T*

IT· (167, 3) *uel* IT· (173, 8) *uel* IT· [*uel* IT] = item *passim* (*conf. e. g.* 196, 4; 9, 22)

IT *falso pro* IT· (*i. e.* item) 197, 22; P'SIT (*i. e.* possit) *pro* P'SEIT· (*i. e.* posse item) 180, 20; ΛT *pro* IT· 11, 24?; ITΛ *pro* IT· 20, 21; FIT *pro* IT· 172, 21; 7T (*i. e.* cont) *pro* item (*uix pro* contra) 200, 4

IT item *L*
IT· item *M*

IU = iure 1, 1 *tit.*

IU = iure *F* 1, 2. 13; 2. 1, 7

IUD· = iudex 208, 13; IUD = IVDEX 203, 4

ID·IUD· *falso pro* IUD· (*i. e.* IVDEX) 204, 15

IU· iure *R*
IUD· index *T*

IUD = indic- 176, 4 (JUDIΛ); *conf.* IUD⁝UM 202, 1—2 = indicium

IUD· (221, 17; 249, 20 *uel* IUD· (226, 24; 249, 17) *uel* IUD (249, 14. 22; 250, 2) *uel* IUD (161, 9) *uel* IUD. (241, 23; 248, 19) *uel* IUd· (249, 8) [*uel* IUD (228, 3; 245, 1. 16; 248, 22. 24; 249, 16) *uel* IUd (245, 18; 250, 3)] = indici- *i. e. e. g.* IUD·UM = indicium *etc.*

IUDΛ indicia *L*
IUDO· indicio *M*
IUDΛ· indicia *M*

IUD· indicium *R* IUD· indicium *M*

IUL· *uel* IUL = Iulius etc. *V*

L·I· .... lex Iulia .... *P*

L· *scribe* L·I· *uel* L· IUL· lex Iulia *LI*

IUL· Iulias *M*

IUL· Iulii *T*

K' kaput *R* K· caput *T*

«scribebatur per unum K caput» *Isidor.*

KΛP· kaput *R*

DMTI diminutio *T*

KM kap-ce *scribe* kapite minutus *LI*

KD kapitis deminutio *LI*

KD' kapitis diminutio *R*

K·D· capite decinit *scribe* deminutio *uel* deminutus *T*

IUD — iudiciis 227. 3 *praecedit* BONEFIDEIS *fortasse igitur* BONEFIDEIUDIS *in archetypo fuerat.*

IUD· 225. 1 *uel* IUD· 175. 11 *uel* IUD 212. 9 = iudicio

inde falso IUDICI 51, 5 *pro* iudicio. IUDICIUM 181. 23 *pro* iudici. IUDICES 191, 1 *pro* iudicis.

IUD· = iudicium 208. 12

IUL· 10, 23 *uel* IUL· 221, 13. 15 = Iulia: IUL· = Iuliam 69, 2

IIUL· = Iulia 90. 17

inde IULIΛNΛS *pro* Iuliam 126. 1

IUN· 88. 1 *uel* IUN 115. 9 = Iunia

K· = capitis *uide* KD.

KΛP = capite 181. 19

KΛP· = capitis *uide* KD.

KΛP. DI capite diminutus 17, 5

KΛPDIM· = capitis diminutio 13. 19. 22—23

KΛPITEMINUTI 131. 8 *scriptum est.* KΛPDIMI DIΛ *falso pro* capitis diminutio 13, 21 *et* 11. 8

KD. 139. 11 *uel* K· D· 168. 21 = capitis diminutio: KD· = capitis diminutione 202. 9

inde K·DIMINUTIONE 168. 20: KΛP·DIMINUTIONE 13. 15.

ΦD *falso pro* KD *i. e.* capitis diminutione 139. 15. RDI MINUTIONE *pro* KD *uel* KDIMINUTIONE 158. 7

KD· (202, 9) *uel* KD (202, 4) = capite diminutus; KD = capite diminuto 47, 3; KD = capite diminutum 202, 3

qD *falso pro* KD (*i. e.* capite diminuta) 139, 9; KDλ *pro* KD (*i. e.* capite diminutus) 90, 23

K·D·M· = capite diminuti 130, 11

l· = -lam *uide* FORMUL·

l = lex 196, 13 (*sequitur* Marcia)

l· *pro* -li *falso, ut uidetur:* 65, 4 (ILL· *pro* ILLI); 157, 1 (PUPILL· *pro* PUPILLI)

l· = -lia *uel* -liam *uide* λEL· *et* IUL· *et* MIL·

l = -lias *uide* FλMIL

l (249, 15 *uel* l· 110, 23??; 160, 24; 194, 2; 238, 22; 244, 15) [*uel* l 11, 14; 208, 5; 230, 19; 244, 6; *conf. etiam* 20, 14] = licet *uel* -licet

inde SCIL· = scilicet 189, 14

l. = -lier *uide* MUL. *et* MUL

l· = -lio *uide* FIL·

l· = -lium *uide* MIL· *et* PECUL·

l *pro* -lo 8, 6 (λNNICUL?)

l· [*uel* l 41, 21; 98, 9] = LVCI 117, 21; = LVCII 172, 6; = LVCIO 105, 12; = LVCIVM 41, 21; 107, 21; = LVCIVS 98, 9; 109, 16; = Lucius 175, 5; 221, 7

conf. etiam LT

inde LIC· *i. e.* licet *falso pro* LVCIVM (*quod ex dittographia ortum erat*) 41, 22

LC· = licet 14, 1

L CT *uel* L ET = licet 207, 10

LE = lege 52, 3 (*sequitur* Atilia); LE *pro* lex 129, 23 (*sequitur* XII· TλB·)

inde LEGE *pro* lex 196, 10

LEG· *uel* LEG· [*uel* LEG] = legis etc. *passim conf. e. g.* 218, 16; 130, 4; 49, 13; = leges 25, 1; = legum 190, 18

K·D· kapite diminutus *N*

L·I· .... lex Iulia .... *P*

l lex *Ll*; l· lex *T*; l lex *notae Einsidlenses*

l· licet *T*

l = -lium *V*

l· = Lucius *V* l· Lucius *N*

l· = -lum *F* 2, 1, 8—9 (QUλDRUPL·); l· = -lum *V*; l· lum *Ll*

LC· licet *Ll*; LT· licet *M*

·l· (1, 4, 10) *uel* l· (1, 4, 23) = quinquagin- *sequitur* Tλ *F*

LEG· legem *Ll*

LEG· legem *T*

unde falso leges 198, 3 *pro* lege, legi 11, 3 *pro* lege. legum 186, 11 *pro* lege, lege 22, 17 *pro* legis, legum 161, 13 *pro* legis, legis 196, 7 *pro* leges: *indidem fortasse explicandum est, quod cum* 2. 9 *prima manus recte* legem *exarauisset, corrector* leges *praue correxit.*

lib = liber- *insequente* T- F 2. 1, 5. 15, 2. 3, 13

lib· = liber V   lib liber R

lib· liber T

libā· libera R

lib· *uel* lib = liber *conf. e. g.* 93, 8. 105. 18 *uel* liber- *insequente* T- littera, *ut* lib· tas *etc.* 115, 15 *etc.*, *passim*

libeos *i. e.* liber eos *pro* liberos 171. 11

Busta *ortum ex* lib·ta *pro* liberta 52, 13 *conf.* libustorum *ortum ex* lib·torum. 117, 2 *pro* libertorum. *conf. etiam* liu

lib = liberta- *insequente* T- *littera* F 2. 1, 12. 15

lib· = liberta- *insequente* T- *littera* 101. 20 lib·te: 110. 13 lib·tem *i. e.* libertatem *pro* libertate

lib· = libertae *sequitur* tm = testamentum 139, 19

lib·et *pro* libertate 95. 2

libriet *pro* libertate 95. 2

lib· = libertatem 43. 23

libr· = libram 173, 12?

lic· = licet V   lic licet R

lic· = licet *uel* -licet *uide* c· = -cet

liu 135, 8. 16; 146. 5 *uel* liu 122, 21 123. 17 = liuer- *pro* liber- *insequente* T- littera

l· t Lucius Titius N

lt = LVCIO TITIO 221, 8 *conf. etiam* 200. 20

inde pl· tio = PRO LVCIO TITIO 235. 16

filio *pro* LVCIO TITIO 201, 20

m = malo *uel* mali *uide* dm·

m = man- F 2. 3. 20 (mdatum

m = man- *syllaba* V

m man R

m· man T

m *uel* m = man- *insequente* cip- *uel* d- *passim conf. e. g.* mcipio 13. 15; mdet 170. 3 m. datum 170. 11—12. 32. 21 *conf. etiam* mcip.

unde emandata *falso pro* emendata 135. 15

m̄. *uel* m· = -mana etc. *uide* c̄·r̄· *et* c̄r̄·

m̄ [*uel* m] = mani- (*insequente* FEST-) 226, 5 (m̄FESTI) *et* 233, 16 (mFESTUM); *conf. etiam* m̄F·

m̄ [*uel* m] = manu- (*insequente* MI-) *passim* (*conf. e. g.* 10, 10 m̄ MITTENDI *et* 4, 18)

inde m̄m̄ITTAT 4, 14; 10, 4

m̄ [*uel* m (16, 4; 20, 16)] = matri- *insequente* MON-) 15, 15 (*ubi* m̄ MANIO *pro* m̄MONIO *scriptum est*); 20, 20; 23, 21

m̄ [*uel* m] = -men *uel* -men- *passim* (*conf. e. g.* 158, 8; 163, 15; 3, 11; 134, 14; 122, 21; 143, 12?)

TESTATm̊ *falso pro* TESTAm̄TO 94, 19

m̄· *uel* m· = -mento *uide* TESTĀm̄· *et* Tm·

m̄· *uel* m = -mentum *uide* T̄m̄.

m̄ = MEVIO *uide* p̄m̄

m' = mihi *passim* (*conf. e. g.* 75, 23)

m̄ *pro* mihi 162, 21??

m̄ = -miliam *uide* F̄Ām̄

m̄· = -mine *uide* NOm̄·

m· = -minuti *uel* -minutio *uide* K·D·m· *et* KAp DIm·

m̄ = -mo- *uel* -monii *uide* m̄m̄ *et* m̄m̄c

m̊ *uel, siquidem* ° *nonnusquam non apparuit*, m = modo *passim* (*conf. e. g.* 3, 19; 6, 10)

m̄ *falso pro* m̊ 167, 20: q̄m (*i. e.* quomodo?) 22, 9 *pro* omni modo

m· = -mula *uide* FORm·

m̄ = -mum (*uel* -morum) *uide* NUm̄m̄

m' *uel, siquidem* ' *passim non apparuit*, m = -mus (*terminatio uerborum*) *passim* (*conf. e. g.* DICEm' 3, 21; DICEm 14, 18); m'' = -mus 200, 7 (ADIUNGIm'') *in fine uersus*

inde ēēm' = essemus (*conf.* 75, 5): *indidem* DICAm· 6, 8 *et* DEBEm· 14, 13; UIDEAm̄ 174, 22

m̄ = -men- *F* 1, 4, 9
m̄ = -men- *syllaba V*
m̄· men *Ll*
m· men *T*

m' mihi *Lp*; m'· mihi *T*
m̄ mihi *M*

m̄· = -mine *F* *uide* NOm̄·

m̊ = modo *V*
m̄o modo *Ll*, m' modo *Lp* (*scribe* m̊)
mo· modo *M*
m° modo *T*
m̊ modo *N*
m' = -mus *F* 1, 3, 19
m' = -mus *U* (*bis*)
m' mus *L*

m̄· mus *T*

	inde falso SCIAM 75.6 *pro* SCIAM' POSSUM' 101.11 *pro* POSSUM' POTUERIT 195.13 *pro* POTUERIM' *contra* P'SUM' 62.20 *pro* P'SUM. DEDERIM' 166.3 *pro* dederim. MDEM' 170.1 *pro* mandem. P'SUMUS 175.23 *pro* possum. EMANCIPAUERIMUS 16.7—8 *pro* emancipauerim
	DIXI *pro* diximus 25.12. 171.16
MAĞG = magistratus etc *V*	MAG 158.3 *uel* MAG· 182.16 *uel* MAG 6.11 = magis
MĀG magistratus *T*	MAG... = magistratum 59.11
MC· mancipium *M*	MCIP. = mancipio 37.21
M̃F = manifes- *insequente* T- *littera V*	M̃F· 176,23: 177.6: 178.18 21 *uel* M̃F 176.9 *bis*. 10. 177,18 178 1.22.23 = manifes- *insequente* T- littera
MFTI· manifesti furti ? *M*	*inde* MFTE· *pro* MFT·E· = manifestum est 177.7
	METUM *falso pro* M̃FTUM *i. e.* manifestum 176.13
MF· manifestum *T*	M̃F· 178.19 *uel* M̃F 176.10, 178.7 = manifestum
	inde M̃FM = manifestum 177,7
	INTRODUCIM'FE *i. e.* introducimus factum est. *nisi fallor* 181.5 *falso pro* INTRODUCIMFE *i. e.* introduci manifestum est
	MF[?]· = manifestum furtum 176.19?
	inde METUMFRUCTUM *falso pro* manifestum furtum 176.13
M̃G *uel* M̃G· = magis *V*	M̃G· *uel* M̃G *uel* MG· = magis *passim conf. e. g.* 166.21: 213.23
M̃G magis *Ll*	
MS· *scribe* MG· magis *T*	M̃GN *falso pro* M̃G 6.12
	M̃IL· 161.17 *uel* MIL· *uel* MIL = milia *uel* milium *passim conf. e. g.* 195.18. 115.11
	inde MILIA *pro* milium 251.10: MILIB· *pro* milia 161.16 MILITIS *uel* MILITIA *pro* milium 136.10
	M̄L = mulier 173.6

M̄M̄ conf. 3, 6, 20; 1, 3 uel M̄M̄ (conf. 3, 14, 21; 4, 9; 7, 19; 23, 23) uel M̄M 170, 15) [uel MM conf. 4, 8, 10; 6, 21; 9, 4] = manumis- (insequente S- littera)

inde M^M SUS = manumissus 9, 16—17

M̄M̄ISI pro M̄M̄SI 39, 6

MM = manumisit 48, 3

MM = manumissa 30, 1. M̄M̄ = manumissae 30, 7; M̄M̄ = manumissus 4, 22

MM = manumissio- 4, 5 tit. (MMNE

MM = manumissionis (sequitur iure) 141, 1

M̄M̄ (uel MM) = manumit- 4, 19—20 (M̄M̄TI ; 6, 21 MMTANT' ; 9, 22 (MMTIT

MM = manumitten- 11, 15 (MM DOR'

M̄M (uel MM) = matrimo- 4, 13 (M̄M̄NI ; 21, 24 (M̄M̄NIUM ; 23, 20 (MMNIO

inde MMATRIMONIO 22, 5—6 et M̄MATRIMONIUM 20, 12—13

M̄M̄C̄ (29, 10, 13) uel MM̄C̄· (29, 16) = matrimonii causa

MN pro manumissoris 111, 17 (an MN pro M̄M?)

MUL. = mulier 51, 20; conf. etiam 159, 5

N̶ = nam uel -nam in libris tribus prioribus saepe: 10, 22; 26, 24; 62, 20; 67, 18, 20; 68, 4; 97, 20; 147, 7; 160, 19; 162, 12; 171, 22; 174, 3, 11, 16; 176, 10; 177, 9; 182, 2; semel in libro quarto: 190, 5

inde POEN̶ = poenam (an potius poenam ex poenon correctum?) 178, 5

MMSIONE = manumissione F 2, 1, 16

M̄M̄SION· = manumissionem V

M·C·M·M· mortis causa manumissa P

S·Q·M·M·M·M·M· si quis manumissus manumissa moritur P

M̄M manu missus L

MM̄S manu missus T

M̄MTAT = manumittat F 2, 4, 14

M̄M̄TERE = manumittere V

MM = matrimo- V

MMNII matrimonii T

M̄M̄ matrimonium L

M̄M̄· matrimonium M

MM· matrimonium T

MUL = mulier V (54, 5) MUL· mulier T

N̶ = -nam F 1, 4, 9

N̶ = nam U (bis)

N̶ nam L

N· nam *M*	N̄ *i. e.* non *pro* N 22. 21 *et* 61. 8 *et* 167. 23 *item* N *pro* N 77.15 *contra* NλⲘ *pro* NON *falso* 161. 10. *ubi* N *ita passim, conf. e. g.* 2. 15. 1. 1 *tantum apparuit, utrum de* N *an de* N *an in fine uocabulorum de* N· *an de* Ǹ *cogitandum sit, discerni nequit.* *inde* λlIENOUENDO 182. 11 — 12 *pro* λlIENλⲘOUENDO *i. e.* alienam amouendo · IN *pro* nam 165. 1
N = nam *uel* -nam *V* N nem (*scribendumne* nam?) *T* N nam *notae Einsidlenses* N· = -nam *V* N· nam *T*	N = nam 18. 17 Ǹ (*uel* N· 189. 3 ꝑSON·) = nam *uel* -nam *in libro quarto saepe*. 189. 5. 191. 21. 195. 4. 7. 196, 17. 197. 13; 198. 13. 201. 10. 202. 3. 22. 204. 1; 205. 6. 11; 207. 5; 208. 12. 16. 216. 21. 217, 12. 17; 221. 7; 223. 16; 225. 11; 231. 10. 15; 238, 13. 241. 17. 248. 15. *semel in prioribus* 177. 6 *inde* NQUE = namque 240. 23 λlIENλǸ *i. e.* alienanam 245. 9 *pro* λlIEǸ N *i. e.* non *pro* Ǹ *i. e.* nam, 232. 15. 238. 15. 239. 17. 240, 12. NON *pro* nam 249. 8; N' *i. e.* nec *pro* Ǹ *i. e.* nam 208. 6; ITEⲘ *ortum ex* IT· *pro* Ǹ? 250. 10 *pro* nam? *ubi* N *ita passim, conf. e. g.* 191. 13 *tantum apparuit, utrum de* Ǹ *an de* N *an de* N *an in fine uocabulorum de* N· *cogitandum sit, discerni nequit.* N *pro* ne 246. 8?? N̄ = nec *uide* NUNCN̄P
N' = nec *F* 2. 2. 18. 19 N' = nec *U* N' = nec *uel* nec- *V* N' nec *L* N'· nec *M* N̆ nec *T*	N' (*uel* N,) = nec *passim conf. e. g.* 15. 3. 24. 8. = nec- 13. 22 N'IS = necis NI *falso pro* N' 177. 6 · N̄ *i. e.* non *pro* N' 222. 15 (? *altero loco et* 169. 19. NON *pro* nec 58. 13 NE *pro* nec 104. 23. 118. 4. 251. 12 N̄· = NEGIDIVS etc. *uide* N·N·
N· = -nem *V* N' nem *L* N nem *R* N nem *T* ?	N· (*uel* N) = -nem *passim conf. e. g.* 2. 11. 16, 16

alibi conf. e. g. 201. 10; 221, 15; 237,24, *ubi* N· *pro* -ne *positum est*, -nem *potius terminationem pro* -ne, *ut passim factum est*, *falso adhibitam esse conicias; alii errores*, *ut* 152,1, *huc non pertinent.*

USUCAPION̄ *falso pro* USUCAPI ON·N̄ (*i. e.* usucapionem non) 65, 8

N̊ = neque 163, 24; 164, 1

N· = -nia *uel* -niam *uide* IUN· *et* PEC·

N (*haec uera et genuina forma fuisse uidetur*) = nihil *uel* nihil-: 10, 17; 68, 1; 77, 1. 2; 85, 15; 106, 10; 145, 20; 174, 17; 175, 22; 178, 13; 179, 3; 203, 11; 208, 19; 225, 8; 228, 10; 229, 12 — N = nihil *V*; N nihil *L et T*

N = nihil *uel* nihil- *apparuit*: 9, 22; 16, 18; 19,16; 61, 22; 75, 1; 82, 20; 88, 16; 91, 2; 158, 23; 172, 1; 180, 20; 181, 15. 19; 185, 19; 207, 23; 221, 15; 231, 15; 238, 13. 16 — N nihil *N*

inde NO = nihilo 154,17; N *pro* nihilo 38,24?

N = -nim *uide* EN

N [*uel* N 28, 9?] = enim: 7, 2; 11, 20; 14, 23; 15, 20; 119,1; 163,3; 165, 22; 167, 2; 172, 23; 173, 3; 175, 22; 189, 14; 191, 4; 195, 8; 200, 5. 15; 203, 11; 205, 9. 23; 208, 14; 212, 15; 214, 5; 217, 6; 221, 17; 222, 3. 15. 23; 223, 1; 226, 10; 227, 10; 230, 12; 233, 24 — N = enim *V*

N *i. e.* nihil, *nisi fallor pro* N 229, 24

N· = -niniae *uide* FUF· CAN·

N *pro* -nis 239, 6 (POSSION *pro* possessionis)

N = nisi 165, 22; 180, 19 — N = nisi *V*; N nisi *Ll et T*

N̄ *pro* nobis 251, 13 *secundum Huschkium??*, *sed fortasse haec nota ex* 251, 12 *falso repetita est.*

N̊ = nobis 235, 8; *pro* non 213, 1

N̄· *uel* N̄ (*hoc saepissime*) *uel* N· (*raro*: *conf.* 11. 14 [*uel* N]) = non *uel* non- *passim* (*conf. e. g.* 18, 12; 14, 13; 6, 4); N = non 79. 12; N *uel* N = NON *uide* S̄N̄P̄A — N̄ = non *F* 1, 1, 3. 16. 19. 23; 1, 2. 14; 1, 3, 7. 16; 1, 4, 3; 2. 1, 11. 23; 2. 2. 12; 2, 3.17. 22. 25; 2, 4.15; N = non *U*; N̄ = non *V*; N̄ non *L et T*; N̄· non *M*

N *pro* N̄ 30, 4 *teste Bluhmio*; N *pro* N̄ *falso scriptum esse uidetur* 84, 4; 203, 4

DE *falso pro* N̄E (*i. e.* non est) 184, 10

	N· *uel* N = -norum *uide* λNN· *et* BN
N· (λ) nostra *L*	N (λ) = nostra 11. 21
N· num *T*	N. *uel* N = -num 183. 7 DλMN. 226. 2 λNN. 76. 1 DOMIN = *c* HOUλIIONUC (…
N (m) nummum *T*	N *pro* nummum 155, 15 *sec. Huschkium* (*conf.* 136. 9?)
	N· — NVMERIVS etc. *uide* N·N·
N (c) = nunc *V*	N (c) = nunc 77. 9; N = NVNC 210. 13
N· (c) *uel* N (c) nunc *L*	*uide* NUPλRET = nuncuparet 82, 21
NC nunc *T*	N' *i. e.* N' = nec? 13. 16 *et* N' *i. e.* nec 113. 1 *pro* N (*i. e.* nunc
	NλT? = naturali 1. 1 *tit*
N N· Numerius Negidius *P*	N·N· *uel* N·N *uel* NN *uel* NN *uel* NN *uel* NN = NVMERIVS NEGIDIVS etc. *passim conf. e. g.* 235. 10. 201. 15. 205. 16. 204, 18. 202. 14
NN· Numerius digidius *L* (*scribe* Negidius)	*inde* NUMERIUMN 201. 13
NOB· nobis *Ll*	… B· = nobis 56. 24
NOB· nobis *M*	NOB *pro* nominibus 162. 19 *uel potius* UUTIINNOB *i. e.* ueluti in nobis *pro* ueluti nominibus
	NOM = nomen *uide* M = -men
NOM· = nomine *F* 1, 2, 9 *uel* = nomen	NOM· *uel* NOM· *uel* NOM· *uel* NOM *uel* NOM *uel* NOM *uel* NOM· (*uel* NOM) = nomine *passim conf. e. g.* 189. 18; 201. 16; 190, 9; 201. 3; 191. 15; 222. 1; 220. 7; 181. 4. =
NOM· nomen *L*	nomen *uide* M = -men
	inde NOME = nomine 163. 9
	NOMEN *falso pro* nomine 171. 21. 182. 19. 186. 1. 223. 19. NOMINI *pro* nomine 212, 19—20; NONOMINIOE *pro* nomine 182. 8. *conf. etiam* 173. 16
NQ· *uel* NQ *uel* NQ· = neque *V*; NQ· neque *L et T*	NQ = neque 166. 14
NQ· neque *M*	NR = NISI RESTITVAT 201. 16?? NP = numerata pecunia (*in codice non extitit*). *fortasse hae litterae ortae sunt ex iis quae mox secuntur* SNPλ·
N·R non restituetur *P*	
	NUMM = nummum *uel* nummorum 222. 24
	inde NU·MOR' *i. e.* nummorum *pro* nummos? 222. 10—11

NUNCNP (238, 4 *uel* N·UNC·NP (238, 2 *uel* NUNCNP (239, 13—14) *uel* NUNCNP (244, 17) = nec ui nec clam nec precario	N·C·N·P· nec clam nec precario *P* N·U non ui *T*: N·C· non clam *T*
O· (*conf.* 42, 15; 110, 10; 248, 14) *uel* O *uel*, *siquidem lineola nonnusquam non apparuit*, O = -on *uel* -on- *passim* (*conf. e. g.* 6, 18; 27, 18: 28, 5), *nec tamen nisi in fine uersuum.* DISTINCTIOE (*i. e.* distinctio est) *falso pro* distinctione 179, 19	O = -on *V*
O [*uel* O (211, 5)] = opor- (*insequente* T- *littera*) 189, 14. 23; 202, 23; 207, 18; 208, 8. 11; 232, 13. 19; 235, 2	OTET *F* 1, 2, 10? O = opor- *V*
O· *uel* O [*uel* O] = oporte- (*insequente* R- *littera*) *passim* (*conf. e. g.* 200, 23; 228, 11; 175, 17; 189, 7—8) *inde* OR·E = oportere 175, 20 *secundo loco*: ORE = oportere 175, 16 ORET (*i. e.* oporteret) *pro* oportet 228, 6	O = oporte- *V*
O = oporter- 175, 18 (OE)	OE oportere *N*
O· *uel* O = OPORTERE *uide* D·O·	
O· *uel* O = OPORTET *uide* DFO: O = oportet 173, 15; 195, 13 C· *pro* O· *falso* 174, 19; OTERE *pro* oportet 241, 5—6; OPORTERE *pro* oportet 169, 8	O·O· oportet oportebit *P* O· oportet *L* O· oportet *T* O oportet *N*
OFFO = officio 226, 20	OFFUM? = officium *F* 2, 3, 8 (*fuerit* OFFUM7 TRAFISCUM *uel* OFF UM) FISCUM) ;2. 3, 19 OF— M OFFUM = officium *V*
OMB = omnibus 158, 5	OMB omnibus *L*: OMB· omnibus *R*: OMB'· omnibus *M*; OMB omnibus *T*
OR *pro* OPORTERE *uide* D·O·	
P [*uel* P] = PARET *uide* SNPA *et* SP	P = -par- *F* 1, 4, 7, 19
P = partis *uide* PD·	
P = pater- 217, 17 (PFAMILIAS)	PF pater familias *L*
P = pecunia 164, 24 (*praecedit* NUMERATA)	P·C· .... pecunia constituta *P*

p = -pellati- *uide* λpp

ꝑ = per *uel* per- *uel* -per- *F* 2, 1, 6; (2, 2, 12?); 1, 2, 1?; 1, 3, 11; 2, 2, 16; 1, 3, 19
p· — -per *U* semp·
ꝑ = per *U* (ter) ꝑ = per *V*
ꝑ per *L et T* ꝑ· per *M*

ꝑ *uel*, siquidem lineola passim non apparuit, p = per *uel* per- *uel* -per- *uel* -per *passim conf. e. g.* 80, 21; 2, 19; 2, 24; 6, 6

pepeꝛit *pro* peꝑeꝛit (*i. e.* peperit) 24, 5?; ꝑ (*i. e.* pro) *falso pro* ꝑ (*i.e.* per): 74, 17?; 101, 14; 161, 8; 162, 21 (*priore loco*); 177, 1; 186, 21; 196, 9; 222, 6; 224, 23 (*nisi potius* ꝑ *hoc loco delendum est*); 228 (8? 12? 17); 236, 7; *inde* pꝛo *pro* per: 6, 1; 20, 12; 75, 8; 102, 21; 104, 3; 107, 23; 110, 9; 203, 1

p̄ (*i. e.* potest *uel* prae) *pro* ꝑ (*i. e.* per) 175, 23

post (*ortum ex* p' *pro* per?) 118, 3

puꝛe *falso pro* per uindicationem 105, 21

p· — -perator, -peratoris, -peratore *uide* imp̄·

p̄ = -pillarum *uide* pup̄

p. = -pio *uide* meip.

p̄ *uel* p· = -pitis *uel* -pite *uide* kλ̄p *et* kλp· *et* kλp.ði *et* kλpðim·

p̄· = populus etc. *uide* p̄·ꝛ·

p = -pore *uel* -pus *uide* temp̄

p' = pos- (*insequente* s- *littera*) *F* 1, 1, 1, 5; 1, 3, 19
p' = pos- (*insequente* s- *littera*) *U* (*sexies*)
p' = pos- *V*
p'· pos *M*; p pos *T*
p's̄ = possunt *F* 2, 2, 12, 20
ps̄·' possunt *M*; ps̄ possunt *T*

p' *uel*, siquidem ' passim non apparuit, p = pos- *uel* -pos *passim insequente* s- *uel* t *littera; conf. e. g.* 10, 8; 1, 24; 58, 4)

inde p's' = posset 171, 6; p's̄· (30, 19; 74, 11) *uel* p's (91, 19; 162, 11) *uel* p's (6, 11) = possunt

p's' (*i. e.* posset) *falso pro* p's̄ (*i. e.* possunt) 91, 2

inde p'ssessoꝛ *pro* p'sessoꝛ 171, 22; p'ssessoꝛi *pro* p'sessoꝛi 65, 1; p'sset *pro* p'set (*uel potius pro* p'sit) 181, 21; *similiter* p'ssionem *pro* p's̄ionem *uel* pōs̄sionem (*i. e.* possessionem) 245, 5

pssiet (*i. e.* possiet?) *falso pro* potest 85, 23

p̄ = possessionis 239, 10 (*praecedit* reciperandae, *sequitur* c *i. e.* causa): *uide etiam* bp̄·

p̄· = possessores *uide* bp̄·

p' = post *uel* post- *passim* (*conf. e. g.* 113, 17; 59, 14)

inde pos *pro* post 115, 8; 157, 22; 154, 23; 159, 7; 170, 2

p̄ (*i. e.* potest) *pro* p' 15, 14; *inde* potest *pro* post 89, 3 *et* 82, 6: p̄ (*i. e.* potest) *pro* postea 119, 7: p̱ (*i. e.* per) *pro* p' 118, 24, *si Institutionum libris fides habenda est.*

p̄· (124, 3; 207, 6; 216, 20. 22; 217, 24; 225, 3) *uel* p̄ (11, 18; 17, 6. 7; 41, 20; 122, 9; 123, 19; 157. 19; 173, 7; 189, 14. 16; 200, 17; 201, 10; 208, 14; 216, 15; 218, 2; 225, 6. 8. 14; 230, 21; 238, 13 *in fine;* 249, 16) *uel* p· (238, 13 *priore loco*) [*uel* p (200, 18; 202, 6; 207, 18; *conf.* 239, 15)] = potest

inde p̄e (61, 17) *et* pēst (52, 1) = potest

p' (*i. e.* post) *pro* p̄ (*i. e.* potest) 175, 7; post (114, 19) *et* poste (29, 8) *pro* potest: p'sē *pro* potest 111, 15

p̄ = potestate 218, 8

p̀ [*uel* p] = prae *uel* prae- *passim et, siquidem* e *et* ae *saepissime inter se confunduntur*, = pre- *uel* -pre- *passim* (*conf. e. g.* 2, 11; 178, 5; 32, 1; 165, 4);

p̃ = prae *ludibunde scriptum in primo paginae uersu* 174, 1

inde p̀ŧeλ = praeterea (*conf.* 4, 22; 154, 19);

p̀ŧq (130, 21) *et* p̀ŧq̀ (241, 6) = praeterquam

propēq̀ *falso pro* praeterquam 220, 7—8

p̄ = prae 6, 23 (*teste Bluhmio*); 7, 9 *priore loco*; 109, 20; 111, 11; 161, 5. 9. 10 *initio*. 12; 163, 7; 166, 12; 167, 18 *secundo loco;* 185, 21 (*uide etiam* reph̄dic *pro* reprehenditur 183, 6)

P·D·E· possessio data est *P*

mf̄ip· malae fidei possessor *N*

p' = post *uel* post- *F* 1, 1, 20; 1, 2, 16

p' = post *U* p' = post *uel* post- *V* p' post *L* p· post *T*

p̊ = potes- *F* 1, 1, 4 (p̊tλs)

p̄ = potest *F* 1, 1, 19

p̊ = potest *V* p̊ potest *Lp*

iud·p indicium potest *R*

p̄o· potest *M*: po· potest *T*

p̄· potest *notae Einsidlenses*

M·M·P· manu mancipio potestate *P*

pŧ praeter *N*

p̄ = prae- *uel* -prae- *F* 1, 4, 7; 2, 4, 2. 15; 1, 4, 11

p̄ = prae *V* p̄ prae *L et T*

p̄· pre *M*

p· *pro* prae 161, 7; p *pro* prae 14, 8

p *i. e.* per *falso pro* prae 111, 7 PCI PERE *et* 183, 16 DEPRIATI p *i. e.* pro *falso pro* prae 51, 15 PTIO SIORIBU. p' *i. e.* post *falso pro* prae 11, 7 P'SCRIBIT

p̄ = precario *uide* NUNCNP

p pri *L*

p = pri- *uel* -pri- *passim conf. e. g.* 75, 21; 195, 7

p = pro *uel* pro- *F* 2, 2, 23; 1, 2, 18. 20. 1, 3, 16; 1, 4. 14. 21; 2, 2, 21. 25. 2, 3, 13? 17. 22; 2. 1. 3. 7. 16

p = pro- *U bis*; p = pro *V*

p pro *L et T*; p' pro *M falso*

p *uel, siquidem lineola passim admodum tenuis est, passim non apparuit.* p = pro *uel* pro- *uel* -pro- *passim*

p *i. e.* per *pro* p *saepius*: 121, 23; 155, 16; 161, 8; 177, 3. 178, 10. 194, 1; 196, 2; 201, 22; 235, 8. *inde factum est, ut* proinde *et* perinde *aduerbiorum notae inter se confunderentur*: PINDE *legitur* 20, 7; 62, 22; 104, 17. 117, 18. 119, 9; 121, 1; 157, 8; 172, 13; 179, 1. 190, 19; PINDE 140, 16; 172, 10; 194, 22. PINDE *tantum apparuit* 38, 10; 63, 3; 103, 21; 126, 7; 129, 3; 185, 2; 191, 6; *praeterea* PI *i. e.* proin *pro* proinde? 72, 14 *in fine uersus, et* P·INDE *falso* 67, 23—24 *in fine uersus*: *fortasse igitur Gaio ubique* proinde *reddendum est, cum praesertim* PERINDE *uno tantum loco* (136, 15) *perscriptum extet,* PROINDE *saepius*: 34, 3; 37, 1. 39, 3. 41, 19. 20. 45, 22; 61, 13; 75. 4; 101, 1—5; 108, 13; 111. 9; 131, 2; 141, 5; 146, 23. 147, 12; 150, 12; 151, 17. 154, 15—16; 155, 22; 157, 7; 160. 8. 174, 11. *itaque* proinde, *non* perinde 150, 8 *supplendum est.*

p̄· = -promissoris *uide* FP·

P· Publius *P*; p· Publius *N*

P. = PVBLIVS etc. *uide* PM; *conf. etiam* 119, 7?

L·PAP· lex Papia *Ll*

PAP· 10, 23 *uel* PAP 107, 14 = Papia

PAP· Papia *L*

PF pater familias *L*

PATERFAMIL = paterfamilias 90, 18

PATR· *pro* patris 88, 13

PCTORE = procuratore *F* 1, 2, 20—21

PCTORIS = procuratoris 1, 12

PCUR = procuratores 223, 13

PCUREM = procuratorem 250, 13

pδ· = partis dimidiae 135, 24	P·P·D· pro parte dimidia *P* δ·p· dimidiam partem *R*
pc *uel* pe = pecuniae 163, 5	pcλ pecunia *T*
pec· *uel* pec· *uel* pec *uel* pec· = pecuni- *passim* (*conf. e. g.* 205, 17; 228, 4; 213, 4; 205, 18),	
pecλe *pro* pecuniae 163, 10	
pec· *uel* pec *uel* pec (161, 18) *uel* pec· = pecunia etc. *passim* (*conf. e. g.* 159, 21; 187, 1; 74, 3)	pec = pecuniam *F* 1, 3, 22 pec = pecuniae *uel* pecuniam *V*
inde pec·N = pecuniam 205, 3	pec· pecuniam *Ll*, pec· pecunia *L*
pecul· *uel* pecul (?) = peculium 213, 17; 216, 11?	
pereg· = peregrinae 34, 5 (*conf. codicem*)	p·e·c· paecunia *notae Einsidlenses*
pereg· = peregrinus 201, 19	peg peregrinus *N*
peregrinum *pro* peregrinus 20, 23; *conf. etiam* 21, 4	
pl = placu- 158, 3; 171, 3; 174, 17 (*ubique* plit)	plit = placuit *F* 2, 4, 13 plit placuit *R*
pl· = placuit 166, 21	pl· placuit *M* pl placuit *T*
inde fortasse plλcet *pro* placuit 172, 18	
pl· = plebis (*praecedit* tribunorum) 49, 14	TR·PL· ... tribuni plebis ... *P*
pl· (221, 7) *uel* pl (221, 9) = Publio (221, 7) *uel* PVBLII (221, 9)	tb'pl tribunus plebis *N*
pm = PVBLIO MEVIO 221, 8	
p. meuius = [PVBLIVS] MEVIVS 98, 22 *et* p. mλeuium 124, 18	
p·titius *falso pro* PVBLIVS MEVIVS 96. 11	
poss 238, 20; 244, 23. 24; 245, 9) *uel* pos·s· (249, 4) *uel* poss (238. 19; 244, 1; *conf.* 245, 17) = possess- (*sequitur* io *uel* io-)	p'ssio = possessio *uel* possessio- *V*
inde p'ssionem = possessionem 245, 5;	pssn possessionem *T*
possion *pro* possessionis 239, 6	p'sio possessio *R*; p'sion· possessionem *R*; p'sio nes possessiones *R*
poss [*uel* poss] = possessi- 238, 12 (posso nem); 238, 14 (possonem)	
pot· (100, 23; 173, 23) *uel* pot· (66. 6) = potest	potλte = potestate *V*
pot· (185, 21) *uel* pot (180, 8) *uel* pot· (18, 4; 19, 3; 25, 6; 26, 8; 84, 9; 88, 13. 15; 89, 5; 218, 1) [*uel* pot (14, 18; 17, 19; 37, 2; 85, 20?)] = potestate *uel* potestatem	pot· *uel* pot· *uel* pot = potestate *V* pot· potestatem *T*

inde POTUM *ortum ex* POT· *falso pro* potestatem 88, 16?. POTE *pro* potestate 116, 14

POTE 71, 9 *bis*; 97, 6; 101, 22 *uel* POTE· 75, 1 = potest

POTE *non* POTE *pro* potest 96, 17

POTEST· 15, 11; 31, 24. 35, 17; 99, 12 (*uel* POTEST 35, 12; 41, 9, 11, 16) — potestate *uel* potestatem

inde POTESTE *pro* potestate 31, 4

PP· 107, 17; 138, 3. 139, 8. 21 *uel* PP 138, 17 [*uel* PP 138, 23] = Papia *uel* Papiam

PP *uel* PP· = propter *V*
PP propter *Lp et T*
PP· propter *M*
PP = propter *V*

PP· *uel* PP *uel* PP = propter *passim conf. e. g.* 197, 16; 224, 2; 222, 16

PAPP *i. e.* Papia-, *ortum ex* PP· *falso pro* propter 207, 11; P *i. e.* per *pro* propter 157, 2; PROPTERCONTRACTIONE *falso pro* pro portione 93, 2 *in archetypo fuerit* PPORZNE, *unde in apographum aliquod falso propagatum fuerit* PPZCZNE *uel* PPTERZCZNE *uel simile quid*. *conf. etiam* 106, 21; 107, 24.

PR *uel* P·R· = populi Romani *V*
.... P·R· .... populi Romani *P*
PR praetor uel populi (*sic*) Romanus *Ll*
P·R· populus Romanus *M et T*
„scribebatur ... per P et R populus Romanus“ *Isidor.*
PO populo *R*
.... PR· .... praetores *P*
PR ... praetor ... *Ll*
PR praetor *N*

P·R· *uel* PR· *uel* P.R· *uel* PR· [*uel* PR] = populus Romanus etc. *passim conf. e. g.* 2, 11; 55, 20; 198, 2; 2, 10; 1, 13

inde POPULUMR = populum Romanum 3, 17; PIR = populi Romani 59, 4

PR (135, 14) *uel* PR· 190, 16 [*uel* PR 226, 5] = praetor-

PR· *uel* PR *uel* PR· [*uel* PR] = praetor etc. *passim conf. e. g.* 59, 12; 4, 21; 139, 2; 88, 20

inde PRRIS = praetoris 228, 24; 236, 9; PR·RE = praetore 241, 11; PR^m^ = praetorem 37, 1 *in fine uersus*

P TOR *pro* praetori 191, 15; P·R· *et* P·R· *i. e.* populum Romanum *pro* PR· *i. e.* praetorem 27, 1 *et* 198, 7

P PR *falso pro* praetor 131, 24—132, 1; PROPTER (*ortum ex* PP· *pro* PR· *falso pro* praetor 132, 5

proū = prouinciae 37, 13 (*praecedit* ṗs *i. e.* praesidem)

inde explicandum esse uidetur, quod, cum 7, 10 *prima manus recte* prouinciae *scripsisset, corrector de* prouinciar' *praue cogitauit.*

ꝑs· = persona 235, 13

p's̄ = possessio- 239, 4 (p's̄ne)

p̄s̄· (239, 17) *uel* p's̄ (239, 7 *priore loco.* 10) [*uel* p̄s̄ (239, 7 *altero loco*] = possessionem (239, 7 *bis.* 17) *uel* possessione (239, 10)

possessiorus *pro* possessione 237, 23

p's' = posset *uide* s'

p't̄ā̄t̄· (*i. e.* post autem) *falso pro* potestatem 94, 24—95, 1

ṗs: = praesidem 37, 12 (*sequitur* proū *i. e.* prouinciae)

pūp = pupillarum 51, 4

pūcis = prouinciis 2, 12. 17 (*debuit esse* ꝓūcis)

ꝑūcias (*i. e.* peruincias) *falso pro* prouincias 177, 3

q *pro* qu- 251, 11? *ubi* q̄ *tantum apparuit*)

q̊ [*uel* q (*conf.* 102, 5; 151, 5; 185, 11) = qua *uel* qua- *uel* -qua *uel* -qua- *passim* (*conf. e. g.* 21, 8; 1, 9: 2, 2—3)

q̀ *pro* q̊ *apparuit* 17, 15 *et* 208, 13 (q̀m *i. e.* quamm *pro* quam)

q̄ (*i. e.* quae) *pro* q̊ 112, 10 *et* 197, 18; ꝗ (*i. e.* quam) *pro* qua 163, 5 *et* 184, 4; quia *pro* qua 58, 6; 182, 20; 222, 11)

q̊ *pro* q̊ 8, 19; q̊ui *fortasse pro* quia 7, 16; tamqm̊ *pro* tamquam si 19, 8

1·p̄s̄· in possessione *N*

p̄s̄· *uel* p̄s̄ = praeses *V*

p̄s̄ praeses *R*

pūp̄· pupillus *L*; pup· pupillus *T*

pū = prouinci- *F* 1, 2, 18; 1, 4, 14

pū = prouinci- *V*

pū· = prouinciae *V*

p̄· pu *L* (*scribendumne* ꝓū prouinci-?); ꝓū prouincia *N*

puae· prouintiae *R*

puaē prouintiae *R*

pupilor': = pupillorum *F* 2, 3, 12

q̊ = qua *F* 1, 4, 12

q̊ qua *L*

q — quae *F* 1, 1, 24. 2, 1, 21. 2, 2, 15. 23; 2, 1, 6; q' — quae 1. 2. 15; q· = -que 1, 3, 14. q· *uel* q = quae *F* 1. 2, 16. q — -que 1. 1, 23

q̄ — quae *U* (*bis*)

q̇· *uel* q̄ — quae *V*. q· *uel* q' — -que *uel* -que- *V*; q = que- *V*

q quae *L*

qq· quaeque *M*. q̇q̇· quaeque *T*

q· quae *et* q que *N*

qm̃ quem *T*

q· *uel* q̄ — quae *uel* quae- *passim*

q· — -que *uel* -que- *passim*

hae notae olim sine dubio discretae, quia ae et e saepissime inter se confunduntur, in Gaii codice promiscue adhibentur; itaque accidit, cum praesertim non raro pro utraque q· *uel* q *tantum dignosci possit, ut* q̄· *et* q̄ *et* q· (*et* q) *non minus* quae *quam* -que *passim significent* (*conf. e. g.* 13, 3: 51, 9. 13, 5. 109, 11: 148, 19. 11, 16. 2. 5. 11, 6.

inde qc'q (19, 11: 235, 1) = quaecumque

q̄c'q *falso pro* q̄c' (*i. e.* quae cum) 191, 3

inde EFFECTUMq̄ē *pro* EFFECTUMqE *i. e.* effectumque est (198, 16) *et* q̄m̃. = quem 7, 12

q (with λ above) *falso pro* q (*i. e.* quae) 177, 8. *ut uidetur item* QUλ *pro* quae (182, 11: 183, 1. 184, 13: 211, 18: 230, 7) *et* QUλ *pro* -que (179, 2; 181, 18)

q̀ (*i. e.* quam) *pro* q̄ (*i. e.* quae) 198, 23 *itemque* q̀ 231, 15 *pro* -que

q (with stroke above) (*i. e.* qui) *pro* -que 198, 13; *item* QUI *pro* -que 50, 4 *et* 146, 14; *item* QUI *pro* quae 123, 1

q̣ (*i. e.* quam) *pro* -que 167, 8 *et* 173, 16 (*priore loco*) *et* 173, 17; *item* q̣ *pro* quae 111, 3

q̣ (*i. e.* quod) *pro* quae 232, 8; q̣· (*i. e.* quod) *pro* -que 78, 11: QUIλ *pro* -que 121, 4 (*ortum ex* q̣ *pro* q·?)

q (*i. e.* que?) *falso pro* quem 211, 5

q̄· *uel* q̄ *uel* q (*i. e.* quae *uel* -que) *falso pro* -ne 3, 12; 127, 3; 149, 5. 12; *similiter nonnusquam* QUE *pro* -ne *perscriptum est.*

ꝗ = quam *uel* -quam *uel* quam- *in libris tribus prioribus saepe*: 2, 7; 4, 8; 7, 6. 23; 9, 24; 10, 22 *bis*; 11, 1 *bis*. 8; 18, 7. 13. 20; 33, 2; 37, 21; 39, 1; 51, 10; 62, 2. 22; 63, 7; 65, 10; 67, 8; 69, 2. 9; 76, 14; 78, 11; 88, 17; 93, 12. 22; 95, 3; 96, 13; 97, 2. 14. 17; 99, 4; 100, 13; 101, 17; 102, 11; 104, 16; 105, 22; 108, 12 *initio*; 109, 3; 110, 22; 111, 20; 112, 4. 5; 113, 23; 114, 19; 117, 3; 119, 14; 120, 6. 10. 17; 121, 16; 122, 22; 123, 23; 124, 19; 125, 7; 126, 18. 20. 22; 130, 21; 134, 2; 136, 23; 139, 12; 142, 24; 143, 10; 145, 9; 146, 5. 16. 17; 150, 9. 15; 151, 21; 152, 7. 16; 155, 5. 7 *bis*; 157, 11; 158, 5; 161, 15. 18. 21; 162, 10. 14; 163, 1; 166, 13; 170, 17; 173, 14; 175, 8; 176, 17; 177, 23; 180, 21; 181, 12; 182, 17; 183, 9. 11

inde ꝗꝗ = quamquam 74, 11; 116, 3; 120, 5

alibi q *tantum apparuit*: 2, 22; 3, 21; 6, 11. 21; 8, 14. 19. 23; 11, 3 *bis*. 5. 19. 24; 14, 5; 16, 2. 7. 14; 20, 3. 24; 23, 18; 25, 5. 11; 29, 6; 30, 6; 39, 4; 41, 14; 49, 20; 50, 16. 23; 58, 3; 70, 23; 80, 14; 82, 3. 16; 85. 18; 88, 8. 22; 93, 14; 94, 19; 103, 23; 107, 10; 111, 4; 113, 3; 114, 24; 116, 8; 128, 16; 141, 15; 142, 11; 166, 24; 169, 23 *secundo loco*; 176, 16; 177, 9; 178, 23; 179, 15; *item* qq *pro* ꝗꝗ *tantum apparuit* 48, 14; 65, 17; 93, 15

inde ꝗIIS (*i. e.* quod iis) *falso pro* ꝗUIS (*i. e.* quamuis) 62, 12; QUOD (*ortum ex* ꝗ) *pro* quam 31, 9 *et* 110, 15—16; q̄· (*i. e.* quae) *pro* quam 18, 6; *item* q̄ (180, 12) *et* q· (31, 19; 108. 12 *secundo loco*) *pro* quam: *similiter* q̄q̄· (*i. e.* quoque) *pro* ꝗꝗ (*i. e.* quamquam) 184, 15; QUI *pro* quam 76, 10; QP (*i. e.* quap) *pro* ꝗλ̄P (*i. e.* quam aput) 177, 13

q̀ = quam *uel* -quam *in libro quarto solo saepe*: 193, 6. 8; 197, 7; 198, 9; 200, 9; 201, 21; 207, 11; 220, 8; 223, 12; 228, 4. 17; 229, 4. 12; 230, 3. 24; 231, 11. 24; 232, 2. 7. 10; 240, 10; 241, 6. 12. 14 *bis*; 243, 1; 245, 18; 248, 8. 13. 16; 249, 12; 251, 10

ꝗ = quam *uel* -quam *F* 2, 1, 16; 2, 2, 12?; 1, 1, 8

ꝗ = quam *uel* -quam *U* (*quinquies*)

ꝗ = quam *uel* -quam *V*

ꝗ quam *L et M*

ꝗ̂ quam *T*

ꝗꝗ quamquam *L et R*

inde q̀q̀ = quamquam 241, 7

q̂ (*i. e.* qua) *pro* q̀ 228, 15. q· (*i. e.* quae) *pro* q̀ 193, 4 *et* 195, 19; *item* q (237, 3) *et* q̄ (237, 2) *pro* q̀. q̍ (*i. e.* qui) *pro* q̀ 229, 2; qq· (*i. e.* quoque?) *pro* q̀q̀ (*i. e.* quamquam) 220, 21

ꝗ = quam *uel* -quam *uel* quam- *in libro quarto rarius extare uisum est:* 196, 6; 203, 11; 207, 2; 208, 8. 15; 218, 8. 13; 221, 20. 238, 7; 251, 8

inde NUNCꝗ *pro* nunquam 203, 11

aliis in locis, ubi q *tantum apparuit* (*conf.* 205, 23. 208, 11; 209, 7. 23; 212, 16. 213, 21; 216, 16; 233, 16; 241, 5), *utrum de* q̀ *an de* ꝗ *cogitandum sit, diiudicari nequit.*

ꝗ = quan- *V*
ꝗ quan *L*

ꝗ = quan- (*insequente* T- *uel* ᵭ- *littera*) *in libris tribus prioribus:* 98, 12; 123, 1?; 164, 20. 176, 20; 183, 13. 21; 184, 3. 20; 186, 23; 187, 1, 2

quaᴎdodrant· 119, 21 *pro* quam dodrantem

q̀ = quan- (*insequente* ᵭ- *littera*) *in solo libro quarto:* 195, 18

q̍ = qui *uel* qui- *F* 1, 1, 17; 1, 2, 18; 1, 3, 22?; 1, 4, 5?; 2, 1. 16; 1, 1, 8
q̍ = qui *uel* qui- *V*
q̍ qui *L et T*

q̍ *uel*, *siquidem* ˈ *supra lineam passim non apparuit,* q = qui *uel* qui- *uel* -qui *uel* -qui- *passim* (*conf. e. g.* 3, 5; 4, 2; 4. 6; 195, 22; 9. 16; 169. 22)

inde q̍a = quia 6, 3; 11, 22; 13, 2; 17. 4. 6; 18, 6; 26, 12; 27, 10. 13; 51. 13; 54. 14; 61. 24; 74, 10; 89, 20; 94, 18. 109, 8, 114, 18; 181. 22; 207. 16; 213, 16. 23; 222, 18; 223, 20; 226, 22; 245, 23; q̣ȧ *tantum apparuit* 128, 20

q̍b· = quibus *V*

indidem q̍b· (3, 10 *bis*; 75. 18; 90, 23) *uel* q̍b (250, 24) = quibus *uel* quibus-

indidem q̍cꝗ (112, 1) *uel* q̍cq (241, 5) = quicquam

indidem q̍̄ = quin- 193, 4 *in fine uersus;*

conf. etiam q̄a· *et* q̄b· *et* q̄ᵭ· *et* q̍ᵭ

qp̀ (*i. e.* qui prae?) *pro* quippe 190,15—16: quλ *pro* qui 44,14; c' *pro* qui 180,24; q· (*i. e.* que *uel* quae) *pro* q 14,23 *et* 18,4 (neq.dem *pro* ne quidem)

ꝗ = quia *passim in libris tribus prioribus* (*conf. e. g.* 6,2)

q *tantum apparuit* 83,22; 169,23; 176,24

q' = quia 1,23 *in fine uersus.*

q *pro* quia *in libro quarto* 237,5 (*conf. Iustinian. Institut.*), *sed fortasse potius* = quod

q̀ (*i. e.* quam) *falso pro* quia 244,23; q° *pro* quia 163,24; qui *pro* quia 69,20 *et* 73,4 *et* 103,12; quλe *pro* quia 182,7

ꝗ *pro* oꝛ 143,13 (*ortum ex contignatione harum litterarum*)

q̄· = Quiritium *uide* īq̄· *et* e·i·q

q° [*uel* q] = quo *uel* quo- *uel* -quo *passim* (*conf. e. g.* 2,24; 160,1; 82,14; 164,7; 19,20

inde q°c'q̄ (3,19; 13,23, *ubi* qc'q̄ *esse debebat*) *uel* q°cq (103,14) = quocumque

qc'qu… *pro* q°c'que 9,15 *extare uidetur.*

indidem q°q̄· (217,16) *uel* q°q̄ (18,14) *uel* q°q· (66,8; 70,15; 95,9) *uel* q°q (49,21; 66,5; 114,6; 160,8) = quoque; *uide etiam* q̄q̄·

indidem q°q̄ = quoquo 184,18

indidem q°ꝛ' = quorum (*conf.* 2,12.14.19; 158,12)

q (22,8 *pro* q) *uel* q (*i. e.* quod) *falso pro* quo 104,15; 173,19; 174,8; *item* quod *pro* quo *perscriptum* 34,18; 111,2; 142,19; 173,2; 185,1

quλ *pro* quo (*ortum ex* q *pro* q°?) 20,22

q *pro* q° 214,1 (qd *pro* quod)

q̄· qui *M (falso)*

ꝗ = quia *F* 1,4,2; 2,3,20

ꝗ = quia *V*

ꝗ quia *L* ꝗ· quia *M*

ꝗ quae (*scribe* quia?) *T*

q° = quo *U* q° *uel* q°· = quo *V*

q° (*scribe* q°) quo *Ll*

q°m̄· quominus *R* q° quo *T*

q°q· quoque *T*

ꝗ = quod *F* 1, 1, 12. 18 1, 1, 2 2, 1, 12. 13

ꝗ = quod *V*

ꝗ quod *L et M*

ꝗ quod *T*

ꝗ = quod *uel* -quod *uel* quod- *in libris tribus prioribus saepe* : 1, 17. 18. 19; 2, 3. 20, 3, 3: 1, 6. 6.6. 7, 17. 20; 11, 22. 15, 1; 18. 21. 22, 11. 21: 21, 1. 18: 25, 6: 28, 18: 32, 2. 31. 1. 10. 13; 39. 16 (ꝗλm). 21: 44, 1. 9: 47, 13: 48, 1. 55, 10 57, 22; 58, 9; 62, 13; 63, 11; 64, 22. 65. 1. 12 67, 13. 68, 8. 10. 21; 69, 4. 10. 70, 18. 21: 71, 6. 17: 72, 9; 74. 22: 75, 20. 22: 78. 9 *secundo loco*; 79, 15: 80. 8: 81, 11?: 85, 5. 18 *sub finem*; 88, 11. 21: 90, 9. 13. 23: 91, 13: 92. 6. 94, 15: 95, 23: 96. 11. 12. 22 98, 10. 99, 1. 100, 9: 101. 12. 15: 102, 4: 104, 24: 105, 11. 20. 21. 106, 6. 7: 107, 4. 17. 22 108, 8: 109, 20. 22. 110. 8. 11. 16. 18. 22. 111. 20; 112, 6. 13: 113, 21. 114, 7. 9: 115. 5: 116, 21: 118, 24: 119, 13. 120, 22: 122. 13. 125. 6; 126, 4. 15: 128, 24 130, 5: 134, 12: 138. 19. 140, 8. 145. 21: 150, 9. 20: 151. 14: 158, 8; 160, 1. 14: 162. 3. 9. 15. 21. 24: 163. 10. 14. 20: 164, 7. 17: 165, 4: 166. 12: 167. 18: 168. 6. 15: 169. 7. 9: 170. 17: 171. 3: 172, 3. 15. 17. 22: 173, 1. 8. 11. 12. 20. 23: 174, 2. 7. 18: 175, 5. 8; 176, 15; 177. 2; 178. 11. 15. 18; 179, 19 180, 5. 183, 5. 15. 20. 184, 6; 186. 8

ꝗ̄ = quod 170. 14 (*uel potius* ꝗ (*i. e.* quod) *ex* q̄ (*i. e.* quae) *correctum*)

ꝗт (*i. e.* quodt) *falso pro* quid 173. 13:

ꝗ *pro* quid 177, 6

ꝗ = quod *in libris tribus prioribus ubi apparuit* (62. 10: 70, 16; 78. 5: 173, 15: 179, 13 180. 6: *nam* ꝗ 78. 9 (*priore loco*) *in ipso codice expunctum est*, *aut lectio imperfecta* aut ꝗ (*i. e.* quam) *falso pro* ꝗ (*i. e.* quod) *positum esse uidetur*: *similiter* ꝗq (*i. e.*, *ut uidetur*, quod quam) *falso pro* ꝗ. ꝗ (*i. e.* quam quod) 85. 18 *priore loco*, *et* тλmꝗ (*i. e.* tamquam) *pro* an quod 172, 8

ꝗ (*i. e.* quia) *pro* ꝗ 31. 7 *et* 173, 1, *ut uidetur*: q'λ *pro* quod 27. 10. q̄· (177. 7) *et* q̄ (100. 21. 174, 16) *et* q· (25, 20. 43, 11) (*i. e.* quae *uel* -que *pro* quod. iтλqq· (*i. e.* ita quoque, *nisi fallor*) *pro* iтλq·ꝗ (*i. e.* itaque quod) 76. 3:

q̊ꝺum (*i. e.* quo dum) 176, 14 *pro* quod dum, q̊c'q̄ 13, 23 *pro* quodcumque, quo 39, 17 *pro* quod

aliis in locis, ubi q *tantum apparuit* (1, 6: 6. 12: 11, 8. 15: 19, 21; 21, 1. 4; 32, 13; 38, 4. 9. 10: 55, 24: 59, 23: 63, 13: 76, 1: 78, 1; 83, 20: 90, 2: 103, 16; 106, 20; 111, 16?; 149, 11: 156, 22; 175, 15: 176, 12; 178, 14: 185, 15) *res diiudicari nequit.*

ꝙ = quod *in libro quarto rarius extare uisum est:* 190, 22; 200, 17; 207, 5; 212, 22 *sub initium:* 218, 19 *teste Bluhmio;* 223, 9. 24: 224, 15: 231, 7

ꝗ = quod *in libro quarto saepe:* 190, 8. 12. 15: 194, 8; 195, 17: 196, 24: 197, 23: 198, 6; 201, 3; 202, 14 *secundo loco;* 207, 7; 208, 12. 20; 212, 18: 213, 4. 7: 221, 20: 229, 18 *sub initium.* 19. 20; 232, 19: 235, 2. 3. 10. 16. 21: 236, 10. 17. 19; 238, 18: 239, 2; 240, 8; 244, 8: 248, 6; 249, 4 — ꝗ quod *et (falso)* ꝙ quem *N* ꝗ quod *notae Einsidlenses*

q̄λ·λ̄ 235, 14 *falso pro* ꝗ λ̄·λ̄ (*i. e.* QVOD AVLVS AGERIVS): q̄· *pro* quod 218, 9

aliis in locis libri quarti, ubi q *tantum apparuit* (189, 9 [λliq]. 14. 15; 195, 12; 198, 9; 202, 14 *priore loco;* 203, 21: 204, 13. 24 [λliq]: 207, 21; 208, 23: 209, 12: 212, 1. 19. 22 *sub finem;* 213, 8; 216, 1. 2. 3. 13. 17. 18. 22; 220. 10. 13: 227, 1: 228, 9?; 229, 18 *secundo loco.* 23; 230, 24; 232, 4; 233, 16; 237, 9. 11 *bis.* 13: 238, 13. 19; 239, 12. 22; 241, 3; 245, 9. 19. 21; 246, 2; 249, 2), *utrum de* ꝗ *an de* ꝙ *cogitandum sit, diiudicari nequit.*

ꝙ = quot (*uel potius* = quod?) *in libris tribus prioribus:* 50, 1; 129, 20 *bis*; 159, 21 *bis.* 24 *bis*; 161, 6; *semel in quarto:* 189, 2

inde ꝙ̄ANNIS = quo*t*annis 28, 13

item quoꝺ *pro* quot *perscriptum est* 50, 2. 10

q̄λ· (201, 5; 209, 24; 218, 6; 220, 12. 15: 224, 4; 231, 9) *uel* q̄λ (201, 10; 224, 3. 21; 228, 7; Qλ̄ 221, 1 *initio paginae*) = quia *in solo libro quarto.* — qλ' quia *M*

inde q̄λ̄ *pro* quia 229, 9

cum alibi (214, 17; 223, 10. 11; 227, 3. 5. 241. 6) qλ *tantum apparuerit, incertum est, utrum de* q̄λ *an de* q́λ (*de quo uide* q́) *cogitandum sit.*

quλ *falso pro* quia 231. 17

q̄b = quibus *F* 2, 3. 19
q̄b quibus *L*
qb'· quibus *M*
qb· quibus *T*

qb· (190, 7. 16; 195, 24; 197, 3. 11; 200, 9; 203, 18. 20; 204, 10; 209. 6; 213, 1; 221, 18; 227, 8; 232, 15; 235. 24; 240, 4) *uel* qb· (249. 16) *uel* q̄b (189, 23; 198, 5; 217, 19; 228, 1; 230, 5; 238, 24 *secundo loco*; 248, 3. 15) *uel* qb (203, 17) = quibus *uel* quibus- *in libro quarto*: *raro in libris tribus prioribus*: q̄b· 3, 7 *et* q̄b 23, 15

ubi qb· (15, 12; 186, 6; 196, 8; 203, 16; 238, 21 *sub initium*) *uel* qb (2, 19; 13, 4; 206, 10; 227, 14) *tantum apparuit, utrum de* q̄b· *an de* q́b· *cogitandum sit, diiudicari nequit.*

q̄d· = quad- 178, 1 (q̇d·rupli); 184, 9 (q̄d·rupedem)

q̄d = -quando 180, 10 (aliq̄d)

q̄d = quidem *F* 2, 2, 25
qd· = quidem *U*
q̄d· *uel* qd· *uel* q̄d *uel* qd· = quidem *V*
q̄d quidem *L*
q̇d· quidem *R*

qd· (23, 5; 158, 6; 160, 19; 164, 16; 165, 18; 175, 12; 186, 15; 189, 22; 193, 12; 208, 4. 12; 213, 9; 221, 5; 223, 3. 16; 224, 23; 225, 14. 23; 230, 18; 231, 2; 232, 17. 19; 235, 13; 236, 13) *uel* qd· (16, 15) *uel* q̄d (40, 21; 158. 18; 159, 12; 181, 14; 209, 15; 222, 4; 223, 21; 229, 10; 241, 20; 248, 19; 249, 6) *uel* q̇d (237, 24) *uel* q̄·d (24, 20) *uel* qd' (237, 22) [*uel* qd· (11, 10; 13, 20; 159, 3. 13; 223, 19; 248, 5. 8) *uel* qd (58, 11; 184, 22; 195, 4; 212, 13; 233, 17)] = quidem

qλ̄ (*i. e.* quia?) *falso pro* quidem 208, 9; quedλm *pro* quidem 43. 18; q *i. e.* quod *pro* quidem 186, 5; q *pro* quidem 198, 20?

q́d· quidem *T*

q́d = quidem *uide* d· = -dem

qe = quaesitum est 180, 3?

qo = quaestio- *V* qo quaestio *L*
qo quaesito (*scribe* quaestio) *T*

qo = quaestio 3. 11; q9 = quaestio 167. 16

qṗp· quippe *M*

q́p̀ *pro* quippe *uide* q́

qq *pro* cuique 238, 6 *falso* (*immo* quique *uel* quoque *praue scriptum est*)

q̄q̄· (14, 6; 20, 19; 31, 6. 17; 92, 4?; 134, 6; 162, 15; 164, 3; 168, 6; 171, 14. 17; 182, 3; 186, 4; 194, 1; 198, 5. 10; 204, 4; 209, 1; 221, 9. 12; 228, 13; 233, 17; 235, 5; 237, 13; 238, 23; 248, 17; 249, 21) *uel* q̄q̄ (16, 9; 22, 13; 34, 22; 39, 13; 100. 23; 102, 7; 159, 14; 170, 5; 183, 9; 184, 12; 214, 5; 216, 14) *uel* q̄q̄· (24, 23) *uel* q̄q̄ (10, 5; 167, 20) *uel* (*per abusum*) q̄q̄. (18, 8) = quoque. *ubi* qq̄· (152, 18) *uel* qq· (34, 20; 35, 2) *uel* qq (92, 18; 144, 22; 209, 15; 214, 19; 220, 21; 226, 5; 239, 4) *tantum apparuit, incertum est, utrum de* q̄q̄· (*uel* q̄q̄) *an de* q̊q̄· (*uel* q̊q· *cogitandum sit; uide etiam* q̊

q̄q̄· quoque *notae Einsidlenses*

q̄q̄ *uel* q̄q̄· *uel* q̄q̄’ (1, 10) = quoque *V*

q̄q̄ quoque *L*

q̄q̄ = quoque *U* (*bis*)

q̄q̄ quoque *L*

qq̄ quoque *R*

qq̇ *apparuit* 237, 8

qq que (52, 22) *et* qc (19, 21 *et* 160, 10 [? *an* q̊c’ *i. e.* quocum?] *et* q̍ (183, 15) *falso pro* quoque; *conf. praeterea* 185, 14??

q̄ꝶ = quare 178, 9: *ipsi ductus ad* quae res *potius ducere uidentur.*

q̄ꝶ· = quare *V*

q̄ꝶ quare *Ll et T*

q̄ꝶ7· quare *M*

q̄ū· (18, 22; 41, 9; 161, 16; 179, 3; 207, 14) *uel* q̄ū (189, 20; 207, 5; 246, 14) *uel* q̄u (164, 16) *uel* qū (177, 15) *uel* qu· (248, 10) [*uel* qu (38, 14; 159, 14; 169, 13; 226, 5) = quamuis

q̄ū *uel* q̄ū· *uel* qu· = quamuis *V*

q̄ū quamuis *L*

qu quamuis *T*

inde qui *pro* quamuis 71, 6 *et* 187, 3; quiλ *pro* quamuis 158, 1; que ū *pro* quamuis 181, 14; q *pro* q̄ū 169, 16; c· *pro* quamuis 186, 1; cum *pro* quamuis 95, 2: *conf. praeterea* 185, 14??

qui· quamuis *M*

qu *pro* -que *falso* 4, 15 (*ubi* quinqueq̍tum *pro* quinque equitum): *similiter* 31. 4 *et* 51, 16

qu *pro* qui- *uel* -qui- *falso* 62, 2 (qus *pro* quis); 172, 1 (λδquꝛi *pro* adquiri); 157, 6 (quid em *pro* qui idem)

qu. = Quiritium *uide* ıq̄·

R̄· = -ram *uide* LIBR·

R· (*uel* R) = raptorum *uide* U·B R

R = -ratores *uide* PCUR

R = -rem *F* 2, 1, 21 FIDE IUSSOR·

R· = -rem *V*

R· rem *L et T*

R· *uel* R 16, 11 (*uel* R) = rem 103, 15?? 109, 3; 193, 12; 194, 16; 196, 19 200, 5; 205, 13. 14; 216, 13. 15. 23. 217, 1; 222, 11 (*uel* -rem 4, 11 *bis*; 7, 9; 16, 22; 25, 14; 39, 10. 175, 16. 230, 22)

R' = -rem *V*

R *i. e.* res *pro* R· *i. e.* rem 109, 25 *et* 221, 17; TUTOR 113, 15 *pro* tutorem; HONORES *pro* honorem 11, 2; MINOR' *i. e.* minorum 10, 9 *pro* MINOR· *i. e.* minorem. *ceterum* R· *nusquam pro* -re *usurpatur: nam* AUCTOR 22. 10—11 *pro* auctore *et* AERAENE AQ· 31, 11 *pro* aere aeneaque *errori debentur*.

R = res *uel* -res- *F* 1, 1. 11; 2, 1, 11. 14

R = res *uel* -res *V*; R res *L*

TR tres *R* (?) R res *T*

RSCRIPT· = rescriptum *V* 16, 12)

R *uel* R· 106, 2 (*uel*, *siquidem lineola passim non apparuit*, R· 32, 18) *uel* R = res *uel* res- *uel* -res *uel* -res- *passim conf. e. g.* 3, 1; 2, 18; 102, 6; 104, 19; 106, 12

inde RSCRIPTO 2, 22; RSCRIBTO 83, 16 (*sed recte* 19, 20; 20, 6—7. 125, 4; RSTITUERE 239, 19 RTITUERE ...

inde P̀CEPTOR *i. e.* praeceptor (*falso, ut uidetur. pro* P̀CEPTOR *i. e.* praeceptores) 105, 16 *et* 113, 14 *et* 155, 21. *et* AUCTOR 155, 24 *pro* auctores; *contra* ACTORES 241, 1 *pro* actor *et* TUTORES *pro* TVTOR 126, 23

TUTOR. *i. e.* tutorem?) 6, 5 *pro* TUTOR, TUTOREM 81, 5 *pro* tutores; ... *pro* R 118, 13?; RCIDERIT *pro* resciderit 70, 23—24

R *pro* re 178, 11?; RES *pro* re 206, 13

R = respondit *V*

RPON· respondit *M*

ṘP̄ respondit *T*

R respondit *N*

R = respondebat 193, 22

R· = -riani *uel* -riano *uide* HADR·

R [*uel* R] = -rint 6,17 FECER; 6,21 *et* 7,6 (FUER); 7,4 DUXER; 8,10 (MILITAUER); 8,11—12 (EXPLEUER); 8,13—14 EDIFICAUER: 20,15 (COIER = coierint)	R = -rint *F* 2,3,14? AD FUER?)
	R' (*scribe* R) rint *L*
	R rint *T*
inde FUERI 4,10 *scriptum erat, quod deinde superscriptis* NT *litteris correctum est.*	
R· = Roma- *uide* CR·	
R· *uel* R *uel* R· [*uel* R] = Romanus etc. *uel* Romana etc. *uide* C·R· *et* CR· *et* P·R·	
R = rubrica? 73, 7?	
R = rubrica 112, 2; 113, 8 *bis; conf. etiam* 123, 1. 2; 132, 22?; 196, 24? (= regula?)	R = rubrica *V* R respondit uel rubrio *notae Einsidlenses*
R' = -rum *uel* rum- *uel* -rum- *passim* (*conf. e. g.* 1, 15; 90, 4; 213, 18—19)	R' = -rum *F* 1, 2, 23; 2, 3, 11. 12: 2, 4, 5; 2, 3, 13?
R· = -rum 39, 5; 162, 13; 167, 8. 15 *secundo loco*; 176, 16: 177, 1; 178, 15: 179, 3; 194, 6; 216, 10; 218, 19; 225, 14	R' = -rum *V*
	R' rum *Lp et T*
	R rum *M*
passim (*conf. e. g.* 176, 24), *ubi* R *tantum apparuit, utrum de* R' *an de* R· *cogitandum sit, diiudicari nequit.*	
DEDICIOR (*i. e.* dediciorunt, *nisi fallor*) *pro* DEDITICIOR' (*i. e.* dediticiorum) 18,19: FISOR (161, 11) *et* FIDEIUSSOR (162, 9) *falso pro* fideiussorum; *item* MCIPIOR 167, 15 *pro* mancipiorum: *conf. etiam* 220, 23	
R· *uel* R *uel* R· *uel* R· [*uel* R] = -runt *passim* (*conf. e. g.* 7, 20: 196, 8; 3, 18; 176, 22; 6, 3)	R = -runt *F* 2, 3, 10
	R runt *Lp*
DIXERIN *pro* dixerunt 189, 3	R· runt *T*
RELIQA *pro* reliqua 235, 12 (RELIQUIA *pro* reliqua *falso scriptum fuisse uidetur; conf.* QA)	
R·G· (162, 9) *uel* RG (157, 14) = regula	
ROM = Romano- 4, 15 (ROMR'· = Romanorum; *praecedit* equitum)	
ROM. *uel* ROM.' *uel* ROM· = Romanus etc. *uel* Romana etc. *uide* C·R· *et* CR·	ROM· = Romani *V*

S *pro* sacratissimi? 11,3 ϵXϒSTITUTIONES IMPERATORISANTONINI *ubi tamen* ϒSTITUTIONES *pro* constitutione *mero calami lapsui tribuendum esse uidetur conf.* 21, 1 — 2 q AUCTOREDIUOHADRIANO·FACTUM· *et* 125,22—23 EXORATIONEDIUISUNT *ortum* SUNT *ex* S? HADRIANI *et* 22, 10 DIUOHADRIANOSAUCTOR *et* 25, 13 (DIUISHADR; *conf. etiam H. Dernburg Die Institutionen des Gaius etc. Halis 1869, pag. 68.*

S = -sar- *uide* CAES

S· = -sare *uel* -sari *F. uide* CAES·

S· = -saris *uide* CAES·

S̄ = satis- *uide* SD

S̄ = scholae *uide* DSA·

∠ *uel* ∠ = secundum *V*

∠ secundum *Ll*

⟨· = secundum 190, 4

S' = sed *F* 1, 2. 15: 1, 1, 11

S' = sed *V*

S' *uel* S· = sed *V*

S' set *L*

S'· sed *M*

S *scribe* S' sed *T*

S' *uel* S'· (170, 9 *uel* S· (163, 7) = sed *uel* set *in omnibus libris*: 1, 24; 2. 10; 3, 1. 21: 4,17; 10, 1; 11,7: 14, 5: 15, 11: 16, 10. 13. 18; 18, 4. 7. 19, 13; 20, 1: 21, 9. 19; 22, 21. 23: 23, 23: 68. 9; 75, 23; 83, 15: 88, 8: 94, 7: 98, 5: 103. 24; 104, 7. 14; 106, 10: 107, 3: 122, 7; 164, 1. 12; 166, 15: 168, 5. 10: 169, 19: 170, 5: 171, 13. 16. 19; 174, 16. 22; 175, 23: 178, 21: 179, 20; 183, 8. 12: 186, 7; 202, 7: 203, 6. 16: 204. 10; 212, 9: 220, 20: 223, 14: 238, 14: 241. 10. 16

inde P'S' = posset 171, 6 *et* EGISS· = egisset 190, 20

P'S' *falso pro* P'S'S' *i. e.* posset sed 175. 7

Ꞩ = sed *uel* set *in libro quarto solo*: 221, 15: 222. 16: 223. 21: 225, 14. 15: 228. 3. 7. 12: 229. 10; 230, 19: 232, 6: 236, 8: 240, 10: 241, 22: 245, 21: 248. 5: 249, 6. 10. 17: 250, 8: *praeterea uno tantum loco in libris prioribus* 123, 14 *teste Bluhmio*.

ꞨEAM 178, 8 *falso pro* est: *nec* 4, 14 *nec* 16, 16 *nec* 108. 18 *nec* 159, 19 *huc pertinent*.

passim S *uel sub uersus finem* ſ 158, 1 *et* 231, 16 *tantum apparuit* (*conf. e. g.* 11, 15. 13, 14: 102. 22: 163, 9: 220. 17: 222, 23: 226. 12: 230, 15: 231. 23: 238.21: 239, 6. 21?; 245. 23: 250. 7)

S̄ (i. e. sunt) *falso pro* S' (*i. e.* sed) 22, 7; SET *falso pro* S'ET (*i. e.* set et) 27, 17 *et* 173, 4? (*conf.* 239, 21); SEÐ *pro* sed et 103, 7; SI *falso pro* S' (*i. e.* sed) 233, 17 *et* 238, 6; SEÐSI *pro* sed 76, 5. S' *falso pro* si 175, 13	
S̄ = senatus- *uide* S̄C̄·	
S˙ *uel* S̨ = senten- 2, 20 (S˙TIλE); 2, 22 STIλM	ST̄· sententia *M*
S̄ [*uel* S] = sententi- 2, 18 (Sλ̄E): 176, 21. 22 Sλ	S̶ = sententi- *F* 2, 2, 21; 2, 4, 18; Sλ̄M *pro* S̶λM *F* 2, 2, 18
S̄· = Sentia *uide* λ̄·S̄·	S̶ = sententi- *V*
S̄ = -sess- *uel* -sessi- *uel* -sessio- *uel* -sessione *uel* -sessionem *uide* PŌSS̄ *et* P'S̄ *et* P̄S·	S̶ sentencia *L*
	S̶· sententia *T*
S̄ = SI *uide* S̄N̄P̄λ̄ *et* S̄P̄	·Sλ· *uel* S̶λ sententia *N*
S̄ *nusquam* = si	
S? = -sidem? *uide* P̀S	
S̄· = sine *uide* S̄·T̄·λ̄·	
S· = solui *uide* IS·	Ṡ sint *L et R et T*
S· = -sona *uide* P̱S·	
S· *pro* -su *uide* CλS·	
S· = -sum *uide* FIÐEICOMMISS·	
S̄· *uel* S̄ *uel* S· *uel* S˙ (*conf.* 3, 15 [*uel* S]) = sunt *uel* -sunt *passim* (*conf. e. g.* 2, 18; 16, 16; 3, 5; 26, 8; 3, 3)	S̄ = sunt *uel* -sunt *F* 1, 2, 16; 2, 4, 7; 2, 2, 12. 20
	S̄· = sunt *U*
Ṡ *pro* sunt 84, 5	S̄ = sunt *uel* -sunt *V*
S' (*i. e.* set) *falso pro* S̄ (*i. e.* sunt) 91, 2 (P'S'); ST *falso pro* sunt 83, 2 (*sequitur* TITIVM); FλMILIλS *pro* FλMILIλS̄ (*i. e.* familia sunt) 131, 23	S̄· sunt *L et M et T*
	S̄ sunt *N*
alibi, ubi S̄ [*uel* S] *pro* sint *apparuit* (*conf. e. g.* 3, 9. 10; 13, 17; 180, 8??; 248, 11), *dubium est, num potius* sunt *pro* sint *traditum sit* (*conf. e. g.* 3, 12. 13; 16, 3; 33, 2)	
S· = SVNTO 204, 1 (*praecedit* RECUPERλTORE *pro* RECVPERATORES	R·S· reciperatores sunto *P*
SλB· = Sabinus 176, 8; ΓλB· = Sabinus 103, 16 *in fine uersus*: SλB· = Sabino 185, 1	SλB· = Sabinus etc. *V*

SC· = senatusconsulti *V* S C senatus consultum *P* SC· senatus consultus *LI* (*scribe* consultum *cum Lp* SC· senatus consultum *T* „scribebatur . . . . per S et C senatusconsultum" *Isidor.* ex S·C· ex senatus consulto *M*	SC· *uel* S·C (6, 14. 118, 20) *uel* SC· (120, 23) *uel* SC *uel* ſC *uel* ſC (22, 18) *uel* SC· *uel* SC *uel* ſC (44, 1) = senatusconsultum etc. *passim conf. e. g.* 113, 6; 22, 22. 145, 6. 112, 19. 22, 8 exenatusconsulto *pro* ex senatusconsulto 111, 1—2; *inde* excoc *falso pro* exsco *uel* exsc *i. e.* ex senatusconsulto 110, 1 *et* ex·clea *pro* exsc· l·(·ea (*i. e.* ex senatusconsulto licet secundum ea) 20, 14 *inde* SC·T· 7, 20 *et* senatusc' 18, 18 *et* senatuscos· 116, 22 = senatusconsulto ſenatusueconsulto *pro* senatusue consultum 229, 18—19
SC = scripsit *V*	SC·tum = scriptum 175, 15
	scet = scilicet 119, 23? (*sequitur* sl, *quod abundat*)
scil = scilicet *V*	scil· *uel* scil *uel* ſcil· = scilicet *uide* l = licet *inde* scilicetsic *pro* scilicet 43, 7 *ortum esse uidetur.*
	scilic· = scilicet *uide* c· = -cet
scl = scilicet *V* sl scilicet *L scribendumne* scl? scl· scilicet *T* scl scilicet *N*	scl· (171, 1) *uel* scl· (173, 21) *uel* scl (29, 10) = scilicet *inde* sclicet *pro* scilicet 40, 4
std· satis dat *T* sd9 satis datio *T*	sd = satisdari 223, 20; sd = satisdare 222, 1 *inde* dari *pro* dare 221, 20
	se7dum = secundum 193, 17
	sent· a = Sentia 7, 10; *conf.* a· s·
SER· = Seruius *P*	ser· = Seruius 176, 8
ser· seruum *T*	ser· (76, 5) *uel* ser (180, 6) *uel* ſer· (186, 9) *uel* ſer (183, 22) = seruum (76, 5. 183, 22; 186, 9) *uel* seruus (180, 6) *inde* ≡ser· *pro* seruum 185, 13 ser umuo *pro* seruo 180, 2; seruo *pro* seruus 34, 11 *et* seruus *pro* seruum 11, 17 (*ante correctorem*)

serB· = serbum (*pro* seruum) 214, 15

serB· = serbus (*pro* seruus) *uide* **B·**

inde **serBu·** (*i. e.* serbum) *pro* serbus (*uel* seruus) 93, 5

serū = seruum 184, 9; = seruus 183, 18

SNPA· = SI NON PARET ABSOLVITO 204, 16. 20; **SNPA** = SI NON PARET ABSOLVE 221, 9

inde **SINPA** = SI NON PARET ABSOLVITE 204, 4 *et* **SNO** (*fuerit* **SNŌ**) **PA** *uel* **SIN PA** = SI NON PARET ABSOLVE 205, 12 *et* **ŃNŌ pABsolue** 205, 7—8 *et* **SIN pAReTABsoluito** 205, 16

sol· = SOLVI *uide* **IS·**

SP = SI PARET 221, 8

SR· = seruum 179, 23

SS *uel* **ff** *uel* **S S** (170, 24) *uel* **SS·** (161, 17) [*uel* **SS**] = sestertium (*uel* sestertiorum) *uel* sestertiis *uel* sestertios *passim* (*conf. e. g.* 222, 24; 195, 18; 200, 23)

inde **Se** *pro* sestertiis 170, 24; **S·e** *pro* sestertium 212, 15; *similiter fortasse* **Se sTeRTIORUMIIS** *pro* sestertium? 136, 9; *conf. etiam* 155, 15

SS· = -ssio *uide* **CASS·**

S· T·A· (74, 9) *uel* **ſ· T·A·** (74, 6 *in fine uersus*) *uel* **S·T·A** (173, 7 *initio*) *uel* **ſTA** (173, 7 *in fine uersus*) *uel* **S·T·A·** (74, 11. 14; 174, 8) [*uel* **STA** (73, 9. 12)] = sine tutoris auctoritate

inde **SINe T·A·** 74, 5 *et* **SINeT·A·** 74, 2 **SPTA** *pro* **STA** 74, 1; **SINeTOTAe** *pro* sine tutoris auctoritate 151, 19

STIP = stipula- 175, 6 (**STIPTUS**)

STIP *uel* **STIP** = stipulati- *uel* -stipulati- 175, 1 (**STIPONIS**); 249, 21 (**RESTIPONIS**)

ſTIP· = stipulatus 235, 14

S·N·P·A· si non parre*t* absoluito *P*

S·P· *si* parret *P*

SS = sestertium (*uel* sestertiorum) *F* 1. 4, 23

SS *L* (*excidit interpretatio* sestertium, *ut opinor*?)

STA = sine tutoris auctoritate *V*

S·T·A· sine tutoris auctoritate *P*

STA sine tutoris auctoritate *L*

ST·A· sine tutore (*scribe* tutoris) auctoritate *T*

SINeTA = sine tutoris auctoritate *V* (42, 10)

STIP· stipulatio *T*

STIPN· stipulationem *T*

inde STIPEM 235, 11 *falso pro* STIP·EM *i. e.* stipulatus est modo

SFORUM = sestertiorum *F* 1, 1, 10

SUL = Sulpicius 176, 8

T· = tabularum 35, 12 (*praecedit* LEXENIMXII·)

T· = -tate *uel* -tatem *uide* POTEST·

LIBERTE *pro* libertate 191, 23

T· = -taxat *uide* DT·

T· = -tela *uide* TUT·

T· = -tem *V*

T tem *L*

T· tem *N*

T· *uel* T (159, 21 TPORE) *uel* T· (7, 1) (*uel* T) = -tem *uel* tem- *conf. e. g.* 6, 15; 26, 2; 119, 21; 11, 11; 30, 7; 105, 4; 160, 13; 171, 7; 195, 19; 230, 23; 7, 6 *uide etiam* AT· *et* IT·

P'T AT· *i. e.* post autem 94, 21—95, 1 *pro* potestatem; EROTEMERIT *pro* EROTEMEMERIT 208, 22; IT *pro* LIT· *i. e.* litem 198, 15

POTESTAT· (*i. e.* potestatem?) *pro* potestate 80, 5

T· = -ten- 2, 1 HORT·SIA

F = -ter *F* 1, 2, 7

F = -ter *V*

F ter *T*

F [*uel* T] = -ter *uel* -ter- *passim* (*conf. e. g.* 51, 17; 7, 24; 4, 22; 9, 9)

INEDUM *i. e.* inest dum *pro* INF DUM *i. e.* interdum 180, 16; INDUM *pro* INFDUM *uel pro* IDUM 171, 5 *et* 183, 21; INSIT *pro* INFSIT *uel pro* ISIT 181, 12

T = -ter- *F* 1, 1, 7—8 (PTQUAM)

F = -terti- *F* *uide* SFORUM

T· = -test *et* = -testate *uel* -testatem *uide* POT·

T·C· testamenti causa *P*

T = testamenti 78, 1

TT = testamenti *V*

TT testamenti *Ll*

T' (*ita Ll*, TC *ita Lp*) testamento *L* (*scribe* T)

T = testamento *V* (*in schol.*)

T = testamento 77, 15. 17; 78, 15; *conf. etiam* TO

fortasse SIT *falso pro* SIT (*i. e.* si testamento) 13, 1; *item* TUTOREST (*i. e.* tutor est) *pro* TUTOREST *i. e.* tutores testamento (54, 9?)

T = testamentum 77, 19; *conf. etiam* TM.

T̄ = testator- *uide* T̄E

Ꝥ *uel* Ꝥ *uel* ⁊ *uel* 9 *uel* Z (119, 1) *uel* Z *uel* Z̄ (177, 16) *uel* q̄ (108, 15) *uel* q (108, 3) *uel* q (154, 14) = -tio *uel* -tio- *passim in libris tribus prioribus* (*conf. e. g.* 103, 9; 2, 14; 88, 20; 4, 5 *tit.*; 107, 23)

inde OBLIGATꝤNE 74, 10 *et* OBSER UAT⁊ 82, 16, *ubi* T *littera abundat*; ACꝤPETIT *pro* ACꝤꝤPETIT (*i. e.* actio conpetit) 158, 6; AT⁊NEM *pro* AC⁊NEM 170, 20; ATQUE (*ortum ex* ATq̄?) *pro* actio 181, 8; AOUE *pro* actio 181, 10; DAMNICONTRAC TIONEM (106, 21 *et* DAMNA CONT·NEM (107, 24) *pro* damnationem (*ortum ex* DAMNAZ̄NEM)

⁊ *pro* -mptio- 165, 10 (E⁊NEM)

T *pro* TIT- 126, 23 (TIUS *pro* TITIVS); *conf.* 174, 7; 186, 2

T̄ = TITIO *uide* IT̄

T· [*uel* T] *pro* -to 7, 20 (SC·T· = senatusconsulto); 42, 17 (TESTAMENT); 189, 6 (DELICT·)

T = -tor etc. *uide* AUT *et* AUCT· *et* TUT·

T *pro* -toritatem? *uide* AUT

T̄· = -tos *uide* EXHT·

T· [*uel* T] = -tum *passim* (*conf. e. g.* 7, 17; 4, 7)

inde CT· = cautum 2, 1; M̄F̄T̄E· = manifestum est 177, 7; FRUM̄T· = frumentum 161, 24; *item* FRUMT 8, 16

DEBIT *falso pro* DEBIT· (*i. e.* debitum) 175, 18; PARENTEM (*ortum ex* PARENT·?) *pro* parentum 35, 9; CONDEMNATI 173, 21—22 *pro* CONDEMNAT· (*i. e.* condemnatum), IUDICATI 197, 9 *pro* iudicatum; *contra* FURTUM (*ortum ex* FURT· *pro* FURTI?) *pro* furti 201, 18; ƚDICTO *pro* interdictum 244, 17

RAT *i. e.* ratum?) *pro* ratam 223, 7

T· = -tum *F* 2, 3, 8?
T· *uel* T' = -tum *V*
T̄ = -tum *uel* -tam *V* (1, 32)
T'· tuum *Ll* (*scribendumne* T· tum?)
T'· tum *M*; T^e tum *T* (*falso*)
T· tum *notae Einsidlenses*
M̄T· mentum *L*
M̄T· mentem (*scribe* mentum?) *T*

T̄ = -tam? *V* (1, 32)

T (c above) = tunc *V*

T (c above) tunc *L*

T; (c above) tunc *M et T*

T' = -tur *F* 1, 3, 9. 16. 1, 1. 2. 11. 12. 2, 1, 21: 2, 2. 10. 17. 21; 2, 3, 2. 15?. 25; 2, 1, 10

T' = -tur *V* (*series*)

T' = -tur *uel* -tur- *V*

T' tur *L*

T⁷· tur *M*

T· tur *T*

T *pro* T' *F* 2. 1, 8

T (c above) = tunc 7, 13

T' *uel* T'· (*in fine uersuum* 219, 22? *et* 29, 12?) [*uel* T] = -tur *uel* -tur- (*conf. e. g.* 68. 21) *passim. saepe discerni nequit, utrum de actiua an de passiua forma amanuensis cogitauerit, cum saepe apostrophus* ' *legi nequeat atque* T *et* T' (*i. e.* -t *et* -tur) *terminationes saepissime inter se confundantur*: *conf.* 26, 15; 28, 14: 32, 2; 34, 3. 50, 21: 98, 22. 24. 102. 21; 120, 3; 135, 23; 161, 8. 19; 163, 8. 13: 164. 1: 168. 11: 170, 3: 171. 6: 173, 8. 12: 175. 12; 179, 2; 180, 1: 182. 23; 184, 8. 12. 21; 185. 6: 186, 5. 12. 21. 189. 17; 201. 14. 19; 202. 1: 203. 7. 8; 204. 11. 207. 18: 221. 19?; 235, 12. 16; 241, 3;; 11, 12: 15, 8—9: 58, 1: 62, 7; 63, 11. 65, 5; 71, 3. 20; 84, 9: 93. 13; 107. 1: 130. 17: 150, 4: 161. 5, 245. 20; *conf. etiam falso perscriptum* -TUR *pro* -T: 2, 8 (*correct.*). 21 (*correct.*); 21, 11: 61, 23: 66, 16: 71, 8: 78, 5: 85. 13: 89. 17: 112. 19; 113, 15; 115, 1: 120, 15: 124, 20: 135, 17. 18: 141, 23: 152, 13; 164, 11: 172, 4

inde PROHIBITUS *pro* PROHIBIT'US *i. e.* prohibiturus 178. 11. DICIT'UR *i. e.* diciturur 224. 15 *pro* dicitur. ACCOMMODAT'UR 236, 21 *pro* accommodatur; FACTURUM *pro* factum 90. 9

PUAT· *i. e.* prouatum? 89, 20 *pro* PUAT' *i. e.* prouatur *pro* probatur, UTIT· 1. 11 *pro* utitur. COMMITTIT· 185, 16 *pro* committitur; AGUNIT· *pro* aguntur 125, 1 *in fine uersus*

inde CONSUMMATUR *ortum ex* CONSUMMAT·? 170. 5 *pro* consummatum. LIBERATUM *ortum ex* LIBERAT· 173, 19 *pro* liberatur. DATU· *i. e.* datum 51, 3 (*in fine uersus*) *pro* datur. ITEM (*ortum ex* IT·?) 236, 8 *pro* itur;. SIGNIFICAUIT (c above) 15, 3 *pro*

SIGNIFICAT' (*i. e.* significatur), REPHDIC (*i. e.* reprehendic) 183, 5—6 *pro* REPHDIT' (*i. e.* reprehenditur); INSERIT (*i. e.* inseriter) 229, 10 *pro* inseritur

T' (*i. e.* -tur) *falso pro* -tus 20, 23

T· = tutoris *uide* S·T·A·

TA = tutore auctore 82, 4

inde ITA *pro* TA 82, 2; TUTORES HABET *pro* tutore auctore 83, 5

T·A· = tutoris auctoritate *uide* S·T·A·

TAB· [*uel* TAB] = tabularum *passim* (*conf. e. g.* 65, 14; 41, 3), *nec tamen nisi ubi de* lege XII tabularum *agitur*; *conf. etiam* 28, 11, *ubi* DUODECIMATAB. *falso pro* duodecim tabularum *scriptum est.*

TAB· [*uel* TAB] = tabulas 78, 20: 83, 8. 18; 88, 13; 91, 10. 16; 135, 19; 136, 5

inde TABULAS 186, 14 *pro* tabularum

TAT *pro* tantum *uide* TT

TB· = tabulas 91, 17

TE· = testamenta 91, 7

TE (89, 7) *uel* TE· (89, 17) = testamentum

TE = testatore 54, 10

TE (with m above) = testamentum 90, 6

inde TEM·? = testamentum 91, 12

TEMP (160, 16) *uel* TEMP. (18, 9) = tempore

TEMP (161, 23) *uel* TEMP.' (244, 16) = tempus

TEST· *uel* TEST· *uel* TEST' *uel* TEST *uel* TEST *uel* TEST *uel* TEST· [*uel* TEST] = testamentum etc. (*etiam in numero plurali*) *passim* (*conf. e. g.* 78, 20; 84, 8; 90, 4; 91, 23; 83, 13; 51, 8; 78, 8)

TESTES *falso pro* testamento 41, 5; TEST'MANTI *pro* testamenti 79, 4—5

TEST· (with m above) (90, 19) *uel* TEST (with m above) (82, 16. 21; 90, 23) = testamentum

inde TESMT· *pro* testamentum 82, 15

T·A· tutore auctore *P*

TA tutoris auctoritas *Ll*

TAB· = tabularum *V*

TAB tabule *L*

TAB· tabulae *M*

TAB tabulas *R*

TAB· tabulas *T*

TMP tempore *T*

TEMP' = tempus *F* 2, 3, 19

TEMP· *uel* TEMP *uel* TEMP· *uel* TEMP· = tempus *V*

TP' tempus *N*

	TE$\overset{o}{S}$T· = testamento 90, 9
	CO·ST· *falso pro* testamento 50, 16
	TEST$\overline{AM}$· = testamento 39, 6
	TEST'I = testamenti 30,5 *teste Bluhmio*
	TESTT = testamenti 79,15
$\bar{T}\bar{M}$ = tamen? *F* 1, 3, 8?	$\bar{T}$M· *uel* $\overline{TM}$ *uel* TM (22, 1) *uel* TM· (*uel* TM) = tamen *passim* (*conf. e. g.* 7, 20; 7, 18; 6, 1); T·$\bar{M}$ = tamen 186, 6
TM *uel* $\bar{T}$M· = tamen *V*	TM· = testamento 138, 9
TM tamen *L et T*	$\overline{TM}$. 92, 6 *uel* $\bar{T}\bar{M}$ (139. 19) = testamentum
TM· tamen *R et M*	$\bar{T}$O = testamento 89, 18
∓ trans *Ll et N*	TR = trans- (*sequente* SCRIPT-) 162,19.20.24 *et* 163, 15; *nec non* (*sequente* TULISSET) 249, 3
TR tres *R* ?	*inde, cum* R = -res- *sit,* TRESSCRIPTICIIS *pro* transscripticiis 163, 12
T$\overset{s}{R}$· trans *M*	
T· trans *T* (*falso*)	
$\overline{TT}$ *uel* $\overline{T·T·}$ (13, 9) = tantum *V*	$\overline{TT}$ (160, 7. 19; 166, 4; 171, 16; 173, 23) *uel* $\overline{T·T·}$ (190, 3) *uel* TT· (189, 24) = tantum
$\bar{T}$ T tantum *L*	*inde* TAT· (190, 1. 2) *et* TOTUM (50, 6; *delendum*) *pro* tantum; TANTUMTUM *pro* tantum 32, 5; $\overline{TM}$· (*i. e.* tamen *uel* testamentum?) *pro* tantum 219, 17. TITIO *pro* tantum? 202, 23
TT· tantus (*scribe* tantum?) *T*	
$\overline{TT}$O = testamento *V*	$\overline{TT}$ = testament- 196, 10 (TTARIA *pro* TTARIA), 196, 23 (TTARIAE); 208, 1 (TTO); *conf. etiam* 173, 22
$\overset{i}{T}$T = testamenti *V*	
$\overset{i}{T}$T testamenti *Ll*	
$\overset{i}{T}$T· testamenti *M*	
TT testamento *R*	T$\dot{T}$ = testamento 134, 13; = testamentum 78, 2
TTR testamentorum *T*	
$\overset{m}{T}$T = testamentum *V*	$\overset{m}{T}$T = testamentum 6, 5. 11
$\overset{m}{T}$T testamentum *L*	
$\overset{m}{T}$T· testamentum *M*; $\overline{TT}$M testamentum *T*	
$\overset{o}{T}$T = testamento *V*	$\overset{o}{T}$T = testamento 4, 4. 24; 6, 6 *bis*; 49, 16; 162, 3. (T$\overset{o}{T}$ 6, 10; TT^{o} 123, 6 (*teste Bluhmio*; *mihi* T$\overset{o}{T}$ *potius extare posse uisum est*; TT *tantum apparuit* 6, 5)
$\overset{o}{T}$T testamento *Lp*	
$\overset{o}{T}$T· testamento *M*	

inde TESTAMENT̊ 42, 19

TUT· (52, 1) [*uel* TUT (52, 1. 16)] = tutela

inde TUTUM (*ortum ex* TUT·, *quod et* tutum *et* tutela *significare poterat*) *pro* tutela 51, 22; TUTELAUTEM *pro* tutela autem 51, 21: TULE *uel* TULC *falso pro* tutela 51, 3; TUAM *pro* TVTELA 78, 23—24

TUT· [*uel* TUT] = tutor etc. *passim* (*etiam in numero plurali*) (*conf. e. g.* 42, 3. 4: 41, 22); T·UT = tutorem 48, 18

TUTS *uel* TUTE *pro* TUT· (*i. e.* tutorem) 52, 12; TUTELE (*ortum ex* TUT·?) 51, 1 *pro* tutor; *item* TUTELAE *pro* tutor 49, 8 *et* 49, 5?

U· *uel* Ū *uel* U· [*uel* U] = uel *uel* uel- *passim* (*conf. e. g.* 162, 21; 3, 8; 205, 5; 3, 1; 4, 21)

inde ŪLEA = Vellea 88. 2

Ū *pro* -ue 16, 3 (LIBEROR'ŪLOCO *et* 171, 24: UE *pro* uel 22, 17 (*sequitur* LEX); *conf.* UEBIS *pro* uerbis 212, 8

Ū [*uel* U] = uen- *uel* -uen- (*insequente* D- *uel* T- *littera*); *conf.* 4, 23; 163, 22; 164, 18; 165, 5. 6; 167, 9. 15; 174, 3

Ū = uenditionem? (*praecedere debebat* bonorum) 148, 6; *fortasse tamen* Ū *potius* = uonorum (*pro* bonorum) *est*; *conf.* Ū *pro* bona

Ū· (173, 4) *uel* Ū [*uel* U] = uer- *uel* -uer- (*insequente* B- *uel* S- *littera*) *passim* (*conf. e. g.* 112, 7; 250, 20)

inde ŪUIS *pro* uerbis 110, 6; ŪUOR' *pro* uerborum 159, 4 *et* 164, 4

DIUELSE (*ortum ex* DIŪSE) *pro* diuerse (*uel potius pro* diuersae) 111, 8; IUBERATUS *pro* ŪBERATUS (*i. e.* uerberatus) 185, 17

De Ū [*uel* U] = uer- *insequente* T- *littera conf.* LIŪ, *ubi tamen* liuer- *pro* liber- *scriptum est.*

Ū = uerb- 138, 8 (ŪA)

TUT̄ tutor *L*

Ū·NIUM = quinquennium *F* 2, 4, 4

Ū = uel *F* 1, 2, 22; 2, 4, 7

Ū = uel *V* (*ter*)

U = uel *uel* uel- *V*

Ū uel *L*

Ū· uel *T*

Ū = uen- (*insequente* D- *littera*) *F* 1, 4, 22

Ū = uen- *V* Ū uen *L*

B·U· bonorum uenditor *notarum Papianarum liber Parisinus*

Ū = -uer- (*insequente* S- *littera*) *F* 2, 2, 17; 2, 4, 18

Ū = uer- *uel* -uer- *V*

UBA uerba *L*

Ū uer *L*

U = uero *F* 1, 2. 7. 2. 1. 8

U = uero *V*

U uero *L*

UO· uero *T*

U = -um *F* 2, 4, 24 *et* 1, 3, 13? *in fine uersuum*

U = -um *V in fine uersuum*

BR· bonorum *L* *scribendumne* bonorum raptorum?

B·R· bonorum raptor *T*

U *uel* U 76, 7 = uero *passim* (*conf. e. g.* 2. 21) *inde* UO = uero 191, 20

U· 193, 1 *uel* U 159, 2) *i. e.* uel *falso pro* U

U = -uersus *uide* ADU

U = ui *uide* NUNCNP *et* U·B R·

U = -uin- *uide* PUCIS

U = -uinciae *uide* PROU

U· = -uis *uide* QU·

U· *uel* U *uel*, *siquidem lineola passim non apparuit*, U· 138, 11; 143, 23) *uel* U = -um *uel* um- *uel* -um- *passim* (*conf.* 4. 16; 186, 8; 1, 8; 226. 1), *nec tamen nisi in fine uersuum* (*conf. etiam* 3, 4 *in margine*: *nam* LEGATU 123, 5 *medio a Blukmio uix recte lectum est*, *et* CIUIU·R = ciuium Romanorum 142. 21 *abusu sine dubio ortum est, cum* C·R *nota ad* ciuium Romanorum *significandum sufficeret*: *item* DOMINU 22, 22 *pro* dominum, MANU 28, 12 *et* 89. 7—8 *et* 149. 12 *pro* manum, SECUNDU 235, 3 *pro* secundum, PERE GRINU 21. 1 *pro* peregrinum? *errori tribuenda sunt*: *conf. contra* USUM 161, 11 *pro* usu, ADFECTUM 249. 13 *et* ADIECTUM 182. 13 *pro* adfectu.

U = -un- *passim*, *nec tamen nisi in fine uersuum* (*conf. e. g.* 111. 22)

DISIUCTIM 109, 5—6 *pro* disiunctim: CONIUCTIS 107, 2 *pro* coniunctis (*conf. Corssen Ueber aussprache vocalismus und betonung der lateinischen sprache*, *edit. II uol. I pag. 261*).

U = uona (*pro* bona) 96. 21: *conf.* B = bona

U = usum- *uel* usus- *uide* UF·

U *pro* ut 3, 9 (*a correctore*)

U = uul- *uel* uol- 187, 7 UNERATUS

U = -uum *uel* -uus *uide* SERU

U·B R· 250, 6 *uel* UB·R 226, 12 = ui bonorum raptorum

inde UIB.R·RAPTOR' *i. e.* raptorum *falso iteratum?* 217, 10

u ꝛ *falso pro* ubr 250, 7

uc = usucapere 65, 15; = usucapi 65, 9. 12; = usucapiat 66, 20; = usucapiendi 65, 18

inde ucre = usucapere 76, 7

uc· (65, 4. 16; 66, 23 *secundo loco*; 67, 3) *uel* uc 65, 1. 14; 66, 23 *priore loco*. 24; 67, 11) [*uel* uc 65, 19??] = usucapio etc.

usucapionem *pro* usucapiones 67, 22; ususcapio *pro* usucapio 68, 17; *conf. etiam* 148, 15—16

ue = uonorum (*pro bonorum*, emptorum? *uide* be

uf = usufructua- 76, 7 (ufrius)

uf· (61, 16; 62, 2. 9. 11; 66, 2; 75, 18) *uel* uf· (62, 8) *uel* uf (62, 14) *uel* uf (74, 17?) [*uel* uf (61, 17; 76, 19. 20)] = ususfructus *uel* usumfructum

inde ufructum = usumfructum 61, 20

ui = -ueri- *uide* fuit· *et* fuint

urb = urbanum 198, 21 (pr·urb = praetorem urbanum)

uu· *uel* uu *uel* uu· (226, 12) *uel* uu *uel* uu (156, 19) *uel* uu (195, 16) *uel* uu· (230, 17) [*uel* uu] = ueluti [*uel* uelut] *passim* (*conf. e. g.* 194, 23; 115, 13; 180, 18; 238, 7); *conf. etiam* 201, 12

uuti *pro* ueluti 172, 22

u (*i. e.* uel) *pro* uu (*i. e.* ueluti [*uel* uelut]) 26, 10; 59, 12; 184, 10 *sub finem*; ut 67, 4 *pro* ueluti *uel pro* uelut; uuisil lius 229, 23 *pro* ueluti illius.

uu *pro* constituta?? 186, 17

x = -xis- 175, 2 (extimauit)

x = -xisti- 174, 1 (exmant)

---

uc usus capio *L*

uco usucapio *R*

uc· usu capio *M*

uf = ususfructus etc. *V*

V·F· ususfructus *P*

u·f· usufructus *R*

u·f· usum fructum *M*

habuit = habuerit *F* 2, 1, 25

ulp· = Vlpiani *U*

ulp = Vlpianus *V*

pru praetor urbanus *Ll*

uu = ueluti *uel* uelut *F* 1, 2, 12

uu = ueluti *uel* uelut *U*

uu *uel* uu· *uel* uu = ueluti *uel* uelut *V*

uu ueluti *L et N*

uu uelud *N*

ex existimant *L*

x existimat *Ll*

exmac· exestimat (*scribe* exmat existimat) *R*

exmo existimo *T*

※ *asteriscus* 31, 5, *ubi uerba transponenda esse apparet, supra lineam additus est; conf. quae de asterisco congessit Otto Ribbeck in Prolegomenis criticis ad Vergil. Lipsiae 1866 pag. 153—155; conf. etiam Reifferscheidium C. Suetoni Tranquilli reliqu. Lipsiae 1860 pag. 139 — Lexicon Vindobonense rec. A. Nauck. Petropoli 1867 pag. 279.*

Nonnusquam lineola, qua praeter punctum uocabulum notatum distingui solet, errore supra litteram addita est: conf. NΛSCIT' *pro* NΛSCIT' 22, 15: *similiter* Λ̄ *pro* Λ 221, 11 (*inde* ΛUT *falso pro* Λ 19, 8), SIT *pro* sit 3, 11: OMNES̄ (*uel* OMNEE) *pro* omnes 86, 5: OMNIBUS 161, 13; EUENIT 166, 12; RTITUENDΛE *pro* RTITUENDΛE 182, 7—8: QUIS̄ 183, 21; TE 220, 10; *nec secus* P *pro* P *scriptum est* 163, 1 (QPPE *et* 221, 11 ΛCCEPIT).

Omisi in hoc indice componendo grauiores corruptelas, quas ex male intellectis compendiis ortas esse audaci coniectura concludi potest: uelut 74, 22 SERUII *pro* serui nostri *ita exortum esse uidetur, ut is qui librum Veronensem scripsit, cum in exemplo, quo utebatur,* SERUIN (*i. e.* serui nostri?, *conf.* N (with Λ above) = nostra *supra pag.* 282) *inuenisset,* I *litterulam a correctore pro* N *substituendam supra lineam additam esse opinaretur ideoque* N *prorsus omitteret.*

INDEX ORTHOGRAPHICVS.

Comprehenduntur hoc indice pleraque eorum, quae aut ad cognoscendam rationem orthographicam, quam amanuenses in exarando libro Gaiano secuti sint, aut ad leuicula menda explicanda scitu digna esse uidentur.

a-, *non* ab-: afuerit 66,11.

ab- *in compositis constanter ante* s: a*b*sens etc. *et* a*b*soluere etc. *cum deriuatis et* a*b*surdum *passim*; a*b*stinere etc. 15,19; 94,20.24; 112,9; 143,19; *contra* a*p*stinendi 95,13—14; *conf. etiam* APSUO *pro* ab suo 134,19.

ad (*praepositio*) *uulgo*; *contra* at *pro* ad 18,9.15; 51,8; 54,11; 55,14; 62,20; 66,2; 83,9; 129,3; 201,18; 214,11; 221,21.

ad- *in compositis*: 1) *ante* c-: α) accedere etc. *cum deriuatis et* accidere etc. *et* accipere etc. *cum deriuatis* et accommodare etc. *constanter*; β) *ante* cr-: a*d*crescere etc. 85,1.4.7.18.20; 105,10; *contra* a*c*crescere 107,6—7.

2) *ante* f-: a*d*ferre etc. *constanter* 10,6; 193,13; 194,13.18.21 (*nisi quod* a*f*feret *pro* adferret 170,13 *scriptum est*); a*d*finitas 17,5; a*d*firmatis 229,2; a*d*fectum 249,13 *et* 182,13 (*ubi* adiectum *pro* adfectu *legitur*); *contra* a*f*fectu 66,5.

3) *ante* gn-: agnatus etc. *et* agnatio etc. *uulgo* 42,20.21; 43,3.4.6.10; 44,21.22; 46,4.21; 47,8.10; 65,8—9; 69,6; 89,6; 128,4.7.11.12.15; 129,3.23; 130,11.12—13.14.15; 131,12.14 *bis*. 17.18.20; 134,1.18.20; *contra* adgnatus etc. *et* adgnatio etc.: 43,15; 44,18; 88,1; 89,24—90,1; 128,1 (*ubi* adgnatos *pro* ad agnatos); 128,2; 131,5 (adnatos *pro* adgnatos).

4) *ante* h: a*d*hibere etc. (*conf.* 4,14; 7,6; 28,19; 29,5; 31,8; 32,4—5; 79,21; 80,1; 137,5; 250,13); *contra* a*t*hibere etc.: 78,17.18; 80,6.7.15; 82,21; 156,19; 157,6; 158,21.23; 173,13; a*d*huc *uulgo* 10,15; 17,4; 35,24; 60,12; 74,8; 99,16; 100,18; 116,14; 150,10; 155,13; 160,17; 162,4; 168,18; 170,6.7; 176,18.20; 200,13; 230,13; 232.18; *conf. etiam* adhunc 32,13; *contra* a*t*huc 68,3; 168,22; 174,11; 175,10 (*conf. etiam* athunc 49,11).

5) *ante* l-: a*d*luuionem 70,21; *contra* a*l*luuionem 70,16.17—18.

6) *ante* m-: a*d*ministrare a*d*mittere a*d*monere etc. *cum deriuatis constanter* (*nisi quod* a*t*mittat 105,22); *conf. etiam* admouet (*pro* amouet) 179,5 *et* admissat (*pro* amissa) 201,9—10.

7 *ante* p-: α apparet etc. *uulgo* (20, 10; 31, 5; 50, 1; 63, 13—14; 76, 16; 92, 15; 95, 24; 104, 20; 138, 14, 143, 23; 161, 1; 166, 24; 200, 1; 207, 16); *contra* a*d*paret 69, 13—14; 145, 21. — a*p*pellare etc. *cum deriuatis constanter* (1, 19. 21; 6, 1; 17, 15; 31, 11; 32, 18; 68, 22; 91, 4; 93, 6; 94, 11; 95, 5; 96, 4; 103, 12; 140, 14; 151, 14; 158, 14; 161, 23; 162, 18; 177, 10. 16; 182, 19; 184, 16; 189, 22; 190, 15; 201, 4—5. 208, 7; 214, 10—11 18; 222, 5. 6. 18; 230, 4. 8; 233, 15; 237, 11. 13—14; 239, 19—20; 240, 24; 243, 9; 245, 19; 246, 2); *contra* a*d*pellari 158, 17. — a*p*pendebat 32, 16; β *ante* pr-: a*d*p̓hendere etc. *constanter* (32, 1; 193, 15 *et* a*d*probare etc. *constanter* 4, 9; 7, 10; 10, 1; 177, 5; 216, 22).

8 *ante* qu-: a*d*quirere etc. *constanter*: 13, 23. 24; 69, 19; 74, 15. 24 *bis*; 75, 4. 6. 8. 10. 14. 16. 20 *bis*. 23; 76, 3. 6. 16 *bis*. 21. 22. 24; 77, 7. 8. 10; 93, 20. 24; 94, 1. 3; 101, 6; 102, 22; 106, 9—10; 148, 14; 149, 7; 158, 2. 5. 6; 168, 17; 171, 12. 15. 17. 19. 22—23; 172, 1. 2. 4. 14; 238, 15 (*nisi quod* a*t*quiri 172, 11).

9 *ante* r-: a*d*rogare etc. *cum deriuatis constanter* (*conf.* 26, 12; 27. 21. 22; 202, 5; 217, 18).

10 *ante* s-: α a*d*scctatus (185, 22), a*d*sertores (191, 24), a*d*simulati (6, 2); *conf. etiam* adsequebantur *pro* eadem sequebantur 194, 3; β) *ante* st-: a*d*stipulari etc. *cum deriuatis constanter* (157, 6. 11. 13. 15—16. 24; 158, 1. 20—21; 184, 2; 226, 17; a*t*stipulatoris 162, 12 [*conf. etiam* 158, 23]); *contra* astipulatoris 162, 12. — a*d*stringatur 150, 23; γ) *ante* sc-: ascendere etc. (185, 9—10. 10).

11 *ante* t-: a*t*tendere (205, 19) *et* a*t*tinet (19, 16; 43, 9. 11—12; 128, 24) *constanter*.

adipisci etc. *uulgo* (7, 18; 48, 5—6; 236, 19. 21; 237, 5. 6); *contra* apisci etc. 237, 14; 239, 7. 9.

aduersus *constanter passim, nisi quod* aduersu*m* 72, 6 (*conf.* 196, 11 aduersum *falso pro* aduersus eum); *raro per compendium scribitur*.

ae *pro* e *saepe falso scriptum est*: capit*ae* 44, 17; equestr*ae* 197, 17—18; grec*ae* (*pro* grege) 194, 16—17; ill*ae* 220, 24; ips*ae* 102, 6?; iur*ae* 139, 3; 162, 7; mill*ae* 112, 11; nept*ae* 145, 12; nomin*ae* 186, 3; part*ae* 205, 6; qu*ae* (*pro* -que; *conf. quae supra pag.* 290 *ad* q̄· *et* q· *adnotauimus*) 40, 19; 41, 1; 51, 11; 85, 9; 114, 20; 167, 4; 226, 4; 231, 9; saep*ae* 228, 2; cert*ae* 131, 18; 209, 13; iniqu*ae* 231, 7; propri*ae* 116, 3; 151, 7; proxim*ae* 63, 8; proximum*ae* (*pro* proxime) 12, 7; rect*ae* 208, 21; speci*ae* 23, 7; tu*ae* (*pro* te) 169, 11; *ae*cum (*pro* equum) 179, 12; h*ae*cce (*pro* ecce) 51, 19; *ae*dictis 2, 13; *ae*dicto 119, 3; *ae*quorum (183, 17); *ae*um? 238, 3; h*ae*redes 94, 13; h*ae*redis 108, 8; (*contra alibi saepissime* her-); it*ae*m 169, 15; M*ae*uius 98, 10; 124, 18 (*contra* Meuius 98, 22; 220, 12; 221, 7); s*ae*xus 30, 18 (?); soci*ae*tas etc. 160, 13; 168, 10; t*ae*statore 123, 10; pr*ae*ctium 72, 4 (*conf. quae supra pag.* 285 *de* p̀ = prae *et* pre- *adnotauimus*); propri*ae*tas etc. 61, 17. 19. 20. 21; 62, 13. 15. 17; 75, 21. 23; *conf. etiam* 151, 19 *et*: e *pro* ae.

alioqui*n* *constanter* (6, 8—9; 62, 1; 80, 19; 83, 5; 84, 6. 10; 85, 23; 91, 1; 104, 13; 108, 2; 117, 15, 123, 5. 8, 134, 6; 140, 2; 164, 4. 8. 19; 165, 11; 170, 12. 16; 173, 7; 174, 21; 198, 8; 205, 22; 230, 11; 232, 23 (*conf. etiam* 40, 1 aliquoquin *et* 20, 18 aliquin)).

aliu*t* *uulgo* (100, 1 *bis*; 110, 20; 128, 24; 129, 1; 165, 9. 10; 168, 15; 172, 17; 241, 23; 243, 1); *contra* aliu*d* 154, 3; 207, 22.

alteruter *compositi prior pars non flectitur* (*conf.* alterutra 177, 5; alterutrius 170, 8; alterutrum 103, 7??; 207, 4—5; alterutro 16, 13; 249, 17).

a*n*cilla etc. *uulgo*; *contra falso* accilla 23, 2 *et* acilla 23, 4. 6.

ani*ma*duertere *constanter*, *nisi quod* 13, 21—22 anim*aa*duertere *scriptum est*.

a*n*ulos 167, 5 (*loco unico*).

apu*t* *uulgo* (9, 24; 10, 17; 13, 21; 14, 15; 26, 22. 24; 27, 1. 3. 8 *bis*. 15 *bis*; 29, 12. 15; 30, 23; 34, 17; 37, 4. 7??. 12; 51, 17. 18; 54, 2; 59, 11. 19. 22. 23; 62, 16 *bis*; 64, 2; 65, 24; 93, 15; 120, 9; 124, 22 *bis*. 24; 129, 8; 154, 2; 161, 14; 177, 12. 13; 179, 7; 182, 5; 198, 7. 9. 21; 204, 18; 209, 5; 221, 2; *contra* apu*d* 23, 13; 240, 15; *alibi per compendium scribitur*.

A*p*uleia *constanter* (160, 12. 17—18. 19. 21. 22).

ar*r*a etc. *constanter* (164, 16. 17).

a*t* (*coniunctio*) *uulgo*; *contra* ad *pro* at 11, 2; 26, 22; 37, 17; 51, 4; 71, 1; 74, 12; 85, 6; 97, 6; 122, 18; 125, 14; 152, 13; 204, 16; 208, 8; 216, 19; 235, 2.

a*t*que *uulgo* (1, 17. 18; 2, 3; 17, 8; 20, 8; 39, 4; 67, 24; 79, 12; 103, 21; 104, 17; 112, 4; 117, 19; 119, 7. 10; 129, 4; 140, 16; 155, 23; 175, 21; 184, 19; 190, 19; 191, 7. 10; 194, 22; 212, 15; 245, 24; *conf. etiam* a*t*qua 179, 2 *et* a*t*quae 231, 9); *contra* a*d*que 28, 13; 38, 11; 75, 4; 172, 11.

a*t*qui (*conf.* 167, 10).

au*c*tor etc. *cum deriuatis constanter*, *ubi perscribitur*, *nisi quod* aut 51, 1 *pro* auctoritatem, aut 51, 20 *pro* auctorem *falso scriptum est* (*conf. etiam* 174, 17 *et* 90, 2; *et* tutoribus (*pro* auctoribus) 29, 22—23); *alibi per compendium scribitur*.

b *pro* u (*i. e.* v) *saepe falso scriptum est:* a*b*ocare 91, 24; adiu*b*andi 231, 8; 232, 5; adiu*b*atur 232, 1; adiu*b*etur 232, 8; *b*adimonium 251, 7; *b*eneunt 147, 23; *b*erberatus 177, 19; *b*erbi 170, 23; *b*ero 141, 20; 148, 8 (?); *b*estitum 178, 10; *b*idetur 168, 22; *b*idebatur 147, 8; *b*idebantur 186, 19; *b*inum 161, 24; *b*is 244, 9; 246, 3?; *b*itio 236, 4; *b*itiosam 238, 14; *b*iui 148, 6; *b*iuis 41, 15; bre*b*iter 193, 9; *b*ulgo 24, 23; con*b*enerit 164, 15; cre*b*erit 134, 10; dele*b*erit 92, 18; dubita*b*erunt 50, 4; edifica*b*erit 71, 7; fa*b*ori (*pro* fauore) 191, 24; furti*b*a 177, 11; no*b*ationem 175, 2; no*b*i 139, 7; o*b*es 181, 3; obser*b*anda 162, 1; oli*b*arum 176, 15; oli*b*eto 176, 15. 16; proba*b*erit 245, 12; puta*b*erunt 47, 12; sal*b*a 23, 11; sal*b*am 48, 18; ser*b*atur 178, 3; ser*b*um 4, 12; 214, 15; ser*b*us 76, 1; 93, 5; 156, 8; 159, 7—8; 214, 21; 217, 12. 18—19. 22; si*b*e 93, 20; 159, 11; sol*b*i 74, 1; summo*b*eantur 143, 16; summo*b*eat 145, 22; super*b*acum (*pro* superuacuum) 89, 12; u*b*is 72, 12; uo*b*es (*pro* boues) 181, 4; *conf. etiam* furti*b*usa *pro* furtiua 177, 8 *et*: u *pro* b.

ba*l*neum 4, 21 (*loco unico*).

c *pro* ch: cartulis 71, 18. 20; scolae 52, 23; 58, 2; 103, 22; 150, 19; 154, 17; 155, 24; 174, 16; scol*e* 63, 11; (soles *pro* scholae 111, 8); *contra* sc*h*olae *recte* 105, 19; 165, 9; 172, 13. 20; 218, 14; (sichole 117, 1); Sticus etc. 101, 18; 105, 23 (isticum); 107, 21; *contra* Stic*h*us etc. *recte* 103, 7; 105, 11. 12 (istichum); 109, 17; 111, 10; 122, 19; 207, 4. 13. 24; 208, 22. 24.

ca*p*io (*femininum*) *α*) usuca*p*io etc. *constanter* (64, 12—13. 18; 65, 8; 66, 16; 67, 12. 17. 22; 68, 7. 8—9. 17; 69, 16; 75, 12; 106, 16. 17; 148, 16) *β*) pignoris ca*p*io etc. 197, 11. 20; *contra* pignoris ca*pt*io etc. 191, 2—3; 198, 1. 6.

cau*s*a etc. *constanter passim; alibi per compendium scribitur*.

cc *falso pro* c: nun*cc*upationibus 82, 18; nun*cc*upauerint 80, 16—17.

cen*d*am *pro* cenam *errore scriptum* 179, 10—11 (*loco unico*).

cent*e*simum *constanter* (6, 16. 19—20).

c*e*teri etc. *constanter passim*.

cl*o*dum (*pro* claudum) 183, 22 (*loco unico*).

coar*t*at 97, 14.

co*e*rcere etc. *cum deriuatis constanter*.

cum (con-) *in compositis sequente consonante*:

1) co*nf*- *constanter* (*conf. e. g.* conferratio *pro* confarreatio 28, 19); *contra* co*m*farreatione 29, 2.

2) co*ll*- *saepius* (20, 8—9; 105, 9—10 (collegatario); 107, 3 (collegatarium). 6 (collegatario). 14 (collegatarius); 114, 10. 11—12; 184, 18; collectio (*pro* coniectio) 193, 10); *contra* co*nl*- 3,13 (conlecti *pro* coniecti); 115,6; *item* ꝯl- *notatur* 10,3; 186,16.

3) co*mm*- *saepissime* (*conf.* 22, 18; 27, 10; 37, 8; 43, 17; 59, 10; 65, 21. 23; 66, 2. 8. 9; 71, 2; 90, 24; 91, 3; 93, 19 *bis*; 117, 14. 18; 119, 23—24; 120, 9; 126, 16. 24; 129, 24—130, 1; 132, 8; 135, 1; 140, 3; 148, 23; 161, 13; 168, 4 *bis*. 5. 14; 176, 5; 179, 7. 12. 15. 16. 20; 180, 11. 15—16. 22; 182, 2. 3; 183, 7; 185, 16; 186, 8; 194, 13; 198, 24; 200, 11; 204, 12. 21; 209, 4; 217, 3. 12. 17—18. 20. 23; 218, 3; 221, 4; 238, 21; 239, 8); *contra* co*nm*- 44, 12; 113, 6—7; *item* ꝯm- *notatur* 1, 10—11; 132, 9; 168, 1; 172, 1; 175, 9; 176, 1; *conf. etiam* 27, 18—19.

4) co*nu*bium etc. *constanter* (15, 8. 9. 13. 22; 18, 7; 20, 17. 18. 22; 21, 2. 8. 12; 22, 3. 4); co*nn*umeratis 1, 20, *ut par est*.

5) co*np*- 21, 13; 68, 12. 17; 72, 10; 83, 1; 113, 6; 114, 19; 118, 22; 130, 21; 132, 6; 181, 23; 182, 10; 196, 6; 212, 7. 11. 12. 20. 22; 213, 2. 8. 9. 11. 22; 216, 14; 226, 9; 236, 19; 244, 15; 245, 19; *item* ꝯp- *notatur* 26, 4; 68, 13; 82, 24; 97, 21; 158, 6; 160, 2?; 181, 10. 11. 15; 183, 15; 189, 9; 190, 6. 16. 23; 197, 19; 201, 6; 206, 8; 208, 21; 212, 13. 23; 226, 11. 17; 227, 24; *conf. etiam* 6, 23; *incertum est, utrum* co*np*- *an* co*mp*- *sit* 28, 19—20; 64, 18—19; 157, 7—8; *contra* co*mp*- 39, 3; 41, 12; 46, 8. 17; 64, 15; 65, 16. 19—20; 68, 14; 71, 11; 73, 4; 106, 17; 116, 8—9; 120, 7; 122, 15; 128, 17; 134, 18; 138, 17; 147, 16; 148, 10; 193, 7; 203, 10; 209, 23; 214, 1; 216, 8; 226, 13; 237, 11. 21.

6) co*r*rumpere etc. *cum deriuatis constanter*.

condicio etc. *cum deriuatis constanter*.

conuicium *constanter* (185, 17—18; 186, 11).

co*tt*idianus 214, 11 (*loco unico*).

crerit *falso pro* creueris 98, 21; *conf.* mandarit 170, 8; probarit (= probauerit) 7, 24 (*corrector*); colligitaret *pro* sollicitauerit 179, 23; contrectaret *pro* contrectauerit 180, 5.

cu *pro* quu: ae*c*um 50, 21; 127, 9; ecum (*pro* aequum) 167, 22; *contra* a*qu*un *pro* aequum 221, 20; ae*c*um *pro* equum 179, 12; eciuis *pro* equus 197, 17; ini*c*um 135, 13; 217, 6; *contra* ini*qu*um 228, 3. 7; 231, 17; 233, 24; lo*c*utus etc. *et* secutus etc. *cum deriuatis et compositis constanter*; conse*c*untur 8, 13; 26, 2; relincuntur 119, 12; 123, 4?; 126, 20; se*c*untur 43, 8; *contra* se*qu*untur 217, 11; cum (*praepositio et coniunctio*) *constanter*.

-d *et* -t *saepius inter se permutantur: conf.* ad, aliut, aput, at, et, id, illut, inquit, quid, quod, sed.

da*m*num etc. *cum deriuatis constanter*.

d*i*minuere etc. *et* d*i*minutio etc. 43, 16. 19. 21. 23; 44, 8. 11. 17. 18; 47, 5; 149, 23; 155, 11; 158, 7; 168, 20; *contra* d*e*minuo etc. etc. 54, 7; 130, 13; 131, 5. 9; 149, 8; 150, 1; 202, 4. 9; *alibi per compendium scribitur*.

du*m*taxant (*pro* dumtaxat) 203, 3; *alibi per compendium scribitur*.

d*u*pondius 32, 12; d*i*p*o*ndi 32, 11; d*i*p*u*ndi 32, 6.

e *pro* ae *saepe falso scriptum est:* ali*e* 13, 15 *bis*; alienand*e* 68, 23; arr*e* 161, 17; bon*e* 171, 22; 227, 3; capiend*e* 130, 21; cert*e* (? 190, 10;ceter*e* 51, 23; 86, 2; 173, 3; deduct*e* 175, 21; diuers*e* 63, 10—11; 150, 19; diuels*e* sol*e*s (*pro* diuersae scholae) 111, 8; emt*e* (*pro* emptae) 120, 19; erciscund*e* 202, 21?; exter*e* 21, 19; express*e* 168, 5; femin*e* 27, 12; 43, 10; 51, 18; 82, 3; h*e*c 82, 23; 98, 5. 21; 112, 13; ill*e* 118, 24; inrit*e* 91, 19; interponend*e* 120, 21; ist*e* 84, 24; 203, 5; liber*e* 31, 16; libert*e* 47, 24; 138, 4; natur*e*

151, 13; nostre 68, 10; 129, 4; noue 174, 3; noxe 217, 5 (*corrector; prima manus recte* noxae); pecunie?? 163, 5; peregrine 34, 9; perfecte 50, 13. 23; persone 86, 3; 115, 16; pessime 147, 8; poene 114, 14. 16; 116, 4; 126, 17; 178, 12; [*conf. etiam* penaene *pro* poenae 186, 20]; praestande 181, 21; pulleue (*pro* pupillaeue) 48, 21; que (*pro* quae) 8, 14; 13, 14. 16; 20, 14; 26, 11—12; 42, 10; 50, 20. 23; 55, 2. 7; 63, 22; 65, 8; 68, 7; 69, 13. 18. 21; 70, 7; 84, 1; 106, 19; 115, 23; 118, 22; 124, 1; 125, 19; 131, 21; 134, 5; 135, 12; 139, 1. 4; 141, 8. 10; 147, 15; 149, 2. 17; 158, 9; 165, 12; 181, 24; 184, 9; 197, 15; quecumque 101, 8; 155, 10; quedam 69, 15; 91, 5; 157, 23; sacre 55, 7; 55, 6??; scole (*pro* scholae) 63, 11; sichole (*pro* scholae) 117, 1; sole 38, 15; 104, 5; solide 120, 7; sue 91, 11; suscipiende 96, 19; tabule 72, 5; testate 83, 22; 138, 5; tutele 51, 5 (*conf. etiam* 51, 1); uendite 120, 20; *conf. etiam* habituresse (*pro* habiturae essent) 85, 20; Anneo 118, 20; er·mei (*pro* Hermaei) 201, 20; celibatum 90, 17 (*contra recte* caelibes 80, 22; caeliues 125, 24); Celius 165, 15; s|elius *pro* Caelius 145, 3—4; celum 154, 13 (*contra recte* caelo 69, 21); coherentes 176, 11; Ebutiam 198, 15; ecum (*pro* aequum) 167, 22; edibus 194, 24; edificaberit 71, 7; edificauerint 8, 13; enea (*uel potius* ienea) 172, 7; equis 98, 24; es eris etc. 31, 14; 78, 1. 6. 9; 79, 2. 3; 95, 22; 112, 14; 151, 10 (*contra saepius, ut par est, recte* aes etc., aenea [*nusquam* ahenea] etc.); estimare etc. *et* estimatio etc. 52, 23; 106, 3; 107, 1; 122, 4; 164, 20; 183, 15; 186, 22 (*contra alibi passim recte* aestimare etc.); fenerare etc. 169, 13. 19 (*contra recte* faenerare 169, 21; faeneratores 196, 13); Greca 17, 15; 152, 16; eregam (*pro* Graecam) 152, 7; gregi (*pro* Graeci) 152, 9; Greco 165, 7 (*contra recte* graecum 152, 15; graeges *pro* graece 125, 9); pedagogum 10, 3; pelagogum (*pro* paedagogum) 4, 12; pene 119, 4; peuitentia 97, 4; Popeia (*pro* Poppaea) 40, 23; predium 68, 20; pregnatem 25, 15; prestat 139, 8; [*conf. etiam* restituerimus (*pro* praestiterimus 239, 1]; preterire 135, 4—5; preterit 147, 13; pretor 119, 1; pretoria 214, 9—10; querere etc. 47, 9; 50, 1; 72, 13; 75, 17; 76, 9. 23; 82, 9; 89, 12; 105, 14; 108, 9; 114, 2; 116, 12; 144, 8; 145, 11. 15; 146, 3; 150, 18; 154, 1; 155, 19; 161, 9; 165, 3; 166, 5. 7. 16; 167, 3; 169, 17; 177, 17; 178, 8. 11; 195, 14; (queurereretur *pro* quaereretur 20, 6); sepe 51, 1; 168, 1; seuire 14, 2 (*contra recte* saeuitia 14, 11); Vellea 88, 2; *conf. etiam* 33, 4 *et*: ae *pro* e.

e *pro* i *non raro falso scriptum est:* accedit 93, 13; accepit 32, 1; agetur 236, 12; coercetio 249, 8; crededissent 19, 9; dedeticiis 3, 16. 8?; effecit 22, 4; etfecit (*pro* efficit) 172, 9; praecepit 178, 5; quedam (*pro* quidem) 43, 18; ciues 23, 24; 25, 12; indices 191, 1; omnes 229, 9; plures 205, 23; sponsiones 224, 21; tales 207, 19—20; posset 181, 21; legasset 112, 7—8; peruenerет 54, 1; contrectaret (*pro* contrectauerit) 180, 5; acciperet (*pro* acceperit) 167, 5; colligitaret (*pro* sollicitauerit 179, 23; possideret (*pro* possederit) 239, 16; 244, 17; possederit (*pro* possideri et) 148, 3; fiet (*pro* fuit) 232, 23 (*ante correctionem*); deducantur 50, 2; 176, 7; deducitur 159, 22; despiciamus 226, 19 (*alibi constanter recte* dispicere etc.); adipisce 237, 6; coire 167, 23; complere 148, 10; dare 78, 5; 189, 23; 200, 9; 201, 3; 208, 1; 212, 14; 222, 12; 235, 1. 2; retinere 107, 5—6; condicione 21, 13; iure 218, 23; 238, 22; libere 48, 5; hibere (*pro* liberi) 23, 3; que (?) 14, 23; 18, 4; nesciente 97, 23—24; ratione 50, 13; simile 126, 12; *conf. etiam* 27, 19 *et* 129, 23 *et* 140, 2 *et* 165, 11 *et* 180, 19 *et* 182, 8. 19 *et* 193, 4 *et*: i *pro* e.

eff- *constanter* (efficere etc. *passim*, effusa 184, 18), *nisi quod* 172, 9 etfecit *falso pro* efficit *scriptum est.*

emptus (*item in compositis ut* peremptus coemptio etc. *cum deriuatis*) etc. *cum deriuatis constanter, nisi quod* emta 164, 20—21 *et* emt(a, e 120, 19 *scriptum est* (*conf. etiam* 165, 10).

epistula etc. *constanter* (2, 7; 26, 4; 27, 5, 160, 2. 4. 10; 161, 2; 164, 3).

et *constanter passim*; ed 173, 14.

ex (*non* e), *ubi perscribitur, constanter et ante uocales et ante consonantes, nisi quod* 18, 20; 19, 5. 8; 52, 3. 12?; 54, 11; 119, 10; 224, 15 (*conf. etiam* 218, 12 *et* 48, 10) e lege *inuenitur, cum alibi* ex lege *scriptum sit: prorsus similiter atque in inscriptionibus antiquissimis multo saepius* EX LEGE, *rarius* (*conf. Huebneri indic. corp. inscr. lat. I pag.*

579 E LEGE *exaratum est: conf. etiam Fr. Neuii Formenlehre der lateinischen sprache II 539. Praeterea* e contrario 152, 10 *scriptum est, cum alibi* 21, 23; 66, 19; 73, 23 ex contrario *occurrat. Itaque* 21, 1 *ante* senatusconsulto, *item* 31, 4 *ante* suo, *item* 176, 1 *ante* sequenti *non* e *sed* ex *supplendum est*; *incertum autem est, utrum* ex *an* e *ante* lege *supplendum sit* 49, 15 *et* 52, 4 *et* 224, 13.

Ceterum a *praepositio scribitur constanter ante consonantes,* ab *constanter ante uocales et ante* h- *nisi quod* ⲁpsuo *pro* a suo *scriptum est* 131, 19; *conf. supra pag.* 313.

ex *pro* ex s- exenatusconsulto 111, 1—2, *conf.* 20, 14 *et* 110, 1; *conf. contra* sexsus (*pro* sexus) 128, 3, *et praeterea* 83, 13.

ex- *pro* exs- *ex*istere etc. *et* extare etc.: 41, 19; 62, 22; 63, 13; 68, 1. 73, 17; 83, 16; 84, 14; 90, 10. 11. 12. 21; 99, 14. 16. 21. 22; 100, 9. 13—14; 101, 12. 117, 5—6. 9; 124, 12; 127, 7. 19; 129, 13; 148, 1. 150, 9—10. 15; 151, 13; 174, 20—21; 238, 8; extate (*pro* extante) 180, 20; *contra* exstiterit 175, 1; *ex*equi 118, 18. *contra* exsecuti 50, 4—5, *ex*secutus 170, 11. *ex*pirant 221, 14—15 (*loco unico*); *ex*tinguere etc. *constanter* 73, 4; 119, 7; 122, 7. 14, 217, 16, *ex*superat 238, 10 (*loco unico*). *meri errores sunt:* α) *ex*seredari (*pro* exheredari) 145, 23; *ex*seredare 146, 2, β) *ex*timauit *pro* existimauit 167, 19.

f *pro* ph *in uocabulis graecis:* chirogra*f*is 163, 17—18; ele*f*anti 58, 8, syngra*f*is 163, 18.

femina etc. *cum deriuatis constanter.*

fide*i*commissum etc. *passim; contra* fidecommissus etc. 125, 21—22. 24; 126, 7; *conf. etiam* fidemcommissam *pro* fideicommissa 125, 20—21, *alibi per compendium scribitur.*

fide*i*ussor *constanter* 158, 13. 15; 159, 3. 9. 19; 162, 9, 235, 12. 16, *contra* fide*i*iussores 160, 8—9. *alibi per compendium scribitur.*

fide*i*promissor etc. 159, 16—17. 17—18, 160, 5; 161, 6. 8. 16; 162, 9. *contra* fidepromissor etc. 158, 13. 15. 19, 159, 2. 9; 160, 12; 161, 4—5, *alibi per compendium scribitur.*

Gaio 117, 22 (*loco unico*).

gleba 194, 23 (*loco unico*).

h *falso omissum*: *a*bere *pro* habere etc. 169, 11—12; 170, 20, 173, 2. 190, 14. 218, 10; *ac* 187, 2; 213, 18; ad*i*bendo 4, 14; *aec* 222, 15; *e*reditaria 93, 24, *e*res 62, 22; 87, 2; 122, 9; excredati 141, 11. ex*e*redatos 142, 17, exs*e*redare 146, 2, exs*e*redari 145, 23 *alibi passim recte scribitur*; *er*mei *pro* Hermaei 201, 20; *o*micida 179, 1. *o*norata 139, 19; syponiacis *pro* symphoniacis 183, 14. *conf. etiam:* c *pro* ch *et* t *pro* th, *et quae infra ad:* hic *et* is *adnotauimus.*

h *falso additum:* *h*adeant *sed correctum in* adeant 96, 23; *h*aditam 95, 22. *h*aecce *pro* ecce 51, 19. *h*auctoritatem *pro* auctoritate 67, 20; *h*aut 11, 8, *h*erciscundae 111, 18 *contra* erciscunda 110, 17; erciscundae 110, 16; *h*esto 101, 19; *h*omnes 1, 6 uel*h*oc (*pro* -ue locum) 15, 20; Di*h*onis 201, 20; ex*h*itum 211, 17; nihil*h*ominus 225, 2. *conf. quae infra ad:* hic *et* is *adnotauimus, et* tutores *h*abet *pro* tutore auctore 83, 5.

hae *nominat. plur. femin. uulgo: contra* haec 50, 2 *et* 152, 9. — *Contra* hae *falso pro* haec *nomin. sing. fem.* 125, 21?.

heres etc. *cum deriuatis constanter.*

hi- *falso additum ante* sp-: *hi*speciosa 50, 22.

hic *et* is *pronominum formae passim inter se commutantur, cum et syntaxis horum pronominum a Ciceroniano usu recedat et* ii *pro* i *nec non* i *pro* ii *saepe in codice Veronensi scriptum sit et* h *littera modo falso addita modo falso omissa sit. Itaque, ut potiora tantum delibem, e. g.:*

1) *pro* is *nominat. singular. mascul.; ita uulgo scriptum est* α) iis 31, 13. 80, 9. 161, 1, 216, 14, β) his 7, 8. 12 (*ante correctionem*); 17, 14. 91, 14. 97, 6, 109, 22. 111, 15; 122, 20, 123, 21; 131, 3; 134, 21 (*ante correctionem*), 149, 11; 217, 18 224, 22, 237, 3.

2) *nominatiui pluralis masculini formae* ii (17, 19; 134, 12) *uel* ei (25, 24) *uix differunt a formis* hi (3, 17; 6, 9; 17, 10; 24, 6. 9; 26, 2. 8; 27, 11; 33, 8?; 33, 13; 34. 13; 42, 16; 43, 1; 80, 1?; 132, 1; 196, 20) *uel* hii (17, 12; 25, 23; 39, 5).
hii *pro* hi *scriptum est* 17, 13; ui *uel* iii *pro* hi 147, 6.

3) *ablatiui pluralis formae* iis (*conf.* 13, 19) *uel* eis (196, 15) *uel* is (20, 9; 50, 1; 70, 7; 91, 24; 177, 6) *passim uix differunt a formis* his (*conf.* 14, 8; 15, 1. 13; 20, 17; 33, 9. 11; 40, 6. 13; 44, 13 *bis*. 14; 50, 5; 52, 20; 59, 3. 5; 75, 18; 77, 16; 84, 3. 5; 91, 20; 102, 21; 123, 4; 141, 10; 145, 19. 22; 149, 8; 151, 4. 7; 190, 6; 191, 5; 195, 15; 216, 17; 218, 18; 228, 13. 22; 230, 7; 236, 23) *uel* hiis (13, 16; 20, 20); is *pro* his *scriptum est* 49, 19; 50, 1; 138, 14; 142, 9; 143, 23; 233, 17?; hiis *pro* his 49, 21; iis *pro* his 76, 16.

4) *datiui pluralis mascul. et femin. formae* eis (*conf.* 7, 8; 11, 24; 19, 7; 74, 2; 85, 13; 88, 13; 117, 2; 137, 10) *uel* iis (42, 19; 80, 18; 88, 5; 99, 17) *uel* is (11, 12; 80, 19) *uix differunt a forma* his 76, 24; 19, 9 (*ubi* hi *falso sine* -s *scriptum est*); 128, 13.

5) *pro* eae [*uel* hae] (*nominat. plur. femin.*) *scriptum est* ae 64, 20; 85, 11; 119, 3; heae 131, 21; *conf.* hae 56, 17.

6) *pro* iisdem (*ablat. plural.*) *scriptum est* isdem 33, 5; 52, 12; 54, 3; 186, 6; hisdem 23, 16.

i *falso omissum ante* st: starum 77, 2; stis 163, 23; *alibi constanter* iste etc.

i *falso additum ante* st: *i*stichum 105, 12 *et* *i*sticum 105, 23 *pro* Stichum; *conf. etiam* 90, 16 istitutus *pro* institutus; *et:* hi- *ante* sp-.

i *pro* e *non raro falso scriptum est:* acc*i*dere 238, 8; acc*i*peret (*pro* acceperit) 167, 5; acc*i*pisset 172, 12—13; acc*i*pit 73, 21; restitu*i*t?? 208, 14; conplur*i*s 190, 16; Corn*i*liae 161, 13; dar*i* 171, 1; 221, 20; fabor*i* (*pro* fauore) 191, 24; habent*i* 165. 16; *i*a 181, 19; *i*am 169, 13; intelleg*i*mus 40, 11; 155, 12; ips*i* (*pro* ips(a)e 50. 24); leg*i* 41, 3; leg*i*s 196, 7, mandar*i* 171, 5; nomin*i* 212, 19—20; parent*i*s (*accusatiuus pluralis, qui alibi constanter in* -es *exit*) 213, 19; perhib*i*tote 79, 8; per*i*grinis 3, 16; poss*i*derit 68, 19; pos*i*derit (*pro* possederit) 66, 22; poss*i*deret (*pro* possederit) 239, 16; 244, 17; poss*i*det (*pro* possederit) 238, 5; poss*i*t 137, 7; qu*i* 50, 4; 146, 14; 198, 13; qu*i* (*pro* qu(a)e) 123, 4, u*i*ro (*ante correctionem*) 168, 16; *conf. etiam* 70, 14 (des*i*eruerint *pro* deseruerint) *et* 189, 7 (praestar*i*e [*pro* praestare]) *et* 241, 11 (litig*i*et [*pro* litiget]) *et* 104, 17 (util*i*e [*pro* utile]) *et* 172, 7 (*i*enea *pro* aenea) *et* 154, 17 (divers*i* scolae *pro* diuers(a)e scholae) *et* 218, 14 (nostris scholae *pro* nostr(a)e scholae) *et* 56, 12—13 (publici *pro* publicae) *et* 180, 20.

i *pro* ii: al*i* 3, 4 *bis*; 50, 8. 9 *bis*; 134, 24; 158, 12; 176, 14, coloniar*i* 140, 18; denar*i* 166, 18; dipond*i* 32, 11; dipund*i* 32, 6; fil*i* 25, 5; 33, 16; 88, 17; hereditar*i* 63, 2; 150, 14, necessar*i* 93, 4. 5; 94, 5; Claud*i* 8, 12; Lat*i* 25, 18; Tit*i* 172, 6; 186, 4; *contra* Pii, *ut par est,* 103, 24; bienn*i* 65, 1; fiduciar*i* 48, 4; fil*i* 35, 13; 48, 10; 100, 1; 135, 23; 140, 1; legatar*i* 80, 4; 103. 13. 19. 23; 106, 17; 108, 16. 18; 110. 4; 118, 4. 5; 119, 15 *bis*; 121, 19. 22; 122, 11; mancip*i* *passim et fere constanter* (*conf. infra*); matrimon*i* 4, 13; negot*i* 167, 15; partiar*i* 119, 15; patrimon*i* 8, 20; pecul*i* 140, 11. 24; 147, 7; 216, 21; postlimin*i* 34, 13. 21; 49, 24; pret*i* 31. 15; sacerdot*i* 41, 2; stipend*i* 197, 15;
al*i* 35, 22; 61, 17. 22; 62, 21; 63, 6; 109, 18; 123, 16; 150, 7; 156, 11; 170, 17; al*i*s 99. 8; coloniar*i*s 6, 2; controuers*i*s 235, 21; hereditar*i*s 95, 14; al*i*s 110, 8, 157, 10; 173, 4; 195, 24; arcar*i*s 163, 8; comit*i*s 77, 19; 78, 2; commentar*i*s 132, 8; dediti*ci*s 3, 8; hereditar*i*s 96, 21; 145, 10; necessar*i*s 63, 10; nupt*i*s 14, 22; praed*i*s 62. 2. prouinc*i*s 2, 12. 14. 17; 4, 16; 7, 9; 55, 20; 59, 3.
Contra ii *scriptum est*: al*ii* 14, 23; 72, 23; 176, 18. 20; dediti*cii* 3, 16; fil*ii* 17, 15. 16; necessar*ii* 94, 18; patric*ii* 1, 22—23; spur*ii* 17, 14; aduersar*ii* 221, 12; 238, 10; 241, 20; 249, 10; fil*ii* 94, 23; 213, 24; 7, 24 (*ita corrector,* fili *prima manus*); iudic*ii* 226, 22; 233, 23; mancip*ii* 39, 5; matrimon*ii* 20, 16; 23, 21; pecul*ii* 216, 17. 19. 21 *bis*?;

ptii 79,4, 165,13.14.17.18, 122,14—15, sacrificii 28,18, socii 168,18, uadimonii 251,3, alii 27,16; 35,18, 46,22—23, 117,15, 123,22, 121,14, aliis 14,1, 73,6, 121,23, diis *constanter* 55,7.8; filiis 25,7; nuptiis 16,19, aliis 41,12, 66,5, 68,3, 72,11, 177,2, 185,22, 209,4, 248,15 *conf. etiam* alii *pro* aliis 216,22 bestiis 3,12, commentariis 132,9, 140,3; dedeticiis 3,8.16, exhibitoriis 236,14—15 filius 127,19, hereditariis 67,10, 96,14, iudiciis 191,12; 227,4, 250,5, maleficiis? 226,10; nuptiis 15,19; 24,14.20, patriciis 1,21 *corrector?*, patricis *prima manus*, 1,21—22, praediis 61,24; 166,12, prohibitoriis 236,13, propriis 132,9, 140,3, prouinciis 26,22; 27,1.8; 37,12, 48,24—49,1; 49,1.14—15, 54,3, 59,5.18—19, 62,10, 121,23, 160,8.20, 225,16—17; restitutoriis 236,14 sociis 168,23, transscripticiis 162,19, 163,12; uindiciis 222,19—20, *conf. etiam* 237,23.

Praeterea i *pro* ii *constanter in uerbis compositis* adicere etc. 70,17.18.19.20.21.22, 79,2, 86,6, 96,6; 97,17; 116,7; 117,21, 157,11?, 159,13, 174,15.19, 184,22; 196,18, 203,5.21; 231,3; deici 239,15; inicio 195,19; 196,20.22; obicere etc. 212,21, 229,10; 230,10.20; 231,21; subicere etc 27,22, 115,1, 178,12.14.16, 200,22 *conf. etiam* 235,18.

Praeterea i *pro* ii *scriptum est:* coit 22,20; 24,19?; petit 88,15, 200,11, abisse 130,2, perisse 181,19; desisse 49,10; *conf. etiam* ibinponi *pro* ibi inponi 178,16, quidem *pro* qui idem 157,6; quin *pro* qui in 79,22; sin *pro* si in 147,4, sita *pro* si ita 100,21, *et conf.:* ii *pro* i *et quae ad:* hic *et* is *adnotauimus.*

-icius etc. *constanter in adiectiuis* (*ita* cessicius, dediticius, gentilicius, patricius, transscripticius).

id *uulgo; contra* it 59,17 *et* 112,5; *conf. etiam* ita *pro* id 70,18 *et* 197,7 *et* 198,21

idcirco *constanter.*

ii *pro* i *non raro falso scriptum est:* agnatiis 128,12; exheredatii 136,6; fecii 193,22, iita 106,2; iuriis 125,16; 135,13 (*corrector*); 135,15, iustiis 44,20 (*sequitur* nuptiis); mulii 31,18; siit 97,3; siis *pro* ipsis 186,22; *conf. etiam* 3,12; 249,11—12. *conf. praeterea quae ad:* hic *et* is *adnotauimus, et quae supra pag.* 312 *de* seruii 74,22 *diximus.*

ii *pro* j *rara:* iiul. = Iulia 90,17; iiure 69,14 *conf.* iniure [*pro* iiure? 115,23 *et* isius (*pro* iius?] 82,7; iiuris? 33,24; iiuris 33,3 *et* 126,11?: *utroque loco praecedit* sicut, *unde aut* sicuti iuris *aut* sicut iiuris *effeceris* sicuti *semel tantum legitur* 54,1—2; *alibi constanter* sicut: 20,19; 24,1; 30,2, 31,5; 32,8; 56,21, 75,15, 78,18, 95,7.18, 97,7; 101,16; 104,20; 106,23; 108,15; 109,7; 113,6; 129,10.17; 139,12, 162,11, 173,21; 176,7.12?; 193,22, 196,2; 203,8; 205,3; 207,11, 208,4, 209,14, 233,17, 245,16; *conf. etiam* fideiiussores 160,8—9, *et* iiungitur (*pro* iniungitur) 250,3.

illut 27,19; 39,9; 72,9, 93,19; 98,22; 105,6.14; 115,7; 143,23, 144,22; 152,24; 155,19; 159,7.12; 165,4, 168,2; 169,21; 172,8, 175,4; 179,1.22; 183,22, 193,3; *contra* illud 22,10.13; 134,19; 178,20; 207,15, 230,12; 244,15.

pro imago etc. *cum deriuatis* (*ita uulgo*) *scriptum est* inmaginem 71,24 *et* inmaginaria 31,6—7.

-imus etc. *in superlatiuis et ordinalibus constanter, nisi quod constanter* postumus etc. *scribitur; praeterea singularia sunt* optumum 104,18 *et* proxumus etc. 71,5, 74,11, 76,14; 96,7, 184,20, *conf. etiam* proximumae 42,7; *sed multo saepius* optimus etc. *et* proximus etc.; *conf. praeterea* 44,10.

in- *et particula negatiua et praepositio in compositis:*

1 inf- *constanter.*

2 ignorare etc. *cum deriuatis* (*uulgo*); *contra* ingnorantiam 18,2.

3 illegitime 24,6.

4) i*n*merito *constanter* (116, 4; 147, 7); i*n*misuerit (*pro* inmiscuerit 95, 14; *contra* i*m*mutabiles 190, 18—19.

5) i*n*p-: 9, 22; 11, 14; 16, 18—19; 40, 16; 43, 13; 45, 18; 48, 13; 50, 11. 16; 66, 16; 67, 12; 71, 13. 21; 72, 7; 80, 13; 83, 2; 99, 12. 16; 100, 18; 101, 1. 8; 145, 19; 154, 14; 170, 21; 177, 22; 178, 16; 183, 6; 193, 18 *bis*. 23; 197, 24; 239, 15; 251, 11; (*incertum, utrum* in|puberem *an* im|puberem *sit*, 27, 2—3); *praeterea* i*n*primis *constanter* (82, 9—10; 117, 12; 213, 20); *contra* i*m*p-: 8, 20; 25, 8; 46, 11; 64, 12; 82, 14?; 84, 17. 20—21; 88, 15; 102, 16; 170, 22; 178, 14; 182, 11. 14. 18; *praeterea constanter* i*m*perium etc. *et* i*m*perator etc. *passim*, *itemque* i*m*perauit (109, 2—3), *nisi quod* i*n*perio 26, 10 *scriptum est*.

6) i*n*ritus *etc. constanter* (90, 24—91, 1; 91, 2. 6. 8. 12. 19); i*n*rogatur 178, 1.

inel*e*gans 155, 3; inel*e*gantia 22, 24 *et* 23, 7—8 (*ubi* inl*e*gantia *falso scriptum est*).

infi*t*iari etc. *et* infi*t*ias *constanter*.

inqui*t* 110, 1; *contra* inqui*d* 104, 4.

intell*e*gere etc. *constanter*.

li*tt*era etc. *constanter* (71, 19 *bis*; 151, 6; 159, 10—11; 162, 19; 163, 3. 17); *contra* obli*t*eratum 28, 16.

ll *falso pro* l *scriptum est* 2, 22 (ue*ll*it) *et* 23, 5 (mascu*ll*i); *conf. etiam* 16, 3; *conf. contra* 179, 16; 22, 17.

loc*u*ples etc. 74, 7; 136, 8; *contra* loc*o*ples 51, 16.

m *falso pro* n: i*m* 176, 7; na*m*cisci 66, 9; 245, 10 (*alibi constanter* na*n*cisci); forsita*m* 114, 3 (*alibi constanter* forsita*n*); eoru*m*dem? 213, 18—19 (*alibi constanter* eu*n*dem ea*n*dem etc.); dodra*m*tem 113, 3 (*alibi* dodra*n*tem); quaru*m*dam 15, 9 (*sed* qua*n*dam *et* quoru*n*dam [190, 4]).

praeterea tantu*m*dem (126, 21; 227, 4), utru*m*que utra*m*que *passim*) *et* quicu*m*que etc. (3, 19 *bis*; 9, 15; 13, 23; 19, 14; 27, 9; 96, 20; 101, 8; 103, 14; 115, 4. 5; 130, 16; 155, 11; 178, 17; 224, 19; 235, 4; [*media syllaba modo perscripta modo* c' *notata est*]) *constanter*; tamquam (*pro* an quod) 172, 8; *conf. quae ad* numquam, plerumque, quamquam, tamquam, umquam *adnotauimus*.

Contra n *falso pro* m: ui*n* fieri 240, 13. 16; qua*n* dodrantem 119, 24; quoru*n* [*sequebatur* bis *pro* uis?] 246, 3; conubio*n* *pro* conubium 22, 3; aquu*n* (*pro* aequum) enim 221, 20; na*n* si 228, 16; postrema*n*que 173, 17; eu*n*depositam (*pro* eum depositam) 65, 24; si*n*publicibus (*pro* simplicibus) 240, 19; *praeterea* ia*n*dudum 129, 18; *conf. etiam* 157, 14 *et* 40, 4.

mi*ll*e *et* mi*ll*enos (112, 16) *constanter*; *contra* mi*l*ia (8, 14; 155, 15; 202, 17; 205, 7. 12; 212, 15; 251, 10), mi*l*ium (112, 14; 251, 9 [*conf. etiam* 136, 10]), mi*l*ibus (161, 16; 171, 4; 173, 15; 206, 14), mi*l*iarium (6, 17. 20; 224, 12. 19) *constanter*; *de* ωιl· *nota conf. supra pag.* 278.

mon*u*mentum 114, 13.

nactus etc. 66, 14. 21; 132, 14; 180, 18; *contra* na*n*ctus etc. 48, 3; 129, 9.

nec *et* neque *promiscue usurpantur nulla ratione sequentis litterae habita*; *contra* ac, *cum nusquam ante uocales aut ante* h- *aut ante* c- *aut ante* qu- *scribatur, inuenitur ante* f-, j-, l-, m-, n-, p-, s-; atque *scribitur ante uocales uel* h- *et praeterea ante* c-, d-, l-, m-, s-.

negl*e*gentia 66, 9—10 (*loco unico*).

nu*m*mus etc. *constanter passim*.

nu*m*quam 3, 21; 39, 4; 104, 16; 139, 12; 142, 24; 203, 14; nu*n*equam 203, 11; (*nusquam* nunquam).

nu*p*si etc. *et* nu*p*tus etc. *et* nu*p*tiae etc. *constanter*, *nisi quod* 40, 16 nu*b*tae *scriptum est*.

nun*t*ius etc. *et* nun*t*io *etc. cum deriuatis constanter*.

o *et* u *non raro inter se permutantur conf.* u *et* o.

ob- *in compositis*

1 occidere etc., occupare etc. *constanter.*

2 officium etc., officere etc. *constanter.*

3 opponere etc. 212, 20—21. 228, 19. 233, 19—20. 241, 6. 218, 22. 250, 2 *constanter*, *item* opportunius 77, 8—9.

4 obscurus etc., obseruare etc. *cum deriuatis constanter*; *item* obstantibus 143, 2, *contra* opstitit 181, 3.

5 optinere etc. (2, 4. 8. 21. 15, 21. 22, 17. 26, 18. 28, 11. 78, 13, 91, 20, 125, 8. 134, 8. 176, 21. 228, 23) *constanter*; *item* optulit 177, 15 (*loco unico*).

-osus etc. (*terminatio adiectiuorum*) *constanter.*

parent*u*m *genetiuus pluralis substantiui uulgo*; *contra* parent*i*um 26, 17—18. 35, 12. 84, 1. *conf.* ciuitat*i*um 50, 12. 154, 3; hereditat*i*um 162, 5, *sed* hereditat*u*m 100, 3. heredit*ar*ium *pro* hereditatium 126, 5?.

pa*r*et 189, 13. 19. 200, 22—23. 201, 19—20; 202, 17. 18 *bis*; 203, 2; 204, 1. 17, 205, 16, 207, 20. 209, 21. 212, 16. 233, 1; *contra* parret 151, 17; 203, 1. *alibi per compendium scribitur.*

pau*l*atim *constanter* 70, 18. 22; 198, 12.

pleb*i*scitum etc. *constanter* 1, 13. 17—18. 23; 2, 1.

ple*b*s *constanter* (1, 18 *bis*).

pleru*m*que *constanter.*

po*s* *pro* pos*t*, *quod raro et ante* t- (115, 8. 157, 22) *et ante* m- (154, 23, 159, 7; 170, 2) *apparet*, *ex nota male intellecta explicari posse monui supra pag.* 285. *ceterum conf. Mommsen in ephemeridis epigraphicae uol. I pag.* 78.

poss*u*mus *uulgo*; poss*i*mus *pro* poss*u*mus 99, 14, 101, 2. *singularia sunt* pote*s*int *pro* poterunt 41, 8 *et* possiet *pro* potest 85, 23; *utrumque falsum.*

praegn*a*s 24, 17; praegn*a*tem 25, 15; praegn*a*ti 24, 11; *contra* praegn*an*te 25, 11.

pr*e*ndebat 195, 4 *alibi in compositis constanter* -pre*h*endere etc.

pre*t*ium *aut perscriptum aut notata prima syllaba* P̀ *etc. cum deriuatis constanter.*

proconsu*le* 4, 21, *contra* proconsu*l* 235, 20.

prod*e* est 89, 17 *alibi constanter* prodest.

qu *pro* cu: *qu*ius 23, 6; ali*qu*i 121, 21; superua*qu*a 225, 7; ua*qu*a 233, 14. *conf. etiam* 238, 6; *contra* cui *pro* qui 170, 9.

qua*m*quam *constanter.*

quand*o* *uulgo*; QVANDOC 195, 18.

qua*tt*uor *constanter* 103, 3; 127, 21. 22; 129, 16—17, 137, 8, 138, 5; 151, 5; *alibi notatur.*

quere*ll*a 131, 11 (*loco unico*).

qui*c*quam 96, 13; 112, 4; 241, 5; *contra* qui*d*quam 114, 19.

qui*d* *cum compositis uulgo*; *contra* qui*t* *cum compositis*: 51, 20; 76, 15; 88, 5, 93, 24; 108, 10; 111, 8; 118, 15; 150, 17; *conf. etiam* quodt? *pro* quid 173, 13.

qui*d*quid *constanter* 108, 21. 118, 10; 123, 12. 157, 8. 168, 16; 202, 18. 204, 14; 207, 17; 209, 18. 214, 24, 233, 1. 12, *nisi quod* qui*t*quid 75, 19 et qu*i*quid 235, 11 *scriptum est.*

quo*d* *pro* quot: 50, 2. 10; *conf. etiam quae pag.* 295 *diximus*, *et* quo*d*annis 28, 13.

quoti*e*ns *constanter* 44, 16; 189, 6.

r *falso pro* rr: atferet 170, 13; perferet 179, 24; suffere 217, 5, *contra* rr *falso pro* r: sufferras 221, 23—24. ferre *pro* fere 125, 21.

reci*p*erare etc. *constanter* (162, 16; 236, 20; 239, 10; 245, 17). *contra* recu*p*erator etc. *cum deriuatis constanter* (4, 16; 204, 1. 3; 224, 17; 225, 18, 236, 8; 251, 1. 2).

re*d*ducitur 155, 9 (*loco unico*).

reli*n*querit (*pro* reliquerit) 136, 14; reli*n*quam (*pro* reliquam) 119, 14; *conf. etiam* 4, 24; *contra* reli*q*uat (*pro* relinquat) 136, 18; reli*q*uantur (*pro* relinquuntur) 78, 15—16; *item* reli*q*uendae 239, 5.

re*tt*ulimus *constanter* (10, 8; 23, 18; 113, 7; 130, 1; 180, 23; 221, 4; 239, 8); re*tt*ulisse 189, 5.

rursu*s* *uulgo* [*item* retrorsu*s*, *conf.* 238, 16]; *contra* rursu*m* 113, 23; 155, 4.

s *falso pro* ns: conuenies 77, 2—3.

s *falso pro* ss: Ca*s*ius 52, 17; manumi*s*i 39, 6; po*s*iderit (*pro* possederit) 66, 22; *conf. etiam* 35, 3; 55, 23; 64, 12; 66, 8—9; 74, 1; 100, 16; 138, 11; 143, 11; 186, 11; *contra* ss *falso pro* s: expo*ss*uimus 33, 13; permi*ss*erit (*pro* promiserit) 235, 8; *conf. etiam pag.* 284 *sub* P' *et pag.* 298 *sub* ℞ *et* 3, 18 *et* 41, 2 *et* 76, 17 *et* 90, 5 *et* 241, 5; *et* 163, 19 *et* 177, 3 *et* 180, 9 *et* 185, 12—13 *et* 155, 15 *et* 96, 3 *et* 120, 2 *et* 125, 9.

scri*p*sisse etc. *uulgo* (27, 5; 71, 18—19; 78, 20—21; 79, 10—11; 123, 12; 124, 16—17; 179, 13; 181, 5; 185, 19. 21) [*item e. g.* la*p*sus]; *contra* scri*b*serimus 117, 20; rescri*b*sit 20, 6—7.

scri*p*tus etc. *cum compositis et deriuatis uulgo*; *contra* scri*b*tus etc. etc. 2, 5; 83, 16; 85, 17; 96, 6; 98, 15; 100, 12; 109, 19; 112, 8; *alibi* (175, 15) *per compendium scribitur.*

se*d* 13, 24; 21, 20; 23, 7. 10; 28, 4; 32, 10. 16; 33, 4; 34, 17; 41, 22; 43, 3. 5. 9; 44, 12; 46, 13; 47, 11; 48, 7?; 50, 11; 52, 20. 22; 55, 10; 57, 22; 61, 14. 23; 62, 15; 63, 14. 20. 24; 65, 17; 67, 20; 68, 20; 69, 9. 19; 70, 16; 71, 13. 23; 73, 1; 74, 4. 16; 75, 10; 76, 5; 78, 8; 79, 23; 80, 8; 82, 24; 84, 5. 16; 85, 22; 86, 6; 91, 3; 93, 17. 18; 94, 9. 13. 20; 95, 13; 99, 4. 15; 101, 4. 13. 17; 103, 7; 104, 21. 23; 105, 19. 24; 108, 1. 5. 16; 109, 1. 17; 110, 5; 111, 1. 8; 112, 3. 13; 113, 21; 114, 12; 116, 13. 24??; 117, 5; 118, 5. 19; 119, 3; 120, 7; 121, 18. 21. 22; 125, 22; 126, 6; 127, 16; 128, 13. 19; 129, 12. 15; 130, 24; 131, 8. 16; 132, 4; 134, 10. 14. 18. 21; 137, 8; 138, 23; 139, 24; 140, 10; 145, 6. 18; 148, 13; 149, 2; 150, 11; 151, 13. 21; 152, 4. 23; 154, 14; 155, 24; 156, 11; 157. 2. 7 (*pro* et). 8. 20; 165, 13; 167, 9; 168, 21. 24; 174, 12; 181, 6; 182, 5; 183, 15; 184, 5; 185, 1. 17. 24; 186, 5; 196, 10. 19; 197, 1; 200, 24; 207, 17; 208, 5. 9. 21; 209, 2. 4; 213, 2; 216, 9. 15; 217, 21; 218, 24; 238, 7; 245, 8; 2, 22 (sedqui *pro* sequi); *contra* se*t*: 27, 17. 22; 28, 14; 29, 9; 30, 7; 35, 9. 18. 22. 24; 37, 8. 19; 39, 1; 40, 3; 43, 6. 10. 15; 44, 19. 23; 46, 11. 16; 47, 8. 23; 49, 8; 51, 18; 54, 8. 11; 55, 15; 64, 6. 10; 65, 3. 22; 74, 7; 76, 8; 80, 12; 83, 2; 85, 16; 98, 20; 100, 19; 107, 16; 112, 21; 113, 15; 120, 12. 15. 21; 122, 17; 123, 18; 126, 15. 18; 136, 2; 138, 4. 7; 156, 22; 160, 6. 20; 161, 19; 165, 15; 167, 21; 172, 19; 173, 4; 175, 13; 176, 21; 178, 8; 182, 18. 21; 184, 17. 20; 186. 21. 24; 195, 21; 196, 8; 198, 12. 22; 208, 3; 241, 4; *conf. etiam* 74, 12 *et* 103, 20 *et* 179, 5 *et* 182, 10 (et *pro* set). *alibi per compendium scribitur.*

so*ll*e*m*nis etc. *constanter* (28, 21; 82, 19. 23; 223, 4—5).

spa*t*ium etc. *constanter.*

sti*l*icidiorum 59, 9 (*loco unico*).

sub *in compositis:*

1) succ- *constanter.*

2) su*f*f- *constanter.*

3) su*m*mouere etc. *constanter* (71, 23; 72, 5; 74, 8; 84, 8; 90, 17—18; 96, 3; 98, 17; 99, 2; 143, 16; 145, 22; 174, 23; 175, 24; 228, 20; 230, 4. 9).

4) su*p*positis 251, 2.

5) su*b*ripere etc. 72, 9; 73, 2; 179, 24; 180, 10. 13; 181, 13. 15; 182, 7 *contra* su*r*riperet 181, 2. 3; su*r*repte (*pro* surreptas) 177, 2—3.

6) subs- *constanter, nisi quod* suspicere etc. (*cum deriuatis*) *constanter*.

7) subt- *constanter*.

sum*p*sisse etc., sum*p*tus etc. *constanter*.

superua*q*ua 225,7 (*conf. etiam* uaqua), *de* superua*c*us *conf.*: u *pro* uu; *alibi constanter* superua*cuus* etc.

-t *et* -d *saepius inter se permutantur*: *conf.* -d *et* -t.

t *pro* th: *t*eatrum 4,21 (*contra* theatro 187,8), by*t*inorum (*pro* Bithynorum) 51,19.

t *falso pro* tt: commi*t*eretur 181,7. fidepromi*t*is 152,3. obli*t*eratum 82,16, *conf. etiam e. g.* 104,13. 49,20. — *contra* tt *pro* t 40,21. 59,16 etc. etc., *et in compendiis?* 74,10 *et* 82,16 etc.

ta*m*quam *constanter*: 18,13.17.20. 19,8.21; 20,24; 95,3. 96,14. 100,1; 120,17. 141,15. 146,5.16. 166,21. 228,4 (*conf. etiam* 172,8). — *contra* anquam *pro* tamquam 27,23.

-tenus *in compositis*:

1) aliquat*e*nus (18,19), eat*e*nus (170,20), quat*e*nus (170,21), hact*e*nus (130,4. 110,1) *constanter*.

2) *contra* prot*i*nus (93,8. 251,2) *constanter*.

totie*n*s 44,17 (*loco unico*).

transi*e*bat 28,10.

tra*n*slatus etc. *constanter*.

tran*ss*criptio *et* tran*ss*cripticius etc. *constanter*.

tum *et* tunc *promiscue usurpantur nulla ratione sequentis litterae habita*.

u (*i. e.* v) *pro* b *saepe falso scriptum est*: adpro*u*ata 10,1. appare*u*it 63,13. 176,13. al*u*o 201,10; ar*u*iter etc. 236,13; 241,8; ar*u*itraria 236,16; a*u*em (*pro* a*b* eodem) 3,11 (*prima manus*); caeli*u*es 125,24; confirma*u*itur 111,2. conu*u*ium 15,22; 21,12. de*u*ere etc. *cum deriuatis* 15,19; 63,2; 68,15; 74,13; 96,6; 106,23.24; 110,1. 125,15. 148,19?; 149,6; 150,13; 155,23; 180,20; 200,6.21?; 206,3; 207,2.15. 209,12. 212,15.17; 213,8; 221,20; 223,14.17; 226,24; 228,12; 241,10; 250,10. [*contra aliquanto saepius recte* de*b*ere etc. *cum deriuatis*]; du*u*ium 216,6; 221,21. exhi*u*eri 241,2; ha*u*ere etc. 14,24; 39,6; 55,4.19; 76,10; 109,23; 112,1.7. 116,22. 185,2. 200,16; 216,17; 226,17; inpu*u*eres 50,11; innumera*u*iles 204,9; inumera*u*iles (*pro* innumerabiles) 56,19. iu*u*ente 63,20; iu*u*entur 44,1; iu*u*et 51,20; 148,2; li*u*er etc. *cum deriuatis* 13,7; 33,9; 35,10; 86,13—14; 102,2; 107,12; 122,8.21; 123,17. 126,23; 130,7.9; 135,8.16; 139,22; 140,10. 143,4; 146,5; 173,16; 203,21; 204,2. [*contra alibi recte* li*b*er etc. *cum deriuatis*]; mo*u*ilis etc. 65,18—19; 106,18. 238,3. no*u*is 101,13. 102,22; 195,12; pro*u*are etc. 10,18; 18,8. 19,8.11.16.19.22; 20,6.8. 9; 71,24; 89,20; 90,3; 222,13; pu*u*erem 43,13; repro*u*atum 79,19; Sa*u*inus 218,13. scri*u*atur 111,9—10; si*u*i 26,14; 39,17; 107,21—22; 109,4; 114,13; 200,18. 202,6. 208,2.3; 209,11; 212,16; 244,9; tene*u*imur 40,2; 169,7; ti*u*i 46,17; 162,3; 217,18. tolera*u*ile 97,11; Tre*u*elliano 120,2; Tre*u*ellio 118,19; tri*u*utoria 214,19; *u*eneficium 134,2; *u*enignior 157,2—3; uer*u*i 114,12; 238,17; uer*u*is 110,6; uer*u*orum 152,13. 159,4; 164,4. *u*estiam 69,22; 184,10; *u*estiarum 58,8; *u*estiis 3,12 (*prima manus*). uide*u*atur 135,11. uide*u*imus 84,3; 158,16; 181,7; uide*u*itur 27,6—7; *u*iennium etc. 68,20; 114,13; uindica*u*antur 193,13—14; *u*is 42,15; *u*oues 31,18. *u*obes (*pro* boues) 181,4. *u*ona 96,24; 134,13; 185,18. 237,13; *u*onis 135,3.9; 147,19. *u*ono 164,7. *u*onorum 135,17; 118,12?; 182,20; *conf. etiam* pueribus (*pro* puberibus) 78,20; *conf. praeterea* 209,2 *et* 42,11 *et*: b *pro* u.

u *et* o *non raro falso inter se permutantur*: *conf. e. g.* 22,3. 51,16. 71,11.21. 85,3. 94,8 (suos *pro* suus). 123,7. 124,21; 126,10; 132,9. 145,5; 163,9. 167,14. 181,16. 183,11; 203,23. 225,21. *conf. etiam* 84,13. 109,16. 99,2. 34,11; 206,9. 131,21. 138,15. 149,11. 154,2.

u *pro* uu *non raro scriptum est*: disting*u*nt 24, 13; instit*u*ntur 95, 8; mort*u*m 154, 8; mort*u*s 33, 23?; 34, 16. 17; 47, 5; 94, 16—17; 113, 19; 124, 17; 135, 6; 136, 12; mut*u*m 151, 18; patr*u*m 43, 13; patr*u*s 42, 24, 83, 11; 128, 7; perpet*u*m 166, 12; s*u*m 61, 22; 124, 19; 135, 8; superuac*u*m 130, 2—3; 169, 9; superbac*u*m (*pro* superuacuum) 89, 11—12; s*u*s 150, 17; trib*u*ntur 147, 12; t*u*m 72, 14; 151, 15; *conf. etiam* ser*u*s (*pro* seruus) 122, 12 *et* p*u*eribus (*pro* puberibus) 78, 20 *et* sim (*pro* suum) 181, 23.

ua*q*ua 233, 14 (*conf. etiam* superuaqua); *alibi recte* uacua etc.

u*e*neo etc. *constanter*; *infinitiuus modo* ueniri 44, 1; 167, 2; 94, 4 [*ubi* uenieri *falso scriptum est*]) *modo* uenire (*conf.* 6, 18; 82, 21; 118, 7) *est*: UENEANT' (*i. e.* ueneantur) *pro* ueneant 93, 13 *mero errori tribuendum est*.

uicesima 162, 5 (*loco unico*).

u*m*quam *constanter* (2, 7; 6, 20?; 11, 16; 108, 11. 12. 146, 16).

-*u*ndus etc. *pro* -endus etc. *in participiis* [*praeter* eundum etc.]: accipi*u*ndum (?) 192, 24; ercisc*u*nda etc. 110, 16. 17; diuid*u*nda 110, 17; faci*u*ndi 89, 13; 147, 9—10, reg*u*ndorum 202, 22; faci*u*ntdi (*pro* faciundi) 82, 6—7; paci*u*ndi (*pro* faciundi) 146, 19; *alibi multo saepius* -endus etc. *constanter*.

uolu*mp*tatem 105, 5; *alibi recte* uolu*n*tas etc.

urg*u*ebatur 78, 3 (*loco unico*).

us*u*capio (*femin.*) 64, 12—13. 18; 65, 8; 66, 16; 67, 12. 17. 22; 68, 7; 69, 16; 75, 12; 106, 16. 17; *contra* ususcapio (*femin.*) 68, 17 (n e u sus quidem capio *extat* 148, 15—16; *alibi per compendium scribitur*; *ceterum conf.* u*s*usceperunt 148, 14.

us*u*receptio 68, 7; *contra* ususreceptio 68, 12. 19—20.

u*u*lgo 17, 12; 50, 20; 65, 13; 76, 21; 157, 6; 165, 4; 205, 10; 224, 15; b*u*lgo 24, 23; *contra* uolgo 24, 15. 21; 68, 21; 227, 1; 239, 2; u*u*olgo 70, 21.

u*u*lgaris etc. *constanter* (97, 16 *bis*; 97, 20; 98, 3—4. 6; 100, 5. 7; 102, 13—14.

Lipsiae, typis Breitkopfii et Haertelii

[illegible] ... pr[illegible]
[illegible] ... iubet ... [illegible] ... aliquid ex[illegible]
[illegible] ... prohibet fieri ... [illegible]
[illegible] ... interdicta ne ueniret [illegible]
[illegible] ... dicta [illegible]
[illegible] exhibitoria prohibitoria uocant nec [illegible]
[illegible] ... prohibitue [illegible]
[illegible] ... praetor ueneret [illegible]
[illegible] ... aliquid aduersus [illegible]
[illegible] ... si quis fieri iusse[illegible]
[illegible] ... modo sine poena cum poe-
na ueluti cum [illegible] sine poena ueluti cum
arbiter petitur [illegible] ... interdictis sem-
per sponsione [illegible] ... opus [illegible] exhi-
bitoriis modo per sponsionem modo per formulam
agitur quae arbitraria uocatur.
Principalis igitur diuisio in eo est quod aut prohibitoria sunt interdicta
aut restitutoria aut exhibitoria. Sequens in eo est diuisio quod
quaedam adipiscendae possessionis causa comparata sunt, quae-
dam retinendae possessionis, quaedam reciperandae.
Adipiscendae possessionis causa interdictum accommodatur
bonorum possessori, cuius principium est QUORUM BONORUM; eius-
que uis et potestas haec est, ut quod quisque ex his bonis
quorum possessio alicui data est pro herede aut pro [illegible]

GAII INSTITVTIONVM

COMMENTARII QVATTVOR

CODICIS VERONENSIS DENVO COLLATI
APOGRAPHVM CONFECIT

ET

IVSSV ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARVM BEROLINENSIS

EDIDIT

GVILELMVS STVDEMVND

ACCEDIT PAGINA CODICIS VERONENSIS PHOTOGRAPHICE EFFICTA

Gr. 4. Eleg. geheftet. Preis: 12 Thaler.

Die Institutionen des Gaius, welche der Palimpsest in der Bibliothek des Domcapitels von Verona unter Schriften des Hieronymus in einer Handschrift des 5. Jahrhunderts erhalten hat, erscheinen hier in dem schon längere Zeit erwarteten, Seite auf Seite, und Zeile auf Zeile diplomatisch getreu wiedergebenden Facsimile-Druck.

Auch nach der geschickten und erfolgreichen Arbeit namentlich Goeschens und Bluhmes bietet diese neueste Revision eine Reihe sprachlich wie sachlich werthvoller Ergänzungen und Berichtigungen des bisherigen Textes. Sie ist, abermals im Auftrag der Berliner Academie, von Herrn Prof. W. Studemund in den Jahren 1866—1868 ausgeführt worden, wobei der jetzige Bibliothekar der Capitularbibliothek Graf C. Giuliari das Unternehmen auf das liberalste unterstützte und selbst die vorsichtige Anwendung chemischer Mittel dem auf diesem Gebiet erfahrenen Herausgeber bereitwillig gestattete.

Nach der Photographie des einzigen nicht rescribirten Blattes wurden in der Druckerei der Herren Breitkopf & Härtel in Leipzig die Typen geschnitten, indem gegenüber den selbstverständlich nicht völlig gleichförmigen Zügen der Handschrift möglichst Durchschnittsformen hergestellt wurden. Die Abkürzungen sind sämmtlich sorgfältig wiedergegeben. Die

zweifelhaften Buchstaben erscheinen schraffirt. Die Lücken sind genau bezeichnet, auch das nur nach den früheren Collationen Wiedergegebene durch Klammern unterschieden. Die in den bisherigen Ausgaben so lästigen massenhaften Varianten haben nach Einsicht des Originals grösstentheils beseitigt werden können; nur an den Stellen sind sie stehen geblieben, wo auch dem neuesten Herausgeber mehrfache Lesungen zulässig erschienen oder wo die mehrfachen Lesungen der früheren Herausgeber nicht am Original nachgeprüft werden konnten.

Die erwähnte Photographie ist beigegeben; ebenso S. 253—312 ein vollständiger, sorgfältig revidirter Index notarum so wie ein Index orthographicus (S. 313—325).

Die Vorrede giebt Auskunft über die interessante Textgeschichte, ferner eine Beschreibung des Codex und seiner Eigenthümlichkeiten in Bezug auf Silbenabtheilung, Interpunction und Schrift.

Die Wichtigkeit dieser Publication für paläographische Studien wie für Philologie und Jurisprudenz bedarf keiner weitern Darlegung.

Die Verlagshandlung ist nicht im Stande, das vor Jahren begonnene und soeben im Druck vollendete Werk im Allgemeinen zur Ansicht zu versenden, weil dasselbe nur in beschränkter Auflage gedruckt worden ist.

Das Werk ist in gross Quartformat auf demselben Papier wie dieser Prospectus gedruckt und umfasst neben der obenerwähnten Photographie 45½ Bogen.

Das beigedruckte Blatt soll die Art und Weise der typographischen Ausführung veranschaulichen.

Bestellungen auf das Werk werden in allen Buchhandlungen des In- und Auslandes angenommen.

Leipzig, Mai 1871.

S. Hirzel.

Bei der Buchhandlung von
bestelle ich hiermit

Expl. Gaii institutionum commentarii IV ed. G. Studemund.

Ort und Datum — Name.

SUNTNEQUEHEREDITATESNEQ·LEGATAALITCAPERE
POSSUNTQSIMULEODEMTESTAMENTOLIBERIESSE
IUBEANT SICUTIIURISESTINPSONASERUORU
SEDDIFFERENTIAERATIOMANIFESTEC'APARENTIB
ETACOEMPTIONATORIBUSISDEMUERBISMANCIPI
OACCIPIUNTQUIBUSSERUIQUODNONSIMILITER×××
INCOEMPTIONE
UIDEAMUSNUNCQUOMODO××QUIALIENOIURIS××E —
ECTISUNTEOIURELIUERENT'ACPRIUSDEHISDISPICI
AMUSQUIINPOTESTATESUNTETQUIDEMSERU×××
MADMODUMPOTESTATELIBERENTEXHISINTELL×××
REPOSSUMUSQUAEDESERUISMANUMITTEND××××
PERIUSEXPOSSUIMUSHIUEROQUI
RENTISSUN —
STINCTIONEMRECIPITNAM — — RESAN×
OMNIMODOFILIFILIAEUESUIIURISEFFICIUNT
MORTUOUEROAUO×××××××MODO
××SUE××××URIS
INPATRISSUIPOTESTATEMRECASURINONS —
QSIMORIENTEAUO —
TEPATRISFUERINTTUNCPOSTOB
SUIPOTESTATEFIUNTSIUEROISQUOTEMPOREAU××
MORITURAUTIAMMOR××××××××EXIITDEPOTESTA
TEEIUSCADERENONP'SUNTSUI·IURISFIUNTC

Pagina exterior propter membranae cariem litterarumque delitescentium tabem difficillime legitur. 8 ad spatium post 19am litteram HI paulo commodius quam II litterae conueniunt. 17 spatium post 13am litteram ad NONOMNI litteras capessendas sufficit. 17 in fine post MODO e. g. NEPOTESNEP litteris spatium probe expleatur. 21 uersus post OB in ITUMAUIINPATRIS exire poterat. 23 spatio post 16am litteram e. g. TUSESTAUT lectio sufficit.

Druck von Breitkopf und Härtel in Leipzig